

Advies Raad van State inzake het voorstel van wet tot wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141), alsmede in verband met de uitvoering van verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141) (Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn)

Nader Rapport

2017-000019099

Directie Financiële Markten

Aan de Koning

Nader rapport inzake het voorstel van wet tot wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141), alsmede in verband met de uitvoering van verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141) (Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn)

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 12 juli 2017, nr. 2017001199, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 28 augustus 2017, nr. W06.17.0211/III, bied ik U hierbij aan.

Het voorstel geeft de Afdeling advisering van de Raad van State aanleiding tot het maken van inhoudelijke opmerkingen. Op deze opmerkingen wordt in het navolgende ingegaan. Hierbij wordt de nummering van de Afdeling aangehouden.

1. Publicatie van boetebesluiten voordat die onherroepelijk zijn geworden

Naar het oordeel van de Afdeling is onvoldoende duidelijk in hoeverre het publiceren van sanctiebesluiten, voordat deze besluiten onherroepelijk zijn, kan bijdragen aan de effectiviteit van de wettelijke bepalingen ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme. De Afdeling adviseert hierop nader in te gaan in de toelichting op het wetsvoorstel.

Naar aanleiding van het advies van de Afdeling is de toelichting op het wetsvoorstel aangevuld. De openbaarmaking van besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke boete wegens een ernstige overtreding van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) wordt van belang geacht om partijen op de financiële markten zo snel mogelijk te kunnen waarschuwen. Om te voorkomen dat het financieel stelsel wordt gebruikt voor witwassen en financieren van terrorisme, is het van belang dat betrokkenen vroegtijdig op de hoogte zijn van ernstige overtredingen, teneinde

maatregelen te kunnen nemen om de risico's op witwassen en financieren van terrorisme die hieruit voortvloeien, te beheersen. Bovendien kan door vroegtijdige openbaarmaking schade voor betrokken partijen worden voorkomen of beperkt.

2. Vrijstelling voor instellingen met bewezen laag risico

De Afdeling merkt op dat onvoldoende is gebleken waarom de bevoegdheid tot het invullen van de nationale beleidsruimte voor het vrijstellen van bepaalde instellingen van het toepassingsbereik van de vierde anti-witwasrichtlijn¹ wordt gedelegeerd aan de minister van Financiën. Door de Afdeling wordt gewezen op de nationale keuzen van beleidsinhoudelijke aard die nodig zijn voor de implementatie van de mogelijkheid die de richtlijn biedt om bepaalde instellingen buiten het toepassingsgebied van de richtlijn te doen vallen. Naar het oordeel van de Afdeling valt de noodzaak van delegatie van deze bevoegdheid aan de minister van Financiën, gelet op het belang dat met de noodzakelijke beleidskeuzen is gemoeid, niet in te zien.

In artikel 2, derde tot en met negende lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn is gespecificeerd onder welke voorwaarden een lidstaat mag besluiten een instelling buiten het toepassingsgebied van de richtlijn te doen vallen. Het gaat daarbij om instellingen die slechts incidenteel of in zeer beperkte mate financiële activiteiten ontplooiën, waarbij het risico op witwassen en financieren van terrorisme gering is. De implementatie van de toepasselijke voorwaarden vergt beleidskeuzen op nationaal niveau. Zo bepaalt artikel 2, vierde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn dat de lidstaten afhankelijk van het soort financiële activiteit een omzetsdrempel dienen vast te stellen. De voorwaarden uit artikel 2, derde tot en met negende lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn hebben ook tot gevolg dat steeds per individuele instelling een afweging gemaakt moet worden om te beoordelen of sprake is van een incidentele of zeer beperkte financiële activiteit.

Aan het advies van de Afdeling is gevolg gegeven door te voorzien in een mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur gevallen aan te wijzen waarin door de minister van Financiën ontheffing kan worden verleend van de verplichtingen in de Wwft. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of er aanleiding bestaat om van de mogelijkheid in de vierde anti-witwasrichtlijn gebruik te maken. Als de mogelijkheid van een ontheffing wenselijk is, zullen er in ieder geval algemene regels over financiële drempels gesteld moeten worden. Gezien het karakter van deze algemene voorwaarden voor een ontheffing is het passender om deze regels bij algemene maatregel van bestuur te stellen en niet bij ministeriële regeling. Dit biedt de nodige waarborgen en tegelijkertijd is aanpassing sneller mogelijk dan bij regeling op wetsniveau. Het is niet ondenkbaar dat deze voorwaarden aan wijziging onderhevig zijn.

3. Niet-tijdige implementatie

De Afdeling wijst op het overschrijden van de termijn voor het vaststellen en bekendmaken van de regels die strekken tot implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn. Deze termijn eindigde op 26 juni 2017. Door de Afdeling wordt geadviseerd om in de toelichting op het wetsvoorstel in te gaan op de gevolgen van deze termijnoverschrijding en op de wijze waarop verdere vertraging zal worden voorkomen.

Naar aanleiding van dit onderdeel van het advies van de Afdeling, is in de toelichting op het wetsvoorstel aandacht besteed aan de overschrijding van de termijn voor implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn. Daarbij is toegelicht dat de gevolgen van de overschrijding van de implementatietermijn, waar het de Nederlandse wet- en regelgeving ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme betreft, relatief beperkt zijn doordat Nederland per 1 januari 2013 reeds een wetswijziging heeft doorgevoerd waarmee de herziene aanbevelingen van Financial Action Task Force in de Wwft zijn geïmplementeerd. De implementatie van de richtlijn, waarmee het Europees regelgevend kader eveneens in lijn wordt gebracht met deze aanbevelingen, vormt hierop een aanvulling.

Om een verdere overschrijding van de implementatietermijn te voorkomen zal het onderhavige wetsvoorstel zo spoedig mogelijk na totstandkoming in werking treden.

Tot slot zijn ook de redactionele opmerkingen van de Afdeling verwerkt.

Ik moge U, mede namens mijn ambtsgenoot van Veiligheid en Justitie, verzoeken het hierbij gevoegde

¹ Richtlijn (EU) nr. 2015/849/EC van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU L 141/73).

gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

*De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem.*

Advies Raad van State

No. W06.17.0211/III

's-Gravenhage, 28 augustus 2017

Aan de Koning

Bij Kabinetsmissive van 12 juli 2017, no.2017001199, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Financiën, mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141), alsmede in verband met de uitvoering van verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141)(Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn), met memorie van toelichting.

Het wetsvoorstel implementeert richtlijn (EU) 2015/849 en verordening (EU) 2015/847. Richtlijn (EU) 2015/849 is de vierde richtlijn waarmee op Europees niveau wordt beoogd de dreiging van witwassen en financieren van terrorisme aan te pakken (de richtlijn).¹ Verordening 2015/847 vervangt verordening (EG) Nr. 1781/2006,² en ziet met name op het regelen dat (girale) overschrijvingen vergezeld gaan van informatie over de afzender en de begunstigde (de verordening).

De Afdeling advisering van de Raad van State adviseert het voorstel aan de Tweede Kamer te zenden, maar acht op onderdelen een dragende motivering of aanpassing van het voorstel aangewezen. De delegatie aan de minister van bepalingen die nadere invulling aan de lidstaat overlaten dient gemotiveerd te worden en in de toelichting dient te worden ingegaan op de gevolgen van de niet tijdige implementatie.

1. Publicatie van boetebesluiten voordat die onherroepelijk zijn geworden

De richtlijn voorziet in de verplichting dat lidstaten voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende bestuurlijke sancties en maatregelen indien de bepalingen ter implementatie van de richtlijn niet worden nageleefd.³ Onderdeel van het sanctiekader van de richtlijn is dat lidstaten gehouden zijn om die sanctie of maatregel te doen publiceren op de website van de toezichthouder, indien een administratieve sanctie of maatregel wordt opgelegd waartegen geen beroep meer mogelijk is.⁴ Deze hoofdregel wordt met het wetsvoorstel geïmplementeerd, waarbij het wetsvoorstel aansluit op de Wet financieel toezicht (Wft).⁵ De Wft strekt ter implementatie van enkele richtlijnen op het terrein van de financiële markten met een vergelijkbaar sanctiekader.⁶ Aldus wordt de consistentie van het handhavingsinstrumentarium gewaarborgd.⁷

De richtlijn laat lidstaten ook ruimte om sanctiebesluiten te publiceren die nog niet onherroepelijk zijn. In dat geval dienen een eventueel ingesteld bezwaar en/of beroep mede gepubliceerd te worden.⁸ Van deze mogelijkheid wordt, wederom in aansluiting op de Wft, gebruik gemaakt. Boetes die bij ernstige overtredingen worden opgelegd, worden zo spoedig mogelijk gepubliceerd, ook voordat deze onherroepelijk zijn.⁹

¹ De eerste richtlijn, Richtlijn 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PB 1991, L 166), richtte zich met name op witwassen in termen van drugs misdrijven en bevatte uitsluitend verplichtingen voor de financiële sector. Dit toepassingsbereik werd met de tweede richtlijn, Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot wijziging van Richtlijn 91/308/EEG van de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PB 2001, L 344), uitgebreid, zowel voor wat betreft strafbare feiten als ten aanzien van categorieën beroepen en personen die onder de verplichtingen van de richtlijn kwamen te vallen. Vervolgens is deze richtlijn vervangen door de derde richtlijn die ook het financieren van terrorisme beoogt tegen te gaan.

² Verordening (EG) Nr. 1781/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2006 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler (PB 2006, L345).

³ Memorie van toelichting, paragraaf 3.4.

⁴ Artikel 60, eerste lid, van de richtlijn.

⁵ Inclusief de noodzakelijke rechtsbescherming, zie artikel I, onderdeel W, artikelen 32f tot en met 32 j, van het wetsvoorstel.

⁶ Memorie van toelichting, paragraaf 2.1.

⁷ Memorie van toelichting, paragraaf 3.4, inleiding.

⁸ Artikel 60, tweede lid, van de richtlijn.

⁹ Artikel I, onderdeel W, artikel 32f, vierde lid van het wetsvoorstel; vergelijk 1:97, derde lid, onderdeel a, van de Wft.

De Afdeling merkt op dat het publiceren van sanctiebesluiten nadelige gevolgen kan hebben voor de reputatie van de belanghebbende en tevens financiële schade kan veroorzaken. Dat is niet het doel van een dergelijke publicatie, maar een mogelijk bijkomend gevolg. De richtlijn neemt dan ook terecht als uitgangspunt dat dergelijke boetebesluiten slechts worden gepubliceerd als zij niet meer vatbaar zijn voor beroep. Aldus wordt voorkomen dat onrechtmatig schade wordt veroorzaakt, indien later blijkt dat het boetebesluit geen stand kan houden. Het belang dat is gemoeid met de publicatie van boetes voordat die onherroepelijk zijn, dient dan ook op te wegen tegen de mogelijkheid dat de boete uiteindelijk ten onrechte blijkt te zijn opgelegd. De toelichting op het wetsvoorstel vermeldt slechts in algemene zin dat het ernstige overtredingen betreft en dat met de vroegtijdige publicatie wordt beoogd de effectiviteit van die bepalingen ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme te vergroten.¹⁰ Onvoldoende duidelijk is echter in hoeverre het publiceren van sanctiebesluiten voordat die onherroepelijk zijn aan die doelen kan bijdragen.

De Afdeling adviseert hierop in de toelichting in te gaan.

2. Vrijstelling voor instellingen met bewezen laag risico

Onder de vierde anti-witwasrichtlijn blijven de kernverplichtingen van de huidige regels, het verplichte cliëntenonderzoek en de meldingsplicht voor ongebruikelijke transacties, van toepassing. Hetzelfde geldt de risico-gebaseerde benadering, die instellingen verplicht de risico's in kaart te brengen en daarop het beleid af te stemmen. Met de richtlijn wordt onder meer de werkingssfeer uitgebreid zodat nu alle aanbieders van kansspelen onder haar bereik vallen.

In de richtlijn wordt het lidstaten mogelijk gemaakt om bepaalde instellingen buiten het toepassingsgebied van de richtlijn te doen vallen, indien specifieke voorwaarden vervuld zijn. Zo dienen onder meer hun financiële activiteiten beperkt van omvang te zijn, op transactiebasis beperkt te zijn, en niet de hoofdactiviteit van de instelling te zijn.¹¹ Van deze voorwaarden kan niet bij nationale regeling worden afgeweken. Wel vereisen enkele van de in de richtlijn genoemde voorwaarden nadere invulling op nationaal niveau. Zo dienen lidstaten voor uitzonderingsgevallen een maximale omzet ('drempel') aan te geven.¹² Daarnaast dient ook de bovengrens van bepaalde transacties te worden bepaald.¹³

Het wetsvoorstel voorziet in een grondslag voor een ministeriële regeling waarin vrijstelling voor bepaalde instellingen van het toepassingsbereik van de richtlijn zal worden geregeld.¹⁴ Voor zover de richtlijn geen ruimte laat voor het maken van nationale keuzen van beleidsinhoudelijke aard, kan implementatie daarvan zo nodig worden gedelegeerd aan de minister. Waar echter beleidsbeslissingen van de lidstaat nodig zijn, zoals met betrekking tot de hiervoor genoemde omzetsdrempel, gelden de gewone criteria voor delegatie.¹⁵ Uit de toelichting blijkt niet waarom de bevoegdheid tot het invullen van deze nationale beleidsruimte wordt gedelegeerd aan de minister, in plaats van regeling bij wet, of desnoods bij algemene maatregel van bestuur. Gelet op het belang dat met deze drempel is gemoeid, namelijk de mogelijkheid tot vrijstelling van het toepassingsbereik van de wettelijke verplichtingen die zien op het bestrijden van witwassen en terrorisme, valt de noodzaak van delegatie van de vaststelling van die limiet aan de minister niet in te zien. Mocht het voorzienbaar zijn dat een dergelijke limiet frequent moet kunnen worden gewijzigd, of dat wijzigingen snel moeten kunnen worden doorgevoerd, dan kan geregeld worden dat een bij wet, of hooguit bij algemene maatregel van bestuur vastgestelde drempel bij lagere regelgeving kan worden bijgesteld.¹⁶

De Afdeling adviseert het voorstel in het licht van het voorgaande aan te passen, of, als het niet anders kan de noodzaak daartoe te motiveren.

2 Niet-tijdige implementatie

De regels tot implementatie van de richtlijn hadden uiterlijk 26 juni 2017 moeten zijn vastgesteld en bekendgemaakt.¹⁷ Deze termijn wordt overschreden. Voorts is toegelicht dat twee artikelen van de

¹⁰ Memorie van toelichting, blz. 110.

¹¹ Zie artikel 2, derde tot en met achtste lid, van de richtlijn.

¹² Artikel 2, vierde lid, van de richtlijn.

¹³ Artikel 2, vijfde lid, van de richtlijn.

¹⁴ Artikel I, onderdeel A, artikel 1a, zevende lid, van het wetsvoorstel.

¹⁵ Vergelijk ook Aanwijzing 26 Aanwijzingen voor de regelgeving.

¹⁶ Vergelijk in dat verband bijvoorbeeld de wijze waarop bepaalde limieten zijn geregeld in artikelen 2:396, eerste lid, en 2:397, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek waarover in 2:398, vierde lid, is bepaald dat de in die artikelen genoemde limieten bij lagere regeling kunnen worden verhoogd, of worden verlaagd.

¹⁷ Zie artikel 67 van de richtlijn.

richtlijn bij latere wet zullen worden geïmplementeerd.¹⁸ Het gaat daarbij om bepalingen waarmee aan lidstaten de verplichting wordt opgelegd om een centraal register in het leven te roepen over uiteindelijke belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten, respectievelijk express trusts of juridische constructies met een soortgelijke structuur en functie als express trusts.¹⁹ Omdat het opzetten van een dergelijk register een niet onbelangrijk ICT-component meebrengt is besloten om de implementatie van deze artikelen in een separaat wetsvoorstel onder te brengen, aldus de toelichting.²⁰ Ook over artikel 10 van de richtlijn, dat betrekking heeft op het voorkomen van misbruik van aandelen aan toonder, wordt opgemerkt dat deze door middel van een separaat wetsvoorstel volledig zal worden geïmplementeerd.²¹ Ook de separate wetsvoorstellen overschrijden de uiterste implementatietermijn van de richtlijn.

In de toelichting komen de termijnoverschrijding en de gevolgen daarvan niet ter sprake.²² Ook wordt niet aangegeven hoe verdere termijnoverschrijding zal worden voorkomen. Een dergelijke toelichting is noodzakelijk, mede nu de Europese Commissie op 19 juli 2017 Nederland op grond van artikel 258 VWEU in gebreke heeft gesteld. Op grond van artikel 260 VWEU kan de Commissie het Hof van Justitie van de EU immers verzoeken om bij de vaststelling van een inbreuk Nederland direct een boete of dwangsom op te leggen.

De Afdeling adviseert toe te lichten op welke wijze verdere vertraging zal worden voorkomen, en in de toelichting in te gaan op de gevolgen van de termijnoverschrijding.

3. De Afdeling verwijst naar de bij dit advies behorende redactionele bijlage.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

*De vice-president van de Raad van State,
J.P.H. Donner.*

¹⁸ Zie paragraaf 1.2 van de Memorie van toelichting.

¹⁹ Artikelen 30 en 31 van de richtlijn.

²⁰ Zie paragraaf 2.1 van de Memorie van toelichting; het betreft het separaat conceptwetsvoorstel houdende regels met betrekking tot de registratie van uiteindelijk belanghebbenden (Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden).

²¹ Zie Memorie van toelichting, transponeringstabel; bedoeld wordt de Wijziging van het Burgerlijk Wetboek en de Wet giraal effectenverkeer houdende de verdergaande dematerialisatie van aandelen aan toonder en de vaststelling van de identiteit van houders van deze aandelen.

²² In de artikelsgewijze toelichting op de inwerkingtredingsbepaling artikel VII, wordt slechts opgemerkt: 'Gelet op de implementatietermijn, die op 26 juni 2017 is verstreken, is het de bedoeling de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn zo spoedig mogelijk na totstandkoming in werking te laten treden.'

**Redactionele bijlage bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State
betreffende no. W06.17.0211/III**

- In aansluiting op het Algemeen deel van de Memorie van toelichting in de transponeringstabel de tabellen betreffende artikel 31, eerste lid, artikel 31, tweede lid en artikel 31 derde tot en met achtste lid samenvoegen en voorzien van de toelichting 'Implementatie voorzien door middel van concept wetsvoorstel Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden'.
- In artikel I, onderdeel M, artikel 13a, zevende lid in aansluiting op de tekst van artikel 55, tweede lid van de richtlijn toevoegen: onverwijld en zo ruim mogelijk.

Tekst zoals toegezonden aan de Raad van State: Wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141), alsmede in verband met de uitvoering van verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141) (Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is om regels te stellen ter uitvoering van richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141), alsmede in verband met de uitvoering van verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141);

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De **Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme** wordt als volgt gewijzigd:

A

Hoofdstuk 1 komt te luiden:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

§ 1.1. Begrips- en reikwijdtebepalingen

Artikel 1

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PbEU 2016, 119);
bijkantoor: duurzaam in een andere staat dan de staat van zetel aanwezig onderdeel zonder rechtspersoonlijkheid van een rechtspersoon of vennootschap;
cliënt: natuurlijke persoon of rechtspersoon met wie een zakelijke relatie wordt aangegaan of die een transactie laat uitvoeren;
correspondentrelatie:
 - a. het verlenen van bankdiensten door een bank als correspondent aan een andere bank als respondent, met inbegrip van het verstrekken van een lopende of andere passiefrekening en aanverwante diensten, zoals contantenbeheer, internationale geldovermakingen, verwerking van cheques, transitrekeningen en valutawisseldiensten; of
 - b. de betrekkingen tussen banken onderling, andere financiële ondernemingen onderling, of tussen banken en andere financiële ondernemingen, waar soortgelijke diensten als bedoeld onder a door een correspondentinstelling aan een respondentinstelling worden verleend, met inbegrip van betrekkingen die zijn aangegaan voor effectentransacties of geldovermakingen;

dochteronderneming: dochteronderneming als bedoeld in artikel 2, tiende lid, van de richtlijn jaarrekening;

Europese toezichthoudende autoriteiten: de Europese Autoriteit voor effecten en markten, de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen en de Europese Bankautoriteit; *elektronisch geld*: elektronisch geld als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht;

familielid van een politiek prominente persoon: natuurlijke persoon die een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen familierelatie heeft met een politiek prominente persoon; *financier van terrorisme*: de gedraging strafbaar gesteld in artikel 421, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht;

Financiële inlichtingen eenheid: Financiële inlichtingen eenheid, bedoeld in artikel 12, eerste lid;

groep: groep van ondernemingen bestaande uit een moederonderneming, haar dochterondernemingen en de entiteiten waarin de moederonderneming of haar dochterondernemingen een deelneming hebben als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de richtlijn jaarrekening, alsook ondernemingen die met elkaar verbonden zijn door een betrekking als bedoeld in artikel 22 van de richtlijn jaarrekening;

hogere leidinggevend personeel:

- personen die het dagelijks beleid van een instelling bepalen; of
- personen werkzaam onder verantwoordelijkheid van een instelling, die een leidinggevende functie vervullen direct onder het echelon van de dagelijks beleidsbepalers en die verantwoordelijk zijn voor natuurlijke personen wier werkzaamheden van invloed zijn op de blootstelling van een instelling aan de risico's op witwassen en het financieren van terrorisme;

identificeren: opgave van de identiteit laten doen;

instelling: bank, andere financiële onderneming, of natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap handelend in het kader van zijn beroepsactiviteiten, waarop deze wet ingevolge artikel 1a van toepassing is;

lidstaat: een lidstaat van de Europese Unie alsmede een staat, niet zijnde een lidstaat van de Europese Unie, die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte;

melding: melding als bedoeld in artikel 16, eerste lid;

moederonderneming: moederonderneming als bedoeld in artikel 2, negende lid, van de richtlijn jaarrekening;

ationale risicobeoordeling: verslag van de identificatie, analyse en beoordeling van de nationale risico's op witwassen en het financieren van terrorisme als bedoeld in artikel 1d;

ongebruikelijke transactie: transactie die op grond van de indicatoren bedoeld in artikel 15, eerste lid, als ongebruikelijk is aan te merken;

persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon: natuurlijke persoon die behoort tot een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorie personen;

platform voor de veiling van emissierechten: platform voor de veiling van emissierechten als bedoeld in hoofdstuk VII van de verordening inzake de veiling van broeikasgasemissierechten;

persoonsgegevens: persoonsgegevens als bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de algemene verordening gegevensbescherming;

politicus prominente persoon: natuurlijke persoon die een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen prominente publieke functie bekleedt of heeft bekleedt;

richtlijn betaaldiensten: richtlijn 2007/64/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 betreffende betalingsdiensten in de interne markt tot wijziging van de Richtlijnen 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG en 2006/48/EG, en tot intrekking van Richtlijn 97/5/EG (PbEG 2007, L 319);

richtlijn jaarrekening: richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad (PbEU 2013, L 182);

richtlijn kapitaalvereisten: richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PbEU 2013, L 176);

shellbank: bank of andere financiële onderneming als bedoeld in artikel 1a, tweede en derde lid, of onderneming die gelijkwaardige activiteiten als die van een bank of andere financiële onderneming verricht, die is opgericht in een staat waar zij geen fysieke aanwezigheid heeft en die geen onderdeel uitmaakt van een onder toezicht staande groep;

supranationale risicobeoordeling: door de Europese Commissie beschikbaar gesteld verslag van de identificatie, analyse en beoordeling van de risico's op witwassen en het financieren

van terrorisme die van invloed zijn op de interne markt en verband houden met grensoverschrijdende activiteiten als bedoeld in artikel 6 van de vierde anti-witwasrichtlijn;
toezichthoudende autoriteit: het ingevolge artikel 1b bevoegde bestuursorgaan;
transactie: handeling of samenstel van handelingen van of ten behoeve van een cliënt waarvan de instelling ten behoeve van haar dienstverlening aan die cliënt heeft kennisgenomen;
transitrekening: bankrekening die bij een in Nederland gevestigde bank wordt aangehouden door een bank gevestigd in een staat die geen lidstaat is en die door een cliënt van laatstbedoelde bank gedebiteerd of gecrediteerd kan worden zonder tussenkomst van de in Nederland gevestigde bank;
uiteindelijk belanghebbende: natuurlijke persoon die de uiteindelijke eigenaar is van of zeggenschap heeft over een cliënt, dan wel de natuurlijke persoon voor wiens rekening een transactie of activiteit wordt verricht;
verifiëren: vaststellen dat de opgegeven identiteit overeenkomt met de werkelijke identiteit;
verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie: verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141);
verordening inzake de veiling van broeikasgasemissierechten: verordening (EU) nr. 1031/2010 van de Europese Commissie van 12 november 2010 inzake de tijdstippen, het beheer en andere aspecten van de veiling van broeikasgasemissierechten overeenkomstig Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap (PbEU 2010, L 302);
vierde anti-witwasrichtlijn: richtlijn 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60 van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141);
witwassen: de gedragingen strafbaar gesteld in de artikelen 420bis, 420bis.1, 420ter, 420quater en 420quater.1 van het Wetboek van strafrecht;
zakelijke relatie: zakelijke, professionele, of commerciële relatie tussen een instelling en een natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap, die verband houdt met de professionele activiteiten van die instelling en waarvan op het tijdstip dat het contact wordt gelegd, wordt aangenomen dat deze enige tijd zal duren.

2. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt onder de begrippen 'trust', 'trustee' en 'insteller' verstaan hetgeen daaronder in het op 1 juli 1985 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Verdrag inzake het recht dat toepasselijk is op trusts en inzake de erkenning van trusts (Trb. 1985, 141) wordt verstaan.
3. Bij algemene maatregel van bestuur worden de categorieën natuurlijke personen aangewezen die in elk geval moeten worden aangemerkt als uiteindelijk belanghebbende als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 1a

1. Deze wet is van toepassing op banken en andere financiële ondernemingen, alsmede op de ingevolge het vierde lid aangewezen natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen handelend in het kader van hun beroepsactiviteiten.
2. Als bank wordt aangemerkt een bank als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht, niet zijnde een natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap waarvoor op grond van artikel 2:11, tweede lid, of artikel 2:16, vierde lid, van die wet geen vergunning tot uitoefening van het bedrijf van bank vereist is, of een bijkantoor in Nederland van een bank met zetel buiten Nederland.
3. Als andere financiële ondernemingen worden aangemerkt:
 - a. degenen die, geen bank zijnde, in hoofdzaak hun bedrijf maken van het verrichten van een of meer van de werkzaamheden opgenomen onder de punten 2, 3, 5, 6, 9, 10, 12 en 14 van bijlage I bij de richtlijn kapitaalvereisten;
 - b. degenen die, geen bank zijnde, in hoofdzaak hun bedrijf maken van het verrichten van betaaldiensten als bedoeld in de bijlage bij de richtlijn betaaldiensten;
 - c. beleggingsondernemingen als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht;
 - d. beleggingsinstellingen als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht;
 - e. elektronischgeldinstellingen als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht voor zover deze andere transacties verrichten dan bedoeld in artikel 1:5a, tweede lid, onderdeel k, van die wet;

- f. wisselinstellingen als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht;
 - g. levensverzekeraars als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht met uitzondering van levensverzekeraars die uitsluitend het bedrijf van natura-uitvaartverzekeraar als bedoeld in dat artikel uitoefenen;
 - h. icbe's als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht;
 - i. financiële dienstverleners als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht voor zover deze bemiddelen in levensverzekeringen;
 - j. betaaldienstagenten als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht;
 - k. bijkantoren in Nederland van andere financiële ondernemingen als bedoeld onder a tot en met i, met zetel buiten Nederland.
4. Als natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen handelend in het kader van hun beroepsactiviteiten waarop deze wet van toepassing is worden aangewezen:
- a. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die als belastingadviseur zelfstandig onafhankelijk beroepsactiviteiten uitoefenen, dan wel natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen, voor zover zij anderszins zelfstandig onafhankelijk daarmee vergelijkbare activiteiten beroeps- of bedrijfsmatig verrichten;
 - b. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die als externe registeraccountant of externe accountant-administratieconsulent zelfstandig onafhankelijk beroepsactiviteiten waaronder forensische accountancy uitoefenen, dan wel natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen, voor zover die anderszins zelfstandig onafhankelijk daarmee vergelijkbare activiteiten beroeps- of bedrijfsmatig verrichten;
 - c. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die als advocaat:
 - 1°. zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig advies geven of bijstand verlenen bij:
 - i. het aan- of verkopen van registergoederen;
 - ii. het beheren van geld, effecten, munten, muntbiljetten, edele metalen, edelstenen of andere waarden;
 - iii. het oprichten of beheren van vennootschappen, rechtspersonen of soortgelijke lichamen als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen;
 - iv. het aan- of verkopen van aandelen in, of het geheel of gedeeltelijk aan- of verkopen dan wel overnemen van ondernemingen, vennootschappen, rechtspersonen of soortgelijke lichamen als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen;
 - v. werkzaamheden op fiscaal gebied die vergelijkbaar zijn met de werkzaamheden van de in onderdeel a beschreven beroepsgroepen;
 - vi. het vestigen van een recht van hypotheek op een registergoed; of
 - 2°. zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig optreden in naam en voor rekening van een cliënt bij enigerlei financiële transactie of onroerende zaaktransactie;
 - d. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die als notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris:
 - 1°. zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig advies geven of bijstand verlenen bij:
 - i. het aan- of verkopen van registergoederen;
 - ii. het beheren van geld, effecten, munten, muntbiljetten, edele metalen, edelstenen of andere waarden;
 - iii. het oprichten of beheren van vennootschappen, rechtspersonen of soortgelijke lichamen als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen;
 - iv. het aan- of verkopen van aandelen in, of het geheel of gedeeltelijk aan- of verkopen dan wel overnemen van ondernemingen, vennootschappen, rechtspersonen of soortgelijke lichamen als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen;
 - v. werkzaamheden op fiscaal gebied die vergelijkbaar zijn met de werkzaamheden van de in onderdeel a beschreven beroepsgroepen;
 - vi. het vestigen van een recht van hypotheek op een registergoed; of
 - 2°. zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig optreden in naam en voor rekening van een cliënt bij enigerlei financiële transactie of onroerende zaaktransactie;
 - e. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die in de uitoefening van een aan dat van advocaat, notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris gelijksoortig juridisch beroep of bedrijf de in onderdeel c of d genoemde werkzaamheden verrichten;
 - f. trustkantoren als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet toezicht trustkantoren;
 - g. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroeps- of bedrijfsmatig een adres of postadres ter beschikking stellen, niet zijnde een trustkantoor als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet toezicht trustkantoren;

- h. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroeps- of bedrijfsmatig bemiddelen bij het tot stand brengen en het sluiten van overeenkomsten inzake onroerende zaken en rechten waaraan onroerende zaken zijn onderworpen, of inzake koop en verkoop van voertuigen, schepen, kunstvoorwerpen, antiquiteiten, edelstenen, edele metalen, sieraden of juwelen;
 - i. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroeps- of bedrijfsmatig handelen als koper of verkoper van goederen, voor zover betaling van deze goederen in contanten plaatsvindt voor een bedrag van € 10 000 of meer, ongeacht of de transactie plaatsvindt in een handeling of door middel van meer handelingen waartussen een verband bestaat;
 - j. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroeps- of bedrijfsmatig gelegenheid geven als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, van de Wet op de kansspelen of die activiteiten verrichten, bedoeld in artikel 7a, 30b, 30h of 30z van die wet.
 - k. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroeps- of bedrijfsmatig taxaties uitvoeren van onroerende zaken en rechten waaraan onroerende zaken zijn onderworpen;
 - l. pandhuizen als bedoeld in artikel 131, onderdeel a, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;
 - m. natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die behoren tot een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorie beroepen of personen.
5. Deze wet is niet van toepassing op belastingadviseurs als bedoeld in het vierde lid, onderdeel a, en personen als bedoeld in het vierde lid, onderdeel c, d en e, voor zover zij voor een cliënt werkzaamheden verrichten betreffende de bepaling van diens rechtspositie, diens vertegenwoordiging en verdediging in rechte, het geven van advies voor, tijdens en na een rechtsgeding of het geven van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding.
6. Indien een beleggingsinstelling als bedoeld in het derde lid, onderdeel d, een beleggingsmaatschappij met aparte beheerder is of een beleggingsfonds of indien een icbe als bedoeld in het derde lid, onderdeel h, een fonds voor collectieve belegging in effecten of een maatschappij voor collectieve belegging in effecten met aparte beheerder is, draagt de beheerder van de betreffende instelling zorg voor de naleving van de bij of krachtens deze wet gestelde regels door de instelling.
7. Bij regeling van Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Veiligheid en Justitie kan, zo nodig onder het stellen van aanvullende regels, geheel of gedeeltelijk vrijstelling worden verleend van de bij of krachtens deze wet gestelde regels ten behoeve van instellingen als bedoeld in het vierde lid, onderdeel j, of ten behoeve van instellingen die incidenteel of in zeer beperkte mate financiële werkzaamheden verrichten, met dien verstande dat alleen vrijstelling kan worden verleend indien een bewezen laag risico van witwassen of financieren van terrorisme bestaat.
8. Een vrijstelling als bedoeld in het zevende lid kan niet worden verleend ten behoeve van:
- a. een instelling als bedoeld in het tweede lid of in het derde lid, onderdeel b of e, die betaaldiensten verleent als bedoeld in artikel 4, dertiende lid, van de richtlijn betaaldiensten; en
 - b. een instelling als bedoeld in het vierde lid, onderdeel j, die activiteiten verricht, bedoeld in artikel 27g van de Wet op de kansspelen.

Artikel 1b

1. Met de uitvoering en handhaving van deze wet zijn belast:
- a. de Nederlandsche Bank N.V.: voor zover het betreft instellingen als bedoeld in artikel 1a, tweede lid, derde lid, onderdeel a, b, e, f, g en j, of bijkantoren van dergelijke instellingen met zetel buiten Nederland, alsmede instellingen als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel f;
 - b. de Stichting Autoriteit Financiële Markten: voor zover het betreft instellingen als bedoeld in artikel 1a, derde lid, onderdeel c, d, h en i of bijkantoren van dergelijke instellingen met zetel buiten Nederland, alsmede beheerders als bedoeld in artikel 1a, zesde lid;
 - c. het Bureau Financieel Toezicht: voor zover het betreft instellingen als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel a, b, d en e;
 - d. de deken, bedoeld in artikel 22, tweede lid, van de Advocatenwet: voor zover het betreft instellingen als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel c;
 - e. Onze Minister van Financiën: voor zover het betreft instellingen als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel g, h, i, k en l;
 - f. de kansspelautoriteit: voor zover het betreft instellingen als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel j.

2. De Nederlandsche Bank N.V. is belast met de uitvoering en handhaving van de verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie.
3. De Stichting Autoriteit Financiële Markten is belast met de uitvoering en handhaving van de verordening inzake de veiling van broeikasgasemissierechten.
4. De in het eerste lid genoemde bestuursorganen kunnen, indien een verordening als bedoeld in artikel 288 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie betrekking heeft op een onderwerp dat verband houdt met de voorkoming van witwassen of financieren van terrorisme, bij algemene maatregel van bestuur tevens worden belast met de uitvoering en handhaving van de bij of krachtens die verordening gestelde regels.
5. De bij of krachtens een verordening als bedoeld in het tweede, derde of vierde lid gestelde regels worden voor de toepassing van deze wet gelijkgesteld met bij of krachtens deze wet gestelde regels.
6. De in het eerste lid genoemde bestuursorganen oefenen hun taak uit op een risico gebaseerde en effectieve wijze en nemen artikel 48, zesde tot en met achtste lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn daarbij in acht.
7. Bij regeling van Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Veiligheid en Justitie kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de taakuitoefening van de op grond van dit artikel bevoegde bestuursorganen, met uitzondering van de deken, bedoeld in het eerste lid, onderdeel d.

Artikel 1c

Bij regeling van Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Veiligheid en Justitie kunnen banken die deel uitmaken van een groep banken die blijvend is aangesloten bij een centrale kredietinstelling die controle uitoefent op de bedrijfsvoering en uitbesteding van die banken worden vrijgesteld van het toezicht door de Nederlandsche Bank N.V., indien de centrale kredietinstelling toezicht houdt op die groep banken en in voldoende mate bevoegd is voor de naleving van deze wet noodzakelijke instructies te geven aan die banken. Aan deze vrijstelling kunnen beperkingen worden gesteld en voorschriften worden verbonden.

§ 1.2. Risicomanagement

Artikel 1d

Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Veiligheid en Justitie gezamenlijk publiceren elke twee jaar een verslag van de geïdentificeerde, geanalyseerde en beoordeelde nationale risico's op witwassen en het financieren van terrorisme, bedoeld in artikel 7 van de vierde anti-witwasrichtlijn.

Artikel 2

1. Een instelling met een bijkantoor of een meerderheidsdochteronderneming in een staat die geen lidstaat is en waar de wettelijke voorschriften ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme minder verstrekend zijn dan de bij of krachtens deze wet gestelde regels, draagt er zorg voor dat het bijkantoor, onderscheidenlijk de meerderheidsdochteronderneming, de bij of krachtens deze wet gestelde regels naleeft, voor zover het recht van de betrokken staat hier niet aan in de weg staat.
2. Indien het recht van de betrokken staat aan toepassing van het eerste lid in de weg staat, stelt de instelling de toezichthoudende autoriteit daarvan in kennis en neemt zij maatregelen om het risico van witwassen en financieren van terrorisme doeltreffend te beheersen. Indien van toepassing neemt zij hierbij het bepaalde op grond van artikel 45, zevende lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn in acht.
3. Een instelling die een vestiging in een andere lidstaat exploiteert, ziet er op toe dat deze vestiging de in die lidstaat ter omzetting van de vierde anti-witwasrichtlijn geldende bepalingen naleeft.

Artikel 2a

1. Ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme verricht een instelling cliëntenon-

derzoek en meldt zij verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transacties overeenkomstig de bij of krachtens de hoofdstukken 2 en 3 gestelde regels. Daarbij besteedt een instelling bijzondere aandacht aan ongebruikelijke transactiepatronen en aan transacties die naar hun aard een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich brengen.

2. Een instelling treft adequate maatregelen ter voorkoming van risico's op witwassen en financieren van terrorisme die kunnen ontstaan door het gebruik van nieuwe technologieën in het economisch verkeer.

Artikel 2b

1. Een instelling neemt maatregelen om haar risico's op witwassen en financieren van terrorisme vast te stellen en te beoordelen, waarbij de maatregelen in verhouding staan tot de aard en de omvang van de instelling.
2. Bij het vaststellen en beoordelen van de risico's, bedoeld in het eerste lid, houdt de instelling in ieder geval rekening met de risicofactoren die verband houden met het type cliënt, product, dienst, transactie en leveringskanaal en met landen of geografische gebieden.
3. Een instelling legt de resultaten van het vaststellen en beoordelen van haar risico's vast, houdt deze actueel en verstrekt deze resultaten desgevraagd aan de toezichthoudende autoriteit.
4. De toezichthoudende autoriteit kan ontheffing verlenen van het eerste tot en met derde lid, indien de instelling behoort tot een sector waarvan de inherente specifieke risico's op witwassen en financieren van terrorisme duidelijk en inzichtelijk zijn.

Artikel 2c

1. Een instelling beschikt over gedragslijnen, procedures en maatregelen om de risico's op witwassen en financieren van terrorisme en de risico's die zijn geïdentificeerd in de meest recente versies van de supranationale risicobeoordeling en de nationale risicobeoordeling te beperken en effectief te beheersen.
2. De gedragslijnen, procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, zijn evenredig aan de aard en de omvang van de instelling en hebben ten minste betrekking op de naleving van de bepalingen in hoofdstuk 1, paragraaf 1.2, 1.3, hoofdstuk 3, paragraaf 3.2 en hoofdstuk 5.
3. De gedragslijnen, procedures en maatregelen behoeven de goedkeuring van de personen die het dagelijks beleid van een instelling bepalen.
4. Een instelling draagt zorg voor een systematische toetsing van de gedragslijnen, procedures en maatregelen en draagt waar nodig zorg voor een bijstelling hiervan.

Artikel 2d

1. Indien het dagelijks beleid van een instelling wordt bepaald door twee of meer personen, wijst een instelling één van de personen die het dagelijks beleid van de instelling bepalen aan die is belast met de verantwoordelijkheid voor de naleving door de instelling van het bij of krachtens deze wet bepaalde.
2. Voor zover passend bij de aard en omvang van de instelling, beschikt een instelling over een onafhankelijke en effectieve compliancefunctie.
3. De compliancefunctie is gericht op het controleren van de naleving van wettelijke regels en interne regels die de instelling zelf heeft opgesteld en omvat onder meer de taak die strekt tot het verstrekken van de gegevens, bedoeld in artikel 16, aan de Financiële inlichtingen eenheid.
4. Indien van toepassing en voor zover passend bij de aard en de omvang van de instelling, draagt een instelling er zorg voor dat op onafhankelijke wijze een auditfunctie wordt uitgeoefend ten aanzien van haar werkzaamheden. De auditfunctie controleert de naleving door een instelling van de bij of krachtens deze wet gestelde regels en de uitoefening van de compliancefunctie.

§ 1.3. Groepen

Artikel 2e

1. Een instelling als bedoeld in artikel 1a, derde lid, onderdeel b of e, met hoofdkantoor in een andere lidstaat en met vestigingen niet zijnde bijkantoren in Nederland, wijst in Nederland op verzoek van de toezichthoudende autoriteit een centraal contactpunt aan met het oog op de naleving van de bij of krachtens deze wet gestelde regels.
2. Het centraal contactpunt bewerkstelligt namens de instelling en met inachtneming van het bepaalde op grond van artikel 45, elfde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn, de naleving van de bij of krachtens deze wet gestelde regels en draagt zorg voor het aanleveren van de door de toezichthoudende autoriteit op grond van deze wet verzochte informatie.
3. De toezichthoudende autoriteit kan een instelling verzoeken een centraal contactpunt als bedoeld in het eerste lid aan te wijzen in de op grond van artikel 45, elfde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn aangewezen gevallen.

Artikel 2f

1. Een instelling die deel uitmaakt van een groep past de op het niveau van de groep geldende gedragslijnen en procedures op effectieve wijze toe, voor zover die voldoen aan de bij of krachtens deze wet gestelde regels.
2. Een instelling draagt tevens zorg voor een effectieve toepassing van de in het eerste lid bedoelde gedragslijnen en procedures door haar bijkantoren of meerderheidsdochterondernemingen met zetel buiten Nederland.
3. Onder de gedragslijnen en procedures, bedoeld in het eerste en tweede lid, worden in ieder geval verstaan gedragslijnen en procedures inzake gegevensbescherming en gedragslijnen en procedures voor het delen van informatie binnen de groep, voor zover deze gegevens en informatie betrekking hebben op het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme.
4. Indien het recht van een betrokken staat die geen lidstaat is in de weg staat aan de toepassing van het tweede lid, stelt de instelling de toezichthoudende autoriteit hiervan in kennis en ziet de instelling er op toe dat het bijkantoor of de meerderheidsdochteronderneming aanvullende maatregelen neemt om het risico op witwassen en financieren van terrorisme doeltreffend te beheersen. Indien van toepassing neemt zij hierbij het bepaalde op grond van artikel 45, zevende lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn in acht.
5. Indien de aanvullende maatregelen, bedoeld in het vierde lid, onvoldoende zijn, neemt de toezichthoudende autoriteit aanvullende toezichtmaatregelen, waarbij onder meer wordt verlangd dat de groep geen zakelijke relaties aangaat of die relaties beëindigt en geen transacties uitvoert, dan wel waarbij de groep, indien nodig, wordt verzocht haar bedrijfsactiviteiten in de betrokken staat te beëindigen.

B

Artikel 3 komt te luiden:

Artikel 3

1. Een instelling verricht ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme cliëntenonderzoek.
2. Het cliëntenonderzoek stelt de instelling in staat om:
 - a. de cliënt te identificeren en diens identiteit te verifiëren;
 - b. de uiteindelijk belanghebbende van de cliënt te identificeren en redelijke maatregelen te nemen om zijn identiteit te verifiëren, en indien de cliënt een rechtspersoon is, redelijke maatregelen te nemen om inzicht te verwerven in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur van de cliënt;
 - c. het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie vast te stellen;
 - d. een voortdurende controle op de zakelijke relatie en de tijdens de duur van deze relatie verrichte transacties uit te oefenen, teneinde te verzekeren dat deze overeenkomen met de kennis die de instelling heeft van de cliënt en diens risicoprofiel, met zo nodig een

- onderzoek naar de bron van de middelen die bij de zakelijke relatie of de transactie gebruikt worden;
- e. vast te stellen of de natuurlijke persoon die de cliënt vertegenwoordigt daartoe bevoegd is en in voorkomend geval de natuurlijke persoon te identificeren en diens identiteit te verifiëren;
 - f. redelijke maatregelen te nemen om te verifiëren of de cliënt ten behoeve van zichzelf optreedt dan wel ten behoeve van een derde.
3. Indien een cliënt handelt als trustee van een trust of ten behoeve van een andere juridische constructie strekt het in het eerste lid bedoelde cliëntenonderzoek zich tevens uit tot de trust of juridische constructie, met overeenkomstige toepassing van de maatregelen, bedoeld in het tweede lid. Het cliëntenonderzoek stelt de instelling in dat geval eveneens in staat om vast te stellen of de cliënt bevoegd is op te treden als trustee van een trust of ten behoeve van een andere juridische constructie.
 4. Indien een cliënt optreedt als vennoot van een personenvennootschap strekt het in het eerste lid bedoelde cliëntenonderzoek zich tevens uit tot de personenvennootschap, met overeenkomstige toepassing van de maatregelen, bedoeld in het tweede lid. Het cliëntenonderzoek stelt de instelling in dat geval eveneens in staat om vast te stellen of de natuurlijke persoon die de vennoten in de personenvennootschap vertegenwoordigt daartoe bevoegd is en, in voorkomend geval, om die persoon te identificeren en diens identiteit te verifiëren.
 5. Een instelling verricht het cliëntenonderzoek in de volgende gevallen:
 - a. indien zij in of vanuit Nederland een zakelijke relatie aangaat;
 - b. indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt van ten minste € 15.000, of twee of meer transacties waartussen een verband bestaat met een gezamenlijke waarde van ten minste € 15.000;
 - c. indien er indicaties zijn dat de cliënt betrokken is bij witwassen of financieren van terrorisme;
 - d. indien zij twijfelt aan de juistheid of volledigheid van eerder verkregen gegevens van de cliënt;
 - e. indien het risico van betrokkenheid van een bestaande cliënt bij witwassen of financieren van terrorisme daartoe aanleiding geeft;
 - f. indien er, gelet op de staat waarin een cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft, een verhoogd risico op witwassen of financieren van terrorisme bestaat;
 - g. indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt of de trust, inhoudende een geldovermaking als bedoeld in artikel 3, negende lid, van de verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie, ten bedrage van ten minste € 1.000.
 6. Een instelling als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel i, verricht cliëntenonderzoek indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt van ten minste € 10.000 in contant geld, of twee of meer transacties waartussen een verband bestaat met een gezamenlijke waarde van ten minste € 10.000 in contant geld.
 7. In afwijking van het vijfde lid, onderdeel b, verricht een instelling als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel j, cliëntenonderzoek indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt van ten minste € 2.000,- bij het ophalen van een prijs of het aangaan van een weddenschap, of twee of meer transacties waartussen een verband bestaat met een gezamenlijke waarde van ten minste € 2.000,- of meer.
 8. Een instelling stemt het cliëntenonderzoek aantoonbaar af op de risicogevoeligheid voor witwassen of financiering van terrorisme van het type cliënt, zakelijke relatie, product of transactie.
 9. Een instelling houdt bij het bepalen van de risicogevoeligheid, bedoeld in het achtste lid, tenminste rekening met de in bijlage I bij de vierde anti-witwasrichtlijn genoemde risicovariabelen.
 10. Het eerste tot en met het negende lid en het elfde lid zijn niet van toepassing op een instelling als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel k.
 11. Een instelling neemt redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat de gegevens die ingevolge het tweede tot en met vierde lid zijn verzameld over daar bedoelde personen, actueel gehouden worden.

12. Onze Minister van Financiën kan, op verzoek van een instelling, al dan niet voor bepaalde tijd, ontheffing verlenen van het eerste tot en met vierde lid. Aan een ontheffing kunnen beperkingen worden gesteld en voorschriften worden verbonden.
13. In dit artikel wordt verstaan onder personenvennootschap: een maatschap als bedoeld in artikel 1655 van boek 7A van het Burgerlijk Wetboek, een vennootschap onder firma als bedoeld in artikel 16 van het Wetboek van Koophandel en een commanditaire vennootschap als bedoeld in artikel 19 van het Wetboek van Koophandel, alsmede een maatschap of vennootschap naar buitenlands recht die met een van deze rechtsvormen vergelijkbaar is.
14. Voor de toepassing van het tweede lid wordt, indien de in het eerste lid bedoelde verplichting rust op een tussenpersoon als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel h, onder cliënt mede verstaan: de wederpartij van de cliënt bij een door bemiddeling van de tussenpersoon tot stand gebrachte en gesloten overeenkomst inzake onroerende zaken en rechten waaraan onroerende zaken zijn onderworpen.
15. In geval van een trustkantoor als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel f, dat diensten verleent als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, van de Wet toezicht trustkantoren:
 - a. wordt onder cliëntenonderzoek in de zin van het eerste lid verstaan de maatregelen die zijn voorgeschreven krachtens artikel 10, eerste lid, van de Wet toezicht trustkantoren en die worden uitgevoerd voorafgaand aan of bij de uitvoering van een dienst of het aangaan van een zakelijke relatie;
 - b. zijn het tweede tot en met het negende lid en elfde lid niet van toepassing.

C

Na artikel 3 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3a

1. In aanvulling op artikel 3, tweede tot en met vierde lid, stelt het cliëntenonderzoek een bank of andere financiële onderneming in staat om onverwijld nadat een begunstigde van een levensverzekering is geïdentificeerd of aangewezen:
 - a. de naam van de persoon vast te leggen, indien de begunstigde als met name genoemde natuurlijke persoon of rechtspersoon of juridische constructie is geïdentificeerd;
 - b. voldoende informatie in te winnen betreffende de begunstigde om ervan overtuigd te zijn dat op het tijdstip van uitbetaling de identiteit van de begunstigde kan worden vastgesteld, indien de begunstigde door middel van kenmerken of naar categorie of anderszins is aangewezen.
2. Verificatie van de identiteit van de begunstigde, bedoeld in het eerste lid, vindt plaats op het tijdstip van uitbetaling van de levensverzekering.
3. Indien een levensverzekering aan een derde wordt overgedragen, identificeert een bank of andere financiële onderneming die op de hoogte is van de overdracht de uiteindelijk belanghebbende op het tijdstip van de overdracht aan de natuurlijke persoon, rechtspersoon of juridische constructie die de waarde van de overgedragen polis te eigen voordele ontvangt.

D

Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Een instelling voldoet aan artikel 3, tweede lid, onderdelen a en b, en indien van toepassing het derde en vierde lid van dat artikel, voordat de zakelijke relatie wordt aangegaan of een incidentele transactie als bedoeld in artikel 3, vijfde lid, onderdelen b en g, zesde en zevende lid, wordt uitgevoerd.

2. Het derde lid vervalt en het vierde en vijfde lid worden vernummerd tot derde en vierde lid.

3. Het derde lid (nieuw) wordt als volgt gewijzigd:

- a. 'een bank als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1°,' wordt vervangen door: een bank of andere financiële onderneming;

b. na 'een rekening' wordt ingevoegd: , met inbegrip van een rekening voor effectentransacties,.

4. In het vierde lid (nieuw) wordt 'artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 12°' vervangen door: artikel 1a, vierde lid, onderdeel d.

5. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

5. In afwijking van het eerste lid is het een instelling toegestaan om de identiteit van de begunstigde van een trust of van een soortgelijke juridische constructie pas vast te stellen op het tijdstip van uitbetaling of op het tijdstip waarop de begunstigde zijn definitieve rechten uitoefent, mits de begunstigde voor het aangaan van de zakelijke relatie of het uitvoeren van een incidentele transactie aan de hand van specifieke kenmerken of naar categorie is omschreven en de instelling zodanige informatie inwint dat zij in staat is de identiteit van de begunstigde vast te stellen op het tijdstip van uitbetaling of op het tijdstip waarop de begunstigde zijn definitieve rechten uitoefent.

E

Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

a. in onderdeel a, onder 1°, wordt 'artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 11° tot en met 13° of 23°' vervangen door: artikel 1a, vierde lid, onderdelen a tot en met e;

b. in onderdeel a, onder 2°, wordt 'artikel 1, onderdeel a, onder 10°' vervangen door: artikel 1a, vierde lid, onderdeel f;

c. in onderdeel a, onder 3°, wordt 'artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1° tot en met 3°, 5° tot en met 8°, 18° tot en met 20° of 22°' vervangen door: artikel 1a, tweede lid en derde lid;

d. in onderdeel a, onder 4°, wordt 'de artikel 3, tweede, derde, vierde, vijfde en achtste lid, artikel 8, eerste lid en artikel 9' vervangen door: artikel 3, tweede tot en met vijfde en achtste lid, en artikel 8, eerste lid,;

e. aan onderdeel a wordt een subonderdeel toegevoegd, luidende:

- 5°. een bijkantoor of meerderheidsdochteronderneming, gevestigd in een staat die geen lidstaat is, van een instelling als bedoeld onder 1° of 3° met vestiging in Nederland of in een andere lidstaat, indien het bijkantoor of de meerderheidsdochteronderneming deel uitmaakt van dezelfde groep en volledig voldoet aan de op het niveau van de groep geldende gedragslijnen en procedures overeenkomstig artikel 2f, eerste tot en met derde lid,;

f. in onderdeel b wordt 'derde lid, aanhef en onderdelen a, b, c en e,' vervangen door: derde lid, aanhef en onderdelen a, b en d,;

g. in de onderdelen b en c wordt 'en vierde lid' vervangen door: en vijfde lid.

2. Onder vernummering van het tweede tot en met vierde lid tot derde tot en met vijfde lid, wordt na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:

2. De toezichthoudende autoriteit kan toestaan dat een instelling, dan wel een bijkantoor of dochteronderneming in Nederland van een instelling met zetel buiten Nederland, het bepaalde in het eerste lid naleeft via de op het niveau van de groep geldende gedragslijnen en procedures, indien:
 - a. de instelling zich verlaat op informatie verstrekt door een derde die deel uitmaakt van dezelfde groep;
 - b. die groep cliëntenonderzoeksmatregelen, regels inzake bewaring van bewijsstukken en programma's ter bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering toepast overeenkomstig de bij of krachtens deze wet gestelde regels; en
 - c. op de effectieve uitvoering van de in onderdeel b bedoelde voorschriften op het niveau van de groep toezicht wordt uitgeoefend door een bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst of van een staat die geen lidstaat is.

3. In het derde lid (nieuw) wordt 'artikel 3, eerste tot en met vierde lid en dertiende lid' vervangen door: artikel 3, eerste tot en met vierde en vijftiende lid.

4. In het vierde lid (nieuw) wordt 'Het eerste en tweede lid' vervangen door: Het eerste tot en met derde lid.

5. Het vijfde lid (nieuw) wordt als volgt gewijzigd:

- a. na 'bank' wordt telkens ingevoegd: of andere financiële onderneming;
- b. 'een correspondentbankrelatie' wordt vervangen door: een correspondentrelatie.

F

Artikel 6 komt te luiden:

Artikel 6

1. In afwijking van artikel 3, tweede tot en met vierde lid, kan een instelling een vereenvoudigd cliëntenonderzoek verrichten indien een zakelijke relatie of transactie naar haar aard een laag risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich brengt. De instelling houdt daarbij ten minste rekening met de in bijlage II bij de vierde anti-witwasrichtlijn genoemde risicofactoren.
2. Een instelling verzamelt aantoonbaar voldoende gegevens om te kunnen vaststellen of met betrekking tot een cliënt een vereenvoudigd cliëntenonderzoek, als bedoeld in het eerste lid, kan worden verricht.
3. Een instelling neemt redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat de gegevens die ingevolge het tweede lid zijn verzameld en de daarop gebaseerde vaststelling actueel gehouden worden.
4. Een instelling zorgt voor een toereikende controle van de transacties of de zakelijke relatie om te verzekeren dat kan worden voldaan aan het bepaalde in artikel 16.

G

Artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De artikelen 3, tweede lid, onderdelen a tot en met c, e en f, en 4 zijn niet van toepassing voor zover een instelling een zakelijke relatie aangaat of een transactie verricht met betrekking tot elektronisch geld en:
 - a. het elektronisch geld waarop de geldwaarde is opgeslagen niet kan worden heropgeladen of een betalingstransactielimiet heeft van € 250 per maand en uitsluitend in Nederland kan worden gebruikt;
 - b. de opgeslagen geldwaarde van het elektronisch geld niet meer dan € 250 bedraagt;
 - c. het elektronisch geld uitsluitend wordt gebruikt voor de aankoop van goederen of diensten;
 - d. de opgeslagen geldwaarde van het elektronisch geld niet kan worden aangevuld met anoniem elektronisch geld; en
 - e. de uitgever van het elektronisch geld zorgt voor een toereikende controle van de transacties of de zakelijke relatie om te verzekeren dat kan worden voldaan aan het bepaalde in artikel 16.
2. In het tweede lid vervalt 'op een product'.
3. Het derde lid vervalt en het vierde lid wordt vernummerd tot derde lid.
4. In het derde lid (nieuw) wordt na 'eerste lid' ingevoegd: , onderdeel b,.
5. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
 4. Het eerste lid is niet van toepassing indien sprake is van terugbetaling in contanten of opname in contanten van de monetaire waarde van het elektronisch geld en het terug te betalen bedrag hoger is dan € 100.

H

Artikel 8 komt te luiden:

Artikel 8

1. Een instelling verricht, in aanvulling op artikel 3, tweede tot en met vierde lid, verscherpt cliëntenonderzoek in ten minste de volgende gevallen:
 - a. indien de zakelijke relatie of transactie naar haar aard een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich brengt;
 - b. indien de staat waar de cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft op grond van artikel 9 van de vierde anti-witwasrichtlijn door de Europese Commissie is aangewezen als staat met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme.
2. Een instelling houdt ten minste rekening met de risicofactoren, bedoeld in bijlage III bij de vierde anti-witwasrichtlijn, om vast te stellen of het eerste lid, onderdeel a, van toepassing is.
3. Een instelling neemt redelijke maatregelen om alle complexe en ongebruikelijk grote transacties en alle ongebruikelijke transactiepatronen die geen duidelijk economisch of rechtmatig doel hebben te onderzoeken en onderwerpt de gehele zakelijke relatie met de cliënt in dat geval aan een verscherpte controle.
4. Onverminderd het eerste lid draagt een bank of andere financiële onderneming die een correspondentrelatie aangaat of is aangegaan met een respondentinstelling in een staat die geen lidstaat is, er zorg voor dat:
 - a. zij voldoende informatie over de betrokken respondentinstelling verzamelt om een volledig beeld te krijgen van de aard van haar bedrijfsactiviteiten, en op basis van openbaar beschikbare informatie de reputatie van de respondentinstelling en de kwaliteit van het toezicht dat op de respondentinstelling wordt uitgeoefend beoordeelt;
 - b. zij de procedures en maatregelen ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme van de betrokken respondentinstelling beoordeelt;
 - c. indien het een nieuwe correspondentrelatie betreft, de beslissing tot het aangaan van die relatie wordt genomen of goedgekeurd door het hoger leidinggevend personeel van de bank of andere financiële onderneming;
 - d. de verantwoordelijkheden van de bank of andere financiële onderneming en van de respondentinstelling worden vastgelegd;
 - e. de betrokken respondentinstelling de cliënten die rechtstreeks toegang hebben tot transitrekeningen heeft geïdentificeerd, hun identiteit heeft geverifieerd en daarnaast doorlopend toezicht houdt op deze cliënten en dat deze in staat is om haar op verzoek de relevante cliëntgegevens te verstrekken.
5. In aanvulling op de cliëntenonderzoeksmaatregelen, bedoeld in artikel 3:
 - a. beschikt een instelling over passende risicobeheersystemen, waaronder op risico gebaseerde procedures, om te bepalen of de cliënt of de uiteindelijk belanghebbende een politiek prominente persoon is;
 - b. past een instelling de volgende maatregelen toe bij het aangaan of voortzetten van een zakelijke relatie met of het verrichten van een transactie voor een politiek prominente persoon:
 - 1°. voor het aangaan of voortzetten van deze zakelijke relatie of het verrichten van deze transactie, is de toestemming vereist van een persoon die deel uitmaakt van het hoger leidinggevend personeel;
 - 2°. passende maatregelen worden getroffen om de bron van het vermogen en van de middelen die bij deze zakelijke relatie of deze transactie gebruikt worden, vast te stellen;
 - 3°. de zakelijke relatie wordt doorlopend aan verscherpte controle onderworpen.
6. In aanvulling op de cliëntenonderzoeksmaatregelen, bedoeld in artikel 3:
 - a. neemt een instelling, uiterlijk bij uitbetaling van de polis of bij gehele of gedeeltelijke overdracht van de polis, redelijke maatregelen om te bepalen of de begunstigde dan wel de uiteindelijk belanghebbende van de begunstigde van een levensverzekering, een politiek prominente persoon is;
 - b. past een instelling de volgende maatregelen toe in geval de persoon, bedoeld in onderdeel a, een politiek prominente persoon is:
 - 1°. een persoon die deel uitmaakt van het hoger leidinggevend personeel wordt geïnformeerd over de uitbetaling van de polisopbrengsten aan de personen, bedoeld in onderdeel a, voorafgaand aan deze uitbetaling;
 - 2°. de gehele zakelijke relatie met de polishouder wordt aan verscherpte controle onderworpen.
7. Indien de cliënt of de uiteindelijk belanghebbende niet langer een prominente publieke functie bekleedt, past de instelling passende risicogebaseerde maatregelen zo lang als nodig, doch ten

minste gedurende 12 maanden toe, totdat deze persoon niet langer het hoger risico met zich brengt dat hoort bij politiek prominente personen.

8. De maatregelen, bedoeld in het vijfde tot en met het zevende lid, zijn van overeenkomstige toepassing op familieleden van politiek prominente personen en personen bekend als naaste geassocieerden van politiek prominente personen.
9. Indien de cliënt of de uiteindelijk belanghebbende gedurende de zakelijke relatie een politiek prominente persoon wordt of blijkt te zijn, voldoet de instelling onverwijld nadat hiervan is gebleken aan het vijfde lid, het zesde lid, onderdeel b, en het zevende en achtste lid.
10. Indien een cliënt een bijkantoor of meerderheidsdochteronderneming met zetel of vestiging in een staat als bedoeld in het eerste lid is van een in een lidstaat gevestigde instelling, en het betreffende bijkantoor of de betreffende meerderheidsdochteronderneming volledig voldoet aan de voor de groep geldende gedragslijnen en procedures overeenkomstig artikel 2f, tweede lid, kan in plaats van een verscherpt cliëntenonderzoek, cliëntenonderzoek worden verricht dat is afgestemd op de risico's op witwassen of financieren van terrorisme die met deze cliënt gepaard gaan.
11. Een instelling neemt redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat de gegevens, die ingevolge het derde tot en met zesde, achtste en tiende lid zijn verzameld, actueel gehouden worden.

I

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt 'in bij die regeling aangewezen staten met strategische tekortkomingen in de preventie van witwassen en financieren van terrorisme' vervangen door 'in staten die op grond van artikel 9 van de vierde anti-witwasrichtlijn in gedelegeerde handelingen van de Europese Commissie zijn aangewezen als staten met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme' en vervalt de zinsnede: onderdeel b,.
2. In het tweede lid wordt 'een ingevolge het eerste lid aangewezen staat' vervangen door 'in een staat als bedoeld in het eerste lid' en vervalt de zinsnede: onderdeel b,.
3. In het derde lid wordt 'een ingevolge het eerste lid aangewezen staat' vervangen door: een staat als bedoeld in het eerste lid.

J

Artikel 10, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. 'het tweede lid, onderdelen a, b, c, e, f en g, het derde lid, onderdelen a, b, c en e, of het vierde lid, onderdelen a, b, c, d, f en g' wordt vervangen door: het tweede lid, onderdelen a, b, c, e n f.
2. na 'laten verrichten door een derde' wordt ingevoegd: in het kader van een uitbesteding- of agentuurovereenkomst.

K

In artikel 12 vervalt het tweede lid en worden het derde tot en met vijfde lid vernummerd tot tweede tot en met vierde lid.

L

Artikel 13 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt 'witwassen en financieren van terrorisme' vervangen door: witwassen en onderliggende basisdelicten, alsmede financieren van terrorisme,.
2. In onderdeel f, subonderdeel 2°, wordt 'de personen die krachtens artikel 24 met het toezicht op de naleving van deze wet zijn belast' vervangen door: de toezichthoudende autoriteit.
3. In onderdeel g wordt 'de personen die krachtens artikel 24 met het toezicht op de naleving van deze wet zijn belast' vervangen door: de toezichthoudende autoriteit en de personen, bedoeld in onderdeel f, onder 3°.

M

Na artikel 13 worden drie artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 13a

1. De Financiële inlichtingen eenheid werkt zoveel mogelijk samen met de financiële inlichtingen eenheden van andere lidstaten.
2. De Financiële inlichtingen eenheid wisselt met een financiële inlichtingen eenheid van een andere lidstaat, uit eigen beweging of op verzoek van die andere financiële inlichtingen eenheid en zo nodig onder het stellen van voorwaarden of beperkingen, alle beschikbare informatie uit die relevant kan zijn voor de verwerking of de analyse door die financiële inlichtingen eenheid van informatie met betrekking tot witwassen of financieren van terrorisme en de betrokken natuurlijke of rechtspersonen.
3. De informatie, bedoeld in het tweede lid, wordt ook uitgewisseld indien:
 - a. op het tijdstip van uitwisseling niet is vastgesteld welk basisdelict bij de te analyseren of de te verwerken informatie is betrokken;
 - b. de definitie van een betrokken misdrijf van fiscale aard in de andere lidstaat anders is dan naar Nederlands recht omschreven.
4. Een verzoek als bedoeld in het tweede lid wordt door de Financiële inlichtingen eenheid in behandeling genomen, indien:
 - a. het verzoek de relevante feiten en achtergrondinformatie bevat; en
 - b. in het verzoek uiteen is gezet wat de redenen zijn voor het verzoek en hoe de gevraagde informatie zal worden gebruikt.
5. Indien een verzoek als bedoeld in het tweede lid in behandeling wordt genomen, gebruikt de Financiële inlichtingen eenheid voor het vergaren van de verzochte informatie al haar bevoegdheden op grond van deze wet en verstrekt zij de verzochte informatie onverwijld aan de financiële inlichtingen eenheid van de andere lidstaat.
6. Aan een verzoek als bedoeld in het tweede lid wordt niet voldaan indien het verstrekken van de gevraagde informatie zich niet zou verdragen met de Nederlandse wet.
7. Indien een financiële inlichtingen eenheid van een andere lidstaat verzoekt om toestemming voor het delen van informatie afkomstig van de Financiële inlichtingen eenheid met bevoegde autoriteiten in een andere lidstaat, verstrekt de Financiële inlichtingen eenheid deze toestemming, tenzij het verlenen van toestemming:
 - a. niet past binnen het kader van de wetgeving ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme;
 - b. strijdig is met wettelijke bepalingen;
 - c. een strafrechtelijk onderzoek kan schaden; of
 - d. de belangen van natuurlijke of rechtspersonen op wie de informatie betrekking heeft onevenredig kan schaden.
8. Indien het verstrekken van informatie of het verlenen van toestemming op grond van het zesde lid, respectievelijk het zevende lid, wordt geweigerd, wordt dit gemotiveerd kenbaar gemaakt aan de financiële inlichtingen eenheid die om de informatie of toestemming heeft verzocht.

Artikel 13b

1. De Financiële inlichtingen eenheid kan een financiële inlichtingen eenheid van een andere lidstaat verzoeken om informatie die relevant kan zijn voor de verwerking of de analyse van informatie met betrekking tot witwassen of financieren van terrorisme en de betrokken natuurlijke of rechtspersonen, indien zij daarbij ten minste de volgende informatie verstrekt:
 - a. relevante feiten en achtergrondinformatie bij het verzoek;
 - b. de redenen voor het verzoek; en
 - c. de wijze waarop de verzochte informatie zal worden gebruikt.
2. De Financiële inlichtingen eenheid gebruikt informatie die zij heeft ontvangen van een financiële inlichtingen eenheid van een andere lidstaat uitsluitend indien:
 - a. het gebruik van de informatie noodzakelijk is voor het vervullen van haar taken, bedoeld in artikel 13;
 - b. het gebruik van de informatie alleen plaatsvindt voor het doel waarvoor de informatie is

- gevraagd of verstrekt, dan wel met voorafgaande toestemming van de financiële inlichtingen eenheid die de informatie heeft verstrekt; en
- c. wordt voldaan aan de beperkingen en voorwaarden die aan het gebruik van de informatie zijn gesteld door de financiële inlichtingen eenheid die de informatie heeft verstrekt.
3. Informatie afkomstig van een financiële inlichtingen eenheid van een andere lidstaat wordt door de Financiële inlichtingen eenheid niet zonder voorafgaande toestemming van die financiële inlichtingen eenheid verstrekt aan de personen, bedoeld in artikel 13, onderdeel g.

Artikel 13c

1. De Financiële inlichtingen eenheid werkt bij de toepassing van geavanceerde technologieën samen met de financiële inlichtingen eenheden van andere lidstaten. Deze technologieën stellen de Financiële inlichtingen eenheid in staat om, onder de voorwaarden gesteld in de artikelen 13a en 13b, anoniem verbanden te leggen tussen de eigen gegevens en de gegevens van andere financiële inlichtingen eenheden, zodat personen die in verband worden gebracht met witwassen en het financieren van terrorisme kunnen worden opgespoord en hun opbrengsten en geldmiddelen kunnen worden geïdentificeerd.
2. De Financiële inlichtingen eenheid maakt voor de contacten met de financiële inlichtingen eenheden van de andere lidstaten gebruik van beschermde kanalen.

N

Na artikel 14 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 14a

1. In het kader van haar taak op grond van artikel 13, onderdeel g, kan de Financiële inlichtingen eenheid op verzoek informatie verstrekken aan de in dat onderdeel bedoelde personen, indien het verzoek betrekking heeft op aangelegenheden die verband houden met witwassen, daarmee verband houdende basisdelicten, of financieren van terrorisme.
2. De Financiële inlichtingen eenheid kan een verzoek om informatie als bedoeld in het eerste lid weigeren indien zwaarwegende belangen zich tegen het verstrekken van informatie verzetten.
3. De toezichthoudende autoriteit en de personen, bedoeld in artikel 13, onderdeel g, informeren de Financiële inlichtingen eenheid over de wijze waarop gebruik is gemaakt van de overeenkomstig dit artikel verstrekte informatie en over het resultaat van de op grond van deze informatie uitgevoerde onderzoeken of inspecties.

O

Artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onderdeel a, vervalt: , de identiteit van de natuurlijke personen, bedoeld in artikel 3, vierde lid, onderdeel b,.
2. In het derde lid wordt 'taxateur als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, onder 24°,' vervangen door: instelling als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel k,.
3. In het vierde lid, onderdeel a, wordt 'artikel 3, dertiende lid,' vervangen door: artikel 3, vijftiende lid,.
4. In het vierde lid, onderdeel b, wordt 'artikel 5, tweede lid' vervangen door: artikel 5, derde lid.

P

Na artikel 16 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 16a

Een melding als bedoeld in artikel 16 die betrekking heeft op een andere lidstaat, wordt door de Financiële inlichtingen eenheid onverwijld gedeeld met de financiële inlichtingen eenheid van die lidstaat, tenzij het verstrekken van de melding:

- a. strijdig is met een wettelijk voorschrift;
- b. een strafrechtelijk onderzoek kan schaden;

- c. de belangen van natuurlijke of rechtspersonen op wie de informatie betrekking heeft onevenredig kan schaden.

Q

Artikel 17 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De Financiële inlichtingen eenheid kan ten behoeve van de uitvoering van haar taak, bedoeld in artikel 13, aanhef en onderdelen a en b, gegevens of inlichtingen opvragen bij een instelling die een melding heeft gedaan of bij een instelling die naar het oordeel van de Financiële inlichtingen eenheid beschikt over gegevens of inlichtingen die relevant zijn voor het analyseren door de Financiële inlichtingen eenheid van een transactie of voorgenomen transactie of van een zakelijke relatie.

2. In het tweede lid vervalt 'binnen de door de Financiële inlichtingen eenheid gestelde termijn' en wordt 'schriftelijk' vervangen door: onverwijld en in schriftelijke vorm.

3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Indien een instelling met vestiging in een andere lidstaat naar het oordeel van de Financiële inlichtingen eenheid beschikt over gegevens of inlichtingen als bedoeld in het eerste lid, kan de Financiële inlichtingen eenheid overeenkomstig artikel 13b, de financiële inlichtingen eenheid van de lidstaat waar de instelling is gevestigd om deze gegevens of inlichtingen verzoeken.

R

Na artikel 18 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 18a

Ten behoeve van de naleving van de in de artikelen 16 en 17 opgenomen verplichtingen, zijn de instellingen, bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel c, niet gehouden aan de geheimhoudingsplicht, bedoeld in artikel 11a van de Advocatenwet en zijn de instellingen, bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel d, niet gehouden aan de geheimhoudingsplicht in artikel 22 van de Wet op het notarisambt.

S

Na artikel 20 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 20a

Een instellingen beschikt over adequate voorzieningen, die passend zijn bij de aard en omvang van de instelling en die het hun werknemers of personen in een vergelijkbare positie mogelijk maken om een overtreding van de bij of krachtens deze wet gestelde regels intern en op anonieme wijze te melden via een specifiek, onafhankelijk kanaal, dat passend is ten opzichte van de aard en omvang van de instelling.

Artikel 20b

Een instelling mag een persoon die voor haar werkzaam is en die te goeder trouw en naar behoren namens de instelling aan de Financiële inlichtingen eenheid een melding doet als bedoeld in artikel 16, eerste lid, aan de Financiële inlichtingen eenheid gegevens of inlichtingen verstrekt als bedoeld in artikel 17, eerste lid, of intern binnen de instelling een overtreding van het in deze wet bepaalde meldt als bedoeld in artikel 20a, niet benadelen.

T

Artikel 22 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt 'Een toezichthouder' vervangen door: De toezichthoudende autoriteit.
2. In het derde lid wordt 'een toezichthouder' vervangen door: de toezichthoudende autoriteit.

3. Het zesde lid komt te luiden:

6. In afwijking van het eerste lid wordt voor de toepassing van dit artikel onder toezichthoudende autoriteit verstaan:
 - a. de toezichthoudende autoriteit, bedoeld in artikel 1b, eerste lid, onderdeel a, b, e en f;
 - b. de toezichthoudende autoriteit, bedoeld in artikel 1b, eerste lid, onderdeel c, voor zover het betreft instellingen als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel a, b en e;
 - c. de toezichthouder, bedoeld in artikel 1 van de Wet toezicht trustkantoren.

U

Artikel 23 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het derde tot en met zesde lid tot vierde tot en met zevende lid, wordt na het tweede lid een artikellid ingevoegd, luidende:

3. Een instelling kan de rechten, bedoeld in artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming, buiten toepassing laten voor zover zulks noodzakelijk en evenredig is ter naleving van het bepaalde in het eerste en tweede lid.

2. In het vijfde lid (nieuw) wordt 'artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 11°, 12°, 13° en 23°' vervangen door: artikel 1a, vierde lid, onderdelen a tot en met e.

3. Het zesde lid (nieuw), onder 1°, komt te luiden:

- 1°. tussen instellingen als bedoeld in artikel 1a, tweede en derde lid, gevestigd in een lidstaat en die tot dezelfde groep behoren, alsmede tussen deze instellingen en hun bijkantoren of meerderheidsdochterondernemingen, die zijn gevestigd in een andere lidstaat of een staat die geen lidstaat is, voor zover het bijkantoor of de meerderheidsdochteronderneming voldoet aan de op het niveau van de groep geldende gedragslijnen en procedures, bedoeld in artikel 2f, derde lid en de op het niveau van de groep geldende gedragslijnen en procedures voldoen aan de voorschriften van deze wet.

3. In het zesde lid (nieuw), onder 2°, wordt 'artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 11°, 12°, 13° en 23°' vervangen door: artikel 1a, vierde lid, onderdelen a tot en met e.

4. In het zesde lid (nieuw), onder 3°, wordt 'artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1° tot en met 3°, 5° tot en met 9°, 11° tot en met 13° en 23°' vervangen door: artikel 1a, tweede lid, derde lid, onderdelen a, c, d, g, i en j, en vierde lid, onderdeel a tot en met e.

5. In het zevende lid (nieuw) vervalt onderdeel 1° en worden de onderdelen 2° en 3° vernummerd tot 1° en 2°.

V

Na artikel 23 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 23a

Onverminderd artikel 23, eerste lid, deelt een instelling informatie over een melding ingevolge artikel 16 door die instelling binnen de groep, tenzij door de Financiële inlichtingen eenheid anders wordt bepaald.

W

Hoofdstuk 4 komt te luiden:

Hoofdstuk 4. Toezicht en handhaving

§ 4.1. Toezicht op de naleving en samenwerking

Artikel 24

1. Met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze wet gestelde regels zijn belast de bij besluit van de toezichthoudende autoriteit aangewezen personen. Van dat besluit wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

2. In afwijking van het eerste lid, is de deken, bedoeld in artikel 45a, eerste lid, van de Advocatenwet, belast met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze wet gestelde regels.

Artikel 25

1. Indien de in artikel 24 bedoelde personen bij de uitoefening van hun taak feiten ontdekken die kunnen duiden op witwassen of financieren van terrorisme, licht de toezichthoudende autoriteit onder wiens verantwoordelijkheid zij hun taak uitoefenen, dan wel de in artikel 24, tweede lid, bedoelde deken, de Financiële inlichtingen eenheid in, zo nodig in afwijking van de toepasselijke wettelijke geheimhoudingsbepalingen, voor zover de gegevens of inlichtingen dienstig zijn voor de uitoefening van de wettelijke taken van de Financiële inlichtingen eenheid.
2. Indien bij de uitoefening van het toezicht op de effectenmarkten, valutamarkten en financiële derivatenmarkten feiten worden ontdekt die kunnen duiden op witwassen of financieren van terrorisme, licht de Autoriteit Financiële Markten, zo nodig in afwijking van de toepasselijke wettelijke geheimhoudingsbepalingen, de Financiële inlichtingen eenheid in voor zover de gegevens of inlichtingen dienstig zijn voor de uitoefening van de wettelijke taken van de Financiële inlichtingen eenheid.

Artikel 26

De artikelen 111a, derde lid, van de Wet op het notarisambt en 45a, tweede lid, van de Advocatenwet, zijn van overeenkomstige toepassing op het toezicht op de naleving door de personen die op grond van artikel 24, eerste lid, door de toezichthoudende autoriteit, bedoeld in artikel 1b, eerste lid, onderdeel c, zijn aangewezen, respectievelijk op het toezicht op de naleving door de deken, bedoeld in artikel 24, tweede lid.

Artikel 27

1. De toezichthoudende autoriteit werkt samen met de toezichthoudende instanties van andere lidstaten, voor zover dat voor de vervulling van haar taak op grond van deze wet of de vervulling van de taken van die instanties nodig is.
2. De Nederlandsche Bank N.V. en de Stichting Autoriteit Financiële Markten, voor zover op grond van artikel 1b, eerste lid, onderdeel a en b, belast met de uitvoering en handhaving van deze wet, verstrekken de Europese toezichthoudende autoriteiten alle informatie die voor de vervulling van de taken van die autoriteiten nodig is.
3. De Nederlandsche Bank N.V. en de Stichting Autoriteit Financiële Markten informeren de Europese toezichthoudende autoriteiten voorts over een maatregel die ingevolge paragraaf 4.2 van deze wet is opgelegd aan een bank of andere financiële onderneming.

§ 4.2. Handhavingsbevoegdheden

Artikel 28

De toezichthoudende autoriteit kan een ieder die niet voldoet aan een ingevolge deze wet op hem rustende verplichting een aanwijzing geven om binnen een door de toezichthoudende autoriteit gestelde redelijke termijn ten aanzien van in de aanwijzingsbeschikking aan te geven punten een bepaalde gedragslijn te volgen.

Artikel 29

De toezichthoudende autoriteit kan een last onder dwangsom opleggen ter zake van:

- a. overtreding van de bij of krachtens de artikelen 1c, 2, 2a, 2b, 2c, 2d, 2e, eerste en tweede lid, 2f, eerste, tweede en vierde lid, 3, eerste tot en met negende, elfde en twaalfde lid, 3a, eerste en tweede lid, 4, eerste lid, tweede lid, tweede volzin, en derde lid, 5, eerste, derde en vijfde lid, 6, 7, tweede lid, 8, 9, 10, tweede lid, 11, 16, 17, tweede lid, 20a, 20b, 23, eerste, tweede en vierde lid, 23a, 33, 34, 35, 35a en 38 van deze wet gestelde regels;
- b. overtreding van artikel 1a, zesde lid, voor zover de overtreding betrekking heeft op de regels die bij of krachtens de in onderdeel a genoemde artikelen zijn gesteld;
- c. overtreding van de bij of krachtens de artikelen 4 tot en met 14, 15, tweede tot en met vierde lid, en 16, eerste en tweede lid, eerste volzin, van de verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie gestelde regels;
- d. overtreding van de bij of krachtens de verordening inzake de veiling van broeikasgasemissierechten gestelde regels;

- e. overtreding van de bij of krachtens een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen verordening als bedoeld in artikel 1b, vierde lid, gestelde regels;
- f. overtreding van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht; en
- g. het geen gevolg geven dan wel niet tijdig of onvolledig gevolg geven aan een aanwijzing als bedoeld in artikel 28.

Artikel 30

De toezichthoudende autoriteit kan een bestuurlijke boete opleggen ter zake van:

- a. overtreding van de bij of krachtens de artikelen 1c, 2, 2a, 2b, 2c, 2d, 2e, eerste en tweede lid, 2f, eerste, tweede en vierde lid, 3, eerste tot en met negende, elfde en twaalfde lid, 3a, eerste en tweede lid, 4, eerste lid, tweede lid, tweede volzin, en derde lid, 5, eerste, derde en vijfde lid, 6, 7, tweede lid, 8, 9, 10, tweede lid, 11, 16, 17, tweede lid, 20a, 20b, 23, eerste, tweede en vierde lid, 23a, 33, 34, 35, 35a en 38 van deze wet gestelde regels;
- b. overtreding van artikel 1a, zesde lid, voor zover de overtreding betrekking heeft op de regels die bij of krachtens de in onderdeel a genoemde artikelen zijn gesteld;
- c. overtreding van de bij of krachtens de artikelen 4 tot en met 14, 15, tweede tot en met vierde lid, en 16, eerste en tweede lid, eerste volzin, van de verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie gestelde regels;
- d. overtreding van de bij of krachtens de verordening inzake de veiling van broeikasgasemissierechten gestelde regels;
- e. overtreding van de bij of krachtens een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen verordening als bedoeld in artikel 1b, vierde lid, gestelde regels;
- f. overtreding van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht; en
- g. het geen gevolg geven dan wel niet tijdig of onvolledig gevolg geven aan een aanwijzing als bedoeld in artikel 28.

Artikel 31

1. Het bedrag van de bestuurlijke boete wordt bepaald bij algemene maatregel van bestuur, met dien verstande dat de bestuurlijke boete voor een afzonderlijke overtreding ten hoogste € 5.000.000, of, in gevallen als bedoeld in het vierde lid, ten hoogste € 10.000.000 bedraagt.
2. De algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, bepaalt bij elke daarin omschreven overtreding het maximale bedrag van de op te leggen bestuurlijke boete. De overtredingen worden gerangschikt in categorieën naar zwaarte van de overtreding met de daarbij behorende basisbedragen, minimumbedragen en maximumbedragen. Daarbij wordt de volgende indeling gebruikt:

Categorie	Basisbedrag	Minimumbedrag	Maximumbedrag
1	€ 10.000,-	€ 0,-	€ 10.000,-
2	€ 500.000,-	€ 0,-	€ 1.000.000,-
3	€ 2.000.000,-	€ 0,-	€ 4.000.000,-

3. In afwijking van het tweede lid, bedraagt het basisbedrag voor de bestuurlijke boete voor een overtreding die is gerangschikt in de derde categorie indien de boete wordt opgelegd aan een instelling als bedoeld in artikel 1a, tweede, derde, of vierde lid, onderdeel f, € 2.500.000,- en is het maximumbedrag van de bestuurlijke boete € 5.000.000,-.
4. Indien ten tijde van het plegen van de overtreding nog geen vijf jaren zijn verstreken sinds het opleggen van een bestuurlijke boete aan de overtreder ter zake van eenzelfde overtreding, bedraagt de bestuurlijke boete voor een afzonderlijke overtreding ten hoogste tweemaal het ingevolge het tweede of derde lid toepasselijke maximumbedrag.

Artikel 32

1. Indien de boete wordt opgelegd aan een instelling als bedoeld in artikel 1a, tweede, derde, of vierde lid, onderdeel f, bedraagt de bestuurlijke boete voor een afzonderlijke overtreding van een voorschrift gerangschikt in de derde categorie, in afwijking van artikel 31, ten hoogste 10% van de netto-omzet van de overtreder in het boekjaar voorafgaande aan de beschikking waarmee de bestuurlijke boete wordt opgelegd, indien dit meer is dan tweemaal het ingevolge artikel 31, derde lid, toepasselijke maximumbedrag.
2. Indien de bestuurlijke boete wordt opgelegd aan een onderneming die opgenomen is in een groep met een geconsolideerde jaarrekening, worden bij de berekening van de netto-omzet de

totaalbedragen gehanteerd uit de geconsolideerde jaarrekening van de uiteindelijke moederonderneming.

Artikel 32a

De toezichthoudende autoriteit kan in afwijking van artikel 31 een bestuurlijke boete opleggen van ten hoogste tweemaal het bedrag van het voordeel dat de overtreder door de overtreding heeft verkregen.

Artikel 32b

1. Indien tegen een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete bezwaar, beroep of hoger beroep wordt aangetekend, schorst dit de verplichting tot betaling van de boete totdat de beroepstermijn is verstreken of, indien beroep of hoger beroep is ingesteld, op het beroep of hoger beroep is beslist.
2. De schorsing van de verplichting tot betaling schorst niet de berekening van de wettelijke rente.

Artikel 32c

1. Bij een overtreding die beboetbaar is met een boete gerangschikt in de tweede of derde boetecategorie, bedoeld in artikel 31, tweede lid, kan de toezichthoudende autoriteit de overtreder de bevoegdheid ontzeggen om bij een instelling als bedoeld in artikel 1a beleidsbepalende functies uit te oefenen.
2. Indien de overtreding, bedoeld in het eerste lid, is begaan door een rechtspersoon, is het eerste lid van overeenkomstige toepassing op de natuurlijke personen die tot de betrokken gedraging opdracht hebben gegeven of daar feitelijk leiding aan hebben gegeven.
3. Een ontzegging als bedoeld in het eerste lid kan worden opgelegd voor de duur van ten hoogste een jaar en eenmaal met ten hoogste een jaar worden verlengd.

Artikel 32d

1. De toezichthoudende autoriteit kan ten aanzien van vestigingen als bedoeld in artikel 2e, eerste lid, passende en evenredige maatregelen nemen om ernstige gebreken die onmiddellijke maatregelen vereisen, te adresseren.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, zijn van tijdelijke aard en worden beëindigd wanneer de geconstateerde gebreken zijn hersteld.

§ 4.3. Publicatiebevoegdheden toezichthoudende autoriteit

Artikel 32e

De toezichthoudende autoriteit kan een waarschuwing of verklaring publiceren, onder vermelding van de overtreding en de overtreder, bij overtreding van de in artikel 30 bedoelde voorschriften, voor zover deze overtreding beboetbaar is met een boete gerangschikt in de tweede of derde boetecategorie, bedoeld in artikel 31, tweede lid.

Artikel 32f

1. De toezichthoudende autoriteit maakt een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie ingevolge deze wet openbaar. De openbaarmaking geschiedt zodra het besluit onherroepelijk is geworden.
2. Indien tegen een besluit als bedoeld in het eerste lid bezwaar, beroep of hoger beroep is ingesteld, wordt de uitkomst daarvan tezamen met het besluit openbaar gemaakt.
3. In aanvulling op artikel 5:2, eerste lid, onderdeel a, van de Algemene wet bestuursrecht wordt onder bestuurlijke sanctie mede verstaan: het door de toezichthoudende autoriteit wegens een overtreding beëindigen of beperken van een recht of bevoegdheid alsmede het opleggen van een verbod.
4. In afwijking van het eerste lid maakt de toezichthoudende autoriteit een besluit tot het

opleggen van een bestuurlijke boete zo spoedig mogelijk openbaar, indien het een bestuurlijke boete betreft ter zake een overtreding van een voorschrift dat op grond van artikel 31, tweede lid, is gerangschikt in de derde categorie.

5. De toezichthoudende autoriteit maakt in afwijking van het eerste lid een besluit tot het opleggen van een last onder dwangsom ingevolge deze wet zo spoedig mogelijk openbaar, indien een dwangsom wordt verbeurd.
6. De toezichthoudende autoriteit maakt de indiening van een bezwaar of de instelling van een beroep of hoger beroep tegen een besluit als bedoeld in het vierde of vijfde lid, alsmede de beslissing op bezwaar en de uitkomst van dat beroep of hoger beroep, zo spoedig mogelijk openbaar, tenzij het besluit op grond van artikel 32g niet openbaar is gemaakt.
7. Een besluit dat ingevolge het eerste, vierde of vijfde lid openbaar is gemaakt, blijft, tenzij bij wettelijk voorschrift anders bepaald, gedurende een periode van vijf jaar na bekendmaking beschikbaar op de website van de toezichthoudende autoriteit, met uitzondering van de persoonsgegevens die deel uitmaken van het besluit indien enig wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat.

Artikel 32g

1. Openbaarmaking op grond van artikel 32f wordt uitgesteld of geschiedt in zodanige vorm dat de openbaar te maken gegevens niet herleidbaar zijn tot afzonderlijke personen voor zover:
 - a. die gegevens herleidbaar zijn tot een natuurlijke persoon en bekendmaking van zijn persoonsgegevens onevenredig zou zijn;
 - b. betrokken partijen in onevenredige mate schade zou worden berokkend;
 - c. een lopend strafrechtelijk onderzoek of een lopend onderzoek door de personen, bedoeld in artikel 24, naar mogelijke overtredingen zou worden ondermijnd; of
 - d. de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar zou worden gebracht.
2. Openbaarmaking op grond van artikel 32f blijft achterwege, indien openbaarmaking overeenkomstig het eerste lid:
 - a. onevenredig zou zijn gezien de geringe ernst van de overtreding, tenzij het een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete betreft; of
 - b. de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar zou brengen.

Artikel 32h

1. Alvorens over te gaan tot openbaarmaking van gegevens die tot afzonderlijke personen herleidbaar zijn op grond van deze paragraaf, neemt de toezichthoudende autoriteit een besluit tot openbaarmaking. Dit besluit bevat de openbaar te maken gegevens en de wijze en termijn waarop de openbaarmaking zal plaatsvinden.
2. Onverminderd artikel 4:11 van de Algemene wet bestuursrecht kan de toezichthoudende autoriteit bij het nemen van een besluit op grond van artikel 32e de toepassing van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht achterwege laten, indien van de betrokken persoon geen adres bekend is en het adres ook niet met een redelijke inspanning kan worden verkregen.

Artikel 32i

1. De toezichthoudende autoriteit gaat pas over tot openbaarmaking op grond van artikel 32e of 32f, vierde of vijfde lid, nadat vijf werkdagen zijn verstreken na de dag waarop de betrokken persoon van het besluit tot het publiceren van een waarschuwing of verklaring in kennis is gesteld of het besluit tot opleggen van een boete of last onder dwangsom aan hem bekend is gemaakt.
2. Indien wordt verzocht om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht om openbaarmaking op grond van artikel 32e of 32f te voorkomen, gaat de toezichthoudende autoriteit niet over tot openbaarmaking totdat de voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan of het verzoek is ingetrokken.
3. De toezichthoudende autoriteit beëindigt het openbaar beschikbaar houden van gegevens die tot afzonderlijke personen herleidbaar zijn op grond van artikel 32e en 32f onverwijld voor zover:
 - a. het besluit tot openbaarmaking wordt ingetrokken;
 - b. het besluit tot openbaarmaking door de bestuursrechter onherroepelijk wordt vernietigd.

4. In de gevallen bedoeld in het derde lid, biedt de toezichthoudende autoriteit de belanghebbende aan de intrekking of de vernietiging openbaar te maken.

Artikel 32j

1. Indien wordt verzocht om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht om openbaarmaking op grond van deze paragraaf te voorkomen, vindt het onderzoek ter zitting plaats met gesloten deuren.
2. Indien de voorzieningenrechter openbaarmaking op grond van deze paragraaf heeft verboden, of indien op grond van artikel 32g nog geen tot personen herleidbare openbaarmaking heeft plaatsgevonden, vindt het horen van belanghebbenden ter zake van het bezwaar tegen het besluit tot openbaarmaking of het besluit tot het opleggen van de bestuurlijke sanctie niet in het openbaar plaats.
3. Indien de voorzieningenrechter openbaarmaking op grond van deze paragraaf heeft verboden, of indien op grond van artikel 32g nog geen tot afzonderlijke personen herleidbare openbaarmaking heeft plaatsgevonden, en beroep of hoger beroep wordt ingesteld tegen de beslissing op het bezwaar tegen het besluit tot openbaarmaking of het besluit tot het opleggen van de bestuurlijke sanctie, vindt het onderzoek ter zitting plaats met gesloten deuren.

X

Het opschrift van paragraaf 5.1 komt te luiden:

§ 5.1. Het bewaren van bewijsstukken

Y

Artikel 33 komt te luiden:

Artikel 33

1. Een instelling die op grond van deze wet cliëntenonderzoek heeft verricht, of bij wie een cliënt is geïntroduceerd conform de procedure van artikel 5, legt op opvraagbare wijze de documenten en gegevens vast die zijn gebruikt voor de naleving van het bepaalde in artikel 3, tweede tot en met vierde lid, artikel 3a, eerste lid, artikel 6, eerste en tweede lid, artikel 7, tweede lid, en artikel 8, derde tot en met zesde en achtste lid.
2. Onder de documenten en gegevens, bedoeld in het eerste lid, zijn ten minste begrepen:
 - a. van natuurlijke personen, niet zijnde uiteindelijk belanghebbenden als bedoeld in artikel 1, eerste lid:
 - 1°. de geslachtsnaam, de voornamen, de geboortedatum, het adres en de woonplaats, dan wel de plaats van vestiging van de cliënt alsmede van degene die namens die natuurlijke persoon optreedt, of een afschrift van het document dat een persoonidentificerend nummer bevat en aan de hand waarvan de verificatie van de identiteit heeft plaatsgevonden;
 - 2°. de aard, het nummer en de datum en plaats van uitgifte van het document met behulp waarvan de identiteit is geverifieerd;
 - b. van natuurlijke personen, zijnde uiteindelijk belanghebbenden als bedoeld in artikel 1, eerste lid:
 - 1°. de identiteit, waaronder ten minste de geslachtsnaam en voornamen van de uiteindelijk belanghebbende; en
 - 2°. de gegevens en documenten die zijn vergaard op basis van de redelijke maatregelen die zijn genomen om de identiteit van de uiteindelijk belanghebbende te verifiëren;
 - c. van vennootschappen of andere juridische entiteiten:
 - 1°. de rechtsvorm, de statutaire naam, de handelsnaam, het adres met huisnummer, de postcode, de plaats van vestiging en het land van statutaire zetel;
 - 2°. indien de vennootschap of andere juridische entiteit bij de Kamer van Koophandel is geregistreerd, het registratienummer bij de Kamer van Koophandel en de wijze waarop de identiteit is geverifieerd;
 - d. van trusts of andere juridische constructies:
 - 1°. het doel en de aard van de trust of andere juridische constructie;
 - 2°. het recht waardoor de trust of andere juridische constructie wordt beheerst.
3. Een instelling bewaart de in het eerste en tweede lid bedoelde gegevens op toegankelijke wijze

gedurende vijf jaar na het tijdstip van het beëindigen van de zakelijke relatie of gedurende vijf jaar na het uitvoeren van de desbetreffende transactie.

4. Een instelling beschikt over systemen die haar in staat stellen onverwijld en volledig te reageren op vragen van de Financiële inlichtingen eenheid en van de toezichthoudende autoriteit, waaronder:
 - a. de vraag of zij met een bepaalde cliënt een zakelijke relatie onderhoudt of gedurende een periode van vijf jaar voorafgaand aan het verzoek heeft onderhouden;
 - b. vragen over de aard van de relatie met de bedoelde cliënt.
5. De systemen, bedoeld in het vijfde lid, voorzien in beveiligde kanalen die de vertrouwelijkheid van de in dat lid bedoelde verzoeken waarborgen.

Z

Het opschrift van paragraaf 5.2 vervalt.

AA

Artikel 34 komt te luiden:

Artikel 34

1. Een instelling die op grond van artikel 16, eerste lid, een verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transactie heeft gemeld, legt op opvraagbare wijze de volgende gegevens vast:
 - a. alle gegevens, bedoeld in artikel 16, tweede lid, die noodzakelijk zijn om de desbetreffende transactie te kunnen reconstrueren;
 - b. een afschrift van de melding, bedoeld in artikel 16, eerste lid, alsmede de daarbij verstrekte informatie en gegevens;
 - c. het bericht van de Financiële inlichtingen eenheid van ontvangst van deze melding, als bedoeld in artikel 13, onderdeel c.
2. Een instelling bewaart de in het eerste lid bedoelde gegevens op toegankelijke wijze gedurende vijf jaar na het tijdstip van het doen van de melding, respectievelijk het tijdstip van de ontvangst van het bericht van de Financiële inlichtingen eenheid.

AB

Na artikel 34 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

§ 5.2. Gegevensbescherming

Artikel 34a

1. Persoonsgegevens, verzameld op grond van deze wet, worden door een instelling alleen verwerkt met het oog op het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme en worden niet verder verwerkt voor commerciële doeleinden of andere doeleinden die niet verenigbaar zijn met dat doel.
2. Een instelling verstrekt, alvorens een zakelijke relatie aan te gaan of een incidentele transactie te verrichten, informatie aan een cliënt over de krachtens deze wet geldende verplichtingen ter zake van de verwerking van persoonsgegevens met het oog op het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme.
3. Een instelling vernietigt de persoonsgegevens die zij uit hoofde van deze wet heeft verkregen onmiddellijk na het verstrijken van de termijn, bedoeld in artikel 33, derde lid, en 34, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

AC

Het opschrift van paragraaf 5.3 komt te luiden:

§ 5.3. Opleiding en kwalificaties

AD

In artikel 35 wordt na 'werknemers,' ingevoegd 'alsmede de dagelijks beleidsbepalers' en wordt na 'voor zover relevant voor de uitoefening van hun taken' ingevoegd: en rekening houdend met de risico's, aard en omvang van de instelling.

AE

Na artikel 35 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 35a

1. De instellingen, bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel a tot en met e en h, voor zover zij bemiddelen bij het tot stand brengen en sluiten van overeenkomsten inzake onroerende zaken en rechten waaraan onroerende zaken zijn onderworpen, verstrekken op verzoek aan de toezichthoudende autoriteit een door Onze Minister van Veiligheid en Justitie afgegeven verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens met betrekking tot de personen die het beleid bepalen of mede bepalen, binnen een door de toezichthoudende autoriteit te stellen redelijke termijn.
2. Indien een verklaring omtrent het gedrag met betrekking tot de personen die het beleid bepalen of mede bepalen op grond van artikel 35, eerste lid, van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens wordt geweigerd, nemen de instellingen, bedoeld in het eerste lid, de noodzakelijke maatregelen om te voorkomen dat deze personen een beleidsbepalende of medebeleidsbepalende functie binnen de instelling bekleden.

AF

In artikel 36 wordt 'artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1°' vervangen door: artikel 1a, tweede lid.

AG

Artikel 37 wordt als volgt gewijzigd:

1. Na 'Wet identificatie bij dienstverlening' wordt ingevoegd: of op grond van artikel 3, tiende lid, zoals dat luidde voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn.
2. 'artikel 3, tiende lid' wordt vervangen door: artikel 3, twaalfde lid.

AH

Artikel 38 komt te luiden:

Artikel 38

1. Ten aanzien van cliënten waarnaar reeds cliëntenonderzoek is verricht op grond van deze wet, zoals deze luidde voor inwerkingtreding van de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn, verricht een instelling het cliëntenonderzoek, bedoeld in artikel 3, eerste lid, bij eerste gelegenheid.
2. Onder eerste gelegenheid in de zin van het eerste lid wordt verstaan het eerste moment dat door de cliënt contact wordt opgenomen met de instelling of het eerste moment dat de instelling, met inachtneming van de risicogevoeligheid voor witwassen of financieren van terrorisme van het type cliënt, zakelijke relatie, product of transactie, aanleiding vindt om het cliëntenonderzoek te doen plaatsvinden.
3. In afwijking van het eerste lid verricht een bank of andere financiële onderneming in geval van een zakelijke relatie met betrekking tot een levensverzekeringsovereenkomst als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht, die is aangegaan voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn, het cliëntenonderzoek, bedoeld in de artikelen 3, eerste lid, en 3a, zodra een geldelijke uitkering plaatsvindt aan de cliënt of begunstigde.
4. De artikelen 3a, 6, 7 en 8 zijn van overeenkomstige toepassing op een cliëntenonderzoek dat op

grond van het eerste of derde lid wordt verricht.

AI

De artikelen 39 tot en met 42 worden vervangen door twee artikelen, luidende:

Artikel 39

1. Op overtredingen die hebben plaatsgevonden of zijn aangevangen voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn, zijn de artikelen 32e tot en met 32j niet van toepassing.
2. In afwijking van het eerste lid wordt in het geval van een overtreding, begaan door een instelling als bedoeld in artikel 1a, tweede lid of derde lid, onderdeel c, en waarop artikel 28a van deze wet, zoals dat luidde voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn, van toepassing is, een besluit tot het publiceren van een waarschuwing of verklaring na het tijdstip van inwerkingtreding van de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn genomen met inachtneming van de artikelen 32h, 32i en 32j.

Artikel 40

Een wijziging van de vierde anti-witwasrichtlijn, de richtlijn betaaldiensten of de richtlijn kapitaalvereisten gaat voor de toepassing van deze wet gelden met ingang van de dag waarop aan de betrokken wijziging uitvoering moet zijn gegeven, tenzij bij besluit van Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Veiligheid en Justitie dat in de Staatscourant wordt bekendgemaakt, een ander tijdstip wordt vastgesteld.

ARTIKEL II

De **Wet op het financieel toezicht** wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 1:104, eerste lid, wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van het laatste onderdeel door een puntkomma, een onderdeel, waarvan de letteraanduiding alfabetisch aansluit op het laatste onderdeel, toegevoegd, luidende:

- #. de vergunninghouder niet of niet meer voldoet aan de bij of krachtens de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme gestelde regels.

B

Artikel 2:54j, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. De onderdelen a tot en met c worden geletterd b tot en met d.
2. Er wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
 - a. artikel 3:8 met betrekking tot de geschiktheid van de in dat artikel bedoelde personen;.

C

In artikel 3:8, eerste lid, eerste volzin, wordt, onder vervanging van 'of' door een komma, na 'verzekeer' ingevoegd: of wisselinstelling.

ARTIKEL III

Aan artikel 6 van de **Wet toezicht trustkantoren** wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel f door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd luidende:

- g. in geval de vergunninghouder niet of niet meer voldoet aan de bij of krachtens de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme gestelde regels.

ARTIKEL IV

De **Wet op de kansspelen** wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 4a worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 4b

1. In verband met het voorkomen van witwassen en het financieren van terrorisme staan de betrouwbaarheid en de geschiktheid van de houder van een vergunning op grond van deze wet, van de personen die zijn beleid bepalen of mede bepalen en van zijn uiteindelijke belanghebbende buiten twijfel.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot het eerste lid.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op de houders van een vergunning waaraan:
 - a. ingevolge artikel 1a, zevende lid, van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme een vrijstelling is verleend,
 - b. bij of krachtens deze wet vergelijkbare eisen in verband met het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme worden gesteld.

Artikel 4c

1. Een vergunning die ingevolge deze wet door de raad van bestuur, bedoeld in artikel 33a, is verleend voor een gelegenheid als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, of voor het verrichten van activiteiten als bedoeld in artikel 7a, 30b of 30h en waarop de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme van toepassing is, kan worden ingetrokken indien de vergunninghouder niet of niet meer voldoet aan de bij of krachtens die wet gestelde regels.
2. Een vergunning die ingevolge deze wet is verleend door een ander bestuursorgaan dan de raad van bestuur, bedoeld in artikel 33a, kan worden ingetrokken na een daartoe strekkend advies van de raad van bestuur waaruit volgt dat toepassing moet worden gegeven aan het bepaalde in het eerste lid.

B

In artikel 33e, derde lid, wordt 'Voor zover de kansspelautoriteit op grond van artikel 24, eerste lid, van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme is belast met het toezicht op de naleving van de bij en krachtens die wet gestelde regels door de instellingen, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 16°, van die wet' vervangen door: Voor zover de kansspelautoriteit op grond van artikel 1b, eerste lid, onderdeel f, van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme is belast met de uitvoering en handhaving van de bij of krachtens die wet gestelde regels door de instellingen, bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel j, van die wet.

ARTIKEL V

In artikel 1, onder 2°, van de **Wet op de economische delicten** wordt in de zinsnede met betrekking tot de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme 'de artikelen 2, 2a, eerste en tweede lid, 3, eerste lid, 4, eerste lid, 5, eerste, tweede en vierde lid, 8, 9, eerste lid, 16, 17, tweede lid, 23, eerste tot en met derde lid, 32, 33, 34, en 38, eerste, tweede en vierde lid;' vervangen door: de artikelen 2, 2a, 3, eerste lid, 4, eerste lid, 5, eerste tot en met derde lid, 8, 16, 17, tweede lid, 23, eerste, tweede en vierde lid, 23a, 28, 33, 34 en 38;.

ARTIKEL VI

De **Advocatenwet** wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 8, eerste lid, onderdeel n, wordt 'de artikelen 26, tweede lid, en 27, tweede lid,' vervangen door: een besluit als bedoeld in de artikelen 28 tot en met 30 en 32c.

B

Artikel 8a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

a. Aan het slot van onderdeel e vervalt 'en'.

b. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel f door '; en' wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

- g. artikel 8, eerste lid, onderdeel n, voor zover het een besluit betreft als bedoeld in de artikelen 28 tot en met 30 of 32c van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme dat op grond van artikel 32f, eerste, vierde of vijfde lid, van die wet openbaar wordt gemaakt.

2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. De gegevens, bedoeld in het tweede lid, onderdeel g, kunnen gedurende een periode van vijf jaar na openbaarmaking op grond van artikel 32f, eerste, vierde of vijfde lid, van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme door anderen dan de in het eerste lid bedoelde personen en instanties worden ingezien, tenzij enig wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat.

C

Het tweede lid van artikel 45a vervalt en het derde lid wordt vernummerd tot tweede lid.

D

In artikel 45c, eerste, tweede, vierde en zesde lid, wordt 'ingevolge de artikelen 45a, eerste of tweede lid, en 46c,' vervangen door: de artikelen 45a, eerste lid, 46c, en artikel 24, tweede lid, van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme,.

E

In artikel 45d, eerste lid, wordt 'ingevolge de artikelen 45a, eerste of tweede lid, of 46c,' vervangen door: de artikelen 45a, eerste lid, 46c, of artikel 24, tweede lid, van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme,.

F

In artikel 45h wordt 'artikel 45a, eerste en tweede lid,' vervangen door: artikel 45a, eerste lid, en artikel 24, tweede lid, van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme,.

ARTIKEL VII

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

ARTIKEL VIII

Deze wet wordt aangehaald als: Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Financiën,

De Minister van Veiligheid en Justitie,

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

Het onderhavige wetsvoorstel strekt tot implementatie van Richtlijn (EU) nr. 2015/849/EC van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU L 141/73) (hierna: de vierde anti-witwasrichtlijn). Voorts geeft het onderhavige wetsvoorstel uitvoering aan de Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141) (hierna: de verordening). De vierde anti-witwasrichtlijn dient op 26 juni 2017 in nationale wet- en regelgeving geïmplementeerd te zijn. Dit is ook de datum waarop de verordening van toepassing wordt. In bijlage I bij deze toelichting is een transponeringstabel behorende bij de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn en de verordening opgenomen. Omdat implementatie van de richtlijn een uitgebreidere bespreking behoeft, staat deze in de navolgende paragrafen van de memorie van toelichting centraal. In paragraaf 2.2 van de memorie van toelichting wordt ingegaan op de verordening.

Het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van uit criminele activiteiten verkregen opbrengsten kan de integriteit, stabiliteit en reputatie van het financiële stelsel schaden en een gevaar betekenen voor de ontwikkeling van dit stelsel en de interne markt. Hetzelfde geldt voor het gebruik van de financiële sector voor het aanwenden van geld voor terroristische doeleinden. Witwassen en terrorisme vormen daarnaast een ernstige bedreiging voor de samenleving. De vierde anti-witwasrichtlijn beoogt door middel van het voorschrijven van preventieve maatregelen het witwassen van uit criminaliteit verkregen geld of het aanwenden van gelden of voorwerpen voor terroristische doeleinden, met gebruikmaking van het financiële stelsel, aan te pakken.

De richtlijn is de vierde richtlijn waarmee op Europees niveau wordt beoogd de dreiging van witwassen en financieren van terrorisme aan te pakken. De eerste richtlijn, richtlijn 91/308/EG richtte zich met name op witwassen in termen van drugs misdrijven en bevatte uitsluitend verplichtingen voor de financiële sector.¹ Dit toepassingsbereik werd met de tweede richtlijn, richtlijn 2001/97/EG uitgebreid, zowel voor wat betreft strafbare feiten als ten aanzien van categorieën beroepen en personen die onder de verplichtingen van de richtlijn kwamen te vallen.² De uitbreiding van de aanbevelingen van de Financial Action Task Force (hierna: FATF) in juni 2003 vormde aanleiding voor de derde anti-witwasrichtlijn, richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en een uitvoeringsrichtlijn, richtlijn 2006/70/EG van de Europese Commissie.³ De derde anti-witwasrichtlijn richtte zich, conform de FATF-aanbevelingen, ook op het financieren van terrorisme, bevatte aangescherpte regels met betrekking tot identificatie en de verificatie van de identiteit van de cliënt en schreef voor dat, afhankelijk van het risico op witwassen of financieren van terrorisme in een concreet geval, een verscherpt of vereenvoudigd cliëntenonderzoek moet of kan worden verricht. De onderhavige vierde richtlijn vervangt de derde anti-witwasrichtlijn en vult het bestaande instrumentarium om witwassen en financieren van terrorisme tegen te gaan verder aan.

Witwassen en het financieren van terrorisme vinden vaak in een internationale, grensoverschrijdende context plaats, zodat maatregelen die uitsluitend op nationaal niveau worden getroffen een te beperkte uitwerking zouden hebben. Ook regelgeving die uitsluitend op het niveau van de Europese Unie wordt ingesteld, zou slechts een beperkt effect hebben. Om die reden is bij het vaststellen van de vierde anti-witwasrichtlijn rekening gehouden met de in internationaal perspectief genomen acties en getroffen maatregelen. De bepalingen in de richtlijn zijn derhalve afgestemd op de aanbevelingen van

¹ Richtlijn 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG 1991, L 166).

² Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot wijziging van Richtlijn 91/308/EEG van de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG 2001, L 344).

³ Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (PbEU 2005, L 309).

de FATF.⁴ Daarnaast is de vierde anti-witwasrichtlijn gebaseerd op een evaluatie van de derde anti-witwasrichtlijn.⁵

2. Inhoud richtlijn en verordening

§ 2.1 Vierde anti-witwasrichtlijn

De vierde anti-witwasrichtlijn bestendigt de twee kernverplichtingen van de regels ter voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor witwassen en financieren van terrorisme, te weten de verplichting om cliëntenonderzoek te verrichten en de verplichting om ongebruikelijke transacties te melden bij de Financiële inlichtingen eenheid (hierna: FIU). Het toepassingsbereik van de richtlijn wordt uitgebreid naar nieuwe categorieën instellingen, te weten de aanbieders van kansspeldiensten en personen die beroeps- of bedrijfsmatig in goederen handelen in het geval daarbij contante betalingen worden gedaan of ontvangen van € 10.000,- of meer (voorheen lag die grens op € 15.000,- en betrof het alleen de verkopers van deze goederen, niet tevens de kopers).

Net als de derde anti-witwasrichtlijn kent de vierde anti-witwasrichtlijn een risicogebaseerde benadering, waaruit volgt dat instellingen de verplichtingen om de maatregelen die zij in het kader van het cliëntenonderzoek dienen te nemen dienen af te stemmen op de risico's van de aard en omvang van de eigen onderneming en de dienstverlening, alsmede op de risico's van een concrete zakelijke relatie of transactie. Naast een risicogebaseerde invulling van het cliëntenonderzoek dat in standaard gevallen dient plaats te vinden, kan op basis van een risicobeoordeling in een concreet geval ook aanleiding blijken te bestaan voor het verrichten van een vereenvoudigd of verscherpt cliëntenonderzoek. Daarbij laat de vierde anti-witwasrichtlijn nog slechts ruimte voor het variëren in de intensiteit van de maatregelen die in het kader van het cliëntenonderzoek worden genomen. Het cliëntenonderzoek kan in gevallen van laag risico in beginsel niet meer achterwege worden gelaten, zoals nog mogelijk was onder de derde richtlijn.

Nieuw ten opzichte van de derde richtlijn is de verplichting voor instellingen om een beoordeling van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme op te stellen en vast te leggen teneinde hun gedragslijnen en procedures ter beperking van deze risico's op deze beoordeling te kunnen afstemmen en de beoordeling op verzoek aan de toezichthoudende autoriteit te kunnen verstrekken. Bij de beoordeling van de risico's dient de instelling onder meer rekening te houden met haar cliënten, de landen en geografische regio's waar de instelling werkzaam is en haar producten en diensten.

Ook nieuw ten opzichte van de derde richtlijn is het feit dat de Europese Commissie en de lidstaten verplicht zijn tot het opstellen van een supranationale respectievelijk nationale risicobeoordeling. Deze risicobeoordelingen dienen in de eerste plaats als uitgangspunt voor het ontwikkelen van wet- en regelgeving en beleid ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme, maar worden tevens beschikbaar gesteld aan de instellingen. Instellingen dienen met de Europees en nationaal geïdentificeerde risico's rekening te houden bij het opstellen van hun individuele risicobeoordelingen.

Om de risico's van witwassen en financieren van terrorisme zo goed mogelijk te bestrijden, streeft de vierde anti-witwasrichtlijn een zoveel mogelijk internationale aanpak na. Dit uit zich onder meer in de verplichting voor instellingen om erop toe te zien dat bijkantoren en meerderheidsdochterondernemingen in derde staten via op het niveau van de groep vastgestelde procedures en maatregelen de bepalingen die gelden uit hoofde van de richtlijn naleven. Ook de aangescherpte bepalingen ten aanzien van het samenwerken tussen toezichthoudende autoriteiten en het delen van informatie en gegevens tussen financiële inlichtingen eenheden uit verschillende lidstaten dragen hier aan bij.

De vierde anti-witwasrichtlijn bevat twee artikelen (de artikelen 30 en 31) waarmee aan lidstaten de verplichting wordt opgelegd om een centraal register in het leven te roepen met daarin informatie over uiteindelijk belanghebbenden (in het Engels *ultimate beneficial owners*, hierna: UBO's) van vennootschappen en andere juridische entiteiten, respectievelijk express trusts of juridische constructies met een soortgelijke structuur en functie als express trusts.⁶ Omdat het opzetten van een dergelijk register ook een niet onbelangrijke ICT-component met zich brengt en de implementatie overwegend zal plaatsvinden in de Handelsregisterwet, is besloten om de implementatie van deze artikelen onder

⁴ International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation (The FATF Recommendations), February 2012.

⁵ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de toepassing van Richtlijn 2005/60/EG tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, 11 april 2012. COM(2012) 168.

⁶ Voorbeelden van Nederlandse juridische entiteiten zijn de vereniging, de maatschap en de commanditaire vennootschap.

te brengen in een separaat implementatiewetsvoorstel.⁷ In het navolgende komt de implementatie van deze artikelen dan ook niet aan de orde.

Ook in de definitie van UBO zijn veranderingen aangebracht ten opzichte van de derde richtlijn. Waar voor vennootschappen een percentage aandelen of stemrechten van 25% + 1 werd gezien als toereikend om te kwalificeren als UBO, is dit percentage in de onderhavige richtlijn slechts een indicatie dat de betrokken persoon kwalificeert als UBO. Hierdoor sluit de vierde anti-witwasrichtlijn beter aan bij de aanbevelingen van FATF, waarin het houden van een percentage aandelen of stemrechten slechts één van de gevallen betreft waarin sprake kan zijn van een UBO. De vierde anti-witwasrichtlijn voegt bovendien toe dat het naast aandelen en stemrechten ook kan gaan om 'eigendom' en staat expliciet stil bij de wijze waarop een natuurlijke persoon ook via indirecte eigendom UBO kan zijn. Ook introduceert de vierde anti-witwasrichtlijn de mogelijkheid om in bepaalde specifieke gevallen een persoon of de personen behorend tot het hoger leidinggevend personeel als UBO aan te merken. Het gaat om de gevallen waarin (a) geen persoon of personen achterhaald kunnen worden die (direct of indirect) via aandelen, stemrecht of eigendom kwalificeren als UBO en ook geen persoon of personen zijn achterhaald die zeggenschap met andere middelen hebben, of (b) om de gevallen waarin twijfel bestaat of de achterhaalde personen daadwerkelijk UBO zijn. Het moet dan wel duidelijk zijn dat alle mogelijke middelen zijn aangewend om de UBO(s) te achterhalen en er mogen geen gronden zijn voor verdenking van witwassen of financieren van terrorisme. Deze laatste twee eisen zijn in de richtlijn opgenomen om te voorkomen dat te gemakkelijk een persoon behorend tot het hoger leidinggevend personeel wordt aangewezen als UBO.

Daarnaast is in de vierde anti-witwasrichtlijn nu ook een definitie opgenomen van de UBO van een trust, die nauw aansluit bij de aanbevelingen van FATF. Voor juridische entiteiten, waartoe ook stichtingen worden gerekend, en voor juridische constructies die vergelijkbaar zijn met een trust, schrijft de richtlijn voor dat een definitie van de UBO wordt gehanteerd die aansluit bij de UBO-definitie van een trust.

Waar de derde richtlijn nog een onderscheid maakte tussen binnenlandse en buitenlandse politiek prominente personen (in het Engels 'politically exposed persons', hierna: PEPs), is dat onderscheid in de vierde anti-witwasrichtlijn komen te vervallen: in alle gevallen van transacties of zakelijke relaties met cliënten die als PEP kwalificeren of waarbij de UBO van een cliënt als PEP kwalificeert, dan wel in gevallen waarbij de begunstigde van een levensverzekering of waarbij de UBO van die begunstigde een PEP is, dienen verscherpte cliëntenonderzoeksmatregelen te worden getroffen.

De vierde anti-witwasrichtlijn omvat daarnaast gedetailleerde bepalingen met betrekking tot de samenwerking tussen Financiële inlichtingen eenheden uit verschillende lidstaten. Deze bepalingen zouden ertoe moeten bijdragen dat een melding van een ongebruikelijke transactie ook terecht komt bij de financiële inlichtingen eenheid van de lidstaat waar het onderzoek naar de melding het best kan plaatsvinden. Informatie uitwisseling tussen financiële inlichtingen eenheden voor analysedoeleinden, zonder verdere verwerking of verspreiding, moet op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn mogelijk zijn, tenzij de uitwisseling in strijd zou zijn met fundamentele beginselen van nationaal recht.

De informatie uitwisseling tussen Financiële inlichtingen eenheden vindt plaats binnen het EU Financial Intelligence Units' Platform (het FIU-platform) en via het computernetwerk FIU.net. De lidstaten worden geacht het gebruik van FIU.net aan te moedigen.

Een ander nieuw element in zowel de vierde anti-witwasrichtlijn als de verordening is het hoofdstuk over sancties. Waar de eerdere richtlijnen en de eerdere verordening het sanctioneren bij niet-naleving van de richtlijnverplichtingen overlieten aan de lidstaten, is met de vierde anti-witwasrichtlijn en met de nieuwe verordening een kader voor deze sancties geïntroduceerd. Dat kader sluit in belangrijke mate aan bij andere dossiers op het terrein van de financiële markten, zoals de richtlijn betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen (in het kort de 'capital requirements directive', CRD IV genoemd)⁸ en

⁷ Concept wetsvoorstel houdende regels met betrekking tot de registratie van uiteindelijk belanghebbenden (Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden).

⁸ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PbEU 2013, L 176).

andere richtlijnen en verordeningen met vergelijkbare bepalingen.⁹ Net als CRD IV voorziet de vierde anti-witwasrichtlijn bijvoorbeeld in bepalingen die betrekking hebben op de hoogte van een bestuurlijke boete, als ook de bevoegdheid voor toezichthoudende autoriteiten om een verbod op te leggen om bepaalde beleidsbepalende functies uit te oefenen.

§ 2.2. Verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie

De verordening vervangt verordening (EG) Nr. 1781/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2006 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler (PbEU 2006, L 345). De aanleiding voor het in werking treden van een nieuwe verordening is gelegen in de herziene FATF-aanbevelingen, waaronder met name aanbeveling 16 met betrekking tot elektronische geldovermakingen. Uit deze aanbeveling volgt dat landen ervoor zorg moeten dragen dat financiële instellingen, waaronder met name de betaaldienstverleners, bedoeld in artikel 1, eerste lid, van richtlijn 2007/64 betreffende betalingsdiensten in de interne markt (hierna: betaaldienstverleners), (girale) overschrijvingen vergezeld laten gaan van alle noodzakelijke informatie over de afzender en de begunstigde van een transactie, waarbij deze informatie door de gehele betaalketen bij de geldovermaking gevoegd dient te blijven. Daarmee wordt een volledige traceerbaarheid van geldovermakingen beoogd, hetgeen wordt beschouwd als een belangrijk hulpmiddel om witwassen en financieren van terrorisme te voorkomen, op te sporen en te onderzoeken. De mogelijkheid die op deze manier gecreëerd wordt om de herkomst en bestemming van financiële geldstromen te achterhalen, dient in voorkomende gevallen strafrechtelijk onderzoek inzake witwassen of financieren van terrorisme.

De verordening voorziet in een aantal belangrijke wijzigingen ten opzichte van zijn voorganger. In de eerste plaats wordt de verplichting voor betaaldienstverleners om overschrijvingen van bepaalde informatie vergezeld te doen gaan, uitgebreid met informatie over de begunstigde van een overschrijving. De betaaldienstverlener van de betaler dient in beginsel de naam van de begunstigde en het betaalrekeningnummer van de begunstigde aan de overschrijving toe te voegen, waarna deze informatie door de betaaldienstverlener van de begunstigde wordt geverifieerd alvorens de betaalrekening van de begunstigde te crediteren of de begunstigde de geldmiddelen ter beschikking te stellen. In bepaalde gevallen kan ook een unieke identificatiecode aan de overschrijving worden gekoppeld. De verplichting voor de betaaldienstverlener van de begunstigde om de informatie over de begunstigde te verifiëren geldt in ieder geval bij geldovermakingen van meer dan € 1.000,- en onder omstandigheden ook bij geldovermakingen van een lager bedrag, bijvoorbeeld bij contante uitbetaling of vermoedens van witwassen of financieren van terrorisme. De verordening maakt onderscheid in overschrijvingen die geheel plaatsvinden binnen de Unie, overschrijvingen van buiten naar binnen de Unie en overschrijvingen die vanuit de Unie naar een staat gaan die geen lidstaat is (derde landen).

Een andere belangrijke wijziging betreft het toepassingsbereik van de verordening. Een betaalkaart, elektronisch geldinstrument, een mobiele telefoon of ander digitaal of informatietechnologisch vooruit- of achteraf betaald betaaltoestel wordt binnen de reikwijdte van de verordening gebracht, voor zover deze instrumenten worden gebruikt om geldovermakingen tussen personen te verrichten. Deze instrumenten blijven echter uitgezonderd van de verplichtingen uit de verordening, voor zover zij uitsluitend worden gebruikt voor de aankoop van goederen of diensten en zolang alle transacties die met het betreffende instrument worden verricht, vergezeld gaan van het nummer van het instrument, bijvoorbeeld van de betaalkaart.

De verplichtingen voor intermediaire betaaldienstverleners worden met de verordening uitgebreid. Naast de verplichting om ervoor te zorgen dat de ontvangen gegevens over betalers en (op grond van de nieuwe verordening ook) begunstigten bij de geldovermaking gevoegd blijven, dienen intermediaire betaaldienstverleners zelf ook doeltreffende procedures in te stellen om ontbrekende informatie over de betaler of de begunstigde op te sporen. Indien er sprake is van ontbrekende informatie, dient de intermediaire betaaldienstverlener middels op risico gebaseerde procedures vast te stellen of een geldovermaking moet worden uitgevoerd, geweigerd of opgeschort.

Naast de intermediaire betaaldienstverlener, dient ook de betaaldienstverlener van de begunstigde op risico gebaseerde procedures vast te stellen om te bepalen of een geldovermaking moet worden uitgevoerd, geweigerd of opgeschort en om te bepalen welke passende vervolgactie moet worden ondernomen, indien de vereiste informatie niet bij de geldovermaking is gevoegd. Deze op risico

⁹ Zoals richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Richtlijn 82/891/EEG van de Raad en de Richtlijnen 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU en 2013/36/EU en de Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 648/2012, van het Europees Parlement en de Raad (PbEU 2014, L 173) en Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik (Verordening marktmisbruik) en houdende intrekking van Richtlijn 2003/6/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijnen 2003/124, 2003/125/EG en 2004/72/EG van de Commissie (PbEU 2014, L 173).

gebaseerde aanpak vloeit voort uit de betrokken FATF-aanbeveling en moet ertoe leiden dat op een meer gerichte wijze kan worden opgetreden tegen risico's voor witwassen en terrorismefinanciering.

De verordening voorziet voorts in een expliciete verwijzing naar de toepasselijkheid van de Europese regelgeving op het gebied van bescherming van persoonsgegevens en de nationale wetgeving ter implementatie daarvan. Persoonsgegevens die door betaaldienstverleners zijn verzameld om aan de verordening te voldoen, mogen bijvoorbeeld niet verder verwerkt worden op een manier die in strijd is met deze regelgeving. Met name de verdere verwerking van deze gegevens voor commerciële doeleinden is verboden. Omdat de bestrijding van witwassen en financieren van terrorisme door alle lidstaten is erkend als een zwaarwegend algemeen belang, wordt op grond van de verordening toegestaan dat persoonsgegevens worden doorgegeven aan landen waar de bescherming van persoonsgegevens van een ander niveau is.¹⁰ De betaaldienstverleners die binnen de reikwijdte van de verordening vallen dienen te beschikken over passende technische en organisatorische maatregelen voor de bescherming van persoonsgegevens, bijvoorbeeld tegen incidenteel verlies of ongeoorloofde verspreiding.

Tot slot beoogt de verordening, in aansluiting op en onder verwijzing naar de vierde anti-witwasrichtlijn, de bevoegdheden van de personen die zijn belast met het toezicht op de naleving van de verordening verder te harmoniseren. Daartoe verplicht de verordening de lidstaten om te voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende sancties en maatregelen, waaronder ten minste de sancties en maatregelen, bedoeld in artikel 59 van de vierde anti-witwasrichtlijn. Ook worden de toezichthoudende autoriteiten verplicht de opgelegde sancties en maatregelen te publiceren, overeenkomstig het bepaalde in artikel 60 van de vierde anti-witwasrichtlijn. In paragraaf 4.4 wordt ingegaan op de gewijzigde sanctiebepalingen in de Wwft ter implementatie van de richtlijn en de verordening en in paragraaf 4.5 op de publicatiebevoegdheden die in de Wwft worden geïntroduceerd.

3. Hoofdpunten van het wetsvoorstel

In het navolgende worden de belangrijkste wijzigingen in wet- en regelgeving besproken die voortkomen uit de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn.

§ 3.1. Uitbreiding reikwijdte

De reikwijdte van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) wordt ter implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn uitgebreid met een aantal nieuwe instellingen. Het betreft in de eerste plaats de aanbieders van kansspelen. Van de aanbieders van kansspelen vallen naar huidig recht speelcasino's binnen de reikwijdte van de Wwft. Naast speelcasino's zullen nu ook de overige kansspelaanbieders onder de Wwft vallen, waaronder loterijen, aanbieders van sportwedstrijden en speelautomatenhallen. Indien uit een daartoe uit te voeren risicobeoordeling blijkt dat de aard en, in voorkomend geval, de omvang van de transacties betreffende kansspeldiensten een laag risico op witwassen of financieren van terrorisme vertegenwoordigen, kunnen aanbieders van bepaalde kansspeldiensten onder strikte voorwaarden bij ministeriële regeling geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld van de verplichtingen uit hoofde van de Wwft. In de tweede plaats wordt de categorie Wwft instellingen die in het kort wordt aangeduid als 'grootwaardehandelaren' uitgebreid. Deze categorie zal de personen die in goederen handelen en daarvoor betalingen in contant geld doen of ontvangen van € 10.000,- of meer omvatten en wordt ook uitgebreid met de kopers van die goederen (naast de verkopers). Op beide doelgroepen zullen de verplichtingen uit hoofde van de Wwft van toepassing worden.

§ 3.2. Risicogebaseerde benadering

De Wwft schrijft naar huidig recht reeds een risicogebaseerde aanpak voor, die met de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn wordt bestendigd. De eerder genoemde wijzigingen in de richtlijn hebben echter wel tot gevolg dat de risicogebaseerde benadering op verschillende terreinen wordt geëxpliciteerd, dan wel uitgebreid. Zo worden de instellingen verplicht de identificatie en beoordeling van hun risico's op witwassen en financieren van terrorisme vast te leggen, actueel te houden en op verzoek aan de toezichthoudende autoriteit te verstrekken. De instelling dient deze risicobeoordeling ten grondslag te leggen aan de ontwikkeling van haar beleid, bestaande uit procedures en maatregelen, om de geïdentificeerde risico's te beperken en effectief te beheersen. Naast de uitvoering van het

¹⁰ Dit is in lijn met het bepaalde in artikel 49, eerste lid, aanhef en onderdeel d, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PbEU 2016, L 119).

cliëntenonderzoek en het monitoren van transacties, kan hierbij gedacht worden aan de ontwikkeling van opleidingen voor medewerkers en aanvullende beheersmaatregelen. De risicobeoordeling kan er ook toe leiden dat een instelling tot de conclusie komt dat onvoldoende beheersmaatregelen mogelijk zijn en dat daarom bepaalde risico's in het geheel moeten worden vermeden.

§ 3.3. Cliëntenonderzoek

Het verrichten van cliëntenonderzoek blijft één van de twee pijlers van de maatregelen om witwassen en financieren van terrorisme te voorkomen. De instellingen die verplicht zijn tot het verrichten van een cliëntenonderzoek worden beschouwd als de poortwachters van het financieel stelsel: wie een financiële transactie wil verrichten of anderszins waarde wil verplaatsen is aangewezen op de dienstverlening van deze instellingen. Uit hoofde van die taak dienen de instellingen onderzoek te verrichten naar hun cliënten en de achtergrond en het doel van een beoogde zakelijke relatie of transactie. Daarmee moeten de instellingen voorkomen dat hun dienstverlening wordt misbruikt voor het witwassen van geld of voor het financieren van terrorisme en transacties herkennen die in dat opzicht als ongebruikelijk moeten worden aangemerkt.

Zoals in paragraaf 3.2. reeds is toegelicht, zal het cliëntenonderzoek, in lijn met de hiervoor beschreven risicogebaseerde benadering, nog meer dan voorheen gebaseerd moeten zijn op een risicoweging op grond van de in de vierde anti-witwasrichtlijn geïdentificeerde risicofactoren. Ten aanzien van de mogelijkheid om een vereenvoudigd cliëntenonderzoek te verrichten, zullen niet langer typen cliënten worden aangewezen ten aanzien waarvan met een vereenvoudigd cliëntenonderzoek kan worden volstaan. In plaats daarvan dient een instelling voor het aangaan van een zakelijke relatie of het verrichten van een transactie een risicobeoordeling uit te voeren. Indien daaruit volgt dat sprake is van een bewezen laag risico, kan volstaan worden met het treffen van vereenvoudigde cliëntenonderzoeksmaatregelen. Het cliëntenonderzoek kan in geen geval achterwege blijven, maar de intensiteit waarmee de cliëntenonderzoeksmaatregelen worden toegepast, wordt afgestemd op het risico dat met een cliënt, relatie of transactie gepaard gaat. Het is aan de instelling zelf om te bepalen welke intensiteit in een bepaald geval is aangewezen. Uit de risicobeoordeling kan ook volgen dat sprake is van een hoog risico dat een verscherpt cliëntenonderzoek vereist. In deze gevallen, maar ook in de gevallen die reeds naar huidig recht als gevallen van hoog risico worden gekwalificeerd, dient een instelling verscherpte maatregelen te treffen. Naast de zakelijke relaties of transacties die op grond van de risicobeoordeling met een hoog risico op witwassen of financieren van terrorisme gepaard gaan, gaat het om situaties waarin de cliënt woonachtig of gevestigd is in hoogrisico jurisdicties, waarin sprake is van PEPs of van een correspondentrelatie. In deze gevallen dient een instelling meer gegevens te verzamelen en te controleren, teneinde het hoge risico voldoende te beperken en te beheersen.

Het cliëntenonderzoek stelt de instelling onder meer instaat de identiteit van de UBO vast te stellen en te verifiëren. Zoals beschreven in paragraaf 2.1 wordt in de vierde anti-witwasrichtlijn een andere invulling gegeven aan het begrip 'uiteindelijk belanghebbende' (UBO), die meer in lijn is met de FATF-aanbevelingen. Als gevolg daarvan wordt ook de Wwft op dit punt aangepast. De vierde anti-witwasrichtlijn geeft gedetailleerde definities voor de UBO's van vennootschappen en van trusts. Voor de UBO's van (a) juridische entiteiten als stichtingen en (b) juridische constructies vergelijkbaar met trusts, schrijft de richtlijn alleen voor dat een UBO-definitie vergelijkbaar aan die van een trust wordt gehanteerd. Naar huidig recht wordt in artikel 3 van de Wwft al rekening gehouden met het feit dat de UBO-definitie die van toepassing is op een BV of NV, zich niet goed leent voor bijvoorbeeld een maatschap, een vennootschap onder firma en een commanditaire vennootschap. Besloten is om in de lagere regelgeving bij de Wwft voor een groot aantal juridische entiteiten de geëigende uitwerking van de algemene UBO-definitie op te nemen.

Nu de vierde anti-witwasrichtlijn niet langer een onderscheid maakt tussen binnenlandse en buitenlandse PEPs, wordt de Wwft ook op dit punt aangepast. Een instelling zal daardoor in meer gevallen verscherpt cliëntenonderzoek moeten verrichten.

§ 3.4. Handhavinginstrumentarium toezichthoudende autoriteiten

De vierde anti-witwasrichtlijn verplicht de lidstaten te voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende bestuurlijke sancties en maatregelen indien de bepalingen ter implementatie van de richtlijn niet worden nageleefd. Als beschreven in paragraaf 2.1 is het hoofdstuk met betrekking tot sancties uit de vierde anti-witwasrichtlijn geënt op de sanctiehoofdstukken uit andere Europese regelgeving voor de financiële markten. In het onderhavige wetsvoorstel wordt aangesloten bij de Wet op het financieel toezicht (Wft). Daardoor zal voor banken en andere financiële ondernemingen op grond van de Wwft een vergelijkbaar boetestelsel gelden, als op grond van de Wft reeds het geval is. Ook ten behoeve van de toezichthoudende autoriteiten De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit

Financiële Markten (AFM) wordt de consistentie van het handhavingsinstrumentarium hiermee gewaarborgd.

§ 3.4.1. Boetehoogtes

In de eerste plaats worden de maximale boetes die de toezichthoudende autoriteiten kunnen opleggen bij overtredingen van de Wwft gewijzigd. Het maximum boetebedrag voor de derde boetecategorie zal vijf miljoen euro bedragen, voor zover het gaat om overtredingen begaan door banken, andere financiële ondernemingen en trustkantoren. Dit maximum geldt thans al voor banken en beleggingsondernemingen. Indien een overtreder in het jaar voorafgaand aan het opleggen van een bestuurlijke boete een netto-omzet had van meer dan 100 miljoen euro, geldt voor de genoemde instellingen voorts, in afwijking van het gebruikelijke maximumbedrag, een omzetgerelateerd maximum boetebedrag van 10% van de netto-omzet. Met het introduceren van een omzetgerelateerd boetebedrag wordt de toezichthoudende autoriteit de bevoegdheid toegekend om ook bij kapitaalkrachtige instellingen een boete te kunnen opleggen waarvan voldoende afschrikkende werking uitgaat. Hiermee wordt voldaan aan de verplichting uit de vierde anti-witwasrichtlijn om een omzetgerelateerde boete in ieder geval voor banken en andere financiële ondernemingen mogelijk te maken. Daarnaast zal de omzetgerelateerde boete ook gelden voor trustkantoren.¹¹

Naar huidig recht kan het voordeel dat met een overtreding is behaald alleen als grondslag dienen voor het bepalen van de hoogte van een bestuurlijke boete, indien dat voordeel meer dan twee miljoen euro bedraagt. Deze voorwaarde is niet in lijn met de vierde anti-witwasrichtlijn en vervalt. Conform de richtlijn bestaat derhalve in alle gevallen de mogelijkheid om een bestuurlijke boete op te leggen van ten hoogste twee maal het bedrag van het met de overtreding verkregen voordeel. Uiteraard bestaat voor de toezichthoudende autoriteiten voldoende ruimte om rekening te houden met de verschillen tussen de instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen. Bij het vaststellen van de hoogte van een bestuurlijke boete dient de toezichthoudende autoriteit niet alleen rekening te houden met de ernst en duur van de overtreding en de verwijtbaarheid van de overtreder, maar ook met het evenredigheidsbeginsel. Dat betekent dat de omstandigheden van het concrete geval, waaronder ook het type en de omvang van de instelling, relevant zijn. Daarnaast speelt de draagkracht van de overtreder een rol bij het vaststellen van de boetehoogte.

§ 3.4.2. Intrekken vergunning

Het handhavingsinstrumentarium van de toezichthoudende autoriteiten wordt, conform de vierde anti-witwasrichtlijn, ook uitgebreid met de mogelijkheid om de vergunning van een instelling in te trekken indien er sprake is van een overtreding van de Wwft. Niet alle instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen, dienen over een vergunning te beschikken ten einde hun werkzaamheden te kunnen verrichten. Naar huidig recht is het op grond van de Wft en de Wet toezicht trustkantoren reeds mogelijk om een vergunning in te trekken indien een financiële onderneming of trustkantoor niet langer voldoet aan het vereiste van een integere uitoefening van het bedrijf.¹² Omdat niet-naleving van de Wwft er doorgaans op duidt dat van een integere uitoefening van het bedrijf geen sprake is, waren de toezichthoudende autoriteiten naar huidig recht reeds bevoegd om een vergunning in te trekken indien de Wwft werd overtreden. Desalniettemin wordt om het belang van naleving van de Wwft te onderstrepen voorgesteld om, in aansluiting op de vierde anti-witwasrichtlijn en ter verduidelijking in beide wetten een expliciete grondslag voor het intrekken van een vergunning op te nemen met betrekking tot overtredingen van de Wwft. Een dergelijke grondslag zal ook worden opgenomen in de Wet op de kansspelen.

§ 3.5. Publicatiebevoegdheden toezichthoudende autoriteiten

Aan de toezichthoudende autoriteit wordt de bevoegdheid toegekend om een waarschuwing of publieke verklaring uit te vaardigen indien een instelling een overtreding van de Wwft begaat. Naar huidig recht was dit ten aanzien van banken en beleggingsondernemingen reeds mogelijk, in geval van een overtreding gerangschikt in de derde boetecategorie. Deze bevoegdheid zal worden uitgebreid, waardoor het ten aanzien van alle instellingen en ook bij overtredingen gerangschikt in de tweede en derde categorie mogelijk wordt om een waarschuwing of verklaring te publiceren.

Voorts worden de toezichthoudende autoriteiten verplicht om – in beginsel – alle besluiten openbaar te maken waarbij een bestuurlijke sanctie of maatregel is opgelegd vanwege een overtreding van een nationale bepaling ter omzetting van de vierde anti-witwasrichtlijn. De Wwft voorziet naar huidig recht

¹¹ Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel V.

¹² Artikel 1:104, eerste lid, onderdeel d, in samenhang met artikel 3:17, 4:11, 4:14 of 4:15 van de Wft en artikel 6, onderdeel e, in samenhang met artikel 10 van de Wtt.

niet in openbaarmakingbevoegdheden, dan wel -verplichtingen, voor de toezichthoudende autoriteiten. Bij de totstandkoming van het openbaarmakingsregime in de Wwft is aangesloten bij de Wft. De richtlijn voorziet in een aantal uitzonderingen op deze beginselplicht, op grond waarvan een besluit geanonimiseerd, later of zelfs helemaal niet openbaar wordt gemaakt. Deze uitzonderingsgronden worden in de Wwft overgenomen.

Het openbaar maken van sanctiebesluiten draagt bij aan de kenbaarheid van de activiteiten van de toezichthoudende autoriteiten, waardoor het publiek kennis kan nemen van het optreden van de toezichthoudende autoriteiten en de gronden daarvoor. Daarnaast leidt het openbaar maken van sanctiebesluiten ertoe dat andere instellingen kennis nemen van de gedragingen die kunnen leiden tot handhaving en de invulling die de toezichthoudende autoriteit aan wettelijke normen geeft. Tot slot kan van openbaarmaking een ontmoedigend effect uitgaan op andere instellingen om overtredingen te begaan. In de beginselplicht tot openbaarmaking van sanctiebesluiten komt tot uitdrukking dat deze belangen bij openbaarmaking in beginsel opwegen tegen het belang van de overtreder dat de overtreding niet bekend wordt. Desalniettemin is de toezichthoudende autoriteit gehouden een afweging hieromtrent te maken, omdat er in voorkomende gevallen aanleiding kan bestaan om een sanctiebesluit anoniem, uitgesteld of zelfs niet openbaar te maken indien de belangen van de overtreder onevenredig zouden worden geschaad (zie ook het voorgestelde artikel 32g).

Met het onderhavige wetsvoorstel wordt ook voorzien in de mogelijkheid om een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete openbaar te maken nog voordat het onherroepelijk is geworden en een besluit tot het opleggen van een last onder dwangsom openbaar te maken indien de dwangsom is verbeurd. In dat geval dient een termijn van vijf dagen in acht te worden genomen waarin de betrokkene de gelegenheid heeft om een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen teneinde het besluit tot publicatie eerst aan een rechterlijke toetsing te onderwerpen. Alvorens over te gaan tot openbaarmaking dient de toezichthoudende autoriteit steeds een afzonderlijk besluit tot openbaarmaking te nemen, waartegen rechtsmiddelen openstaan. Zie in dit kader ook paragraaf 6.6.

4. Gegevensbescherming

Hoofdstuk V van de vierde anti-witwasrichtlijn bevat bepalingen met betrekking tot gegevensbescherming en het bewaren van gegevens. De bepalingen uit de vierde anti-witwasrichtlijn met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens worden in de Wwft geïmplementeerd. Zie voor een toelichting op de wijze waarop persoonsgegevens uit hoofde van de richtlijn kunnen worden verwerkt de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel AB.

Op grond van artikel 41, eerste lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn is het verwerken van persoonsgegevens op grond van de richtlijn onderworpen aan richtlijn 95/46/EG. Deze richtlijn is inmiddels vervangen door de Algemene verordening gegevensbescherming, die op 25 mei 2018 in werking treedt. Tot die tijd geldt voor instellingen in Nederland de Wet bescherming persoonsgegevens.

De vierde anti-witwasrichtlijn schrijft verschillende verwerkingen van persoonsgegevens voor die voor het grootste deel naar huidig recht reeds onderdel zijn van de verplichtingen op grond van de Wwft. De verwerkingen door de betrokken instellingen zijn verwerkingen op grond van een wettelijke verplichting, in de zin van artikel 6, eerste lid, onderdeel c, Algemene verordening gegevensbescherming.

Gezien de aard van dit voorstel is een zogenoemd privacy impact assessment uitgevoerd. Met behulp hiervan zijn op gestructureerde wijze de implicaties op gegevensbescherming van de maatregelen uit dit implementatievoorstel in kaart gebracht. De implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn brengt ten opzichte van huidig recht slechts in beperkte mate wijzigingen met zich voor de verwerking en bescherming van persoonsgegevens. Aan de hand van de privacy impact assessment zijn deze wijzigingen getoetst aan de beginselen van doelbegrenzing, noodzaak en evenredigheid, die ook zijn opgenomen in artikel 5 van de Algemene verordening gegevensbescherming en in die verordening verder worden uitgewerkt. In het navolgende wordt dit per wijziging nader omschreven.

§ 4.1. Persoonsgegevens in het kader van het cliëntenonderzoek

In de eerste plaats is sprake van een uitbreiding van het aantal instellingen dat persoonsgegevens dient te verzamelen in het kader van het cliëntenonderzoek. Deze uitbreiding omvat de aanbieders van kansspelen en de (ver)kopers van goederen, wanneer zij betalingen doen van EUR 10.000,- of meer in contant geld. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 3.1. Voorts brengen de wijzigingen van de definitie van UBO en PEP met zich dat van meer mensen persoonsgegevens moeten worden verzameld in het kader van het cliëntenonderzoek, omdat meer mensen als UBO of PEP zullen kwalificeren (zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel A). De aard van de persoons-

gegevens die in het kader van het cliëntenonderzoek moeten worden verzameld, wordt met het onderhavige wetsvoorstel niet gewijzigd.

Ten behoeve van opsporings- en onderzoeksdoeleinden wordt van instellingen verlangd dat zij de gegevens die zij verzamelen en verwerven uit hoofde van het cliëntenonderzoek en de transactiemonitoring gedurende een periode van vijf jaar na het beëindigen van een zakelijke relatie of het uitvoeren van een transactie bewaren. Deze bewaartermijn wijzigt niet. In de wettekst wordt wel verduidelijkt dat instellingen in beginsel gehouden zijn de persoonsgegevens na het verstrijken van deze termijn te vernietigen. Dit draagt bij aan de bescherming van persoonsgegevens.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van het cliëntenonderzoek vindt plaats ter voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor witwassen of financieren van terrorisme. Het cliëntenonderzoek is één van de twee kernverplichtingen van de anti-witwasregelgeving. Zonder deze maatregel en de bijbehorende verwerking van persoonsgegevens, zou effectieve bestrijding van witwassen en het financieren van terrorismebestrijding niet mogelijk zijn. Het verwerven van kennis en informatie over de identiteit van de cliënt, diens UBO en het doel en de aard van een zakelijke relatie of incidentele transactie is onmisbaar om signalen die kunnen duiden op witwassen, daaraan ten grondslag liggende basisdelicten, of terrorismefinanciering vroegtijdig te kunnen herkennen. Ook voor het functioneren van de opsporingsautoriteiten is deze informatie essentieel. Het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme wordt aangemerkt als een zwaarwegend algemeen belang. Bij totstandkoming van de richtlijn is uitdrukkelijk overwogen dat het verwerken van persoonsgegevens voor dit doeleinde beperkt dient te blijven tot hetgeen noodzakelijk is met het oog op de naleving van de verplichtingen uit de richtlijn. Persoonsgegevens die zijn verzameld in het kader van het uitvoeren van het cliëntenonderzoek mogen dan ook niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met dit nalevingsdoel. Dit wordt geïmplementeerd in artikel 34a Wwft (zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel AB). Mede door deze beperking is de uitbreiding van de gegevensverwerking in het kader van het cliëntenonderzoek proportioneel. In de overwegingen bij de richtlijn wordt ook ingegaan op de beginselen van doelbinding, noodzaak en evenredigheid.

§ 4.2. Verstrekken persoonsgegevens aan de FIU

Aan de FIU komt de bevoegdheid toe om gegevens en inlichtingen op te vragen bij een instelling over een bepaalde cliënt of transactie waarnaar zij een onderzoek verricht. In het wetsvoorstel wordt verduidelijkt dat deze bevoegdheid zich uitstrekt tot alle instellingen die in verband met de taakuitoefening van de FIU relevante informatie kunnen verstrekken. De bevoegdheid beperkt zich derhalve niet tot de instellingen die zelf een melding hebben gedaan in de zin van artikel 16, of die bij een transactie zijn betrokken. Dit leidt er mogelijk toe dat de hoeveelheid persoonsgegevens die de FIU verzamelt en verwerkt toeneemt.

Voor genoemde inlichtingenbevoegdheid van de FIU is noodzakelijk voor het onderzoek dat de FIU verricht naar ontwikkelingen op het gebied van witwassen en financieren van terrorisme en naar meldingen van ongebruikelijke transacties in het bijzonder. Het belang van dit onderzoek voor het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme weegt op tegen het privacy belang van de betrokkenen. De FIU kan deze inlichtingenbevoegdheid, zoals ook tot uitdrukking komt in artikel 17 van de Wwft, slechts inzetten ten behoeve van de uitoefening van wettelijke taken. Voor de beoordeling van de proportionaliteit is daarnaast ook van belang dat het wetsvoorstel voorziet in de verplichting voor instellingen om te voorzien in beveiligde kanalen voor het verstrekken van gegevens aan de FIU. Hiermee wordt voorzien in noodzakelijke waarborgen ter bescherming van de betrokken persoonsgegevens.

§ 4.3. Publicatiebevoegdheden toezichthouders

Tot slot worden met het onderhavige wetsvoorstel publicatiebevoegdheden toegekend aan de toezichthoudende autoriteiten. Zoals besproken in paragraaf 3.6.2. dienen de publicatiebevoegdheden en het verwerken van persoonsgegevens in dat kader verschillende belangen, waaronder het belang van een deugdelijke naleving van het bij of krachtens de Wwft bepaalde. Naleving van de Wwft is noodzakelijk om witwassen en het financieren van terrorisme, beiden strafbare feiten, te voorkomen. Om de inmenging in de persoonlijke levenssfeer zoveel mogelijk te beperken en ongerechtvaardigde inmenging te voorkomen, bestaan verder verschillende waarborgen, zoals een verplichting voor de toezichthouder om voorafgaand aan de openbaarmaking een besluit te nemen en dit aan de betrokkenen toe te sturen (artikel 32h Wwft). Ook wordt voorgeschreven dat de toezichthouder betrokken belangen in een concreet geval afweegt voordat hij overgaat tot het publiceren van de gegevens. Als de publicatie persoonsgegevens bevat, moet de toezichthouder afwegen of de openbaarmaking in een concreet geval geen onevenredige gevolgen heeft. Als dat zo is, dan kan dit ertoe leiden dat overtredingen of besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie geanonimiseerd worden gepubliceerd of op een later moment. Ook kan de toezichthouder onder omstandigheden van publicatie

afzien. Dit komt tot uitdrukking in artikel 32g Wwft, hetgeen nader wordt toegelicht in de artikelsge-
wijze toelichting bij Artikel I, onderdeel W. Mede gezien deze waarborgen is de verwerking van
persoonsgegevens in het kader van de publicatie van overtredingen proportioneel.

5. Gevolgen van het wetsvoorstel

§ 5.1. Gevolgen voor het bedrijfsleven

In het navolgende wordt toegelicht welke onderdelen van het wetsvoorstel gevolg hebben voor de
administratieve lasten en nalevingskosten van instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft
vallen. Daarnaast heeft ook de Europese Commissie in een eerder stadium aandacht besteed aan de
verwachte gevolgen van het richtlijnvoorstel voor de vierde anti-witwasrichtlijn in een impact
assessment van 5 februari 2013.¹³

§ 5.1.1. Omvang doelgroep

De Wwft is van toepassing op een breed scala aan instellingen. Op basis van de door de toezichthou-
dende autoriteiten aangeleverde informatie blijkt dat de Wwft in het jaar 2015 van toepassing was op
een totaal van 96.970 instellingen.

Wwft instellingen	Aantal in 2015
Banken	100
Andere financiële ondernemingen	4.841
Natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap handelend in het kader van zijn beroepsactiviteiten	92.029 ¹
Totaal	96.970

¹ Dit betreft een schatting. Natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroeps- of bedrijfsmatig handelen als
verkoper van goederen vallen naar huidig recht alleen binnen de reikwijdte van de Wwft wanneer de betaling voor de goederen in
contanten plaatsvindt voor een bedrag van EUR 15.000,- of meer.

§ 5.1.2. Nieuwe instellingen binnen de reikwijdte van de Wwft

De reikwijdte van de Wwft wordt met het onderhavige wetsvoorstel uitgebreid met nieuwe catego-
rieën instellingen. Een nadere toelichting hierbij is in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 1a
opgenomen.

Voor de personen die handelen als koper van goederen geldt dat zij slechts binnen de reikwijdte van
de Wwft vallen voor zover een betaling in contant geld plaatsvindt voor een bedrag van EUR 10.000,-
of meer. Het is daarmee waarschijnlijker dat deze instellingen het aantal betalingen in contant geld
beogen te beperken, dan dat zij kosten maken in het kader van de naleving van het onderhavige
wetsvoorstel. Daardoor zullen de administratieve lasten en nalevingskosten voor deze instellingen
naar verwachting te verwaarlozen klein zijn.

Voor kansspelaanbieders geldt dat op basis van een risicobeoordeling zal worden beoordeeld of
bepaalde categorieën kansspelaanbieders, waarbij zich slechts een beperkt risico op witwassen of
financieren van terrorisme voordoet, kunnen worden vrijgesteld van de verplichtingen op grond van
de Wwft. Het onderhavige wetsvoorstel voorziet in een grondslag om bij ministeriële regeling in een
dergelijke vrijstelling te voorzien, zodat bij de totstandkoming van deze vrijstelling duidelijk wordt in
hoeverre het onderhavige wetsvoorstel inderdaad gevolgen heeft voor de kansspelsector.

Informatie afkomstig van de kansspelautoriteit levert de volgende informatie op over de omvang van
de kansspelsector¹⁴:

¹³ Commission staff working document impact assessment accompanying the document Proposal for a Directive of the European
Parliament and of the Council on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering, including
terrorist financing and Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on information accompanying
transfers of funds (SWD(2013 21), toegankelijk via: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013SC0021>.

¹⁴ In onderhavige paragraaf wordt voor het berekenen van de nalevingskosten en administratieve lasten geen rekening gehouden
met aanbieders van eenmalige kansspelen, zoals kleine kansspelen en winkelweekacties, omdat het aantal aanbieders in die
categorie fluctueert.

Kansspel aanbieders	Aantal in 2017 ¹
Casino ²	1
Loterijen	9
Exploiteren speelautomaten	701
Totaal	711

¹ Het betreft het aantal kansspel aanbieders per mei 2017.

² Casino's vallen naar huidig recht reeds binnen de reikwijdte van de Wwft.

Voor de kansspel aanbieders die aan de verplichtingen van de Wwft zullen moeten gaan voldoen, geldt in de eerste plaats dat zij eenmalige kosten zullen maken voor investeringen in ICT-systemen en het opstellen van beleid en procedures. De eenmalige nalevingskosten worden, rekening houdend met de diversiteit aan kansspel aanbieders, geschat op EUR 20.000 per kansspel aanbieder. Het opstellen van beleid en procedures door een hoogopgeleide medewerker per kansspel aanbieder neemt naar schatting 80 uur in beslag neemt. De eenmalige kosten voor het opstellen van beleid en procedures zullen derhalve EUR 4.320,- per kansspel aanbieder bedragen (uitgaande van een uurtarief van EUR 54,-¹⁵). Het totaal aan eenmalige nalevingskosten, uitgaande van 710 kansspel aanbieders, bedraagt derhalve EUR 17.267.200,-. Of deze eenmalige nalevingskosten zich daadwerkelijk in de praktijk zullen realiseren, is echter sterk afhankelijk van de eerder genoemde risicoanalyse en de daarop te baseren vrijstelling.

Een schatting van de doorlopende kosten voor kansspel aanbieders luidt als volgt. Op grond van de bestaande wet- en regelgeving geldt voor een groot deel van de kansspel aanbieders reeds een verplichting om hun cliënten te identificeren, teneinde (bijvoorbeeld) de leeftijd van een cliënt te kunnen bepalen. De aanvullende werkzaamheden die kansspel aanbieders zullen moeten verrichten in het kader van het cliëntenonderzoek op grond van de Wwft worden met het oog daarop dan ook als beperkt ingeschat. Het totale bedrag dat gemoeid zal zijn met het cliëntenonderzoek door een kansspel aanbieder wordt geschat op EUR 9,25 per cliënt (een minimum van 15 minuten per cliënt, uitgaande van een standaard cliëntenonderzoek en een (intern) uurtarief van EUR 37,- voor administratief personeel¹⁶).

Geschat wordt dat de toename van de administratieve lasten als gevolg van de meldplicht voor kansspel aanbieders EUR 1.850,- per jaar bedraagt (uitgaande van 50 meldingen per jaar, één uur voor het melden van een ongebruikelijke transactie bij de FIU en een uurtarief van EUR 37,-).¹⁷ Op basis hiervan zouden de totale nalevingskosten die per jaar gepaard gaan met het melden van ongebruikelijke transacties door de kansspel aanbieders geschat worden op EUR 1.313.500,-.

Voor de overige verplichtingen voor kansspel aanbieders op grond van het onderhavige wetsvoorstel wordt verwezen naar onderstaande paragrafen.

§ 5.1.3. Risicomanagement

Voor banken en andere financiële ondernemingen bestaan ingevolge de Wft reeds verplichtingen tot het opstellen van een risicobeoordeling en het vaststellen van daarop gebaseerde gedragslijnen, procedures en maatregelen, ook voor zover het risico's op witwassen en terrorismefinanciering betreft. Soortgelijke verplichtingen gelden daarnaast voor trustkantoren en accountants. De met het onderhavige wetsvoorstel geïntroduceerde verplichtingen inzake risicomanagement zullen voor deze instellingen derhalve naar verwachting slechts leiden tot een zeer geringe toename van de administratieve lasten en nalevingskosten. Voor andere instellingen, waaronder in ieder geval de nieuwe categorieën instellingen zoals de aanbieders van kansspelen, is dit een nieuwe verplichting en derhalve een lastenverzwaring.

Het opstellen van een risicobeoordeling en het ontwikkelen van nieuw beleid, procedures en maatregelen vergt in de eerste plaats eenmalige werkzaamheden van een instelling. De hiertoe benodigde werkzaamheden zullen, indien een instelling daarover beschikt, doorgaans worden verricht door de compliancefunctie. De maatregelen die een instelling neemt om een risicobeoordeling op te stellen dienen te worden afgestemd op de aard en omvang van de instelling. Omdat de reikwijdte van de Wwft zich uitstrekt over een breed scala aan instellingen, waaronder ook instellingen die met het oog

¹⁵ Bron: Bijlage 5 bij het Handboek meting regeldruk, versie d.d. 1 juli 2014, bruto uurloon voor hoogopgeleide kenniswerkers zoals gemeten door het CBS.

¹⁶ Bron: Bijlage 5 bij het Handboek meting regeldruk, versie d.d. 1 juli 2014, bruto uurloon voor administratief personeel zoals gemeten door het CBS.

¹⁷ Het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties zal per aanbieder van kansspelen variëren, onder meer afhankelijk van het soort kansspel, de bedrijfsomvang en het aantal klanten.

op hun aard en omvang niet over een compliancefunctie zullen beschikken, zullen de kosten die gepaard gaan bij het opstellen van een risicobeoordeling en beleid, procedures en maatregelen sterk verschillen.

Uitgaande van het voorgaande wordt aangenomen dat de eenmalige kosten variëren van EUR 740,- tot EUR 4.320,- (uitgaande van een uurtarief dat ligt tussen EUR 37,- en EUR 54,- en een tijdsbesteding tussen de 20 en 80 uur). Gemiddeld genomen brengt de verplichting tot het opstellen van een risicobeoordeling en daarop gebaseerd beleid naar verwachting EUR 75.900.000,- aan eenmalige nalevingskosten met zich (uitgaande van 30.000 instellingen waarvoor het opstellen van een risicobeoordeling en daarop gebaseerd beleid een volledig nieuwe verplichting is).

Aan het actueel houden van de risicobeoordeling en de daarop gebaseerde gedragslijnen, procedures en maatregelen ligt een risicogebaseerde benadering ten grondslag die met zich brengt dat de maatregelen die hiertoe genomen moeten worden per instelling sterk kunnen verschillen. Geschat wordt dat dit voor de instellingen op jaarbasis zal variëren van EUR 740,- tot EUR 10.800,- (uitgaande van een tijdsbesteding variërend van 20 tot 200 uur per jaar en een uurloon dat ligt tussen de EUR 37,- en EUR 54,-).

Voor een aantal instellingen zullen nalevingskosten voortvloeien uit de voorgestelde verplichting om een compliancefunctie en auditfunctie in te richten. Verwacht wordt dat deze nalevingskosten beperkt zullen zijn. Voor banken, andere financiële ondernemingen, accountants en trustkantoren gelden uit hoofde van sectorale wet- en regelgeving reeds vergelijkbare verplichtingen. Voorts zal ook een deel van de overige instellingen, waaronder bijvoorbeeld de grotere advocaten- en notariskantoren, reeds over dergelijke functies beschikken. Voor een groot deel van de instellingen zal het inrichten van een compliance- en/of auditfunctie bovendien niet mogelijk of niet evenredig zijn aan de aard en omvang van de instelling: dit geldt in het bijzonder voor natuurlijke personen en eenmanszaken. Verondersteld wordt dat deze verplichtingen voor slechts 10% van de instellingen gevolgen zullen hebben. In de meeste gevallen zal binnen het bestaande personeelsbestand een compliance- of auditfunctie kunnen worden ingericht, zodat er geen of beperkte extra nalevingskosten zullen zijn. In de situatie dat een instelling hiervoor geen ruimte heeft binnen het bestaande personeelsbestand zal een extra arbeidsplek moeten worden gecreëerd. De kosten daarvan zullen op jaarbasis EUR 49.760,- bedragen.¹⁸ Instellingen kunnen er ook voor kiezen om de compliance- of auditfunctie door een externe partij te laten vervullen op basis van een uitbestedingsovereenkomst. Het gangbare uurtarief medio 2016 voor uitbesteding van de compliance- en auditfunctie is EUR 150,-. Hoeveel instellingen daadwerkelijk met deze kosten geconfronteerd zullen worden, is afhankelijk van keuzes die instellingen maken in hun bedrijfsvoering en derhalve op voorhand niet goed in te schatten.

§ 5.1.4. Meerderheidsdochters, bijkantoren en vestigingen in Nederland

In het verlengde van het voorgaande worden nalevingskosten verwacht die voortvloeien uit de verplichting voor instellingen om toe te zien op een effectieve toepassing van voornoemde gedragslijnen en procedures door bijkantoren en meerderheidsdochterondernemingen buiten Nederland. Het overgrote deel van de instellingen heeft geen bijkantoren of meerderheidsdochterondernemingen buiten Nederland. Bovendien zijn verschillende instellingen naar huidig recht reeds verplicht ervoor zorg te dragen dat deze bijkantoren en meerderheidsdochterondernemingen cliëntenonderzoek verrichten conform de vereisten die de Wwft daaraan stelt. De toename van de jaarlijkse kosten die deze verplichting met zich brengt zullen sterk afhangen van de omvang en de activiteiten van het bijkantoor, maar worden met in achtneming van het voorgaande geschat op EUR 4320,- per bijkantoor (80 uur * EUR 54,-).

§ 5.1.5. Cliëntenonderzoek

Instellingen zullen moeten nagaan of de reeds bestaande dossiers voldoen aan de vereisten die met het onderhavige wetsvoorstel worden geïntroduceerd. Het is aannemelijk dat dit zal leiden tot aanvullende maatregelen om de kennis van instellingen over hun cliënten en hun UBO's te verbeteren. Aan de herbeoordeling van cliëntendossiers kan op risicogebaseerde wijze invulling worden gegeven. In een groot aantal gevallen zal de informatie waarover een instelling beschikt reeds voldoende zijn om aan de nieuwe verplichtingen in het kader van het cliëntenonderzoek te kunnen voldoen, of is slechts een beperkte aanvulling van de beschikbare informatie over een cliënt noodzakelijk. In die gevallen waarin dat niet zo is, zal een herbeoordeling van het cliëntendossier tot aanvullende werkzaamheden moeten leiden. Met het oog op het grote scala aan instellingen binnen de reikwijdte van de Wwft wordt daarvoor uitgegaan van een uurtarief van EUR 37,-. Uitgangspunt zijn cliëntdossiers die voldoen aan de vereisten die de huidige Wwft stelt, zodat aanvullende werkzaamheden

¹⁸ Bron: CBS, werkgelegenheid: geslacht, dienstverband, kenmerken baan, SBI 2008.

slechts noodzakelijk zijn ten aanzien van de wijzigingen die met het onderhavige wetsvoorstel worden geïntroduceerd. Rekening houdend met de verschillende werkzaamheden waartoe het wetsvoorstel noopt – variërend van een nieuwe risicobeoordeling ten aanzien van de cliënt, het controleren of een cliënt als PEP moet worden aangemerkt tot het opvragen van aanvullende informatie bij de cliënt en de vastlegging van de verkregen gegevens – wordt ingeschat dat een dergelijke herbeoordeling van een cliëntendossier gemiddeld 4 uur in beslag zal nemen. Dat leidt tot een gemiddeld bedrag van EUR 148,- voor de herbeoordeling van een cliëntdossier. Omdat het cliëntenbestand van de instellingen van een wisselende samenstelling en omvang is, is de totale toename van nalevingskosten ten gevolge van de wijzigingen in de verplichtingen in het cliëntenonderzoek niet kwantificeerbaar.

Slechts in een beperkt aantal gevallen zullen de instellingen die naar huidig recht reeds onder de werking van de Wwft vallen voor het eerst cliëntenonderzoek moeten verrichten. Het betreft de gevallen waarin op grond van het huidige artikel 6 of 7 Wwft tot dusver geen cliëntenonderzoek verplicht was. In de meeste gevallen zal een instelling al enige informatie over deze bestaande cliënten in huis hebben. Een instelling zal in veel van deze gevallen kunnen volstaan met een vereenvoudigd cliëntenonderzoek. Dit betekent dat de kosten die gemoeid zijn met het vormen van de cliëntacceptatiedossiers naar verwachting beperkt zullen zijn. Geschat wordt dat het zal gaan om EUR 74,- per cliënt (twee uur per cliënt, uitgaande van een gemiddeld uurtarief van EUR 37,-).¹⁹ Voor het actueel houden van de gegevens die uit hoofde van het cliëntenonderzoek moeten worden verzameld, worden de kosten per cliënt geschat op EUR 55,50 (3 keer een half uur per cliënt, uitgaande van een uurtarief van EUR 37,-).

Daarnaast zullen de wijzigingen van de definities van UBO en PEP leiden tot noodzakelijke wijzigingen in de bedrijfssystemen en -processen. Deze wijzigingen krijgen hun beslag in lagere regelgeving. In de toelichting bij deze lagere regelgeving zal worden stilgestaan bij de gevolgen die dit voor instellingen met zich zal brengen.

§ 5.1.6. Betrouwbaarheid en geschiktheid

Belastingadviseurs, accountants, advocaten, notarissen en makelaars worden verplicht om op verzoek van de toezichthoudende autoriteiten een verklaring omtrent het gedrag (VOG) te kunnen overleggen. Medio 2016 bedragen de kosten van de digitale aanvraag van een VOG € 33,85. Omdat de toezichthoudende autoriteiten niet in alle gevallen een VOG bij de genoemde instellingen zullen opvragen maar slechts indien hier aanleiding voor bestaat, met het oog op concrete vermoedens van betrokkenheid van personen bij criminele activiteiten, is niet op voorhand vast te stellen wat de precieze toename in administratieve lasten en nalevingskosten zal bedragen.

Het wetsvoorstel brengt ook een toename van de administratieve lasten met zich in het kader van het geschiktheidsvereiste dat zal gaan gelden voor de dagelijks beleidsbepalers van wisselinstellingen en de personen die toezicht houden op het beleid en de algemene gang van zaken binnen een wisselinstelling. Uit door de toezichthoudende autoriteiten verstrekte gegevens blijkt dat het gaat om 8 wisselinstellingen. Ook voor de beleidsbepalers van een kansspelaanbieder zal het vereiste van geschiktheid gaan gelden en voor de (mede)beleidsbepalers en UBO van een kansspelaanbieder daarnaast tevens een betrouwbaarheidsvereiste.

De benodigde tijd voor het verzamelen van de voor de geschiktheid- en betrouwbaarheidstoetsing noodzakelijke informatie zal per te toetsen persoon naar verwachting variëren tussen de vier tot zes uur. Aangezien de benodigde werkzaamheden gedeeltelijk kunnen worden verricht door persooneelsmedewerkers zullen er voorts verschillende uurtarieven van toepassing zijn. Uitgaande van een gemiddeld uurtarief van EUR 72,-²⁰ betreft het een toename van de administratieve lasten van EUR 288,- tot EUR 432,- per persoon. Uitgaande van 2 te toetsen personen per instelling, zal dit in totaal tot een gemiddelde lastenverzwaring van EUR 516.960,- leiden (2 maal EUR 400,-, uitgaande van 8 wisselinstellingen en 710 kansspelaanbieders).²¹

§ 5.1.7. Doorsturen melding van een ongebruikelijke transactie

Instellingen die deel uitmaken van een groep worden verplicht om meldingen van ongebruikelijke transacties bij de FIU te delen binnen de groep. De administratieve last die gepaard gaat met het delen

¹⁹ Bron: Bijlage 5 bij het Handboek meting regeldruk, versie d.d. 1 juli 2014, gemiddelde van het bruto uurloon van een manager en administratief medewerker, zoals gemeten door het CBS.

²⁰ Bron: Bijlage 5 bij het Handboek meting regeldruk, versie d.d. 1 juli 2014, gemiddelde van het bruto uurloon van een hoge manager en een hoogopgeleide kenniswerker, zoals gemeten door het CBS.

²¹ Het wetsvoorstel voorziet in een grondslag om bij ministeriële regeling in een vrijstelling voor bepaalde soorten kansspelaanbieders te voorzien, zodat de daadwerkelijke gevolgen van dit wetsvoorstel voor kansspelaanbieders pas bij de totstandkoming van deze ministeriële regeling duidelijk zullen worden.

van deze informatie wordt als zeer beperkt geschat. Naar verwachting is hier per melding maximaal een tijdsinspanning van 10 minuten mee gemoeid. Bovendien kan een dergelijke melding ook door een administratief medewerker worden verricht. Per melding zou dat leiden tot een verwachte administratieve last van ongeveer EUR 6,-.

§ 5.2. Gevolgen voor toezichthoudende autoriteiten

Het onderhavige wetsvoorstel heeft ook gevolgen voor de toezichthoudende autoriteiten. Een toename van de kosten voor het Wwft toezicht wordt met name voorzien voor de kansspelautoriteit, die zal worden belast met de uitvoering en handhaving van de onderhavige wet voor zover het de aanbieders van kansspelen betreft. Conform het bepaalde in artikel 2, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn wordt op basis van een risicobeoordeling vastgesteld of bepaalde categorieën kansspelaanbieders van de verplichtingen van de Wwft kunnen worden vrijgesteld. Deze vrijstelling zal bij ministeriële regeling worden vormgegeven, zodat een inschatting van de gevolgen voor het toezicht van de kansspelautoriteit bij de totstandkoming van deze lagere regelgeving zal worden gemaakt.

Daarnaast wordt een toename van de kosten voorzien voor Bureau Toezicht Wwft. De taken van Bureau Toezicht Wwft zullen, op basis van een mandaatbesluit van de Minister van Financiën²², worden uitgebreid naar personen die handelen als koper van goederen, voor zover er betalingen plaatsvinden in contant geld voor een bedrag van EUR 10.000,- of meer. Naar verwachting leidt dit tot een uitbreiding van het aantal onder het toezicht van Bureau Toezicht Wwft staande instellingen met 54.000. Bij de noodzakelijke wijziging van het mandaatbesluit van de Minister van Financiën, zal hiermee rekening worden gehouden.

§ 5.3 Gevolgen voor de FIU

Van de FIU wordt met dit wetsvoorstel verlangd dat zij meldingen van ongebruikelijke transacties die (tevens) betrekking hebben op een andere lidstaat, aan de financiële inlichtingen eenheid van deze lidstaat doorsturen. Op dit moment worden ongebruikelijke transacties die door de FIU in nader onderzoek worden genomen en die verband houden met een andere lidstaat, doorgezonden aan de financiële inlichtingen eenheid van de betreffende lidstaat. Deze werkwijze wordt naar alle ontvangen meldingen uitgebreid. Tegelijkertijd zal de FIU ook meldingen ontvangen van de financiële inlichtingen eenheden van andere lidstaten. Met het verwerken van deze informatie, zal ook tijd gemoeid zijn. Navraag bij de FIU leert dat het vooralsnog niet mogelijk is een inschatting te maken van de kosten die gepaard zullen gaan met deze werkzaamheden. Tussen de financiële inlichtingen eenheden van de lidstaten worden nog nadere afspraken gemaakt over de criteria en de werkwijze die voor het doorzenden van een melding zullen gelden en die van grote invloed zijn op de verwachte kosten.

6. Consultatie

Van 15 juli 2016 tot en met 16 augustus 2016 is het wetsvoorstel ter consultatie voorgelegd via de website www.internetconsultatie.nl. In deze periode van publieke consultatie zijn er 16 openbare reacties en 5 niet openbare reacties ontvangen via de website voor internetconsultatie. De openbare consultatiereacties zijn afkomstig van Pellicaan advocaten, de Koninklijke Nederlandse Beroepsfederatie voor Accountants (NBA), Register Belastingadviseurs, de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), VNO-NCW en MKB Nederland (VNO-NCW), De Bont Advocaten, Holland Quaestor, de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), de Verenigde Betaalinstellingen Nederland (VBIN), de Nederlandse Vereniging van Makelaars en Taxateurs in onroerende goederen, VBO Makelaar en VastgoedPRO gezamenlijk (hierna gezamenlijk: NVM), de Vereniging van financieringsondernemingen in Nederland (VFN), BACO, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), de Nationale Goede Doelen Loterijen, en twee particulieren. De Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak (NVvR) heeft voorts advies uitgebracht over het wetsvoorstel. De toezichthoudende en andere autoriteiten hebben ook gereageerd op het conceptwetsvoorstel.

Naar aanleiding van de consultatiereacties zijn de wetstekst en de memorie van toelichting op verscheidene punten aangepast. In het navolgende zullen de ontvangen reacties, voor zover relevant voor dit wetsvoorstel, per thema worden beschreven.

§ 6.1. Algemene reacties

In de eerste plaats zijn door verschillende partijen kritische opmerkingen geplaatst bij de sterkere

²² Het betreft naar huidig recht het Besluit bekendmaking mandaatverlening handhaving en sanctionering Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme.

nadruk die met het onderhavige wetsvoorstel wordt gelegd op de risicogebaseerde aanpak. Aangegeven wordt dat dit tot een toename van de administratieve lasten, tot uitvoeringsproblemen – met name voor kleine instellingen – en tot onduidelijkheid leidt.

In algemeenheid dient te worden benadrukt dat een risicogebaseerde aanpak in het voorkomen van het gebruik van het financieel stelsel voor witwassen en financieren van terrorisme, zowel internationaal, Europees, als in Nederland als het meest effectief wordt beschouwd. De vierde anti-witwasrichtlijn sluit in dit opzicht nauw aan bij de aanbevelingen van FATF, zodat hiermee een internationaal gelijk speelveld wordt behouden. De vierde anti-witwasrichtlijn laat dan ook geen ruimte om hier nationaal van af te wijken. Dat de risicogebaseerde aanpak tot administratieve lasten en nalevingskosten leidt, met name ten aanzien van de analyse van de risico's van een instelling of een specifieke cliënt, wordt erkend. Hierop is in paragraaf 5 reeds ingegaan. Tegelijkertijd biedt de risicogebaseerde aanpak ook de ruimte om in geval van lager risico met minder vergaande maatregelen te kunnen volstaan. Daarmee levert deze aanpak voor instellingen ook besparingen en efficiëntie op. Omwille hiervan en in aansluiting op de vierde anti-witwasrichtlijn, zijn er geen wijzigingen aangebracht in de risicogebaseerde aanpak van het wetsvoorstel.

Verschillende partijen hebben benadrukt dat het wetsvoorstel te veel uitgaat van één set verplichtingen voor alle instellingen, ongeacht hun aard en omvang. Voor de kleinere instellingen en met name de personen die in het kader van de uitoefening van hun beroepsactiviteiten onder de Wwft vallen zou dit disproportionele gevolgen hebben.

De vierde anti-witwasrichtlijn en het wetsvoorstel kenmerken zich inderdaad door een breed scala aan instellingen dat binnen hun reikwijdte valt. Erkend wordt dat de naleving van de Wwft voor kleinere instellingen en individuele beroepsbeoefenaren een grotere impact kan hebben. De richtlijn houdt hier op onderdelen rekening mee. Zo is bijvoorbeeld in het kader van de verplichtingen voor een instelling om de risico's op witwassen en financieren van terrorisme in kaart te brengen bepaald dat hiertoe maatregelen genomen moeten worden die in verhouding staan tot de aard en omvang van de instelling. In het wetsvoorstel is hierbij aangesloten, zodat enige flexibiliteit ontstaat bij de naleving hiervan. Ook de risicogebaseerde aanpak die geldt voor bijvoorbeeld het cliëntenonderzoek, laat ruimte voor een op de aard en omvang van een instelling afgestemde inspanning. De (kleinere) instellingen die hier behoefte aan hebben, kunnen in samenwerking met hun beroepsorganisatie en eventueel in samenwerking met de toezichthoudende autoriteit tot een nadere invulling komen van de normen van dit wetsvoorstel.

De vierde anti-witwasrichtlijn biedt ook op dit punt geen ruimte om voor categorieën instellingen een nadere wettelijke invulling aan de verplichtingen te geven of om bepaalde instellingen categorisch uit te zonderen van de verplichtingen uit de richtlijn. Daar waar dat wel mogelijk is, zoals in het geval van kansspelaanbieders, wordt daar in het wetsvoorstel ruimte voor geboden.

Onder andere VNO-NCW en de KNB hebben in hun consultatiereacties betoogd dat het wetsvoorstel op onderdelen verder zou gaan dan de vierde anti-witwasrichtlijn. Naar aanleiding daarvan zijn onderdelen van het wetsvoorstel verder in lijn gebracht met de vierde anti-witwasrichtlijn. Zo is in de bepalingen met betrekking tot het vaststellen van een bestuurlijke boete, in aansluiting op de richtlijn, meer differentiatie tussen instellingen aangebracht.

Daarnaast zijn er door meerdere partijen opmerkingen gemaakt met betrekking tot het aantal grondslagen voor het vaststellen van nadere regels bij algemene maatregel van bestuur of ministeriële regeling. In een aantal gevallen heeft dit tot wijzigingen geleid. Zo zijn er verwijzingen opgenomen naar de risicofactoren die de vierde anti-witwasrichtlijn identificeert voor het vaststellen van de cliëntenonderzoeksmaatregelen. Ook zijn een aantal delegatiegrondslagen verwijderd waarvan voortsnog geen gebruik zou worden gemaakt.

§ 6.2. Begrips- en reikwijdtebepalingen

In een groot aantal consultatiereacties is aandacht besteed aan de definitie van 'uiteindelijk belanghebbende' (UBO). In de eerste plaats is daarbij kenbaar gemaakt dat een wezenlijk begrip als dat van UBO, niet (mede) bij algemene maatregel van bestuur zou moeten worden gedefinieerd. Deze reacties hebben er niet toe geleid dat een nadere uitwerking van het begrip op wetsniveau zal worden geregeld. Wel is de definitie van UBO zo aangepast, dat duidelijk wordt dat het criterium op grond waarvan moet worden beoordeeld of een natuurlijk persoon als UBO kwalificeert, op wetsniveau is geregeld. Bij algemene maatregel van bestuur zal worden uitgewerkt welke natuurlijke personen daaronder ten minste moeten worden verstaan; het betreft derhalve geen uitwerking van aanvullende criteria. Omdat het hierbij gaat om een uitwerking op hoog detailniveau, wordt het onwenselijk geacht om deze uitwerking op wetsniveau te regelen. Hetzelfde geldt voor een uitwerking van de begrippen 'politiek prominent persoon', 'familielid van een politiek prominent persoon' en 'persoon bekend als

naaste geassocieerde van een politiek prominent persoon'. De betreffende algemene maatregel van bestuur zal separaat worden geconsulteerd.

In verschillende consultatiereacties is gewezen op het begrip 'hoger leidinggevend personeel' dat terugkomt in de definitie van UBO. In tegenstelling tot hetgeen in verschillende reacties is betoogd, is het vereiste om het hoger leidinggevend personeel aan te wijzen als UBO, indien na het uitputten van alle mogelijkheden geen UBO is gevonden op basis van de overige criteria en indicaties, in lijn met de FATF aanbevelingen.²³ Nederland is bovendien gehouden de vierde anti-witwasrichtlijn op dit punt te volgen. Ten onrechte wordt in een aantal reacties gesuggereerd dat de verplichting om het hoger leidinggevend personeel aan te merken als UBO niet geldt in geval van bijvoorbeeld beursgenoteerde ondernemingen die onderworpen zijn aan openbaarmakingsverplichtingen of in het geval van een algemeen nut beogende instelling (ANBI). De vierde anti-witwasrichtlijn laat geen ruimte voor een dergelijke uitzondering.

Door partijen uit de kansspelsector is bepleit dat bepaalde kansspelaanbieders zouden moeten worden vrijgesteld van de verplichtingen op grond van de Wwft. In het zevende lid van artikel 1a wordt voorzien in een grondslag om op basis van een adequate risicobeoordeling en constatering van een laag risico bepaalde aanbieders van kansspelen vrijstelling te kunnen verlenen van de verplichtingen uit hoofde van de Wwft. De ontvangen reacties op dit punt worden derhalve betrokken bij de afweging die op basis van de te maken risicoafweging en ter voorbereiding van de betreffende ministeriële regeling gemaakt zal worden.

Consultatiereacties uit de advocatuur²⁴ hebben geleid tot verschillende wijzigingen in de artikelen 1a en 1b van het wetsvoorstel. Daarbij is onder meer hersteld dat Bureau Financieel Toezicht belast blijft met de uitvoering en handhaving van de Wwft, voor zover het personen betreft die werkzaam zijn in een met de advocatuur of het notariaat gelijksoortig juridisch beroep of bedrijf. Voorts is de verwijzing in artikel 1b, eerste lid, onderdeel d, naar de Advocatenwet hersteld, zodat hierbij verwezen wordt naar de deken van de orde in het arrondissement in zijn hoedanigheid van bestuursorgaan, bedoeld in artikel 22, tweede lid, van de Advocatenwet. In verschillende reacties uit de advocatuur is daarnaast aandacht gevraagd voor de bepaling in artikel 1a, vijfde lid, van de Wwft, op grond waarvan belastingadviseurs, notarissen en advocaten zijn uitgezonderd van het toepassingsbereik van de Wwft. Daarbij is onder meer opgemerkt dat de Nederlandse wetgever deze uitzondering op het toepassingsbereik van de Wwft beperkter uitlegt dan de vierde anti-witwasrichtlijn door het geven van 'juridisch advies' niet onder deze uitzondering op te nemen. De richtlijn voorziet niet in een wijziging in de strekking van deze bepaling ten opzichte van haar voorganger, zodat er evenmin aanleiding bestaat om de bestaande uitzondering in de Wwft met dit wetsvoorstel te wijzigen. Daarnaast is het geenszins het geval dat de richtlijn ook het geven van juridisch advies onder deze uitzondering schaaft: ook in de vierde anti-witwasrichtlijn is de uitzondering nadrukkelijk beperkt tot het geven van advies 'over het instellen of vermijden van een rechtsgeding'.

Tot slot is naar aanleiding van reacties uit de advocatuur voorzien in enkele wijzigingen in het wetsvoorstel die beogen de consistentie met de Wet positie en toezicht advocatuur, in werking getreden op 1 januari 2015, te waarborgen. Uit deze wet vloeit onder meer voort dat het College van Toezicht het toezichtbeleid vaststelt, om de uniformiteit van het toezicht op de advocatuur te bevorderen. Om de onafhankelijkheid van de advocatuur ten aanzien van de overheid te waarborgen komt deze bevoegdheid niet (mede) toe aan de overheid, dan wel wetgever. Met het oog hierop wordt in het onderhavige wetsvoorstel rekening gehouden met de bevoegdheid van het College van Toezicht om beleidsregels vast te stellen. Daartoe is in het voorgestelde artikel 1b, zevende lid, bepaald dat de bevoegdheid van de Minister van Financiën en de Minister van Veiligheid en Justitie om nadere regels te stellen ten aanzien van de taakuitoefening van de toezichthoudende autoriteiten zich niet uitstrekt over de deken.

§ 6.3. Risicomanagement

Er zijn verschillende reacties ontvangen die ingaan op de proportionaliteit van de verplichtingen met betrekking tot het risicobeheer van instellingen, specifiek voor zover het gaat om de kleinere instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen.

Erkend moet worden dat deze verplichtingen voor bijvoorbeeld de financiële ondernemingen, die reeds op grond van de Wft aan soortgelijke verplichtingen onderworpen zijn, minder belastend zullen zijn dan voor bepaalde personen die handelen in het kader van hun beroepsactiviteiten. Naar

²³ Interpretive note to recommendation 10, onderdeel 5.

²⁴ Zie in dit kader de reactie van de Nederlandse Orde van Advocaten, beschikbaar via: <https://www.advocatenorde.nl/juridische-databank/details/wetgevingsadviezen/35673>

aanleiding van de ontvangen reacties en conform het bepaalde in artikel 8, eerste en tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn, is verduidelijkt dat een instelling redelijke maatregelen moet nemen die in verhouding staan tot de aard en omvang van de instelling om de risico's op witwassen en financieren van terrorisme vast te stellen en te beoordelen. De vierde anti-witwasrichtlijn laat geen ruimte om op structurele basis instellingen uit te zonderen van deze verplichting. Wel is voorzien in de mogelijkheid voor de toezichthoudende autoriteit om in individuele gevallen ontheffing te verlenen, wanneer de risico's op witwassen en financieren van terrorisme in de betrokken sector voldoende duidelijk en inzichtelijk zijn.

Ook zijn in de consultatiereacties kritische vragen gesteld over de verplichting om een compliance-functie in te richten. Zoals ook in de artikelsgewijze toelichting bij onderdeel A van Artikel I is verduidelijkt, kan de verplichting tot het inrichten van een compliance functie naar zijn aard niet van toepassing zijn op natuurlijke personen. Voor overige instellingen geldt dat de compliancefunctie wordt ingericht, afhankelijk van de aard en omvang van een instelling. Dat kan ertoe leiden dat moet worden overwogen dat het inrichten van een compliancefunctie niet proportioneel is, maar kan eveneens betekenen dat de compliancefunctie weliswaar wordt ingericht, maar niet op eenzelfde wijze als voor grotere instellingen gepast zou zijn. Ten aanzien van de aan de compliancefunctie toegewezen taak tot het melden van ongebruikelijke transacties, is opgemerkt dat dit niet aansluit bij de praktijk en de gang van zaken binnen verschillende instellingen. Artikel 33, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn bepaalt echter expliciet dat het melden bij de FIU een taak is die bij de compliance functie berust. Op dit punt is derhalve niet in wijzigingen voorzien.

§ 6.4. Cliëntenonderzoek

Verschillende belanghebbenden merken op dat het onwenselijk is dat in artikel 6 niet langer situaties genoemd staan, waarin in ieder geval vereenvoudigde cliëntenonderzoeksmaatregelen kunnen worden getroffen. Daarbij wordt opgemerkt dat dit een lastenverhoging voor de betrokken instellingen tot gevolg heeft. Voorts wordt verzocht om een nadere toelichting bij de risicoafweging die zou moeten plaatsvinden alvorens vast te stellen of een vereenvoudigd cliëntenonderzoek kan plaatsvinden en op hetgeen een vereenvoudigd cliëntenonderzoek precies behelst.

De vierde anti-witwasrichtlijn laat geen ruimte voor het opsommen van gevallen waarin altijd vereenvoudigd cliëntenonderzoek kan plaatsvinden. In plaats daarvan dient steeds op basis van een risicobeoordeling voorafgaand aan het aangaan van een zakelijke relatie of transactie te worden vastgesteld of kan worden volstaan met een vereenvoudigd cliëntenonderzoek. Daartoe benoemt de richtlijn in bijlage I weliswaar factoren van 'potentieel lager risico' die hierbij in acht kunnen worden genomen, maar in feite vereist de richtlijn van instellingen dat er 'maatwerk' wordt verricht. Hoewel erkend moet worden dat dit een lastenverzwaring met zich brengt, hetgeen nader is besproken in paragraaf 5, kan het onderhavige wetsvoorstel niet van dit uitgangspunt van de vierde anti-witwasrichtlijn afwijken. Conform het verzoek van verschillende partijen is in de artikelsgewijze toelichting bij onderdeel F wel nader toegelicht op welke wijze kan worden vastgesteld of sprake is van een lager risico dat vereenvoudigd cliëntenonderzoek rechtvaardigt.

Door de NVB is voorts opgemerkt dat de voorwaarden voor introducerend cliëntenonderzoek op grond van artikel 5 van de Wwft, strenger zijn dan op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn vereist is. Daarbij wijst de NVB specifiek op de mogelijkheid dat een entiteit die deel uitmaakt van dezelfde groep van een instelling, onder omstandigheden ook cliëntenonderzoek kan verrichten naar een cliënt ten behoeve van de instelling. Laatstgenoemde mogelijkheid wordt geïmplementeerd middels het voorgestelde tweede lid van artikel 5, zodat deze reactie niet tot wijzigingen heeft geleid. Hoewel moet worden erkend dat de voorwaarden voor introducerend cliëntenonderzoek op grond van artikel 5 van de Wwft strenger zijn dan de voorwaarden die de vierde anti-witwasrichtlijn stelt, zijn ook hier geen wijzigingen in aangebracht. In tegenstelling tot de richtlijn kan op grond van artikel 5 Wwft niet op alle instellingen die onder de Wwft vallen vertrouwd worden voor het naleven van de cliëntenonderzoeksverplichtingen. In artikel 5, eerste lid, onderdeel a, ontbreekt onder meer een verwijzing naar domicilieverleners, makelaars, grootwaardehandelaren, kansspel aanbieders, taxateurs en pandhuizen. Dit is op grond van huidig recht reeds het geval. De keuze om hierin bij implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn geen wijziging aan te brengen, is erin gelegen dat de aard van genoemde instellingen dusdanig verschilt van de aard van andere Wwft-instellingen, dat het niet voor de hand ligt dat aan het cliëntenonderzoek van deze instellingen eenzelfde niveau van risicobeoordeling ten grondslag ligt.

Met betrekking tot het verscherpt cliëntenonderzoek is meermaals gewezen op de verplichting die wordt geïntroduceerd om verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen te nemen in geval van 'binnenlandse' PEPs. De vierde anti-witwasrichtlijn gaat op dit onderdeel verder dan de aanbevelingen van FATF. Desalniettemin is het voor een correcte implementatie van de richtlijn vereist dat ook op

grond van de Wwft een dergelijke verplichting gaat gelden. In paragraaf 5 is aandacht besteed aan de lastenverzwaring die dit tot gevolg heeft.

Ten aanzien van de reacties met betrekking tot artikel 7 van de Wwft, waarin is opgemerkt dat het wetsvoorstel verdergaande cliëntenonderzoeksmaatregelen verplicht stelde in het geval van elektronisch geld dan op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn vereist zou zijn, is het wetsvoorstel aangepast conform artikel 12 van de richtlijn. Daarnaast is, conform verschillende suggesties en zoals in het voorgaande reeds toegelicht, een verwijzing naar de bijlagen van de richtlijn opgenomen daar waar instellingen verplicht zijn bepaalde risicofactoren in acht te nemen. In tegenstelling tot hetgeen met het concept wetsvoorstel werd beoogd, zullen de in de bijlagen bij de vierde anti-witwasrichtlijn genoemde risicofactoren niet in lagere regelgeving worden overgenomen.

In het kader van het verscherpt cliëntenonderzoek is, conform enkele ontvangen consultatiereacties, verdere aansluiting gezocht bij de vierde anti-witwasrichtlijn voor zover het gaat om het verscherpt cliëntenonderzoek in gevallen waarin een cliënt niet fysiek aanwezig is voor verificatie van diens identiteit.

§ 6.5. FIU en melden ongebruikelijke transacties

Vanuit de advocatuur zijn vragen gesteld over de verhouding tussen de verplichting om ongebruikelijke transacties te melden en de geheimhoudingsplicht van advocaten op grond van artikel 11a van de Advocatenwet. Naar aanleiding van de ontvangen reacties wordt verduidelijkt dat de geheimhoudingsplicht van artikel 11a van de Advocatenwet niet van toepassing is, voor zover advocaten aan verplichtingen op grond van de Wwft zijn onderworpen.

Naar aanleiding van de consultatie van het wetsvoorstel zijn verschillende reacties ontvangen met betrekking tot de voorgestelde wijzigingen van artikel 17. Daarbij is opgemerkt dat de verplichting voor instellingen om onverwijld inlichtingen te verstrekken indien de FIU daarom verzoekt, niet in lijn is met de vierde anti-witwasrichtlijn. Deze reacties hebben niet tot wijziging geleid. Op grond van artikel 33 van de richtlijn dienen instellingen inlichtingen en aanvullende informatie 'onmiddellijk' te verstrekken indien de FIU daarom verzoekt. De vierde anti-witwasrichtlijn laat geen ruimte voor een langere termijn.

§ 6.6. Handhaving en publicatiebevoegdheden toezichthoudende autoriteiten

In verschillende consultatiereacties is gewezen op de discrepantie tussen de bepalingen met betrekking tot het vaststellen van de boetehoogte in het wetsvoorstel en de corresponderende bepalingen in de vierde anti-witwasrichtlijn. Naar het oordeel van verschillende partijen, waaronder de NOB, VNO-NCW en de KNB, gaat het wetsvoorstel in dit opzicht verder dan de vierde anti-witwasrichtlijn noodzakelijk acht.

Deze reacties hebben tot wijzigingen geleid in het onderhavige wetsvoorstel. In de eerste plaats zal het voorgestelde maximum boetebedrag van de derde boetecategorie slechts voor zover het banken, andere financiële ondernemingen en trustkantoren betreft EUR 5.000.000,- bedragen. Voor banken en beleggingsondernemingen blijft het maximum boetebedrag van de derde boetecategorie daarmee ongewijzigd. Ten aanzien van de overige financiële ondernemingen wordt het maximum boetebedrag hiermee verhoogd van EUR 4.000.000,- naar EUR 5.000.000,-. Hiermee wordt aangesloten bij de vierde anti-witwasrichtlijn. Met het oog op recente bevindingen uit het toezicht, alsmede in aansluiting op het wetsvoorstel voor de Wet toezicht trustkantoren 2018, is ervoor gekozen het maximum boetebedrag ook te verhogen voor trustkantoren. Conform de richtlijnbeoordelingen is de grondslag voor het opleggen van een omzetgerelateerde boete beperkt tot overtredingen die zijn begaan door deze instellingen. Het voorgaande heeft tot gevolg dat de bepalingen met betrekking tot het vaststellen van de boetehoogte voor de overige instellingen grotendeels gelijk blijven aan de huidige bepalingen in de Wwft. Slechts daar waar de richtlijn een wijziging noodzakelijk maakt, wordt daarin met het onderhavige wetsvoorstel voorzien.

Ook in de bepalingen met betrekking tot de publicatiebevoegdheden van de toezichthoudende autoriteiten zijn naar aanleiding van de ontvangen reacties wijzigingen aangebracht. In de consultatiereacties is onder meer door Pellicaan advocaten gesteld dat de mate van rechtsbescherming waarin het onderhavige wetsvoorstel voorziet onvoldoende is.

Deze reacties hebben geleid tot een aantal aanvullende waarborgen, waaronder de verplichting voor de toezichthoudende autoriteiten om een apart besluit tot openbaarmaking te nemen. Hiermee staat vast dat aan belanghebbenden bestuursrechtelijke rechtsbescherming toekomt. Daarnaast komt belanghebbenden in de fase van voorbereiding van een dergelijk besluit, op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), de mogelijkheid toe om een zienswijze te geven ten aanzien van een

voorgenomen besluit. In aanvulling op deze waarborg geldt voorts een wachttermijn tussen het bekendmaken van het besluit tot openbaarmaking en de daadwerkelijke openbaarmaking. Deze termijn stelt een belanghebbende in de gelegenheid een verzoek om voorlopige voorziening in te dienen op grond van artikel 8:81 Awb. Een verzoek om voorlopige voorziening heeft schorsende werking, zodat de toezichthoudende autoriteit niet kan overgaan tot openbaarmaking alvorens de voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan of het verzoek is ingetrokken. In het wetsvoorstel is tot slot een verplichting opgenomen voor de toezichthoudende autoriteiten om een belanghebbende aan te bieden een rectificatie openbaar te maken indien een besluit tot openbaarmaking in bezwaar wordt ingetrokken of wordt herroepen in beroep of hoger beroep.

In consultatiereacties vanuit de advocatuur is tot slot gewezen op een onwenselijke overlap tussen het tuchtrecht en de bevoegdheid voor de toezichthoudende autoriteiten om een overtreder tijdelijk de bevoegdheid te onttrekken om een beleidsbepalende functie te vervullen bij een Wwft-instelling (artikel 32c van het onderhavige wetsvoorstel). Een schorsing van het tableau door de tuchtrechter heeft echter niet dezelfde strekking als voornoemde, tijdelijke, maatregel. Zo kan het tijdelijk beroepsverbod zich bijvoorbeeld uitstrekken tot managementfuncties bij alle Wwft-instellingen, terwijl een schorsing van het tableau door de tuchtrechter zich naar zijn aard beperkt tot het uitoefenen van het beroep van advocaat. Daarnaast is van belang dat de tuchtrechtspraak een ander doel nastreeft dan bestuursrechtelijke handhaving. Bestuursrechtelijke handhaving kan strekken tot vergelding en (generieke) preventie, maar ziet in de regel op herstel. Het tijdelijk beroepsverbod uit hoofde van de vierde anti-witwasrichtlijn, kan worden beschouwd als een maatregel ter bevordering van de naleving van deze richtlijn en ter voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen en financieren van terrorisme. In het tuchtrecht staat daarentegen het bewaken van de naleving van beroepsnormen voorop, om niet-professioneel gedrag te corrigeren, herhaling van gemaakte fouten te voorkomen en bij te dragen aan de normontwikkeling van de beroepsgroep. Met het oog op het voorgaande is de bevoegdheid voor de toezichthoudende autoriteit om een tijdelijk beroepsverbod op te leggen, ook in het geval van een persoon die als advocaat diensten verleent, ongewijzigd in stand gelaten.

§ 6.7. Bewaarplicht en gegevensbescherming

Verschillende partijen hebben in hun consultatiereacties opmerkingen gemaakt bij de voorgestelde wijzigingen van artikel 33 Wwft. Daarbij is met name kritiek geuit op het voorstel om instellingen te verplichten gegevens of documenten vast te leggen met betrekking tot de verificatie van de identiteit van een UBO en met betrekking tot de aard en omvang van het door de UBO gehouden uiteindelijk belang. Daarbij werd benadrukt dat de vierde anti-witwasrichtlijn niet verplicht tot verificatie van de identiteit van de UBO, maar tot het nemen van redelijke maatregelen. Omdat er doorgaans geen persoonlijk contact is met de UBO, wordt door diverse belanghebbenden gesteld dat het niet mogelijk is om deze informatie te vergaren en vast te leggen.

Voornoemde reacties hebben geleid tot een wijziging van artikel 33 van de Wwft. Conform artikel 40 van de vierde anti-witwasrichtlijn is in de eerste plaats een meer algemene bewaarplicht geformuleerd. Artikel 40 van de richtlijn bepaalt immers dat instellingen een afschrift van de documenten en inlichtingen die nodig zijn voor het naleven van de cliëntenonderzoeksverplichtingen, moeten worden vastgelegd en worden bewaard. Ook is, conform het huidige artikel 33 Wwft, verduidelijkt welke informatie daar ten minste onder moet worden verstaan. De ontvangen consultatiereacties met betrekking tot het vastleggen van gegevens van een UBO, hebben ertoe geleid dat hierbij is verduidelijkt dat een instelling de identiteit van de UBO vastlegt, alsmede de redelijke maatregelen die worden genomen om de identiteit van de UBO te verifiëren en het op basis daarvan behaalde resultaat. In tegenstelling tot hetgeen in verschillende consultatiereacties tot uitdrukking is gebracht, dient een instelling te allen tijde – en met inachtneming van de risico's in een individueel geval – redelijke maatregelen te nemen om de identiteit van de UBO te verifiëren. De vierde anti-witwasrichtlijn en de Wwft laten geen ruimte voor het achterwege blijven van de verificatie van de identiteit van de UBO.

In enkele consultatiereacties is betoogd dat een instelling niet gehouden is de aard en omvang van het door de UBO gehouden uiteindelijk belang vast te leggen. Zoals in het voorgaande is toegelicht, verplicht de vierde anti-witwasrichtlijn tot het vastleggen van alle informatie die nodig is om de cliëntenonderzoeksverplichtingen na te leven. Eén van de verplichte cliëntenonderzoeksmaatregelen betreft het treffen van redelijke maatregelen om inzicht te verwerven in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur van een cliënt. Op grond van de eigendom- en zeggenschapsstructuur van de cliënt zal een instelling in kaart kunnen brengen of zij alle personen die kwalificeren als UBO, heeft geïdentificeerd, alsmede kunnen vaststellen wat de aard en omvang van een gehouden uiteindelijk belang is. Indien de genomen maatregelen tot dit resultaat leiden, is de instelling derhalve gehouden deze informatie vast te leggen.

Voorts is er een groot aantal reacties ontvangen met betrekking tot artikel 34a van het wetsvoorstel,

waarmee de bepalingen uit de vierde anti-witwasrichtlijn met betrekking tot gegevensbescherming worden geïmplementeerd. Daarbij is veelal gewezen op het feit dat de persoonsgegevens die door instellingen verzameld worden in het kader van het cliëntenonderzoek, tevens voor andere doeleinden of ten behoeve van andere wettelijke verplichtingen worden verzameld en verwerkt.

Naar aanleiding van deze reacties zijn enkele verduidelijkingen aangebracht. Zoals in de artikelsgewijze toelichting bij onderdeel AB van Artikel I nader wordt toegelicht, is in artikel 34a nader tot uitdrukking gebracht dat verdere verwerking van persoonsgegevens die uit hoofde van de Wwft zijn verzameld, conform artikel 6 van de Algemene verordening gegevensbescherming, is toegestaan zolang het doel van verdere verwerking van persoonsgegevens verenigbaar is met het doel waarvoor de persoonsgegevens zijn verzameld: het voorkomen van witwassen of financieren van terrorisme. Daarnaast is verdere verwerking van persoonsgegevens op grond van artikel 6, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming toegestaan indien de betrokkene daartoe toestemming geeft, of op grond van een daartoe strekkende wettelijke verplichting. Indien dezelfde persoonsgegevens voor meerdere doeleinden worden verzameld, kan op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming of een bijzondere wettelijke regeling een afwijkende bewaartermijn van toepassing zijn. Hoewel er in een dergelijk geval sprake is van dezelfde persoonsgegevens, zal een instelling moeten vaststellen met het oog op welk doel deze persoonsgegevens zijn verzameld en aan de hand daarvan vaststellen wat de toepasselijke bewaartermijn is en of verdere verwerking van deze persoonsgegevens is toegestaan.

Artikelsgewijs

Artikel I

A

Vanwege het grote aantal wijzigingen in hoofdstuk 1 van de Wwft wordt dit hoofdstuk opnieuw vastgesteld. In verband met het toevoegen van de artikelen 2b tot en met 2f aan de Wwft, wordt hoofdstuk 1 van de Wwft in paragrafen ingedeeld. De eerste paragraaf van hoofdstuk 1 omvat de begrips- en reikwijdtebepalingen.

Artikel 1 – begrips- en reikwijdtebepalingen

Een aantal definities in artikel 1 worden gewijzigd.

In de eerste plaats wordt een splitsing aangebracht tussen de definitie van instelling en de overige definities van begrippen die in de Wwft terugkomen. Het voorgestelde artikel 1 beperkt zich tot de overige definities, waarna in artikel 1a de instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen worden gedefinieerd. In het gewijzigde artikel 1 is (conform de aanwijzingen voor de regelgeving) gekozen om de definities alfabetisch en zonder opsommingstekens te ordenen.

Naast deze wijzigingen van wettechnische aard zijn ten behoeve van de implementatie van artikel 3 van de vierde anti-witwasrichtlijn ook inhoudelijke wijzigingen in de definities aangebracht en nieuwe definities van begrippen toegevoegd.

Bijkantoor, moederonderneming, dochteronderneming en groep

Ter implementatie van artikel 3, vijftiende lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn wordt aan artikel 1 een definitie van groep toegevoegd. Doordat het begrip groep in het eerste artikel wordt gedefinieerd, kan de definitie in artikel 23, zesde lid, onderdeel 1°, van de Wwft komen te vervallen. Naast een groep van ondernemingen die bestaat uit een moederonderneming en haar dochteronderneming(en) en eventuele verdere deelnemingen van deze ondernemingen, kan een groep ook worden gevormd door ondernemingen die door andere betrekkingen met elkaar verbonden zijn. Hiervoor wordt verwezen naar de betrekkingen in artikel 22 van richtlijn 2013/34/EU inzake jaarrekeningen.²⁵ Er kan uit hoofde van deze bepaling onder meer sprake zijn van een groep indien een onderneming een meerderheid bezit van de stemrechten van de aandeelhouders of vennoten in een andere onderneming of indien een onderneming het recht heeft om de meerderheid van de beleidsbepalers van een onderneming te benoemen of te ontslaan.

In het onderhavige wetsvoorstel worden ter verduidelijking van de definitie van groep definities toegevoegd van de begrippen bijkantoor, moeder- en dochteronderneming. Voor de definitie van

²⁵ Richtlijn 2013/34/EU betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen (PbEU 2013, L 182).

bijkantoor is aangesloten bij de definitie van bijkantoor in de Wft. Voorts wordt voor de definities van moederonderneming en dochteronderneming verwezen naar de desbetreffende definitie in richtlijn 2013/34/EU inzake jaarrekeningen. Ook voor de definitie van groep wordt in de vierde anti-witwasrichtlijn aangesloten bij deze richtlijn inzake jaarrekeningen.

Correspondentrelatie

De verplichting om verscherpt cliëntenonderzoek te verrichten bij een 'correspondentbankrelatie' is in de vierde anti-witwasrichtlijn ten opzichte van de derde richtlijn verruimd naar 'correspondentrelatie'. Die verplichting zal dus ook gaan gelden ten aanzien van andere financiële ondernemingen dan banken. Voorgesteld wordt om deze definitie in de Wwft daarom aan te passen.

Conform het bepaalde in artikel 3 van de vierde anti-witwasrichtlijn wordt in de definitie van correspondentrelatie verduidelijkt wat er onder bankdiensten moet worden verstaan. Het betreft hier, blijkens de bewoording van de richtlijn ('met inbegrip van'), geen limitatieve opsomming. Voorts wordt met transitrekeningen bedoeld op 'payable through accounts', zoals genoemd in artikel 3, achtste lid, van de richtlijn.

Europese toezichthoudende autoriteiten

De Europese toezichthoudende autoriteiten zijn, in het kader van de vierde anti-witwasrichtlijn en de Wwft, de Europese autoriteit voor effecten en markten (ESMA), de Europese autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (EIOPA) en de Europese Bankautoriteit (EBA). Dit volgt onder meer uit de preambule bij de richtlijn (onderdeel 23) en komt overeen met de definitie van Europese toezichthoudende autoriteiten in de Wft.

Hoger leidinggevend personeel

Het hoger leidinggevend personeel van een instelling bestaat uit de dagelijks beleidsbepalers van die instelling. Daarnaast nemen ook de leidinggevers binnen een instelling direct onder het niveau van de dagelijks beleidsbepalers doorgaans beslissingen over de blootstelling van een instelling aan bepaalde risico's, waaronder de risico's op witwassen en het financieren van terrorisme. Zij adviseren het bestuur en dragen verantwoordelijkheid voor de werkzaamheden die het risicoprofiel van de instelling, ten aanzien van witwassen en financieren van terrorisme, kunnen beïnvloeden. Het gaat hierbij om personen die (eind)verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van deze werkzaamheden. Ook deze personen vallen binnen de definitie van hoger leidinggevend personeel. Voor de formulering van de definitie van hoger leidinggevend personeel is daarom aansluiting gezocht bij de personen werkzaam binnen financiële ondernemingen die op grond van artikel 3:8, eerste lid, eerste en derde volzin, van de Wft op geschiktheid worden getoetst. Die definitie omvat geheel de definitie van artikel 3, twaalfde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn.

Nationale risicobeoordeling en supranationale risicobeoordeling

Zowel de Europese Commissie als de individuele lidstaten dienen uit hoofde van de vierde anti-witwasrichtlijn de noodzakelijke stappen te ondernemen om de risico's op witwassen en financieren van terrorisme voor de interne markt van de Europese Unie, respectievelijk voor de betreffende lidstaten, te identificeren, te analyseren, te beoordelen en inzichtelijk te maken (artikelen 6 en 7 van de richtlijn).

De Europese Commissie is verantwoordelijk voor de totstandkoming van een supranationale risicobeoordeling waarin specifieke, grensoverschrijdende bedreigingen die van invloed zouden kunnen zijn op de interne markt van de Europese Unie in kaart worden gebracht. Daarbij wordt ingevolge artikel 6 van de vierde anti-witwasrichtlijn ingegaan op de onderdelen van de interne markt die aan de hoogste risico's zijn blootgesteld, de risico's per relevante sector en de middelen die door criminelen het meest voor witwassen of financieren van terrorisme worden gebruikt. De supranationale risicobeoordeling wordt door de Europese Commissie in ieder geval elke twee jaar geactualiseerd en waar nodig vaker.

Bij het opstellen van de nationale risicobeoordeling wordt gebruik gemaakt van deze supranationale risicobeoordeling. De Minister van Financiën en de Minister van Veiligheid en Justitie zijn gezamenlijk de verantwoordelijke autoriteit in de zin van de richtlijn voor het opstellen van een verslag van de identificatie, analyse en beoordeling van de nationale risico's op witwassen en terrorismefinanciering. Dit volgt uit voorgesteld artikel 1d.

Zowel de supranationale, als de nationale risicobeoordeling worden aan de instellingen beschikbaar gesteld als hulpmiddel bij het opstellen van hun individuele risicobeoordelingen in de zin van artikel 8

van de vierde anti-witwasrichtlijn. Zie in dat kader ook de voorgestelde artikelen 2b en 2c.

Persoonsgegevens

Waar mogelijk wordt bij de introductie van nieuwe begrippen aangesloten bij de definities uit algemene wetten of Europese richtlijnen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het begrip persoonsgegevens. Voor de definitie van persoonsgegevens wordt aangesloten bij de Algemene verordening gegevensbescherming.

Politiek prominente persoon, familielid van een politiek prominente persoon en persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon

De begrippen 'politiek prominente persoon', 'familielid van een politiek prominente persoon' en 'persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon' zullen niet langer middels een verwijzing naar de uitvoeringsrichtlijn bij de derde richtlijn²⁶ worden gedefinieerd. De invulling van deze begrippen in artikel 3 van de vierde anti-witwasrichtlijn kenmerkt zich door een hoog detailniveau, zodat de implementatie hiervan zich beter leent voor een uitwerking bij algemene maatregel van bestuur.

Artikel 3, negende lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn voorziet ten opzichte van de uitvoeringsrichtlijn bij de derde anti-witwasrichtlijn in een uitbreiding van de definitie van PEP. Daaronder zullen ook bestuurders, plaatsvervangend bestuurders en leden van de raad van bestuur of bekleeders van een gelijkwaardige functie bij een internationale organisatie worden verstaan. Daarnaast verplicht de vierde anti-witwasrichtlijn de instellingen voortaan ook om de PEPs in Nederland te identificeren en aan verscherpte cliëntenonderzoeksmatregelen te onderwerpen. Het begrip PEP beperkt zich derhalve niet langer tot in het buitenland woonachtige of gevestigde, dan wel uit het buitenland afkomstige personen. Dit zal in de algemene maatregel van bestuur tot uitdrukking komen.

Conform de vierde anti-witwasrichtlijn worden de definities van 'familielid van een politiek prominente persoon' en van 'persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon' uit de definitie van 'politiek prominente persoon' gelicht (zie artikel 3, tiende en elfde lid). De vierde anti-witwasrichtlijn wijzigt de definitie van deze begrippen echter niet inhoudelijk, zodat het vooralsnog niet is voorzien dat de invulling van deze begrippen bij algemene maatregel van bestuur ten opzichte van de uitvoeringsrichtlijn bij de derde anti-witwasrichtlijn tot een inhoudelijke wijziging zal leiden.

Shellbank

Ter implementatie van artikel 3, zeventiende lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn is de definitie van shellbank uitgebreid met andere financiële ondernemingen die zijn opgericht in een rechtsgebied waar zij geen fysieke aanwezigheid hebben en die niet zijn verbonden met een onder toezichtstaande groep. Met het ontbreken van fysieke aanwezigheid wordt bedoeld dat de bank of andere financiële onderneming geen bestuur of beheer van betekenis heeft in het rechtsgebied waar zij is opgericht, zo blijkt uit dit zeventiende lid.

Uiteindelijke belanghebbende

Het algemene deel van de definitie van 'uiteindelijk belanghebbende' (UBO) in de vierde anti-witwasrichtlijn is niet inhoudelijk gewijzigd ten opzichte van de derde anti-witwasrichtlijn. In beide richtlijnen is dit artikel 3, zesde lid, aanhef. Een UBO wordt in beide richtlijnen omschreven als 'elke natuurlijke perso(o)n(en) die de uiteindelijke eigenaar is (zijn) van of zeggenschap heeft (hebben) over de cliënt en/of de natuurlijke perso(o)n(en) voor wiens/wier rekening een transactie of activiteit wordt verricht'. De nadere uitwerking die wordt gegeven aan de definitie van UBO is in de vierde anti-witwasrichtlijn echter anders dan in de derde anti-witwasrichtlijn. De definitie van UBO in de huidige Wwft wijkt daardoor in die mate af van de definitie uit de vierde anti-witwasrichtlijn dat aanpassing van de definitie in de Wwft noodzakelijk is.

Voor een goed begrip van de UBO-definitie in artikel 3, zesde lid, aanhef, van de vierde anti-witwasrichtlijn, wordt deze in meer detail uitgelegd.

²⁶ Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie van 1 augustus 2006 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de definitie van politiek prominente personen en wat betreft de technische criteria voor vereenvoudigde klantenonderzoekprocedures en voor vrijstellingen op grond van occasionele of zeer beperkte financiële activiteiten (Pb 2006, L 214).

De definitie in de richtlijn bestaat uit twee delen. De aanhef van artikel 3, zesde lid, omvat het algemeen deel van de UBO-definitie. Dit algemene deel omvat de twee criteria op basis waarvan een natuurlijk persoon als UBO kan kwalificeren: het houden van het uiteindelijke eigendom of het hebben van de uiteindelijke zeggenschap. In artikel 3, zesde lid, onderdelen a tot en met c, van de vierde anti-witwasrichtlijn wordt vervolgens een nadere invulling gegeven aan deze definitie, door te bepalen welke personen tenminste als UBO zouden moeten worden gezien. De opsomming in de onderdelen a tot en met c betreft nadrukkelijk geen limitatieve opsomming van criteria, maar een omschrijving van de gevallen waarin in ieder geval sprake is van een UBO. Dit deel (de onderdelen a tot en met c) kan worden beschouwd als het bijzondere deel van de UBO-definitie.

Bij de implementatie van de definitie van UBO wordt voornoemd onderscheid tussen een algemeen en een bijzonder deel gevolgd. De definitie van UBO in artikel 1, eerste lid, omvat het algemeen deel van het UBO-begrip en derhalve de twee criteria waaraan getoetst moet worden om te beoordelen of een natuurlijk persoon als UBO kwalificeert. Voorts wordt er in het derde lid van artikel 1 voorzien in een delegatiegrondslag, ten einde het bijzondere deel van de definitie bij algemene maatregel van bestuur te kunnen implementeren.

De definitie van UBO in artikel 3, zesde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn maakt in het bijzondere deel van de definitie een onderscheid tussen – kort gezegd – vennootschappen en andere juridische entiteiten en trusts of soortgelijke juridische constructies. Een dergelijk onderscheid van de uitwerking van het UBO-begrip zal ook in voornoemde algemene maatregel van bestuur terugkomen. Daarbij worden in ieder geval de uitwerkingen zoals die in de richtlijn zijn gegeven voor juridische entiteiten en trusts (respectievelijk onderdelen a en b van artikel 3, zesde lid) opgenomen. Daarnaast zal in deze algemene maatregel van bestuur ook voor andere in Nederland veel voorkomende rechtspersonen zoals de stichting en de vereniging en veel voorkomende juridische entiteiten zoals de vennootschap onder firma, een uitwerking worden opgenomen. uitgewerkt. Daarmee is sprake van een uitwerking van het UBO-begrip op een dermate hoog detailniveau, dat deze uitwerking zich niet leent voor een wettelijke regeling.

Naast een onderscheid tussen een algemeen en een bijzonder deel, richt de definitie van UBO in de vierde anti-witwasrichtlijn zich ook op twee verschillende situaties. De eerste situatie (bedoeld met 'elke natuurlijke perso(o)n(en) die de uiteindelijke eigenaar is (zijn) van of zeggenschap heeft (hebben) over de cliënt') betreft een cliënt met wie een instelling een zakelijke relatie in de zin van artikel 1 aangaat of heeft. De tweede situatie, ('de natuurlijke perso(o)n(en) voor wiens/wier rekening een transactie of activiteit wordt verricht') heeft betrekking op de situatie waarin een instelling in het kader van een incidentele transactie onderzoek moet doen naar de UBO. Zie in verband met dat tweede deel van de definitie, Guidance van FATF:

'16. Another essential element to the FATF definition of beneficial owner is that it includes natural persons on whose behalf a transaction is being conducted, even where that person does not have actual or legal ownership or control over the customer. This reflects the distinction in customer due diligence (CDD) in Recommendation 10 which focuses on customer relationships and the occasional customer. This element of the FATF definition of beneficial owner focuses on individuals that are central to a transaction being conducted even where the transaction has been deliberately structured to avoid control or ownership of the customer but to retain the benefit of the transaction.'²⁷

Artikel 3, zesde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn is geschreven met als uitgangspunt dat van de definitie van UBO alleen gebruik wordt gemaakt door instellingen die in het kader van hun cliëntenonderzoek te maken hebben met het identificeren van de UBO's van hun cliënten. Door gebruik van het woord 'cliënt' is deze definitie echter onvoldoende geschikt voor vennootschappen en andere juridische entiteiten die moeten weten wie hun UBO's zijn, omdat zij ingevolge artikel 30 van de richtlijn de verplichting hebben om hun eigen UBO-informatie in te winnen, bij te houden en centraal te (laten) registreren bij een instantie waarmee geen transactie wordt aangaan. Om die reden zal in het wetsvoorstel voor de Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden het woord 'cliënt' uit de definitie van UBO uitgewerkt worden. Daarmee zal worden voorzien in een definitie van UBO die geschikt is voor vennootschappen en andere juridische entiteiten die op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn verplicht zijn om de eigen UBO-informatie in te winnen, bij te houden en te (laten) registreren.

Artikel 1a – instellingen

In artikel 1a wordt vastgesteld op welke instellingen de Wwft van toepassing is en worden deze instellingen nader gedefinieerd. Voor de indeling van dit artikel is aangesloten bij de drie categorieën

²⁷ FATF guidance on transparency and beneficial ownership, October 2004, p. 8.

instellingen die artikel 2 van de vierde anti-witwasrichtlijn onderscheidt: banken, andere financiële ondernemingen en personen handelend in het kader van hun beroepsactiviteiten. Deze driedeling werd ook al gehanteerd in de derde richtlijn, maar kwam tot nu toe niet tot uitdrukking in de Wwft. In het tweede tot en met vierde lid van artikel 1a worden de drie categorieën instellingen nader omschreven.

De vierde anti-witwasrichtlijn vereist dat de reikwijdte van de Wwft op een aantal onderdelen moet worden uitgebreid.

Gebleken is dat de kansspelsector wordt gebruikt voor het witwassen van opbrengsten uit criminele activiteiten. Door de aanbieders van kansspelen aan te merken als instelling, kunnen deze praktijken zoveel mogelijk worden voorkomen. Om die reden zijn zij in de vierde anti-witwasrichtlijn opgenomen. Ter implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn worden kansspelaanbieders in de zin van de Wet op de kansspelen aangemerkt als instelling. Daarmee dienen niet langer alleen speelcasino's, maar alle kansspelaanbieders in de zin van de Wet op de kansspelen zich aan de verplichtingen van de Wwft te houden. Het betreft, naast casino's, ook loterijen, aanbieders van sportprijsvragen, de totalisator, de lotto, de aanbieders van kleine kansspelen en winkelweekacties en degenen die kansspelautomaten aanwezig hebben of speelautomaten exploiteren.

Voorts wordt het drempelbedrag waarboven de personen die handelen in goederen worden aangemerkt als instelling, verlaagd. Op grond van het voorgestelde vierde lid, onderdeel i, zullen personen die handelen in goederen voortaan binnen de reikwijdte van de Wwft vallen voor zover daarbij betalingen in contanten worden gedaan of ontvangen voor een bedrag van EUR 10.000,- of meer, ongeacht of de transactie plaatsvindt in een handeling of door middel van meer handelingen waartussen een verband bestaat. Ook worden hiermee niet alleen de beroeps- of bedrijfsmatige verkopers, maar ook de beroeps- of bedrijfsmatige kopers van die goederen onder het bereik van de Wwft gebracht. Hiermee wordt artikel 2, eerste lid, onderdeel 3, subonderdeel e, van de vierde anti-witwasrichtlijn geïmplementeerd.

Wisselinstellingen worden met het onderhavige wetsvoorstel ook binnen de reikwijdte van de Wwft gebracht voor zover zij de wisseltransacties, bedoeld in onderdeel b van het begrip wisseltransactie in artikel 1:1 van de Wft aanbieden. In artikel 1a, derde lid, onderdeel f, wordt derhalve niet langer een onderscheid gemaakt tussen de verschillende wisseldiensten die een wisselinstelling kan aanbieden. De reden hiervoor is dat de vierde anti-witwasrichtlijn eveneens geen onderscheid maakt tussen de wisseldiensten die door een wisselinstelling kunnen worden aangeboden. Ook aan het verrichten van de wisseltransacties genoemd onder b van deze definitie in de Wft, wat kort gezegd het uitbetalen van munten of bankbiljetten op vertoon van onder meer een creditcard of papieren wissels en cheques betreft, zijn witwasrisico's verbonden.

Volledigheidshalve wordt ten aanzien van de uitbreiding van de reikwijdte van de Wwft met voornoemde instellingen opgemerkt dat de omstandigheid dat een cliënt zelf als een Wwft-instelling kwalificeert niet zonder meer op een lager risico op witwassen of financieren van terrorisme duidt. Het is een omstandigheid die kan worden meegewogen in de individuele risicobeoordeling voor het aangaan van een zakelijke relatie of het verrichten van een incidentele transactie. De vierde anti-witwasrichtlijn wijst deze omstandigheid niet aan als een risicofactor op grond waarvan een lager risico wordt vastgesteld en die kan leiden tot een vereenvoudigd cliëntenonderzoek (zie in dit kader ook de toelichting bij onderdeel F).

Voor het overige beogen de wijzigingen in de omschrijvingen van de instellingen in het derde en vierde lid geen inhoudelijke wijziging. Zo worden advocaten en notarissen, alsmede personen in een gelijksoortig juridisch beroep, waaronder ook toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen, voortaan in afzonderlijke onderdelen genoemd. Voor deze beroepsgroepen blijven dezelfde werkzaamheden gelden in welk kader zij als instelling in de zin van de Wwft worden aangemerkt. Voorts worden in onderdeel 1a, derde lid, onderdeel b, twee categorieën instellingen samengevoegd: de betaaldienstverlener en de persoon die bij de uitvoering van betaaldiensten optreedt voor rekening van een betaaldienstverlener met een zetel in een andere lidstaat en die beschikt over een vergunning verleend door de toezichthoudende autoriteit in die lidstaat. Ook is in het vierde lid, onderdeel g, het onderscheid tussen diegenen die bedrijfsmatig een adres of postadres ter beschikking stellen en trustkantoren in de zin van de Wet toezicht trustkantoren verduidelijkt.

Tot slot is steeds consequent aangegeven dat zowel natuurlijke personen, rechtspersonen als vennootschappen de genoemde beroepsactiviteiten kunnen verrichten. Uit de formulering 'natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap die zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig werkzaamheden verricht' volgt dat de verplichtingen uit hoofde van de Wwft van toepassing kunnen zijn op natuurlijke personen die zelfstandig hun werkzaamheden uitoefenen, alsmede op rechtspersonen en op vennootschappen die geen rechtspersoon zijn, zoals bijvoorbeeld de commanditaire

vennootschap. Ten aanzien van accountants en belastingadviseurs is door de wetgever eerder overwogen dat het efficiënter is de rechtspersoon of vennootschap waarvoor de accountant of belastingadviseur werkzaam is aan te spreken op de naleving van de Wwft, dan de individuele accountant of belastingadviseur in loondienst. Daarbij is rekening gehouden met de omstandigheid dat het de individuele accountant of belastingadviseur in loondienst in de praktijk vaak niet is toegestaan om zelfstandig een ongebruikelijke transactie te melden.²⁸ De mogelijkheid van tuchtrechtelijke maatregelen jegens natuurlijke personen op basis van het wettelijke tuchtrecht blijft echter bestaan. De toezichthoudende autoriteit kan ervoor kiezen om tegen degene die onder wettelijk tuchtrecht staat, een tuchtklacht in te dienen, ook al is deze persoon in loondienst. Het betreft de gevallen waarin normschendingen van de Wwft samenhangen met andere overtredingen van het beroepshandelen. Datzelfde geldt voor de mogelijkheid om op grond van artikel 5:1 Awb, in samenhang gelezen met artikel 51, tweede en derde lid, van het Wetboek van Strafrecht, een maatregel op te leggen aan de natuurlijke persoon die opdracht heeft gegeven aan een verboden gedraging door een rechtspersoon of vennootschap, dan wel daar feitelijk leiding aan heeft gegeven.

Natuurlijke personen die als advocaat werkzaam zijn kunnen – gelet op de kernwaarden van de advocaat waartoe ook onafhankelijkheid behoort – ieder individueel worden aangesproken op de naleving van de Wwft. Ook ten aanzien van advocaten geldt echter dat het in voorkomende gevallen voor de hand kan liggen om het kantoor waarvoor zij werkzaam zijn aan te spreken op niet-naleving van de Wwft. Deze mogelijkheid bestaat uitsluitend indien het gaat om een rechtspersoon die zelf eveneens kwalificeert als instelling op grond van het onderhavige artikel. In het geval van advocaten is ook voorstelbaar dat een advocaat werkzaam is voor een bedrijf dat zelf niet als zodanig kwalificeert, zodat alleen de advocaat in loondienst als instelling in de zin van de Wwft kan worden aangemerkt. De verplichtingen van de Wwft en het bijbehorend toezicht op de naleving daarvan, kunnen zich dan slechts richten tot deze individuele advocaat in loondienst.

In het vijfde lid van nieuw artikel 1a komt de reeds bestaande uitzondering van het oude artikel 1, tweede lid, Wwft terug voor belastingadviseurs, advocaten en notarissen die werkzaamheden verrichten betreffende de bepaling van de rechtspositie van een cliënt, diens vertegenwoordiging en verdediging in rechte, het geven van advies voor, tijdens en na een rechtsgeding of het geven van advies over het instellen van of vermijden van een rechtsgeding. In deze gevallen is de Wwft niet op de genoemde instellingen van toepassing, vanwege de vertrouwenspositie die deze instellingen in het maatschappelijke verkeer innemen. Deze uitzondering wordt in het onderhavige wetsvoorstel inhoudelijk ongewijzigd gehandhaafd, hetgeen in lijn is met de artikelen 14, vierde lid, tweede alinea, en 34, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn. Dat betekent dat ook de toelichting bij het naar huidig recht geldende artikel 1, tweede lid, Wwft ongewijzigd kan worden aangehouden.

In navolging van artikel 1:13, eerste lid, Wft wordt in artikel 1a, zesde lid, bepaald dat ten aanzien van een beleggingsinstelling die een beleggingsfonds of een beleggingsmaatschappij is met een aparte beheerder, op die beheerder de verplichting rust om ervoor zorg te dragen dat het beleggingsfonds of de beleggingsmaatschappij voldoet aan de voor dat fonds of die maatschappij geldende normen en verplichtingen uit hoofde van de Wwft. Ditzelfde geldt voor icbe's die een fonds voor collectieve belegging in effecten of een maatschappij voor collectieve belegging in effecten zijn en een aparte beheerder hebben. In geval van een aparte beheerder, vraagt de beheerder van de beleggingsinstelling of icbe een vergunning op grond van de Wft aan en wordt ook aan die beheerder (en niet rechtsreeks aan de beleggingsinstelling of icbe) een vergunning verleend. Op grond van artikel 1:13, eerste lid, Wft is de beheerder van de beleggingsinstelling of icbe gehouden de naleving van de bepalingen in de Wft te waarborgen. De toezichthoudende autoriteiten zijn bevoegd handhavingsmaatregelen te nemen in het geval van een overtreding door een beheerder (zie ook onderdeel W).

Tot slot wordt in het zevende lid een grondslag opgenomen om bij ministeriële regeling (categorieën van) instellingen geheel of gedeeltelijk vrij te stellen van het toepassingsbereik van de Wwft. Daarbij gaat het om aanbieders van kansspelen als bedoeld in het vierde lid, onderdeel j, of andere instellingen die incidenteel of slechts in zeer beperkte mate financiële werkzaamheden verrichten. In beide gevallen kan slechts vrijstelling worden verleend indien sprake is van een bewezen laag risico op witwassen of financieren van terrorisme. Met dit artikellid wordt voorzien in een grondslag om uitvoering te kunnen geven aan het bepaalde in artikel 2, tweede tot en met achtste lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn. In artikel 2, derde lid, van de richtlijn wordt nader uiteen gezet wat onder incidentele of zeer beperkte financiële activiteiten wordt verstaan.

Het gebruik van deze vrijstellingsmogelijkheid zal beperkt zijn en kan uitsluitend plaatsvinden na een specifieke risicobeoordeling waarin is vastgesteld dat de aan de betrokken transacties, dan wel financiële werkzaamheden, verbonden risico's zodanig laag zijn dat van vrijstelling sprake kan zijn. Om

²⁸ TK 2011–2012, 33 238, nr. 3, p. 7.

die reden wordt in het zevende lid gesproken van een bewezen laag risico. Aan de vrijstelling kunnen voorschriften worden verbonden, waaronder de voorschriften bedoeld in artikel 2, derde tot en met zesde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn.

De onderhavige vrijstellingsmogelijkheid kan gebruikt worden om instellingen bij ministeriële regeling geheel of gedeeltelijk vrij te stellen van de verplichting om bepaalde cliëntenonderzoeksmaatregelen te treffen. Nu deze mogelijkheid reeds besloten ligt in het onderhavige artikel, kan de grondslag hiervoor in het oude artikel 3, negende lid, komen te vervallen.

In het achtste lid wordt, conform het bepaalde in artikel 2, tweede en derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn, bepaald dat deze vrijstelling niet kan gelden voor instellingen die geldtransfers verrichten als bedoeld in de richtlijn betaaldiensten. Ook kan er geen vrijstelling worden verleend aan speelcasino's. Met deze uitzonderingen wordt rekening gehouden met een verhoogd risico op witwassen en financieren van terrorisme dat met de betreffende activiteiten gepaard gaat.

Artikel 1b – toezichthoudende autoriteiten

Het voorgestelde artikel 1b voorziet in een vereenvoudiging van de bestaande structuur voor het aanwijzen van toezichthoudende autoriteiten op grond van de Wwft. Met deze nieuwe bepaling worden geen wijzigingen beoogd in de taakverdeling tussen de bij de uitvoering en handhaving van de Wwft betrokken toezichthoudende autoriteiten.

De implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn met het onderhavige wetsvoorstel leidt onder meer tot wijziging van de bepalingen waarmee de instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen worden aangewezen. Voorts wordt ter implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn voorzien in bepalingen met betrekking tot het risicogebaseerd toezicht door de toezichthoudende autoriteiten en worden de handhavingsbevoegdheden en publicatiebevoegdheden van de toezichthoudende autoriteiten uitgebreid. Dit leidt tot wijzigingen in de bepalingen die naar huidig recht betrekking hebben op (het aanwijzen van) de toezichthoudende autoriteiten en hun bevoegdheden, zodat deze wijzigingen worden aangegrepen om de huidige bepalingen in de Wwft met betrekking tot het aanwijzen van de toezichthoudende autoriteiten, te vereenvoudigen. Daarmee wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd, maar gestreefd naar een verbetering van de toegankelijkheid van de Wwft.

In de eerste plaats wordt voorgesteld om in artikel 1b de bestuursorganen aan te wijzen die belast zijn met de uitvoering en de handhaving van de Wwft. Conform de Awb wordt onder handhaving zowel toezicht, als sanctionering begrepen.

De bestuursorganen die worden aangewezen zijn naar huidig recht uit hoofde van artikel 24 aangewezen als toezichthouder. In het voorgestelde artikel 1b wordt thans het onderscheid verduidelijkt tussen de toezichthoudende taken en bevoegdheden van bestuursorganen en de bevoegdheden die aangewezen natuurlijke personen, bedoeld in titel 5.2 van de Awb, in het kader van het toezicht op de naleving van de Wwft, kunnen hebben. Het gewijzigde artikel 24 van de Wwft (zie onderdeel W) heeft nog slechts betrekking op het toezicht op de naleving van de Wwft door natuurlijke personen. Daarbij gaat het om personen die bij besluit van de toezichthoudende autoriteiten worden aangewezen, alsmede om de deken, bedoeld in artikel 45a van de Advocatenwet, voor zover het gaat om het toezicht op de naleving van de Wwft door advocaten.

Door middel van het toevoegen van een definitie van toezichthoudende autoriteit aan artikel 1 is bewerkstelligd dat in de diverse relevante bepalingen in de Wwft kan worden verwezen naar het bevoegde bestuursorgaan door het begrip 'toezichthoudende autoriteit' te hanteren. De definitie van toezichthoudende autoriteit in artikel 1 verwijst naar de bevoegdheidsverdeling in artikel 1b, op grond waarvan de verschillende bestuursorganen bevoegd zijn ten aanzien van verschillende instellingen. In het wetsvoorstel wordt, in plaats van de eerder gehanteerde verwijzingen naar artikel 24, voortaan het begrip toezichthoudende autoriteit gehanteerd.

De toezichthoudende autoriteiten zijn op grond van artikel 1b ieder belast met de uitvoering en handhaving van de Wwft ten aanzien van een specifieke groep instellingen. Deze taakverdeling tussen de toezichthoudende autoriteiten blijft gelijk. Wel vindt er een wijziging plaats ten aanzien van de uitvoerende en handhavende taak van de Minister van Financiën. In tegenstelling tot hetgeen thans het geval is, kan de bevoegdheid van de Minister van Financiën ten aanzien van personen of vennootschappen die beroeps- of bedrijfsmatig handelen als koper of verkoper van goederen en waarbij betaling in contanten plaatsvindt voor een bedrag van EUR 10.000,- of meer, niet langer beperkt zijn tot instellingen die betrokken zijn bij transacties met betrekking tot de (koop of) verkoop van voertuigen, schepen, kunstvoorwerpen en andere voorheen met naam genoemde zaken. De vierde anti-witwasrichtlijn laat geen ruimte voor een dergelijke beperking van het toezicht. Dit toezicht is in de praktijk gemandateerd aan het Bureau Toezicht Wwft.

DNB wordt op grond van het tweede lid van artikel 1b aangewezen als toezichthoudende autoriteit ten aanzien van de verordening. Naar huidig recht is DNB op grond van het tweede lid reeds de aangewezen toezichthoudende autoriteit ten aanzien van de voorganger van deze verordening.²⁹ Ook de aanwijzing van de AFM als toezichthoudende autoriteit voor de verordening inzake de veiling van broeikasgasemissierechten³⁰, die eerder was te vinden in artikel 24, vierde lid, van de Wwft, krijgt nu een grondslag in dit artikel, namelijk in het derde lid.

In het vierde lid van artikel 1b wordt, naar voorbeeld van de Wft, voorzien in de mogelijkheid om één of meerdere van de bestuursorganen genoemd in het eerste lid, bij algemene maatregel van bestuur te kunnen belasten met de uitvoering en handhaving van de bij of krachtens een verordening gestelde regels, wanneer een verordening verband houdt met het doel van de Wwft: het voorkomen van het gebruik van het financieel stelsel voor witwassen of financieren van terrorisme. In aanvulling hierop wordt in het vijfde lid bepaald dat de bij of krachtens één van de in het tweede tot en met het vierde lid bedoelde verordeningen gestelde regels voor de toepassing van deze wet gelijk worden gesteld met de bij of krachtens de Wwft gestelde regels. Hierdoor zijn bijvoorbeeld artikel 24 en 28 ook van toepassing op regels die krachtens één van de bedoelde verordeningen zijn gesteld en door de toezichthoudende autoriteit worden uitgevoerd of gehandhaafd.

In het zesde lid van artikel 1b komt tot slot de implementatie van artikel 48, eerste en zesde tot en met achtste lid tot uitdrukking. In de Wwft wordt vastgelegd dat het toezicht door de toezichthoudende autoriteiten op alle instellingen geschiedt volgens een risico gebaseerde aanpak en dat dit toezicht effectief is. Dit is conform artikel 48 van de vierde anti-witwasrichtlijn, waarin in de leden 6 tot en met 8 een nadere invulling aan deze risicogebaseerde aanpak wordt gegeven. Door middel van een verwijzing naar deze artikelen uit de richtlijn wordt van de toezichthoudende autoriteiten verlangd dat zij deze bepalingen in acht nemen. De risico gebaseerde invulling van het toezicht bestaat er onder meer uit dat de toezichthoudende autoriteit inzicht verwerft in de risico's op witwassen en financieren van terrorisme voor een instelling. Op basis daarvan wordt de frequentie en intensiteit van het toezicht bepaald. De risicobeoordeling van een instelling moet door de toezichthoudende autoriteiten periodiek, alsmede naar aanleiding van bijzondere gebeurtenissen of ontwikkelingen die daartoe aanleiding geven, worden herzien. Daarbij kan gedacht worden aan een wijziging in het bedrijfsprofiel of de dienstverlening van een instelling. Van een toezichthoudende autoriteit wordt tegelijkertijd wel verwacht dat zij rekening houdt met de beslissingsvrijheid van instellingen, met name wanneer het aankomt op de ruimte die een instelling heeft om haar risicoprofiel en risicobereidheid te bepalen of te herzien.

In het voorgestelde zevende lid van artikel 1b wordt een grondslag opgenomen voor het stellen van nadere regels aan de taakuitoefening van de toezichthoudende autoriteiten door de Minister van Financiën en de Minister van Veiligheid en Justitie gezamenlijk. Het zevende lid heeft nadrukkelijk geen betrekking op de taakuitoefening van de deken. Het stellen van nadere regels bij ministeriële regeling aan de taakuitoefening van de deken zou een doorkruising vormen van de op grond van de Advocatenwet reeds bestaande praktijk, waarbij bij het college van toezicht de exclusieve taak rust om beleidsregels vast te stellen ten aanzien van de taakuitoefening van de deken.

Artikel 1c – centrale kredietinstelling

Artikel 1c bevat de vrijstellingsmogelijkheid voor banken die deel uitmaken van een groep banken die blijvend is aangesloten bij een centrale kredietinstelling. Deze vrijstellingsmogelijkheid bestond reeds naar huidig recht, op grond van het achtste lid van artikel 24, en wordt gehandhaafd.

Artikel 1d tot en met 2d – risicomanagement

De tweede paragraaf van hoofdstuk 1 omvat bepalingen met betrekking tot het risicomanagement van instellingen.

Op grond van artikel 1d wordt door de Minister van Financiën en de Minister van Veiligheid en Justitie gezamenlijk een verslag opgesteld ten behoeve van de identificatie, analyse en beoordeling van de nationale risico's op witwassen en financieren van terrorisme. Deze nationale risicobeoordeling wordt gebruikt voor het verbeteren van de wet- en regelgeving die strekt tot de bestrijding van witwassen en financieren van terrorisme en het stellen van prioriteiten in dat kader. Daartoe worden alle relevante dreigingen van witwassen en financieren van terrorisme voor Nederland in kaart gebracht en

²⁹ Verordening (EG) nr. 2006/1781 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 15 november 2006 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler (PbEU 2006, L 345).

³⁰ Verordening (EU) nr. 1031/2010 van de Europese Commissie van 12 november 2010 inzake de tijdstippen, het beheer en andere aspecten van de veiling van broeikasgasemissierechten overeenkomstig Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap (PbEU 2010, L 302).

onderzocht. Ook worden in de nationale risicobeoordeling de sectoren geïdentificeerd die een kleiner, dan wel groter risico op witwassen of terrorismefinanciering vertegenwoordigen.

De resultaten van de nationale risicoanalyse worden aan de Tweede Kamer gezonden en openbaar gemaakt. Deze resultaten dienen als hulpmiddel bij de naleving van de verplichtingen uit paragraaf 1.2 door de individuele instellingen. Van de instellingen mag dan ook verwacht worden dat zij de uitkomsten van de nationale risicoanalyse hierbij in acht nemen.

Artikel 2 van de Wwft wordt op onderdelen gewijzigd ter implementatie van artikel 45, tweede en derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn. Instellingen met bijkantoren en meerderheidsdochterondernemingen die gevestigd zijn in een derde staat, dienen er op grond van het eerste lid van artikel 2 voor zorg te dragen dat deze bijkantoren en meerderheidsdochterondernemingen de voorschriften uit de Wwft naleven, voor zover het recht van het derde land hier niet aan in de weg staat. Deze verplichting zal gelden voor alle instellingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen en heeft – in tegenstelling tot artikel 2 Wwft naar huidig recht – betrekking op alle verplichtingen die voortvloeien uit de Wwft. Dat betekent dat instellingen er bijvoorbeeld voor zorg dienen te dragen dat bedoelde bijkantoren en meerderheidsdochterondernemingen adequate risicobeoordelingen uitvoeren en adequate procedures hebben die voorzien in gegevensbescherming. Met deze bepaling wordt beoogd te voorkomen dat het normenkader van de vierde anti-witwasrichtlijn en daarmee het niveau van beheersing van risico's op witwassen en financieren van terrorisme in de Europese Unie (al dan niet onbedoeld) wordt uitgehold via deze bijkantoren en meerderheidsdochterondernemingen.

Indien het recht van de staat waar een bijkantoor of meerderheidsdochteronderneming is gevestigd aan de naleving van de bij of krachtens de Wwft gestelde normen in de weg staat, dient de instelling op grond van het tweede lid de toezichthoudende autoriteit daarover te informeren. In aanvulling daarop dient de instelling aanvullende maatregelen te nemen om hieruit voortvloeiende risico's op witwassen of financieren van terrorisme te beheersen. Op grond van artikel 45, zevende lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn, stelt de Europese Commissie met gedelegeerde verordeningen technische standaarden vast die door de European Banking Authority (EBA) zijn opgesteld en die voor banken en andere financiële ondernemingen bepalen welke maatregelen in dat geval ten minste moeten worden genomen. Hoewel aan deze gedelegeerde verordeningen directe werking toekomt, is door middel van een verwijzing in het tweede lid verduidelijkt dat de toezichthoudende autoriteit handhavend kan optreden indien een instelling de bepalingen uit de gedelegeerde verordening onvoldoende in acht neemt.

Zoals ook onder de derde anti-witwasrichtlijn reeds het geval was, zijn vestigingen in Nederland van instellingen met zetel in een andere lidstaat verplicht de Wwft na te leven. Omgekeerd geldt hetzelfde: vestigingen van een Nederlandse instelling in een andere lidstaat zijn op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn gehouden de anti-witwasregelgeving van de lidstaat van ontvangst na te leven. Op grond van het derde lid wordt in dit kader van instellingen met een vestiging in een andere lidstaat verlangd dat zij erop toezien dat hun vestigingen de anti-witwasregelgeving van de ontvangende lidstaat naleven.

Voor genoemde verplichtingen vergen een actieve houding van de instelling, die moet toezien op de naleving van de Wwft. Een instelling kan er door de toezichthoudende autoriteit op worden aangesproken indien een bijkantoor of meerderheidsdochteronderneming, dan wel een vestiging, tekortschiet in de naleving van de bepalingen die strekken ter implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn. Met deze wijziging in artikel 2 wordt echter niet beoogd de reikwijdte van het toezicht uit te breiden naar dochterondernemingen, bijkantoren of vestigingen buiten Nederland. De toezichthoudende autoriteit in de lidstaat van ontvangst is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de anti-witwasregelgeving in de lidstaat van ontvangst door een bijkantoor of andere vestiging. Zoals ook ten aanzien van artikel 2f wordt toegelicht, is de toezichthoudende autoriteit in Nederland echter wel verantwoordelijk voor het toezicht op de implementatie van op groepsniveau vastgestelde gedragslijnen en procedures door instellingen in Nederland.

Na artikel 2a worden drie artikelen toegevoegd met betrekking tot de risicobeoordeling die een instelling op grond van artikel 8 van de vierde anti-witwasrichtlijn dient uit te voeren.

In het nieuwe artikel 2b wordt de verplichting geïntroduceerd voor een instelling om de risico's op witwassen en financieren van terrorisme, die zijn verbonden aan de aard en omvang van de instelling en de dienstverlening van de instelling, vast te stellen, te analyseren en te beoordelen. Daarbij dient de instelling in ieder geval rekening te houden met de risicofactoren die genoemd worden in het tweede lid van dit artikel. Daarbij kan gedacht worden aan het type dienstverlening van een instelling, maar ook aan risico's die voortvloeien uit het klantenbestand van een instelling. Ook indien een instelling actief is in derde landen, bijvoorbeeld middels bijkantoren of vestigingen, kan dit risico's met zich brengen die in deze risicoanalyse aan de orde dienen te worden gesteld.

De intensiteit van de risicobeoordeling wordt afgestemd op de mate waarin de risico's voorzienbaar zijn, alsmede op de aard en omvang van de instelling. Hiermee wordt de instelling de ruimte geboden om maatregelen te nemen die in verhouding staan tot het type bedrijf dat wordt gevoerd. Daarnaast kan de toezichthoudende autoriteit in een individueel geval ontheffing verlenen van de verplichting tot het identificeren en beoordelen van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme. Dit is het geval indien een instelling behoort tot een sector waarvan de inherente specifieke risico's op witwassen en financieren van terrorisme duidelijk en inzichtelijk zijn, zodat het ook zonder het opstellen van een individuele risicoanalyse reeds mogelijk is beleid te ontwikkelen ter beheersing van deze risico's.

Voor financiële ondernemingen geldt op grond van artikel 10 van het Besluit prudentiële regels Wft (Bpr) en artikel 17 Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen de verplichting tot het uitvoeren van een systematische integriteitsrisicoanalyse. Onder integriteitsrisico in de zin van het Bpr wordt een gevaar voor de aantasting van de reputatie verstaan of een bestaande of toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van de financiële onderneming als gevolg van een ontoereikende naleving van hetgeen bij of krachtens enig wettelijk voorschrift is voorgeschreven. De risicobeoordeling in de Wwft beperkt zich tot de blootstelling van een instelling aan het risico op witwassen en financieren van terrorisme, terwijl de systematische integriteitsrisicoanalyse een breder bereik heeft. Het ligt voor de hand, hoewel dit geenszins verplicht is, dat bij banken en andere financiële ondernemingen de risicobeoordeling uit hoofde van de Wwft onderdeel is van de systematische integriteitsrisicoanalyse, bedoeld in artikel 10 Bpr.

Het analyseren van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme is een eerste stap in de ontwikkeling van beleid, procedures en maatregelen, ter beheersing van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme. Van een instelling wordt verwacht dat zij op een continue basis haar organisatie doorlicht ten einde te beoordelen in welke gevallen en bij welke bedrijfsonderdelen er risico's op witwassen en financieren van terrorisme bestaan. Hieruit volgt ook dat de identificatie en beoordeling van risico's actueel moet worden gehouden. Op gezette tijden, alsmede naar aanleiding van wijzigingen in bijvoorbeeld de dienstverlening of bedrijfsvoering van een instelling, zal door de instelling moeten worden beoordeeld of haar risicoanalyse nog actueel is. De risicoanalyse dient de instelling in staat te stellen haar beleid vorm te geven, ten einde de geïdentificeerde risico's adequaat te beheersen.

Uit de beoordeling van de risico's moet duidelijk worden of de geïdentificeerde risico's adequaat kunnen worden ondervangen. Een instelling dient op grond van artikel 2c beleid, bestaande uit gedragslijnen, procedures en maatregelen, op te stellen om de geïdentificeerde risico's beheersbaar te maken. Daarmee dient de risicobeoordeling als basisinstrument om te voorkomen dat de dienstverlening van de instelling wordt misbruikt voor witwassen of financieren van terrorisme.

De gedragslijnen, procedures en maatregelen dienen in de eerste plaats de door de instelling zelf geïdentificeerde risico's te beperken en beheersen. Daarnaast worden ook de supranationale en nationale risicobeoordeling ter beschikking gesteld aan de instellingen. Hoewel de supranationale en nationale risicoanalyse een ander bereik hebben dan de individuele risicoanalyse van de instelling³¹, kunnen ook deze risicoanalyses van belang zijn voor het vaststellen van effectieve gedragslijnen, procedures en maatregelen. Waar van toepassing dienen instellingen derhalve ook de risico's die zijn geïdentificeerd in deze supranationale en nationale risicoanalyse te adresseren middels de vast te stellen gedragslijnen, procedures en maatregelen.

De gedragslijnen, procedures en maatregelen die de instelling vaststelt, worden afgestemd op de omvang en aard van de instelling. Daarnaast is een instelling verplicht deze met regelmaat ('systematisch') aan een toetsing te onderwerpen en waar nodig te actualiseren, mede op basis van de actualisering van de risicobeoordeling van de instelling. Indien een instelling over een onafhankelijke compliancefunctie beschikt, ligt het voor de hand dat deze toetsing door de compliancefunctie wordt uitgevoerd. De personen die het dagelijks beleid van de instelling bepalen dienen aan de gedragslijnen, procedures en maatregelen hun goedkeuring te verlenen.

Rechtspersonen of vennootschappen die als instelling in de zin van de Wwft kwalificeren, dienen op grond van artikel 2d een van de personen die het dagelijks beleid van de instelling bepalen aan te wijzen als verantwoordelijk voor de naleving door de instelling van het bij of krachtens de Wwft bepaalde. Door middel van een verwijzing naar instellingen waar het dagelijks beleid wordt bepaald door twee of meer personen, is in het artikel duidelijk gemaakt dat deze verplichting niet geldt voor

³¹ De supranationale risicoanalyse die wordt opgesteld door de Europese Commissie op grond van artikel 6 van de richtlijn, heeft betrekking op de risico's op witwassen en financieren van terrorisme die van invloed zijn op de interne markt en verband houden met grensoverschrijdende activiteiten. Daarnaast verrichten lidstaten ingevolge artikel 7 van de richtlijn een nationale risicoanalyse om de risico's op witwassen en financieren van terrorisme in de betreffende lidstaat vast te stellen.

natuurlijke personen, die naar hun aard niet aan deze bepaling kunnen voldoen.

Op grond van het tweede lid van artikel 2d worden instellingen voorts verplicht om, voor zover dit passend is ten opzichte van de aard en de omvang van de instelling, te voorzien in de invulling van een compliancefunctie. Ook hier geldt dat een natuurlijk persoon, handelend in het kader van zijn beroepsactiviteiten, naar zijn aard niet kan voorzien in een onafhankelijke compliancefunctie. In een dergelijk geval is de verplichting van artikel 2d, tweede lid, niet van toepassing. Daarnaast kan het voor een instelling van beperkte omvang onevenredig en daarmee niet passend zijn om een afzonderlijke compliancefunctie in te richten. De omvang van de instelling, alsmede het type instelling, speelt derhalve een belangrijke rol bij de naleving van deze verplichting.

Ook de wijze waarop de compliancefunctie wordt ingericht, kan op de aard en omvang van de instelling worden afgestemd. De compliancefunctie dient op onafhankelijke en effectieve wijze te worden uitgevoerd. In beginsel betekent dit dat de personen die betrokken zijn bij de uitoefening van de compliancefunctie, niet tevens betrokken zijn bij de activiteiten waarop zij toezicht houden. Echter, bij kleinere instellingen kan het onevenredig zijn om de onafhankelijkheid van de compliancefunctie op deze wijze vorm te geven. Ook is het mogelijk dat een instelling ervoor kiest de compliancefunctie (geheel of gedeeltelijk) uit te besteden.

De uitoefening van de compliancefunctie is gericht op de controle van de naleving van de wettelijke regels en de regels die door een instelling zelf zijn ingesteld. Dit houdt onder meer in dat erop wordt toegezien dat procedures, bijvoorbeeld voor het verrichten van cliëntenonderzoek, in overeenstemming zijn met geldende regelgeving. Indien daarbij onvolkomenheden worden aangetroffen, dient de instelling maatregelen te nemen om deze onvolkomenheden effectief te adresseren. Uit artikel 33, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn volgt voorts dat het melden van ongebruikelijke transacties en het verstrekken van de benodigde informatie aan de FIU gebeurt door de persoon die belast is met de compliancefunctie. In het derde lid van artikel 2d wordt hierbij aangesloten. Dit neemt overigens niet weg dat het aanmerken van een transactie als ongebruikelijk, doorgaans de verantwoordelijkheid van de eerstelijns functie (de medewerkers verantwoordelijk voor de uitvoering van de dienstverlening van de instelling) is.

Met het vierde lid van artikel 2d wordt de verplichting voor instellingen geïntroduceerd om, indien dit passend is ten opzichte van de aard en omvang van haar onderneming, te voorzien in een onafhankelijke auditfunctie. Hiermee wordt artikel 8, vierde lid, onderdeel b, van de vierde anti-witwasrichtlijn geïmplementeerd. De verplichting om een auditfunctie in te stellen geldt, zoals ook bij de compliancefunctie het geval is, naar haar aard alleen voor rechtspersonen en vennootschappen die als instelling kwalificeren.

Voor de toepassing van deze wet dient de auditfunctie de naleving van het bij of krachtens de Wwft bepaalde door de instelling, alsmede de uitoefening van de compliancefunctie, op onafhankelijke wijze te controleren. Dat geldt in het bijzonder voor het controleren van de werking van de gedragslijnen, procedures en maatregelen om geïdentificeerde risico's te beheersen. Indien de auditfunctie hierbij gebreken constateert, ligt het in de rede dat deze gemeld worden en dat de personen die het dagelijks beleid van de instelling bepalen, ervoor zorg dragen dat de noodzakelijke wijzigingen worden doorgevoerd in de gedragslijnen, procedures en maatregelen. De intensiteit van de invulling van de auditfunctie dient te worden afgestemd op het risicoprofiel van de instelling. Zoals hiervoor reeds is toegelicht ten aanzien van de compliancefunctie, geldt ook voor de invulling die wordt gegeven aan de mate van onafhankelijkheid van de auditfunctie dat dit afhankelijk is van de aard en omvang van de instelling.

Artikel 2e en 2f – groepen

Ter implementatie van artikel 45, eerste, vijfde en negende lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn, worden twee bepalingen toegevoegd die betrekking hebben op instellingen die deel uitmaken van een groep die in meerdere landen actief is.

Artikel 2e richt zich tot degenen die hun bedrijf maken van het verlenen van betaaldiensten en elektronischgeldinstellingen, die een hoofdkantoor in een andere lidstaat hebben en die door middel van vestigingen – niet zijnde bijkantoren – werkzaam zijn in Nederland. Het zal daarbij doorgaans gaan om (een netwerk van) agenten.³² De vierde anti-witwasrichtlijn biedt lidstaten de mogelijkheid om in bepaalde gevallen van deze instellingen te verlangen dat een centraal contactpunt voor deze vestigingen op haar grondgebied wordt aangewezen. Ten behoeve van een zo efficiënt mogelijke invulling van het toezicht, wordt van deze lidstaatoptie in Nederland gebruik gemaakt. Op grond van het voorge-

³² Zie ook overweging 53 van de richtlijn.

stelde artikel 2e kan de toezichthoudende autoriteit derhalve onder omstandigheden een instelling verzoeken een centraal contactpunt aan te wijzen.

Het centraal contactpunt vervult een coördinerende rol tussen de instelling en diens vestigingen en tussen de instelling en de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat waar deze vestigingen gesitueerd zijn. Het tweede lid van artikel 2e bepaalt dat het centraal contactpunt de naleving van het bij of krachtens de Wwft bepaalde namens de instelling bewerkstelligt. Hiermee wordt beoogd de praktische uitvoerbaarheid van het toezicht op de naleving van de Wwft te vergemakkelijken en daarmee bij te dragen aan die naleving.

Op grond van artikel 45, tiende en elfde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn zal de EBA technische standaarden opstellen die door de Europese Commissie zullen worden vastgesteld in een gedelegeerde verordening. Aan de hand daarvan kan worden bepaald wanneer het passend is een centraal contactpunt aan te wijzen. Ook zullen deze technische standaarden bepalen welke taken een centraal contactpunt in een voorkomend geval heeft. Door middel van een verwijzing in artikel 2e, tweede en derde lid, naar het bepaalde op grond van artikel 45, elfde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn, wordt verduidelijkt dat de toezichthoudende autoriteit haar verzoek tot het instellen van een centraal contactpunt dient te baseren op deze technische standaarden. Daarnaast wordt hiermee verduidelijkt dat het centraal contactpunt deze technische standaarden in acht dient te nemen bij zijn taakuitoefening. Indien het centraal contactpunt hierin tekort schiet, kan de toezichthoudende autoriteit handhavend optreden.

Artikel 2f voorziet in een verplichting voor instellingen die deel uitmaken van een groep om de op groepsniveau geldende gedragslijnen en procedures, die voldoen aan het bepaalde bij of krachtens de Wwft, toe te passen. Deze verplichting geldt ten aanzien van de eigen organisatie en ten aanzien van de toepassing van deze gedragslijnen en procedures door haar bijkantoren en meerderheidsdochters buiten Nederland. Indien de toepassing van de gedragslijnen en procedures in lijn met de Wwft-normen voor het bijkantoor of de meerderheidsdochteronderneming niet mogelijk is op grond van het recht van het land waar zij gevestigd is, dient de instelling de toezichthoudende autoriteit hiervan in kennis te stellen. Dat stelt de toezichthoudende autoriteit in staat om zo nodig aanvullende toezichtmaatregelen te treffen die er onder omstandigheden op neer kunnen komen dat van de instelling wordt gevraagd om haar bedrijfsactiviteiten in de betrokken staat te beëindigen.

Alvorens de toezichthoudende autoriteit aanvullende toezichtmaatregelen treft, dient de instelling op grond van het vierde lid echter in de eerste plaats zelf aanvullende maatregelen te nemen om de risico's van niet naleving van de op groepsniveau vastgestelde gedragslijnen en procedures door het bijkantoor of de meerderheidsdochter afdoende te mitigeren. Deze maatregelen zullen sterk afhankelijk zijn van de omstandigheden van een concreet geval. Daarbij kan gedacht worden aan beperkingen in de dienstverlening of aanvullende cliëntenonderzoeksmaatregelen. Voor banken en andere financiële ondernemingen stelt de Europese Commissie op grond van artikel 45, zevende lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn in een gedelegeerde verordening technische standaarden vast met betrekking tot de aanvullende maatregelen die in voorkomende gevallen door deze instellingen moeten worden genomen. Schieten de aanvullende maatregelen tekort of zijn deze niet in lijn met voornoemde technische standaarden, dan treft de toezichthoudende autoriteit aanvullende toezichtmaatregelen. De toezichthoudende autoriteit kan daarnaast ook handhavend optreden jegens de instelling, indien blijkt dat bijkantoren of meerderheidsdochters de op het niveau van de groep vastgestelde gedragslijnen en procedures niet of onvoldoende naleven, of wanneer de toezichthoudende autoriteit niet of niet tijdig is geïnformeerd over daarvoor geldende belemmeringen in het land van vestiging.

B

Onderdeel B wijzigt artikel 3 met betrekking tot het cliëntenonderzoek en is de implementatie van de artikel 11 en 13 van de vierde anti-witwasrichtlijn.

Op grond van het voorgestelde artikel 3, zesde lid, zijn personen die beroeps- of bedrijfsmatig in goederen handelen verplicht om cliëntenonderzoek te verrichten indien daarbij contante betalingen worden gedaan of ontvangen van € 10.000,- of meer. Bij grote betalingen in contanten is het risico op witwassen en financieren van terrorisme hoog. Met de onderhavige verplichting tot cliëntenonderzoek wordt beoogd de waakzaamheid van personen die in goederen handelen te vergroten ten aanzien van dergelijke betalingen in contanten en de daaraan verbonden risico's. De grens vanaf welke deze personen cliëntenonderzoek moeten verrichten wordt verlaagd van € 15.000,- naar € 10.000,- om deze waakzaamheid in een groter aantal gevallen mogelijk te maken. Dit volgt uit artikel 11, onderdeel c, van de vierde anti-witwasrichtlijn, dat hiermee strenger is dan de FATF-aanbevelingen.

De vierde anti-witwasrichtlijn beoogt het gebruik van de diensten van de kansspelsector voor het

witwassen van de opbrengsten uit criminele activiteiten terug te dringen door kansspelaanbieders te verplichten cliëntenonderzoek te verrichten en ongebruikelijke transacties te melden. Een aanbieder van kansspelen dient op grond van artikel 3, zevende lid, cliëntenonderzoek te verrichten indien hij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van een cliënt van € 2.000,- of meer. De verplichting tot het uitvoeren van een cliëntenonderzoek geldt indien het drempelbedrag wordt overschreden bij het ophalen van het prijzengeld, bij het aangaan van een weddenschap, maar ook indien sprake is van een combinatie van beide activiteiten. Onder het aangaan van een weddenschap wordt onder meer verstaan de aankoop of verkoop van speelpenningen, het kopen van een lot en het afsluiten van een abonnement in het kader van een kansspel. Ook indien er sprake is van meerdere, met elkaar samenhangende transacties met een gezamenlijke waarde van € 2.000,- of meer geldt de verplichting tot het verrichten van cliëntenonderzoek. Het ligt voor de hand dat het gaat om gelijksoortige transacties. Het kan bijvoorbeeld gaan om een persoon die meerdere transacties op één dag, dan wel binnen enkele dagen, verricht en waarvan de bedragen in totaal uitkomen op of boven het grensbedrag van € 2.000,-. Of er sprake is van 'twee of meer transacties waartussen een verband bestaat' dient door de aanbieder van kansspelen te worden beoordeeld aan de hand van het type transactie dat wordt verricht.

Het moment waarop het cliëntenonderzoek door een kansspelaanbieder moet worden uitgevoerd, kan per type kansspel verschillen. Aanbieders van kansspelen met fysieke lokalen dienen ervoor te zorgen dat wanneer het cliëntenonderzoek plaatsvindt bij de ingang van het lokaal, het cliëntenonderzoek kan worden gekoppeld aan de transacties die vervolgens in het lokaal door de cliënt worden verricht.

Het derde en vierde lid van artikel 3 zijn aangepast aan de nieuwe definitie van UBO. Omdat bij algemene maatregel van bestuur zal worden voorzien in de uitwerkingen die de vierde anti-witwasrichtlijn geeft voor de invulling van het begrip UBO voor vennootschappen, andere juridische entiteiten, trusts en andere juridische constructies, behoeft in deze leden niet langer een nadere invulling van de UBO-definitie voor trusts en personenvennootschappen te worden opgenomen. Om die reden is ervoor gekozen deze artikelleden in te korten, door te bepalen dat het cliëntenonderzoek zich tevens uitstrekt tot een trust, indien een cliënt handelt als trustee van een trust. In dat geval zijn de cliëntenonderzoeksmaatregelen uit het tweede lid van overeenkomstige toepassing op de trust. Dat betekent dat een instelling in staat dient te zijn de maatregelen uit het tweede lid toe te passen ten aanzien van de trust ten behoeve waarvan de cliënt optreedt.

In aanvulling op het voorgaande dient een instelling tevens vast te stellen of de cliënt bevoegd is namens de trust te handelen. Ter implementatie van de definitie van UBO in artikel 3, zesde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn kwalificeert een trustee in voorkomend geval niet alleen als de cliënt van een instelling, maar tevens als de UBO van een trust. Op grond van het tweede lid, onderdeel a, is de instelling reeds verplicht de identiteit van de trustee te verifiëren, zodat de maatregelen om de UBO van een trust te identificeren en de redelijke maatregelen om diens identiteit te verifiëren zich vervolgens richten op de overige UBO's van een trust, waaronder de begunstigen.

Ook in geval van cliënten die handelen ten behoeve van een andere juridische constructie of, op grond van het vierde lid, voor cliënten die optreden als vennoot van een personenvennootschap, geldt dat het cliëntenonderzoek zich tevens uitstrekt tot de juridische constructie, respectievelijk de personenvennootschap en dat de maatregelen uit het tweede lid van artikel 3 van de Wwft daarop van overeenkomstige toepassing zijn. Bij algemene maatregel van bestuur zal worden uitgewerkt welke natuurlijke personen ten minste kwalificeren als UBO's van personenvennootschappen.

De wijzigingen in het derde en vierde lid hebben geenszins een wijziging tot gevolg van de maatregelen die in de genoemde gevallen naar huidig recht moeten worden genomen. Er wordt slechts beoogd de structuur van artikel 3 te versimpelen met het oog op de nieuwe definitie van UBO.

In het vijfde lid, onderdeel d, wordt verduidelijkt dat met twijfel aan de betrouwbaarheid van eerder verkregen gegevens van de cliënt wordt bedoeld dat er twijfel bestaat aan de juistheid of de volledigheid van deze gegevens. Hiermee wordt aangesloten bij artikel 11, onderdeel f, van de vierde anti-witwasrichtlijn. Dit artikel bepaalt dat cliëntenonderzoek moet worden verricht indien betwijfeld wordt of de eerder verkregen gegevens waarheidsgetrouw of toereikend zijn.

In lijn met de vierde anti-witwasrichtlijn en de FATF aanbevelingen is ervoor gekozen om 'op risicogebaseerde en adequate maatregelen' steeds te wijzigen in 'redelijke maatregelen'. Met de formulering 'op risico gebaseerde, adequate maatregelen' werd aangegeven dat de verplichting om de identiteit van een UBO te verifiëren, zich richtte op de gevallen waarin naar het oordeel van de instelling een groter risico op witwassen of financieren van terrorisme bestond.³³ De vierde anti-witwasrichtlijn laat

³³ Kamerstukken II, 2007–2008, 31 238, nr. 3, p. 16.

geen ruimte voor deze interpretatie. Door voornoemde formule te vervangen door ‘redelijke maatregelen’ wordt duidelijk gemaakt dat een instelling zich in het kader van het cliëntenonderzoek te allen tijde moet inspannen om de identiteit van een UBO te verifiëren. De intensiteit van de maatregelen die een instelling in dit kader treft kan echter worden afgestemd op het risico op witwassen en financieren van terrorisme van de specifieke zakelijke relatie of transactie.³⁴ In beginsel zal het uitsluitend doen van navraag naar de UBO bij de cliënt niet volstaan om aan deze verplichting te voldoen. Voor de duidelijkheid wordt vermeld dat met de onderhavige wijziging geenszins wordt bedoeld dat de intensiteit van deze maatregelen minder is ten opzichte van de maatregelen die naar huidig recht zouden moeten worden genomen om de identiteit van de UBO te verifiëren.

De verplichting om het cliëntenonderzoek af te stemmen op de risicogevoeligheid voor witwassen of financieren van terrorisme blijft gehandhaafd. Ter verduidelijking wordt in het achtste lid van artikel 3 toegevoegd dat een instelling moet kunnen aantonen op welke wijze de risico's op witwassen en financieren van terrorisme bij het cliëntenonderzoek zijn betrokken. Dit is de implementatie van artikel 13, vierde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn. In het negende lid is een verwijzing opgenomen naar de risicovariabelen die genoemd staan in de eerste bijlage bij de richtlijn en waarmee een instelling in ieder geval rekening moet houden bij het afstemmen van het cliëntenonderzoek op de risicogevoeligheid van een concrete zakelijke relatie of transactie.

Omdat de mogelijkheid om bij ministeriële regeling geheel of gedeeltelijk vrijstelling te verlenen van de verplichting om cliëntenonderzoeksmaatregelen te nemen nu wordt opgenomen in artikel 1a, zevende lid, van de Wwft, kan de grondslag in artikel 3 komen te vervallen.

De overige wijzigingen in artikel 3 zijn van technische aard en betreffen de wijziging van verwijzingen naar andere, met het onderhavige wetsvoorstel gewijzigde, artikelen.

C

Met dit onderdeel wordt artikel 13, vijfde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn geïmplementeerd. In aanvulling op de cliëntenonderzoeksmaatregelen, bedoeld in artikel 3, tweede lid, dient een bank of andere financiële onderneming in het geval van een levensverzekering na het aanwijzen van de begunstigde, de naam van deze begunstigde vast te stellen. Is de begunstigde van de levensverzekering niet als een met name genoemde persoon aangewezen, maar slechts op basis van kenmerken of als categorie, dan dient de instelling voldoende informatie in te winnen over die begunstigde om ervan overtuigd te zijn dat de identiteit van de begunstigde tenminste ten tijde van de uitkering van de levensverzekering kan worden vastgesteld.

Indien een bank of andere financiële onderneming op de hoogte is van de overdracht van een levensverzekering aan een derde, wordt tot slot van de instelling verwacht dat de UBO van de persoon of juridische constructie die de waarde van de overgedragen levensverzekeringpolis te eigen voordele ontvangt, wordt geïdentificeerd op het tijdstip van overdracht.

D

Het uitgangspunt dat zowel de identificatie van de cliënt en de UBO, als de verificatie van de identiteit van deze personen, dient plaats te vinden voordat een zakelijke relatie wordt aangegaan of een incidentele transactie wordt verricht, blijft in het eerste lid van artikel 4 gehandhaafd. Dit uitgangspunt geldt ook voor de identificatie en de verificatie van de identiteit van de UBO's van een trust in de gevallen waarin een cliënt handelt als trustee. Ook ten aanzien van de vennoten van een personenvennootschap, de personen bevoegd inzake het beheer van een personenvennootschap en UBO's van een personenvennootschap geldt dat de identificatie en de verificatie van de identiteit dient plaats te vinden voor het aangaan van een zakelijke relatie of het verrichten van een incidentele transactie. Dit volgt uit artikel 3, derde en vierde lid.

Ter implementatie van artikel 14 van de vierde anti-witwasrichtlijn worden enkele wijzigingen aangebracht in de uitzonderingen op dit beginsel.

Het derde lid met betrekking tot de verificatie van de identiteit van de begunstigde van een levensverzekering vervalt en de inhoud van deze bepaling wordt toegevoegd aan het nieuwe artikel 3a. Het betreft hier derhalve slechts een wijziging van wettechnische aard.

De naar huidig recht reeds geldende uitzondering dat een rekening door een bank geopend kan worden voordat de verificatie van de identiteit van de cliënt heeft plaatsgevonden, onder voorwaarde

³⁴ Zie in dit verband ook de interpretatieve note bij aanbeveling 10 van FATF.

dat de rekening nog niet kan worden gebruikt, gaat tevens gelden voor het openen van rekeningen door andere financiële ondernemingen. In dat kader wordt, conform de vierde anti-witwasrichtlijn, toegevoegd dat het hier tevens gaat om rekeningen die bedoeld zijn voor effectentransacties. Dat betekent dat deze uitzondering ook van toepassing wordt op beleggingsondernemingen; zij kunnen een effectenrekening openen voordat de identiteit van de cliënt is vastgesteld en geverifieerd, zolang maar wordt bewerkstelligd dat die rekening nog niet kan worden gebruikt. Eerst als de identiteit van de cliënt is geverifieerd, mag de rekening daadwerkelijk in gebruik worden genomen.

Tot slot wordt in het vijfde lid een uitzondering op het eerste lid toegevoegd dat betrekking heeft op de identificatie van de begunstigde(n) van een trust. Het is een instelling toegestaan om in geval van begunstigde(n) van een trust die door middel van specifieke kenmerken of naar categorie zijn aangewezen, af te wijken van het uitgangspunt van voorafgaande identificatie en verificatie, zolang de instelling maar zoveel informatie inwint dat het mogelijk is om de precieze identiteit van de begunstigde vast te stellen op het moment dat deze zijn definitieve rechten uitoefent. Dit vijfde lid vormt de implementatie van artikel 13, zesde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn.

De overige wijzigingen van artikel 4 zijn van technische aard.

E

Het onderhavige onderdeel wijzigt artikel 5 met betrekking tot de introductie van cliënten.

In de eerste plaats wordt een uitbreiding beoogd van de instellingen door wie een cliënt op grond van artikel 5, eerste lid, onderdeel a, mag worden geïntroduceerd. Hiermee wordt aangesloten bij de artikelen 25 en 26 van de vierde anti-witwasrichtlijn, waarin – anders dan in het huidige artikel 5 van de Wwft – bij de eisen van nakoming door derden geen onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende typen instellingen. De andere financiële ondernemingen die hiermee aan subonderdeel 3° worden toegevoegd zijn allen instellingen waarop de verplichtingen van de Wwft onverkort van toepassing zijn en waarop ingevolge de Wwft toezicht wordt gehouden. Dat rechtvaardigt deze uitbreiding.

Banken of andere financiële ondernemingen, alsmede diegenen die werkzaamheden als accountant, belastingadviseur, notaris of accountant verrichten, kunnen op grond van het nieuwe subonderdeel 5° ook uitgaan van het cliëntenonderzoek dat door een bijkantoor of dochteronderneming met vestiging in een derde land is verricht. Deze mogelijkheid bestaat slechts voor zover het gaat om een bijkantoren of dochterondernemingen die deel uitmaken van dezelfde groep als de betreffende – in de EU gevestigde – instelling en die de op het niveau van de groep vastgestelde procedures en gedragslijnen naleven. Met deze aanvulling wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de vierde anti-witwasrichtlijn op grond van artikel 26, tweede lid, aan lidstaten biedt om vrijstelling te verlenen van het verbod om een beroep te doen op derden met een vestiging in hoog risico derde landen. De op het niveau van de groep vastgestelde procedures en gedragslijnen moeten voldoen aan de regels die door de lidstaat waar de instelling is gevestigd zijn gesteld ter implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn. Dit volgt uit artikel 45 van de richtlijn. Daarnaast dient een instelling, conform het bepaalde in artikel 2 van de Wwft, ervoor zorg te dragen dat een bijkantoor of meerderheidsdochteronderneming voldoet aan de bij of krachtens deze wet gestelde regels. Hiermee is voldoende gewaarborgd dat het cliëntenonderzoek door de bedoelde bijkantoren of de dochterondernemingen wordt verricht in overeenstemming met de verplichtingen uit hoofde van de Wwft. Om die reden wordt van de lidstaattoptie in artikel 26, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn gebruik gemaakt.

De toezichthoudende autoriteit kan de introductie van een cliënt door een van de instellingen, bedoeld in het eerste lid, die tot dezelfde groep behoort als de instelling op wie de verplichting tot het verrichten van een cliëntenonderzoek berust, toestaan, indien binnen de groep cliëntenonderzoek wordt verricht conform de vierde anti-witwasrichtlijn en er adequaat toezicht wordt gehouden op de groep. Met dit nieuw voorgestelde tweede lid wordt artikel 28 van de vierde anti-witwasrichtlijn geïmplementeerd.

In het geval van introductie van een cliënt, berust de verantwoordelijkheid voor het cliëntenonderzoek en voor de naleving van de relevante bepalingen uit de Wwft te allen tijde bij de instelling en niet bij de introducerende partij. Het gaat daarbij niet alleen om de naleving van de relevante bepalingen in hoofdstuk 2 van de Wwft, maar ook om de naleving van de bepalingen met betrekking tot het bewaren van bewijsstukken.

Voor het overige worden met dit onderdeel verwijzingen naar andere wetsartikelen aangepast.

F

Op grond van het gewijzigde artikel 6 kunnen instellingen, wanneer zij op basis van voldoende gegevens en met inachtneming van de relevante risicofactoren van oordeel zijn dat sprake is van een bewezen laag risico, het cliëntenonderzoek hierop afstemmen. Dat betekent dat een instelling de maatregelen, genoemd in artikel 3, tweede lid, risicogebaseerd kan toepassen.

De vierde anti-witwasrichtlijn laat niet langer ruimte voor het opsommen van gevallen waarin altijd vereenvoudigd cliëntenonderzoek kan plaatsvinden. In plaats daarvan dient steeds op basis van een risicobeoordeling voorafgaand aan het aangaan van een zakelijke relatie of transactie te worden vastgesteld of kan worden volstaan met een vereenvoudigd cliëntenonderzoek. Daarbij dient een instelling in ieder geval rekening te houden met de risicofactoren in bijlage II bij de vierde anti-witwasrichtlijn. Het betreft een niet-limitatieve lijst van factoren, die kunnen duiden op een lager risico ('potentieel lager risico'). In tegenstelling tot artikel 6 van de Wwft naar huidig recht, voorziet deze bijlage niet alleen in risicofactoren die verband houden met het type cliënt. In aanvulling daarop worden ook risicofactoren opgesomd die verband houden met het type product, dienst of transactie, als ook geografische risicofactoren. De in bijlage II genoemde cliëntgebonden risicofactoren komen slechts gedeeltelijk overeen met de gevallen die naar huidig recht aanleiding geven voor een vereenvoudigd cliëntenonderzoek. Zo worden overheden en overheidsbedrijven in de bijlage genoemd, maar blijven bijvoorbeeld meldingsplichtige entiteiten hier buiten beschouwing. In alle gevallen geldt dat door een instelling per individueel geval moet worden bekeken of aanleiding bestaat voor het verrichten van een vereenvoudigd cliëntenonderzoek.

Om te kunnen vaststellen of in een concreet geval met een vereenvoudigd cliëntenonderzoek kan worden volstaan, dient een instelling voldoende gegevens te verzamelen met betrekking tot de voorliggende zakelijke relatie of incidentele transactie. Deze gegevens moeten actueel zijn en gedurende de looptijd van een zakelijke relatie actueel gehouden worden, ten einde te kunnen beoordelen of veranderingen hebben plaatsgevonden die relevant zijn voor de wijze waarop het doorlopend cliëntenonderzoek moet worden uitgevoerd. Het actueel houden van de gegevens gebeurt periodiek, met in achtneming van de aan een zakelijke relatie of transactie verbonden risico's. Daarbij worden door instellingen ook signalen betrokken die aanleiding zouden kunnen vormen voor een wijziging in het risicoprofiel van de cliënt.

Een ander belangrijk verschil ten opzichte van de nu geldende wet- en regelgeving is dat het cliëntenonderzoek op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn in geen geval geheel achterwege kan blijven. Er is altijd sprake van cliëntenonderzoek, maar het hangt van de risicobeoordeling af met welke intensiteit dat cliëntenonderzoek wordt verricht. Met het oog hierop vervalt in artikel 6 de opsomming van cliënten ten aanzien bij wie naar huidig recht bepaalde cliëntenonderzoeksmaatregelen achterwege konden blijven.

Daarnaast dient, ook wanneer een instelling een vereenvoudigd cliëntenonderzoek verricht, een zorgvuldige controle van de transacties of de zakelijke relatie plaats te vinden zodat een instelling in een voorkomend geval in staat is een ongebruikelijke transactie te herkennen en op grond van artikel 16 aan de FIU te melden. Bij het uitvoeren van het vereenvoudigd cliëntenonderzoek dient de instelling derhalve ook rekening te houden met het feit dat zij op enig moment de informatie moet kunnen verstrekken die op grond van artikel 16, tweede lid, van de Wwft bij een melding aan de FIU wordt vereist.

G

Met dit onderdeel worden de thans bestaande uitzonderingen op de verplichting tot het verrichten van cliëntenonderzoek, ingeperkt. De vierde anti-witwasrichtlijn en de FATF aanbevelingen laten geen ruimte voor categorische uitzonderingen op deze verplichting, anders dan onder strikte voorwaarden voor zakelijke relaties of transacties met betrekking tot elektronisch geld (artikel 12 van de richtlijn). Om die reden vervallen de uitzonderingen in artikel 7 met betrekking tot levensverzekeringsovereenkomsten en pensioenproducten.

Een zakelijke relatie of een transactie met betrekking tot elektronisch geld is in beginsel onderworpen aan de verplichtingen uit hoofde van de Wwft. De vierde anti-witwasrichtlijn biedt met artikel 12 de mogelijkheid om instellingen onder bepaalde omstandigheden, waarin sprake is van een bewezen laag risico en waarin risicobeperkende waarborgen gelden, toe te staan om niet alle maatregelen te nemen die normaalgesproken in het kader van het cliëntenonderzoek verplicht zijn. Indien voldaan wordt aan de voorwaarden van artikel 7, is een instelling te allen tijde verplicht om een voortdurende controle op de zakelijke relatie en de met het elektronisch geld verrichte transacties uit te voeren. Dit stelt de instelling in staat te kunnen voldoen aan de verplichting om ongebruikelijke transacties te melden bij de FIU. Deze verplichting is nader geëxpliciteerd in het eerste lid, onderdeel e. Voor het

overige is een instelling niet gehouden de cliëntenonderzoeksmaatregelen, bedoeld in artikel 3, tweede lid, te nemen indien wordt voldaan aan de voorwaarden. Dat betekent dat het, onder de gestelde voorwaarden, mogelijk blijft om anoniem elektronisch geld uit te geven, nu een instelling in een dergelijk geval niet verplicht is om maatregelen te nemen om de cliënt te identificeren en diens identiteit te verifiëren.

Artikel 7 kende al een uitzondering, onder voorwaarden, voor elektronisch geld. Ter implementatie van artikel 12 van de vierde anti-witwasrichtlijn worden deze voorwaarden aangescherpt. Een instelling kan de eerdergenoemde maatregelen slechts achterwege laten indien slechts een beperkte geldwaarde is opgeslagen van € 250,-, die ofwel niet kan worden heropgeladen, of waarbij een betalingstransactielimiet geldt van € 250,- per maand en het elektronisch geld uitsluitend in Nederland kan worden gebruikt. Met de voorwaarde dat een beperkt cliëntenonderzoek slechts mogelijk is indien heroplaadbaar elektronisch geld uitsluitend in Nederland kan worden gebruikt, wordt uitdrukking gegeven aan het feit dat de vierde anti-witwasrichtlijn hier een lidstaattoptie biedt. Deze waarborg is gecreëerd om te voorkomen dat een persoon, waarnaar uit hoofde van dit artikel in de ene lidstaat geen of minder cliëntenonderzoek wordt verricht bij het gebruik van het elektronisch geld, met hetzelfde elektronisch geld transacties van meer dan € 250,- kan verrichten in een andere lidstaat waar deze uitzondering niet is geïmplementeerd. In het geval van transacties die worden gedaan binnen een lidstaat wordt de grenswaarde van € 250,-, conform de richtlijn, verdubbeld.

Voorts geldt als risicobeperkende voorwaarde dat het elektronisch geld niet opnieuw kan worden opgeladen met anoniem elektronisch geld en dat het elektronisch geld uitsluitend kan worden gebruikt voor de aankoop van goederen en diensten.

Een instelling moet met zekerheid kunnen vaststellen dat aan deze voorwaarden is voldaan, alvorens hij kan volstaan met het beperkt cliëntenonderzoek zoals hiervoor omschreven.

Tot slot wordt in het vierde lid bepaald dat de uitzondering voor elektronisch geld niet van toepassing is indien het elektronisch geld wordt ingewisseld voor contant geld, waarbij het bedrag aan contant geld hoger is dan € 100,-.

H

De verplichting om, indien zich een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme voordoet, een verscherpt cliëntenonderzoek te verrichten, blijft gehandhaafd. Een verscherpt cliëntenonderzoek dient in de eerste plaats te worden verricht indien een zakelijke relatie of transactie naar haar aard een hoger risico vertegenwoordigt. De instelling dient op basis van een risicobeoordeling voorafgaand aan het aangaan van een zakelijke relatie of het verrichten van een transactie, vast te stellen of zich een hoger risico manifesteert. Daartoe is in het tweede lid een verwijzing opgenomen naar de risicofactoren die worden genoemd in bijlage III bij de vierde anti-witwasrichtlijn en waarmee een instelling in ieder geval rekening dient te houden in haar risicobeoordeling. Het betreft onder meer cliëntgebonden risicofactoren, zoals de omstandigheid dat een cliënt een bedrijf is waar veel geldverkeer in contanten plaatsvindt, als ook productgebonden risicofactoren, zoals producten die anonimiteit bevorderen. Daarnaast moeten geografische risicofactoren worden meegewogen, zoals de omstandigheid dat er landen betrokken zijn waartegen (internationale) sancties of embargo's zijn afgekondigd. De grondslag om bij ministeriële regeling categorieën van zakelijke relaties en transacties vast te stellen die naar hun aard een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich brengen, vervalt.

Voorts dient op grond van artikel 18 van de vierde anti-witwasrichtlijn een verscherpt cliëntenonderzoek plaats te vinden indien de cliënt woonachtig of gevestigd is, dan wel zijn zetel heeft, in een staat die door de Europese Commissie is aangewezen als een 'hoog risico'-staat. Daarbij gaat het om derde landen die in hun nationale wetgeving ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme strategische tekortkomingen vertonen, die een aanzienlijke bedreiging vormen voor het financieel stelsel van de Europese Unie. De maatregelen die in het geval van cliënten in een hoog risico staat moeten worden genomen, zullen op basis van de concrete omstandigheden van het geval en risicogebaseerd moeten worden vastgesteld.

Daarnaast blijft artikel 8 een aantal gevallen aanwijzen waarin in ieder geval verscherpt cliëntenonderzoek dient plaats te vinden. Daaraan wordt in het derde lid van artikel 8, ter implementatie van artikel 18, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn de verplichting toegevoegd om redelijke maatregelen te nemen om alle complexe en ongebruikelijk grote transacties en ongebruikelijke transactie patronen, die geen duidelijk economisch of rechtmatig doel hebben, aan een onderzoek te onderwerpen. In het geval van een dergelijke transactie dient de gehele zakelijke relatie met een cliënt door de instelling aan een verscherpte controle te worden onderworpen. Daarbij gaat het niet alleen om een controle van de in het kader van de zakelijke relatie verrichte transacties, bedoeld in artikel 3, tweede lid,

onderdeel d, maar bestaat er aanleiding voor het treffen van verscherpte maatregelen en een meer intensieve transactiemonitoring.

Of sprake is van een ongebruikelijk grote transactie, dan wel een ongebruikelijk transactiepatroon, moet worden beoordeeld met in achtneming van het profiel van de cliënt dat op grond van het cliëntenonderzoek bij de instelling bekend is. De daarbij verzamelde informatie kan ertoe leiden dat een instelling moet oordelen dat een transactie niet past binnen het profiel dat bij haar van de cliënt bekend is.

De verplichting om aanvullend onderzoek te verrichten naar ongebruikelijke transacties en ongebruikelijke transactiepatronen overlapt naar verwachting met de meldplicht van artikel 16. Dat betekent echter niet dat een instelling pas na het verrichten van verscherpt cliëntenonderzoek een ongebruikelijke transactie bij de FIU kan melden. Voor het melden van een ongebruikelijke transactie geldt, op grond van artikel 16, eerste lid, van de Wwft onverkort dat dit onverwijld nadat het ongebruikelijke karakter van een transactie bekend is geworden, dient plaats te vinden.

Naar huidig recht is in artikel 8, tweede lid, bepaald dat een instelling verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen moet nemen wanneer een cliënt niet fysiek aanwezig is voor verificatie van diens identiteit. Met het oog op het voorgestelde tweede lid, waarin wordt verwezen naar bijlage III bij de vierde anti-witwasrichtlijn, kan een afzonderlijke artikellid met betrekking tot cliënten die niet fysiek aanwezig zijn, komen te vervallen.

De verplichting voor een bank om verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen te nemen in het geval van een correspondentrelatie met een andere bank, gaat gelijklopend gelden voor andere financiële ondernemingen en correspondentrelaties met andere financiële ondernemingen. Hiertoe wordt het nieuwe vierde lid gewijzigd ten opzichte van het huidige derde lid van artikel 8, in overeenstemming met artikel 18, eerste lid en artikel 19 van de vierde anti-witwasrichtlijn. In het geval van een correspondentrelatie treedt een bank of andere financiële onderneming feitelijk op als agent voor een andere bank of andere financiële onderneming door het verzorgen van betalingen of het verrichten van andere diensten voor een cliënt van deze correspondentinstelling. Vaak heeft de uitvoerende instelling zelf geen relatie met de cliënt, zodat zij zelf geen cliëntenonderzoek naar deze cliënt kan verrichten. Om te voorkomen dat de uitvoerende bank of andere financiële onderneming het gevaar loopt misbruikt te worden voor het witwassen van gelden of het financieren van terrorisme via dit type transacties, dient zij de procedures van de respondentinstelling op het gebied van het cliëntenonderzoek voldoende te onderzoeken. De maatregelen die moeten worden getroffen bij het aangaan van een correspondentrelatie blijven gelijk, behoudens dat de beslissing tot het aangaan van een correspondentrelatie door het hoger leidinggevend personeel van een instelling moet worden genomen of goedgekeurd.

In het vijfde lid komt de verplichting terug voor instellingen om door middel van passende risicobeheersystemen te bepalen of een cliënt of UBO een PEP is en om, in het geval van een PEP, verscherpte maatregelen te treffen.

Van instellingen wordt verwacht dat zij beschikken over op risico gebaseerde procedures om te bepalen of een persoon kwalificeert als PEP. Zoals ook onder huidige wet- en regelgeving het geval is, worden er geen nadere eisen gesteld aan de wijze waarop een PEP dient te worden geïdentificeerd. Een instelling zal zich daartoe in de eerste plaats baseren op de informatie die zij uit hoofde van het cliëntenonderzoek over de cliënt verkrijgt, zoals informatie over het beroep van de cliënt. Daarnaast kan een instelling openbare bronnen raadplegen of informatie inwinnen, bijvoorbeeld bij een eigen filiaal in het land van herkomst van de betreffende cliënt. Van 'passende risicobeheersystemen' wordt verwacht dat deze zich baseren op meerdere bronnen van informatie. In lijn met de risicogeoriënteerde benadering is het ook met betrekking tot PEPs van belang dat een instelling redelijke inspanningen treft om een PEP te herkennen en te identificeren. Bepalend voor de vraag of er conform de wettelijke verplichtingen is gehandeld, is de kwaliteit van het ontwikkelde beleid met betrekking tot PEPs en de uitvoering daarvan.

In afwijking van de FATF aanbevelingen, ontstaat met de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn de verplichting om naast PEPs in of afkomstig uit het buitenland, ook PEPs in Nederland te identificeren en aan verscherpte maatregelen te onderwerpen. Het onderscheid binnenlands – buitenlands dat door FATF wordt aanbevolen en dat ertoe zou leiden dat ook PEPs uit andere lidstaten als 'buitenlands' zouden moeten worden bestempeld, strookt niet met de Europese beginselen van vrij verkeer. Om die reden is dit onderscheid in de richtlijn verlaten en worden alle PEPs behandeld als hoog risico.

De maatregelen die genomen dienen te worden indien een cliënt of UBO als PEP is geïdentificeerd, zijn grotendeels gelijk aan de naar huidig recht voorgeschreven maatregelen. Voor het aangaan van een zakelijke relatie met een PEP wordt goedkeuring van het hoger leidinggevend personeel van een

instelling vereist. Uit de definitie van hoger leidinggevend personeel volgt dat hieronder zowel de dagelijks beleidsbepalers, als het echelon daaronder dienen te worden begrepen. Daarbij gaat het om een persoon met voldoende kennis van de blootstelling van een instelling aan het risico op witwassen of financieren van terrorisme en met voldoende anciënniteit en senioriteit om beslissingen te nemen hieromtrent. Naast de verantwoordelijke bestuurder van een instelling, zou het derhalve bijvoorbeeld ook kunnen gaan om de leidinggevende van een compliance afdeling. Conform het reeds bestaande recht, dienen instellingen passende maatregelen te nemen om de bron van het vermogen of van de middelen die bij de transactie of zakelijke relatie gebruikt worden vast te stellen. Het nemen van passende maatregelen om de bron van het vermogen vast te stellen, gaat verder dan het onderzoeken van de bron van het vermogen, waarnaar in artikel 3, tweede lid, onderdeel d, van de Wwft wordt verwezen. In het vijfde lid is tot slot verduidelijkt dat een zakelijke relatie met een PEP doorlopend aan een verscherpte controle en intensieve transactiemonitoring is onderworpen. Dat wil zeggen dat de intensiteit van deze doorlopende controle verhoogd is. De genoemde maatregelen komen overeen met de maatregelen die FATF heeft vastgelegd in haar aanbevelingen. Om die reden is de door FATF uitgevaardigde guidance voor de naleving van deze verplichtingen, relevant.³⁵

Deze maatregelen ten aanzien van PEPs zijn preventief van aard en dienen niet zodanig te worden opgevat dat een PEP per definitie betrokken is bij criminele activiteiten. Een zakelijke relatie afwijzen, uitsluitend omdat een cliënt of UBO een PEP is, druist in tegen de gedachte achter de Wwft en de FATF-aanbevelingen.

Het zesde lid verplicht instellingen tot aanvullende maatregelen om uiterlijk bij uitbetaling van een levensverzekeringsspolis, dan wel uiterlijk bij overdracht van de verzekering, vast te kunnen stellen of de begunstigde of de UBO van de begunstigde van een levensverzekering een PEP is. Indien dat het geval is, dient een lid van het hoger leidinggevend personeel hierover te worden geïnformeerd, alvorens tot uitbetaling kan worden overgegaan. Indien de begunstigde van een levensverzekeringsspolis of diens uiteindelijk belanghebbende een PEP is, wordt van een instelling verwacht dat de gehele zakelijke relatie met de polishouder onder verscherpte controle wordt gesteld.

Indien een cliënt of UBO vanaf een bepaald moment gedurende een zakelijke relatie niet langer als PEP kan worden aangemerkt, dient een instelling deze persoon gedurende een periode van ten minste twaalf maanden vanaf dat moment te behandelen als hoog risico. Anders dan de derde richtlijn voegt de vierde anti-witwasrichtlijn hieraan toe dat die 'hoogrisico behandeling' niet automatisch is afgelopen na 12 maanden, maar dat deze zoveel langer kan duren als nodig, tot geen sprake meer is van dit hoger risico. Mogelijke risicofactoren die hierbij in acht kunnen worden genomen, zijn het type functie dat voorheen door de betreffende persoon werd bekleed en de mate van invloed die een persoon ook na het bekleeden van een politiek prominente functie nog kan uitoefenen.

In het achtste lid van artikel 8 komt terug dat de voornoemde maatregelen ook genomen dienen te worden in het geval van familieleden of naaste geassocieerden van PEPs. Naar huidige recht vormen familieleden en naaste geassocieerden een onderdeel van de definitie van het begrip PEP. Conform de vierde anti-witwasrichtlijn is de verplichting om ook ten aanzien van familieleden en naaste geassocieerden van PEPs verscherpt cliëntenonderzoek te verrichten opgenomen in artikel 8. In het voorgestelde negende lid is de verplichting opgenomen om alsnog verscherpte maatregelen te nemen wanneer een cliënt of UBO gedurende de zakelijke relatie een PEP wordt of blijkt te zijn. In tegenstelling tot het huidige artikel 8, vijfde lid, van de Wwft biedt de vierde anti-witwasrichtlijn geen ruimte voor het nemen van verscherpte maatregelen 'binnen een redelijke termijn'. Om die reden is in het voorgestelde negende lid bepaald dat deze verscherpte maatregelen onverwijld moeten worden genomen wanneer blijkt dat een cliënt of UBO een PEP is.

Uit het tiende lid volgt dat een instelling niet automatisch overgaat tot het verrichten van een verscherpt cliëntenonderzoek in het geval van een cliënt met een zetel of vestiging in een derde land met een hoog risico, indien deze cliënt een bijkantoor of een meerderheidsdochter van een in een lidstaat gevestigde instelling is. Wanneer dit bijkantoor of deze meerderheidsdochter de op het niveau van de groep vastgestelde gedragslijnen en procedures naleeft, dient de instelling haar cliëntenonderzoek hierop af te stemmen. Deze gedragslijnen en procedures behoren immers in lijn te zijn met hetgeen de vierde anti-witwasrichtlijn voorschrijft, zodat dit van effect kan zijn op het gewicht dat in de risicobeoordeling moet worden toegekend aan het feit dat de cliënt in een 'hoogrisico'-staat gevestigd is. Dit neemt niet weg dat er onder omstandigheden reden kan blijven bestaan voor het treffen van verscherpte maatregelen in het kader van het cliëntenonderzoek naar zo een bijkantoor of meerderheidsdochter.

Tot slot is met het elfde lid verduidelijkt dat de verplichting om de uit het cliëntenonderzoek verkregen

³⁵ FATF guidance on politically exposed persons (recommendations 12 and 22), Juni 2013.

gegevens actueel te houden, ook geldt voor de gegevens die verkregen zijn naar aanleiding van het treffen van verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen. Dit vergt het doorlopend monitoren van een zakelijke relatie, met inbegrip van een nauwlettende controle van de tijdens de duur van de zakelijke relatie verrichte transacties.

I

Zoals toegelicht onder H volgt uit het gewijzigde artikel 8, eerste lid, dat instellingen verscherpt cliëntenonderzoek moeten verrichten indien de staat waarin de cliënt woonachtig of gevestigd is een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme vertegenwoordigt. Deze 'hoog risico'-staten worden op grond van artikel 9 van de vierde anti-witwasrichtlijn voortaan aangewezen door de Europese Commissie, zodat de grondslag op grond waarvan bij ministeriële regeling derde landen met een hoog risico kunnen worden aangewezen, kan komen te vervallen. In plaats daarvan wordt verwezen naar de gedelegeerde verordening die door de Europese Commissie wordt opgesteld.

Daarnaast wordt, met het oog op de wijzigingen in artikel 3, de verwijzing naar het huidige artikel 3, vierde lid, onderdeel b, gewijzigd. Voor het overige blijft artikel 9 ongewijzigd in stand.

J

Met het onderhavige onderdeel wordt in artikel 10 verduidelijkt dat dit artikel betrekking heeft op uitbesteding- of agentuurverhoudingen. In deze gevallen zal er – in tegenstelling tot de situaties waarop artikel 5, eerste lid, onderdeel a betrekking heeft – doorgaans sprake zijn van een contractuele verhouding met een derde die niet zelf instelling is en dus niet rechtstreeks is gehouden aan de verplichtingen van de Wwft. In dat geval vloeien de verplichtingen uit hoofde van de Wwft voor de betrokken derde partij slechts voort uit de contractuele overeenkomst met de instelling. De verantwoordelijkheid voor de naleving van de Wwft blijft ook in die gevallen te allen tijde bij de instelling berusten.

K

Artikel 12, tweede lid, bevat thans een verwijzing naar verordening nr. 2006/1781/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler (PbEU 2006, L 345). Omdat voornoemde verordening met het in werking treden van de verordening is komen te vervallen, kan ook het tweede lid van artikel 12 komen te vervallen. Het betreft hiermee slechts een wijziging van technische aard.

L

De vierde anti-witwasrichtlijn omschrijft de FIU als een centrale eenheid voor het ontvangen en analyseren van informatie, alsmede voor het verspreiden van haar analyses onder opsporingsautoriteiten. De informatie die de FIU dient te ontvangen en analyseren heeft betrekking op financieren van terrorisme en witwassen, alsmede op met witwassen verband houdende basisdelicten. In de aanhef van artikel 13 wordt, overeenkomstig deze omschrijving van de vierde anti-witwasrichtlijn, benadrukt dat de taken van de FIU in Nederland ook strekken ter voorkoming en ten behoeve van de opsporing van de aan witwassen gerelateerde basisdelicten.³⁶ Hiermee wordt geen wijziging van de taakstelling van de FIU beoogd, maar slechts een verduidelijking.

Door middel van een wijziging van onderdeel g wordt de taak van de FIU om inlichtingen te geven over het meldgedrag van instellingen aan de toezichthoudende autoriteiten uitgebreid. Hierdoor wordt het tevens de taak van de FIU om inlichtingen met betrekking tot het meldgedrag van instellingen te verschaffen aan het Openbaar Ministerie (hierna: het OM) en overige ambtenaren die met de opsporing van strafbare feiten zijn belast. Hiermee wordt invulling gegeven aan het bepaalde in artikel 32, derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn.

De FIU kan tot nu toe informatie over het meldgedrag van instellingen alleen geaggregeerd verstrekken aan de toezichthoudende autoriteiten, het OM en andere opsporingsambtenaren, in die gevallen waarin sprake is van een concreet vermoeden dat een instelling de voorschriften inzake het cliëntenonderzoek of de meldplicht niet goed naleeft. De vierde anti-witwasrichtlijn laat in artikel 32 echter geen ruimte voor een dergelijke beperking. Dit betekent dat uitdrukkelijk afstand wordt genomen van de toelichting bij artikel 13, onderdeel g, zoals deze luidde bij de totstandkoming van de Wwft.³⁷ Ongewijzigd blijft dat informatie over het meldgedrag van instellingen kan worden verstrekt door de

³⁶ Zie in dit verband ook aanbeveling 29 van de FATF-aanbevelingen.

³⁷ Kamerstukken II 2007/08, 31 238, nr. 3, p. 26

FIU zowel uit eigen beweging, als op verzoek van de betrokken toezichthoudende autoriteiten of opsporingsautoriteiten.

M

Met de in dit onderdeel voorgestelde wijzigingen, worden de artikelen 52 tot en met 57 van de vierde anti-witwasrichtlijn geïmplementeerd. In die artikelen is uiteen gezet hoe de financiële inlichtingen eenheden van de lidstaten met elkaar samenwerken op het gebied van informatie uitwisseling en welke systemen zij daarbij kunnen gebruiken. Deze bepalingen, voor zover geïmplementeerd in artikel 13a en 13b, hebben als uitgangspunt dat informatie wordt uitgewisseld en beschrijven de wijze waarop die uitwisseling plaatsvindt alsmede de redenen op grond waarvan de FIU kan besluiten om informatie niet uit te wisselen.

Het voorgestelde artikel 13a omvat bepalingen met betrekking tot het verstrekken van informatie aan de financiële inlichtingen eenheid van een andere lidstaat. Het uitwisselen van informatie die voor een andere lidstaat relevant is, dient zo ruim mogelijk te geschieden. Dit beginsel komt tot uitdrukking in het tweede lid. Wel is het voor de FIU mogelijk bepaalde voorwaarden of beperkingen te stellen aan het gebruik van de verstrekte informatie, bijvoorbeeld om te voorkomen dat een lopend strafrechtelijk onderzoek wordt doorkruist. Daarnaast omvat het zesde lid een uitzonderingsgrond voor gevallen waarin het verstrekken van informatie zich niet met de Nederlandse wet zou verhouden. Ook het verlenen van toestemming voor het verder verspreiden van eerder verstrekte informatie, dient ruimhartig te geschieden. In het zevende lid is daarom een limitatieve opsomming opgenomen van gronden waarop deze toestemming kan worden geweigerd. Een weigering om informatie te verstrekken of om toestemming voor verder gebruik te verlenen, dient te allen tijde gemotiveerd te worden. Daarmee beoogt de richtlijn een al te ruimhartige inzet van uitzonderingsgronden, te voorkomen.

In het voorgestelde artikel 13b wordt de wijze waarop de FIU gebruik kan maken van informatie die is ontvangen van de financiële inlichtingen eenheid van een andere lidstaat geregeld. Hoewel dit reeds staande praktijk is bij de Nederlandse FIU, is ervoor gekozen om de in de vierde anti-witwasrichtlijn opgenomen bepalingen expliciet om te zetten in dit wetsvoorstel. De FIU neemt deel aan internationale gremia, waaronder de FATF, de Egmont Groep, en het FIU Platform van de Europese Unie. Voorts werkt de FIU samen met buitenlandse financiële inlichtingen eenheden op basis van bilaterale samenwerkingen.³⁸ Een grondslag voor deze samenwerking blijft behouden in artikel 13, onderdeel h, van de Wwft, alsmede in de Wet politiegegevens en het Besluit politiegegevens, voor zover het gaat om de bepalingen die op grond van artikel 14, derde lid, van overeenkomstige toepassing zijn.

In voorgesteld artikel 13c is vastgelegd op welke wijze de uitwisseling plaatsvindt. Financiële inlichtingen eenheden worden aangemoedigd om FIU.net te gebruiken als beschermd kanaal van communicatie. FIU.net is een decentraal computernetwerk dat de werkzaamheden van de financiële inlichtingen eenheden van de lidstaten ondersteunt bij het uitwisselen van informatie. De Nederlandse FIU maakt reeds gebruik van FIU.net bij haar werkzaamheden.

N

Met dit onderdeel wordt invulling gegeven aan artikel 13, onderdeel g, voor zover het informatieverstrekking aan de toezichthoudende autoriteiten, het OM, en opsporingsambtenaren betreft. De FIU kan desgevraagd informatie verstrekken in verband met het tegengaan van witwassen en financieren van terrorisme, tenzij zwaarwegende belangen zich daartegen verzetten. Onder zwaarwegende belangen worden, blijkens de vierde anti-witwasrichtlijn, verstaan objectieve redenen om aan te nemen dat het verstrekken van informatie een negatief effect heeft op lopende onderzoeken of analyses. Daarnaast kan een verzoek om informatie worden geweigerd indien de verzochte informatie evident niet in verhouding staat tot de legitieme belangen van een betrokken (rechts)persoon. Tot slot kan de FIU besluiten niet te voldoen aan een verzoek om informatie van een toezichthoudende autoriteit, het OM of een opsporingsambtenaar, indien evident is dat de verzochte informatie niet relevant is voor de doeleinden waarvoor de informatie is gevraagd.

De toezichthoudende autoriteiten, het OM en opsporingsambtenaren informeren de FIU over de wijze waarop gebruik is gemaakt van de verstrekte informatie, zoals bijvoorbeeld over lopende onderzoeken of de inzet van het beschikbare opsporing- of toezichtinstrumentarium. In het tweede lid van artikel 14a is bewust niet bepaald binnen welke termijn deze autoriteiten een terugkoppeling dienen te geven aan de FIU. Daarmee wordt hen de ruimte geboden om te beoordelen wanneer het opportuun is om deze terugkoppeling te geven. Er kan bijvoorbeeld in het belang van een lopend onderzoek besloten

³⁸ Memoranda of Understanding (MoU's)

worden tot het geven van een terugkoppeling in een later stadium, zolang er maar op enig moment informatie over het gebruik van de gegevens aan de FIU wordt verschaft.

O

Dit onderdeel voorziet in enkele technische wijzigingen als gevolg van het wijzigen van de artikelen waarnaar in artikel 16 wordt verwezen.

P

In een nieuw artikel 16a is opgenomen dat de FIU een ontvangen melding van een ongebruikelijke transactie die betrekking heeft op een andere lidstaat, in beginsel onverwijld doorzendt aan de financiële inlichtingen eenheid van die lidstaat. Dit is alleen anders wanneer zwaarwegende belangen zich tegen die doorzending verzetten.

Met het oog op een optimale samenwerking en informatiedeling tussen de financiële inlichtingen eenheden van verschillende lidstaten, ten einde zo effectief mogelijk te kunnen optreden tegen witwassen of financieren van terrorisme, ligt het voor de hand dat het criterium 'met betrekking tot een andere lidstaat' ruim wordt geïnterpreteerd. Zo kan een melding van een ongebruikelijke transactie bijvoorbeeld betrekking hebben op een andere lidstaat indien de transactie afkomstig is van een ingezetene van de betreffende lidstaat, dan wel wanneer de begunstigde van een transactie de ingezetene is van een andere lidstaat. Ook indien de bij een transactie betrokken middelen oorspronkelijk afkomstig zijn uit een andere lidstaat, zal het doorsturen van de betreffende melding op zijn plaats zijn.

Q

Met onderdeel Q wordt, in lijn met de artikelen 33 en 42 van de vierde anti-witwasrichtlijn, de ruime bevoegdheid van de FIU om instellingen te vragen om inlichtingen onderstreept. De vierde anti-witwasrichtlijn bepaalt dat instellingen op verzoek van de FIU alle noodzakelijke informatie moeten verstrekken in verband met een melding van een ongebruikelijke transactie, ook indien de FIU vraagt of de betreffende instelling een zakelijke relatie onderhoudt of onderhouden heeft met een gegeven persoon. De FIU komt derhalve de bevoegdheid toe om ook om informatie te verzoeken in gevallen die niet rechtstreeks zijn gelieerd aan een melding van een ongebruikelijke transactie door de instelling. Deze bevoegdheid komt de FIU in Nederland naar huidig recht reeds toe. In artikel 17 wordt dit verduidelijkt. Voorts wordt in het eerste lid verduidelijkt dat deze bevoegdheid niet uitsluitend aan de FIU toekomt omwille van haar taak om gegevens te verstrekken in overeenstemming met de Wwft en de Wet politiegegevens, maar ook uit hoofde van haar taak om gegevens te verzamelen en te analyseren, om te bezien of deze van belang zijn voor het voorkomen en opsporen van misdrijven.

Met de wijziging van het tweede lid van artikel 17 worden instellingen verplicht om onverwijld te reageren op verzoeken om informatie van de FIU. De informatie van de instelling kan dusdanig van belang zijn voor een onderzoek van de FIU, dat het gerechtvaardigd is om van een instelling te verlangen dat zonder enige vertraging op een dergelijk verzoek wordt gereageerd.

Tot slot wordt in het derde lid bepaald dat de FIU ook inlichtingen en gegevens kan opvragen bij instellingen die gevestigd zijn in een andere lidstaat. Dit gebeurt met tussenkomst van de FIU van de betreffende lidstaat en overeenkomstig het bepaalde in het voorgestelde artikel 13b.

R

Middels een nieuw artikel 18a wordt in het onderhavige wetsvoorstel de verhouding tussen de geheimhoudingsplicht voor advocaten en notarissen en de meldplicht op grond van de Wwft verduidelijkt.

Advocaten en notarissen vallen voor bepaalde werkzaamheden binnen de reikwijdte van de Wwft. Dit blijft ten opzichte van de huidige Wwft ongewijzigd. Het vijfde lid van artikel 1a bevat, gelijklopend aan het huidige artikel 1, tweede lid, van de Wwft en overeenkomstig van artikel 14, vierde lid, en artikel 34, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn, een uitzondering hierop. Zo is de Wwft bijvoorbeeld niet van toepassing in de gevallen waarin een advocaat of notaris werkzaamheden verricht ter bepaling van de rechtspositie van zijn cliënt.

Indien een advocaat of notaris echter werkzaamheden verricht als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel c en d, en de uitzondering van artikel 1a, vijfde lid, is niet van toepassing, dan geldt de meldplicht van artikel 16 onverkort. De geheimhoudingsplicht voor individuele advocaten in artikel 11a van de Advocatenwet en in artikel 22 van de Wet op het notarisambt, is in dat geval niet van

toepassing. In afwijking van de geheimhoudingsplicht, dient de advocaat of notaris de bij een melding op grond van artikel 16 benodigde informatie, dan wel aanvullende informatie op grond van artikel 17, aan de FIU te verstrekken. Hiermee wordt geen wijziging in het wettelijk kader voor advocaten en notarissen beoogd, maar een verduidelijking van de reeds bestaande praktijk. De wettelijke geheimhoudingsplicht voor advocaten in artikel 11a Advocatenwet is in 2015 in werking getreden en vormt de aanleiding voor het opnemen van deze bepaling in de Wwft.

S

Dit onderdeel implementeert in nieuw artikel 20a de verplichting voor instellingen van artikel 61, derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn om over procedures te beschikken die hun werknemers, of personen in een vergelijkbare positie, in staat stellen om een overtreding van de Wwft intern te melden. Deze procedures moeten voorzien in een onafhankelijke en anonieme wijze voor het doen van dergelijke meldingen.

Nieuw artikel 20b strekt tot implementatie van artikel 38 van de vierde anti-witwasrichtlijn. Op grond van deze bepaling uit de richtlijn dienen de werknemers en vertegenwoordigers van een instelling beschermd te worden tegen bedreigingen of vijandelijke acties, in het bijzonder nadelig of discriminerend optreden van de werkgever, indien zij intern of aan de FIU vermoedens van witwassen of financieren van terrorisme melden. Hierbij gaat het om personen die, in lijn met het bepaalde in artikel 2d, derde lid, tot taak hebben om namens de instelling ongebruikelijke transacties te melden bij de FIU, alsmede die op verzoek van de FIU inlichtingen en gegevens verstrekken op grond van artikel 17. Daarnaast gaat het om personen die intern melding maken van een overtreding van de bij of krachtens de Wwft gestelde regels, zoals bedoeld in artikel 20a.

De formulering van dit onderdeel sluit aan bij het bepaalde in de Wet Huis voor Klokkenluiders, meer specifiek artikel 658c van boek 7 van het Burgerlijk Wetboek: een werknemer mag niet worden benadeeld vanwege het feit dat hij te goeder trouw en naar behoren een melding van een vermoeden van witwassen of financieren van terrorisme heeft gedaan. Een voorbeeld van een dergelijke benadeling kan zijn een demotie.

T

Artikel 48, vierde en vijfde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn schrijft voor dat de toezichthoudende autoriteiten in de lidstaten zoveel mogelijk samenwerken ten behoeve van het toezicht op instellingen die behoren tot een groep die in meerdere lidstaten vestigingen heeft. Daartoe behoort ook het uitwisselen van informatie tussen toezichthoudende autoriteiten. Artikel 22 wordt in dit verband gehandhaafd, waarbij het nieuwe begrip toezichthoudende autoriteit in de wettekst wordt opgenomen. Uit het zesde lid volgt, conform huidig recht, dat artikel 22 niet van toepassing is op de deken en het Bureau Financieel Toezicht, voor zover het gaat om de uitvoering van de Wwft ten aanzien van advocaten en notarissen. Dit houdt verband met de geheimhoudingsplicht op grond van de Advocatenwet en de Wet op het notarisambt, waarnaar in het voorgestelde artikel 26 wordt verwezen.

U

Artikel 39 van de vierde anti-witwasrichtlijn voorziet in een geheimhoudingsplicht voor instellingen met betrekking tot aan de FIU verstrekte meldingen, gegevens of informatie of over een onderzoek dat door de FIU wordt verricht of zal worden verricht naar aanleiding daarvan.

Ter implementatie van artikel 41, vierde lid, van de richtlijn wordt in een nieuw derde lid bepaald dat het recht van een betrokkene op inzage in het verwerken van persoonsgegevens die hem betreffen, kan worden ingeperkt indien dat noodzakelijk is om aan de geheimhoudingsverplichting van artikel 23 Wwft te kunnen voldoen. Het betreft een uitzondering op het bepaalde in artikel 15 van de Algemene verordening gegevensbescherming. Op grond van artikel 23 van de Algemene verordening gegevensbescherming kan in een dergelijke uitzondering worden voorzien, onder meer ten behoeve van de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten. Omdat in het onderhavige geval reeds voorzienbaar is dat het onder omstandigheden noodzakelijk zal zijn om het recht van een betrokkene op toegang tot zijn persoonsgegevens in te perken om aan de geheimhoudingsplicht te kunnen voldoen, wordt in het onderhavige wetsvoorstel in een uitzondering voorzien.

Er gelden een aantal uitzonderingen op de geheimhoudingsplicht, die naar huidig recht grotendeels reeds terug te vinden zijn in artikel 23 Wwft. Het betreft onder meer het verstrekken van informatie aan de toezichthoudende autoriteiten of opsporingsinstanties en het verstrekken van informatie binnen eenzelfde rechtspersoon of netwerk. Daarnaast is het in bepaalde gevallen en onder voorwaarden mogelijk om informatie uit te wisselen over aan de FIU verstrekte informatie, wanneer sprake is van een gemeenschappelijke cliënt, dan wel ten einde een cliënt van een onwettige handeling te doen

afzien. Het betreft de uitzonderingen die thans in de aanhef van artikel 23 Wwft ('behoudens voor zover uit deze wet de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit'), respectievelijk in het vijfde lid, onderdeel 2° en onderdeel 3°, en het vierde lid van artikel 23 zijn geregeld.

Daarnaast is in artikel 39, derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn bepaald dat de geheimhoudingsplicht geen belemmering vormt voor het delen van informatie door een bank of andere financiële onderneming aan een bijkantoor of meerderheidsdochteronderneming behorend tot dezelfde groep. Deze uitzondering geldt zolang het bijkantoor of de meerderheidsdochteronderneming voldoet aan het bepaalde van de vierde anti-witwasrichtlijn, zodat het uitsluitend kan gaan om het delen van informatie aan bijkantoren of meerderheidsdochterondernemingen in een andere lidstaat en die derhalve zelf als instelling kwalificeren, of om bijkantoren of meerderheidsdochterondernemingen die de procedures en maatregelen toepassen die op groepsniveau zijn vastgesteld en die langs die weg voldoen aan de richtlijn.

Met onderdeel U wordt het vijfde lid, onderdeel 1°, van artikel 23 met deze richtlijnbevestiging in lijn gebracht. Daartoe wordt de reikwijdte van deze uitzondering op de geheimhoudingsplicht beperkt tot banken en andere financiële ondernemingen en worden er voorwaarden gesteld aan het delen van informatie met bijkantoren of meerderheidsdochterondernemingen in een derde land.

Voor het overige betreffen de wijzigingen in dit onderdeel de aanpassing van de verwijzingen naar instellingen, met het oog op het in onderdeel A geïntroduceerde artikel 1a.

In artikel 41, vierde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn is bepaald dat ten behoeve van de geheimhoudingsplicht voor instellingen als bedoeld in het eerste lid van artikel 23 een uitzondering moet worden gemaakt op het recht van betrokkenen om toegang te verkrijgen tot de persoonsgegevens die hem betreffen. Ingevolge artikel 23 van de Algemene verordening gegevensbescherming³⁹ kan dit recht worden beperkt indien dit nodig is in het belang van – onder andere – de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten. Nu de Algemene verordening gegevensbescherming reeds voorziet in deze uitzondering, is artikel 41, vierde lid, niet expliciet geïmplementeerd in artikel 23.

V

Uit dit onderdeel volgt de verplichting voor een instelling om de informatie die ten grondslag ligt aan een bij de FIU gedane melding met betrekking tot een ongebruikelijke transactie, te delen binnen de groep waar zij deel van uit maakt. Onder omstandigheden kan het immers relevant zijn voor de overige groepsonderdelen om over deze gegevens te beschikken, zodat ook zij alert kunnen zijn op aanverwante signalen. De verplichting om de betreffende informatie binnen de groep te delen bestaat slechts wanneer artikel 23 daaraan niet in de weg staat. Daarnaast moet de FIU de uitdrukkelijke mogelijkheid hebben om het delen van informatie over een melding binnen een groep te verbieden, bijvoorbeeld als dit een lopend onderzoek naar deze melding zou kunnen schaden. Aan deze mogelijkheid voor de FIU komt alleen betekenis toe, wanneer zij vooraf op de hoogte is gesteld van het voornemen om de betreffende informatie binnen de groep te delen.

W

Vanwege het grote aantal wijzigingen in hoofdstuk 4 van de Wwft, wordt dit hoofdstuk opnieuw vastgesteld en in paragrafen ingedeeld. Hoofdstuk 4 zal bepalingen omvatten met betrekking tot het toezicht op de naleving van de Wwft, samenwerking tussen toezichthoudende autoriteiten alsmede handavings- en publicatiebevoegdheden.

§ 4.1. Toezicht op de naleving en samenwerking

Artikel 24

In het eerste lid van artikel 24 wordt bepaald dat de natuurlijke personen die zijn belast met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens de Wwft gestelde regels, als bedoeld in titel 5.2 van de Awb, bij besluit van de toezichthoudende autoriteit worden aangewezen. Deze (grotendeels) staande praktijk krijgt hiermee een duidelijkere wettelijke basis. Hiermee wordt wederom beoogd het systeem van het aanwijzen van de toezichthouders op grond van de Wwft te vereenvoudigen. Zie in dit kader ook de toelichting bij artikel 1b in onderdeel A. Conform het huidige zevende lid van artikel 24, dient van een besluit tot aanwijzing van de natuurlijke personen die belast zijn met het toezicht op de naleving mededeling te worden gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

³⁹ Tot 25 mei 2018 betreft het artikel 43 van de Wet bescherming persoonsgegevens.

In een nieuw tweede lid wordt, in afwijking van het voorgaande, de deken van de orde in het arrondissement belast met het toezicht op de naleving van de Wwft door instellingen als bedoeld in artikel 1b, vierde lid, onderdeel c. Hiermee wordt aangesloten bij de wijze waarop het toezicht op advocaten op grond van de Advocatenwet is geregeld. Artikel 45, tweede lid, kan – zoals hierna zal worden toegelicht – met het oog op het bepaalde in artikel 24, tweede lid, komen te vervallen.

Artikel 25

De ingevolge artikel 24 aangewezen natuurlijke personen die zijn belast met het toezicht op de naleving van de Wwft zijn doorgaans degenen die feiten ontdekken die kunnen duiden op witwassen of financieren van terrorisme. De verantwoordelijkheid om de FIU hierover te informeren berust bij de toezichthoudende autoriteiten die hen hebben aangewezen. Dit is verduidelijkt in het reeds bestaande artikel 25 Wwft. Daarnaast is het doel van gegevensverwerking toegevoegd aan artikel 25: het betreft informatie uitwisseling ten behoeve van de wettelijke taakuitoefening van de FIU.

Middels de toevoeging van een tweede lid aan artikel 25 wordt verduidelijkt dat de AFM, voor zover zij belast is met het toezicht op effectenmarkten, valutamarkten en financiële derivatenmarkten, de FIU ook informeert indien de natuurlijke personen, bedoeld in artikel 24, eerste lid, bij de uitvoering van deze toezichttaak feiten vaststellen die verband zouden kunnen houden met witwassen of financieren van terrorisme.

Artikel 26

Conform het huidige artikel 24, vijfde en zesde lid, van de Wwft, bepaalt voorgesteld artikel 26 dat artikel 111a, derde lid, van de Wet op het notarisambt en artikel 45a, tweede lid, van de Advocatenwet (nieuw – zie Artikel VI, onderdeel C) van overeenkomstige toepassing is op het toezicht op de naleving van de Wwft door notarissen respectievelijk advocaten. Dat betekent dat de notaris en de onder zijn verantwoordelijkheid werkzame personen, alsmede de advocaat en zijn medewerkers en personeel, niet gehouden zijn aan de in de genoemde wetten opgenomen geheimhoudingsplicht, voor zover het gaat om informatieverstrekking aan de personen die toezicht houden op de Wwft. Voor het toezicht op de naleving door de deken, op grond van artikel 24, tweede lid, betekent dit voorts dat een met de geheimhoudingsplicht voor advocaten vergelijkbare geheimhoudingsplicht van toepassing is op de toezichthouder.

Artikel 27

Ter implementatie van (onder meer) de artikelen 48, vierde en vijfde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn, wordt voorzien in een bepaling met betrekking tot het toezicht op instellingen die werkzaamheden verrichten in meer dan één lidstaat. De richtlijn beoogt het tegengaan van witwassen en het financieren van terrorisme voor de interne markt van de Europese Unie. Derhalve is de Europese samenwerking tussen toezichthoudende autoriteiten, financiële inlichtingen eenheden en Europese autoriteiten een van de speerpunten van de vierde anti-witwasrichtlijn.

Indien een instelling grensoverschrijdend diensten verleent in een lidstaat, maar in die lidstaat van ontvangst geen aanwezigheid heeft in de vorm van een vestiging, valt zij onder toezicht van de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat van herkomst. Wanneer een instelling haar werkzaamheden in een andere lidstaat verricht door middel van een bijkantoor of andersoortige vestiging, valt het bijkantoor of de vestiging onder het toezicht van de lidstaat van ontvangst. Voor bijkantoren van banken en andere financiële ondernemingen volgt dit reeds uit het feit dat zij als instelling worden aangemerkt. Voor de andersoortige vestigingen is dit verduidelijkt in artikel 48, vierde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn. Onder vestiging wordt blijkens overweging 52 bij de richtlijn, naast bijkantoren, in ieder geval ook verstaan een netwerk van agenten.

De toezichthoudende autoriteit van de lidstaat van ontvangst is verantwoordelijk voor het handhaven van de naleving van de bij of krachtens de Wwft gestelde regels door de vestiging en kan in voorkomend geval bijvoorbeeld inspecties ter plaatse uitvoeren of een administratieve sanctie of maatregel opleggen. Tegelijkertijd is de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat van herkomst verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing door de instelling van op groepsniveau geldende gedragslijnen en procedures, die moeten voldoen aan het bij of krachtens de Wwft bepaalde. Zie in dit verband ook de toelichting bij het voorgestelde artikel 2f. Ook dit toezicht kan gepaard gaan met bezoeken ter plaatse in vestigingen in een andere lidstaat, dan wel het treffen van handhavingsmaatregelen jegens de instelling. Het is derhalve van belang dat de toezichthoudende autoriteiten in de lidstaten waar een instelling actief is, samenwerken en informatie met elkaar delen. Hierbij gaat het niet uitsluitend om informatie met betrekking tot het toezicht op de betreffende instellingen, bijkantoren en vestigingen, maar bijvoorbeeld ook om informatie met betrekking tot de risico's die zijn geïdentificeerd in de

nationale risicobeoordeling van de betreffende lidstaat.⁴⁰

Het belang van Europese samenwerking tussen nationale toezichhoudende autoriteiten en samenwerking tussen de nationale toezichhoudende autoriteiten en de Europese toezichhoudende autoriteiten komt terug in artikel 27. Op grond van dit artikel dienen de toezichhoudende autoriteiten samen te werken met de toezichhoudende autoriteiten van andere lidstaten, indien dit noodzakelijk is voor de uitoefening van één van hun beider taken. Hiertoe behoort het uitwisselen van informatie. Daarbij dienen de voorwaarden van artikel 22, derde en vierde lid, in acht te worden genomen.

Aan de Europese toezichhoudende autoriteiten dient door de toezichhoudende autoriteiten op banken en andere financiële ondernemingen de informatie verstrekt te worden die zij nodig hebben om hun taken in het kader van de vierde anti-witwasrichtlijn te kunnen verrichten. Op grond van artikel 62, eerste lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn dienen de Europese toezichhoudende autoriteiten ook geïnformeerd te worden over alle sancties en maatregelen die worden opgelegd aan banken en andere financiële ondernemingen.

§ 4.2. Handhavingsbevoegdheden toezichhoudende autoriteit

De tweede paragraaf van hoofdstuk 4 omvat bepalingen met betrekking tot het handhavingsinstrumentarium van de toezichhoudende autoriteiten.

Artikel 28

Artikel 28 voorziet in de bevoegdheid voor de toezichhoudende autoriteit om een aanwijzing te geven aan een ieder die niet voldoet aan een ingevolge de Wwft op hem rustende verplichting. Dit artikel vervangt het naar huidig recht geldende artikel 32, waarin eveneens een aanwijzingbevoegdheid voor de toezichhoudende autoriteiten was opgenomen. Conform de Wft wordt thans geen onderscheid meer gemaakt in overtredingen, maar verwezen naar een ingevolge de Wwft geldende verplichting. De bevoegdheid tot het geven van een aanwijzing strekt zich ingevolge het bepaalde in artikel 1b, vijfde lid, tevens uit tot de in dat artikel genoemde verordeningen.

Artikel 29

In artikel 29 komt de bevoegdheid voor de toezichhoudende autoriteiten terug om een last onder dwangsom op te leggen in het geval van een overtreding. Naar huidig recht voorziet artikel 26 ook al in een dergelijke bevoegdheid. Het nieuwe artikel 29 wijkt daar op enkele onderdelen van af.

De verwijzingen naar overtredingen van bij of krachtens de Wwft gestelde regels worden gewijzigd, in aansluiting op de wijzigingen die het onderhavige wetsvoorstel tot gevolg heeft. Onderdeel daarvan zijn verwijzingen naar de nieuwe verplichtingen die met dit wetsvoorstel worden geïntroduceerd. Het betreft onder meer de bepalingen met betrekking tot het uitvoeren van een individuele risicobeoordeling en het voorzien in gedragslijnen, maatregelen en procedures die daarop zijn afgestemd (artikelen 2b en 2c), de toepassing van op het niveau van de groep vastgestelde procedures binnen de groep (artikel 2f) en het tot stand brengen van procedures voor interne meldingen van medewerkers met betrekking tot overtredingen van de Wwft en het voorzien in afdoende bescherming van deze medewerkers (artikelen 20a en 20b).

In onderdeel b wordt bepaald dat het opleggen van een last onder dwangsom ook mogelijk is, indien een beheerder als bedoeld in artikel 1a, zesde lid, onvoldoende heeft zorg gedragen voor de naleving van de in het onderhavige artikel genoemde voorschriften. In dat geval kan de toezichhoudende autoriteit handhavend op treden ten aanzien van een overtreding van artikel 1a, zesde lid, in samenhang met een overtreding van de hoofdnorm, door de instelling. Ditzelfde geldt ten aanzien van de overige bevoegdheden die de toezichhoudende autoriteiten op grond van dit hoofdstuk worden toegekend.

Ter uitvoering van artikel 18 van de verordening wordt voorzien in de mogelijkheid om handhavend op te treden bij overtreding van diverse artikelen uit deze verordening. Ook de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom bij overtreding van de verordening inzake de veiling van broeikasgasemissierechten blijft bestaan. Daarnaast wordt voorzien in de mogelijkheid om een last onder dwangsom op te leggen in geval van een overtreding van een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen bepaling van een verordening als bedoeld in artikel 1b, vierde lid. Tot slot wordt de, naar huidig recht reeds bestaande, mogelijkheid om een last onder dwangsom op te leggen bij overtreding van artikel 5:20 van de Awb, alsmede bij het niet, niet tijdig of onvolledig gevolg geven

⁴⁰ Zie ook onderdeel 52 en 53 van de preambule bij de richtlijn.

aan een door de toezichthoudende autoriteit gegeven aanwijzing, ongewijzigd gehandhaafd.

De handhavingsbevoegdheden in dit hoofdstuk, waaronder de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom, worden steeds toegekend aan de in artikel 1b aangewezen toezichthoudende autoriteiten, ieder voor zover bevoegd ten aanzien van de in dat artikel genoemde instellingen. De handhavingsbevoegdheid van de Minister van Financiën, die in de praktijk op grond van artikel 31 van de Wwft reeds was overgedragen aan de toezichthoudende autoriteiten, vervalt. Ook vervalt de, naar huidig recht in artikel 26, tweede en derde lid, separate bevoegdheidsgrondslag voor de deken en het Bureau Financieel Toezicht. Het Bureau Financieel Toezicht en de deken zijn beide, voor zover het de in artikel 1b genoemde instellingen betreft, aangewezen als toezichthoudende autoriteit, zodat de aanhef van het nieuwe artikel 29 kan volstaan. Met het vervallen van de separate grondslagen voor het opleggen van een last onder dwangsom (alsmede van een bestuurlijke boete, zie in dit verband ook artikel 30) wordt derhalve geen wijziging van de bevoegdheid van de betreffende toezichthoudende autoriteiten beoogd.

Ook de Minister van Financiën is, voor zover het de in artikel 1b, eerste lid, onderdeel e, genoemde instellingen betreft, aangewezen als toezichthoudende autoriteit. De Minister van Financiën kan die toezichthoudende en handhavende taak mandateren. Conform de huidige praktijk zal de bevoegdheid om toezicht te houden op de in artikel 1b, eerste lid, onderdeel e, genoemde instellingen, worden gemandateerd aan de Belastingdienst/Grote ondernemingen, Bureau Toezicht Wwft. Voor de praktijk zullen deze wijzigingen derhalve geen gevolgen hebben.

Artikel 30

Artikel 30 strekt tot implementatie van artikel 59, eerste en tweede lid, onderdeel e, van de vierde anti-witwasrichtlijn. Hier wordt bepaald in welke gevallen er ten minste administratieve sancties en maatregelen moeten kunnen worden opgelegd. In het geval van ernstige, herhaalde of stelselmatige overtredingen – of een combinatie daarvan – van bepalingen met betrekking tot het cliëntenonderzoek, het melden van ongebruikelijke transacties, het bewaren van bewijsstukken en interne controles moet het op grond van artikel 59 van de vierde anti-witwasrichtlijn mogelijk zijn om een administratieve geldboete op te leggen.

De opsomming van overtredingen wordt ten opzichte van het geldende recht daarom aangevuld met de bepalingen die met dit wetsvoorstel nieuw worden geïntroduceerd, zodat het voor de toezichthoudende autoriteit ook mogelijk is om in deze nieuwe gevallen een bestuurlijke boete op te leggen. Daarnaast wordt de opsomming aangevuld en gewijzigd als gevolg van de wijzigingen die in reeds beboetbare bepalingen zijn doorgevoerd, alsmede ter uitvoering van de verordening. Het besluit bestuurlijke boetes financiële sector zal op deze wijzigingen worden aangepast.

De bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete wordt in dit artikel, gelijk aan het nieuw voorgestelde artikel 29, toegekend aan de toezichthoudende autoriteit.

Artikel 31

De voorgestelde artikelen 31, 32 en 32a regelen de hoogte van een bestuurlijke boete die op grond van artikel 30 door de toezichthoudende autoriteit kan worden opgelegd. Slechts daar waar dit nodig is ter implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn, worden wijzigingen voorgesteld ten opzichte van het huidige artikel 28. De verschillende manieren voor het vaststellen van de boetehoogte, zoals bijvoorbeeld op basis van het met de overtreding verkregen voordeel, hebben in aansluiting op de Wft en ten behoeve van de leesbaarheid, beslag gekregen in afzonderlijke artikelen.

In de eerste plaats vervalt de grondslag om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen over de uitoefening van de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete, zoals thans opgenomen in het eerste lid van artikel 28 Wwft. Vooralsnog wordt niet voorzien dat van een dergelijke delegatiegrondslag gebruik zal worden gemaakt. Ongewijzigd blijft dat de hoogte van het maximumbedrag en het basisbedrag van een boete die in het geval van een overtreding van een bepaald voorschrift kan worden opgelegd, wordt vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur. Het vaststellen van de hoogte van het maximum- en basisbedrag gebeurt door de indeling van de voorschriften van de Wwft in boetecategorieën in het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector. In het tweede lid van artikel 31 worden de minimum, basis- en maximumbedragen per boetecategorie vastgesteld, zoals ook naar huidig recht reeds het geval is. Ter implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn is het niet nodig te voorzien in een wijziging van deze systematiek. Wel zal ter implementatie van de richtlijn de indeling van overtredingen in boetecategorieën in het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector in bepaalde gevallen moeten worden gewijzigd. De vierde anti-witwasrichtlijn gaat uit van een maximumbedrag van ten minste EUR 1.000.000,–. Op de overtredingen die worden aangewezen in artikel 59, eerste lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn dient

derhalve ten minste de tweede boetecategorie van toepassing te zijn. Bij overtredingen die zijn gerangschikt in de derde boetecategorie zal het gaan om overtredingen van de kernbepalingen van de Wwft, te weten het verrichten van (al dan niet verscherpt) cliëntenonderzoek en het melden van ongebruikelijke transacties.

De ernst van de overtreding, de verwijtbaarheid van de overtreder en de draagkracht van de overtreder wegen mee bij het vaststellen van het daadwerkelijke boetebedrag. De toezichthoudende autoriteit dient de hoogte van een bestuurlijke boete steeds van geval tot geval en op basis van deze factoren vast te stellen.

Op grond van artikel 59, derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn dienen lidstaten te voorzien in een maximum boete van EUR 5.000.000,- of een boete van maximaal 10% van de netto omzet van de overtreder voor gevallen waarin een overtreding wordt begaan door banken of andere financiële ondernemingen. Ter implementatie van dit artikel wordt op grond van het derde lid het maximum boetebedrag van de derde boetecategorie, voor de gevallen waarin een boete wordt opgelegd aan een bank of andere financiële onderneming, verhoogd naar EUR 5.000.000,-. In artikel 32 wordt voorts de bevoegdheid van de toezichthoudende autoriteiten om een omzetgerelateerde boete op te leggen verruimd, zodat ook deze bevoegdheid geldt ten aanzien van alle banken en andere financiële ondernemingen die binnen de reikwijdte van de Wwft vallen.

In aanvulling op het bepaalde in artikel 59, derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn wordt de reikwijdte van voornoemde bepaling met betrekking tot een maximum boete van EUR 5.000.000,- voor een overtreding gerangschikt in de derde boetecategorie verruimd, zodat dit maximum boetebedrag ook van toepassing is in gevallen waarin een boete wordt opgelegd aan een trustkantoor. Hiermee worden de Wwft en de Wtt gelijk getrokken. Uit de toezichtpraktijk is gebleken dat trustkantoren onvoldoende invulling geven aan hun taak als poortwachter van het Nederlands financieel stelsel. Dit is één van de redenen geweest om het wettelijk kader voor trustkantoren te herzien. In aansluiting hierop en met het oog op een consistent regelgevend kader voor trustkantoren, wordt ook in het onderhavige wetsvoorstel voorzien in een maximum boetebedrag van EUR 5.000.000,- voor overtredingen gerangschikt in de derde boetecategorie die door trustkantoren worden begaan. Dit maakt het voor de toezichthoudende autoriteit mogelijk om een bestuurlijke boete op te leggen waar, ook voor de meer draagkrachtige trustkantoren, een afschrikwekkende werking vanuit gaat.

Tot slot wordt ingevolge het vierde lid van artikel 31 het maximumbedrag van een boete verdubbeld in geval van recidive. Deze mogelijkheid bestaat reeds naar huidig recht en blijft ongewijzigd.

Artikel 32

In plaats van het maximum boetebedrag van EUR 5.000.000,-, bedoeld in artikel 31, derde lid, kan door de toezichthoudende autoriteit ook een boete van 10% van de netto-omzet van de overtreder worden opgelegd aan een bank of andere financiële onderneming, alsmede aan een trustkantoor, in het geval van een overtreding gerangschikt in de derde boetecategorie. Zoals hiervoor met betrekking tot artikel 31, derde lid, reeds is toegelicht, wordt hiermee de huidige bevoegdheid tot het opleggen van een omzetgerelateerde boete uitgebreid naar banken en andere financiële ondernemingen, ter implementatie van artikel 59, derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn, en naar trustkantoren in overeenstemming met het voorstel voor een Wet toezicht trustkantoren 2018.

Het maximum van 10% van de netto-omzet van de overtreder geldt indien dit meer is dan tweemaal het maximumbedrag dat voor de overtreding geldt op grond van artikel 31, derde lid. Daarmee zal het gaan om een bedrag van tien miljoen euro, te weten tweemaal het maximumbedrag van vijf miljoen euro dat geldt voor een overtreding van een bank, andere financiële onderneming of trustkantoor, welke overtreding is gerangschikt in de derde boetecategorie. Daarmee is het omzetgerelateerde maximum van toepassing op banken, andere financiële ondernemingen en trustkantoren met een netto-omzet van meer dan honderd miljoen euro.

Onder netto-omzet worden begrepen de opbrengsten uit leveringen van goederen en diensten uit het overtreedende bedrijf van de onderneming. Daaronder vallen in ieder geval renteopbrengsten, ontvangen dividend (tenzij sprake is van deelnemingen met invloed van betekenis) en royalty's. Met deze invulling van het begrip netto-omzet wordt aangesloten bij de Wft, de mededingingswetgeving en het strafrecht, waarin het omzetbegrip eveneens wordt gebruikt voor het berekenen van omzetgerelateerde boetes.⁴¹ Indien de onderneming deel uitmaakt van een groep, wordt de totale (geconsolideerde) netto-omzet van de uiteindelijke moeder gebruikt voor het bepalen van de hoogte van de

⁴¹ Artikel 120a, eerste lid, Mededingingswet en artikel 23, zevende lid, Wetboek van Strafrecht.

omzetgerelateerde boete. Dit volgt uit artikel 59, derde lid, onderdeel a, van de vierde anti-witwasrichtlijn.

De mogelijkheid van het opleggen van een omzetgerelateerde boete aan banken, andere financiële ondernemingen en trustkantoren, betekent dat de hoogte van het maximum boetebedrag van de derde boetecategorie in bepaalde gevallen wordt verhoogd. Bij het vaststellen van de hoogte van een bestuurlijke boete in een concreet geval, dient de toezichthoudende autoriteit rekening te houden met de omstandigheden genoemd in artikel 60, vierde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn. Het betreft:

- a) de ernst en de duur van de inbreuk;
- b) de mate van verantwoordelijkheid van de voor de inbreuk verantwoordelijk geachte natuurlijke of rechtspersoon;
- c) de financiële draagkracht van de voor de inbreuk verantwoordelijk geachte natuurlijke of rechtspersoon, zoals blijkt uit bijvoorbeeld de totale omzet van de voor de inbreuk verantwoordelijk geachte rechtspersoon of het jaarinkomen van de voor de inbreuk verantwoordelijk geachte natuurlijke persoon;
- d) het voordeel dat de voor de inbreuk verantwoordelijk geachte natuurlijke of rechtspersoon uit de inbreuk heeft behaald, voor zover dat kan worden bepaald;
- e) de verliezen die derden wegens de inbreuk hebben geleden, voor zover deze kunnen worden bepaald;
- f) de mate waarin de voor de inbreuk verantwoordelijk geachte natuurlijke of rechtspersoon met de bevoegde autoriteit heeft meegewerkt; en
- g) eerdere inbreuken van de voor de inbreuk verantwoordelijk geachte natuurlijke of rechtspersoon.

Artikel 32a

Artikel 32a strekt tot implementatie van artikel 59, tweede lid, onderdeel e, van de vierde anti-witwasrichtlijn. Een overtreding van de in artikel 30 genoemde bepalingen dient op grond van de richtlijn beboetbaar te zijn met een geldboete van tenminste tweemaal het bedrag van het voordeel, indien dat voordeel kan worden bepaald, of ten minste € 1.000.000,-. Het tweede lid van artikel 31 voorziet in de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete ter hoogte van de in dat artikel genoemde basis- en maximumbedragen. Artikel 32a voegt daar de mogelijkheid voor de toezichthoudende autoriteit om een voordeelgerelateerde boete op te kunnen leggen aan toe. Deze mogelijkheid is niet nieuw. Naar huidig recht kan een voordeelgerelateerde boete echter alleen worden opgelegd wanneer het verkregen voordeel hoger is dan EUR 2.000.000,-. In het onderhavige artikel wordt dit gewijzigd, zodat onder alle omstandigheden door de toezichthoudende autoriteit besloten kan worden tot een voordeelgerelateerde boete, ongeacht het type overtreding of het maximumbedrag dat voor de betreffende overtreding geldt. De mogelijkheid van het opleggen van een voordeelgerelateerde boete biedt uitkomst in de gevallen waarin het voordeel groter is dan de op grond van het tweede lid maximaal op te leggen boete.

Onder voordeel in de zin van het onderhavige artikel wordt, in aansluiting op artikel 36e van het wetboek van Strafrecht, zowel de winst verstaan die als gevolg van de overtreding is behaald, als het verlies dat met de overtreding is beperkt. Ook besparingen als gevolg van de overtreding leveren voordeel op in de zin van dit artikel. Het afstemmen van de hoogte van een bestuurlijke boete op het met de overtreding behaalde voordeel, betreft een discretionaire bevoegdheid. Het zal niet in alle gevallen mogelijk zijn om vast te stellen wat het behaalde voordeel is. In die gevallen gelden de bepalingen van artikel 31 of 32 voor het vaststellen van de boetehoogte.

Artikel 32b

Met artikel 32b wordt aangesloten bij artikel 1:85 van de Wft en wordt bewerkstelligd dat de verplichting tot het betalen van de bestuurlijke boete wordt opgeschort totdat de bezwaar- of (hoger) beroepstermijn is verstreken of, indien bezwaar of (hoger) beroep is ingesteld, hierop is beslist. Hiermee wordt afgeweken van de Awb, waarin is bepaald dat betaling in beginsel zes weken nadat het besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete bekend is gemaakt, moet plaatsvinden. De afwijking van de Awb vloeit voort uit het feit dat rekening wordt gehouden met de relatief hoge boetes die op grond van de Wwft kunnen worden opgelegd.

Met het tweede lid wordt duidelijk gemaakt dat het moment van waarop de wettelijke rente wordt berekend, niet wordt beïnvloed door het instellen van bezwaar en (hoger) beroep. Hiermee wordt voorkomen dat een rentevoordeel kan ontstaan door het aantekenen van bezwaar en (hoger) beroep, hetgeen een oneigenlijke reden zou kunnen vormen voor het aanwenden van deze rechtsmiddelen. Indien in bezwaar of (hoger) beroep blijkt dat een reeds betaalde boete ten onrechte is opgelegd, dient de boete inclusief de wettelijke rente te worden terugbetaald aan de instelling.

Artikel 32c

Ter implementatie van artikel 59, tweede lid, onderdeel d, wordt met het voorgestelde artikel 32c van de Wwft de mogelijkheid gecreëerd voor toezichthoudende autoriteiten om in het geval van een overtreding die is gerangschikt in de tweede of derde boetecategorie, de natuurlijke persoon die de overtreding heeft begaan of die, in het geval van een overtreding door een rechtspersoon, feitelijk leiding heeft gegeven aan een overtreding, tijdelijk de bevoegdheid te ontfemen om bij een instelling beleidsbepalende functies uit te oefenen. Het voorgestelde artikel 32c is vergelijkbaar met artikel 1:87 van de Wft, dat op grond van het naar huidig recht geldende artikel 28a reeds van overeenkomstige toepassing was in het geval van overtredingen van Wwft-bepalingen in de derde categorie door banken of beleggingsondernemingen. De vierde anti-witwasrichtlijn schrijft nu een breder toepassingsbereik van dit voorschrift voor, namelijk ten aanzien van alle instellingen die een ernstige, herhaalde of stelselmatige overtreding (of een combinatie daarvan) begaan. Dit rechtvaardigt het opnemen van een expliciete en afzonderlijke grondslag voor deze bevoegdheid in de Wwft.

Ter implementatie van artikel 59, eerste lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn waarin naar 'ernstige overtredingen' wordt verwezen, wordt met dit wetsvoorstel mogelijk gemaakt om de bedoelde ontzegging op te leggen in het geval van overtredingen die zijn gerangschikt in de tweede en derde boetecategorie. Daarmee wordt aangesloten bij de overige handhavingsmaatregelen die op grond van artikel 59, tweede lid, moeten kunnen worden opgelegd in de gevallen die in het eerste lid van deze richtlijnbeoordeling staan genoemd. De omstandigheid dat een overtreding 'herhaald' of 'stelselmatig' heeft plaatsgevonden, wordt door de toezichthoudende autoriteit voorts betrokken in de afweging die wordt gemaakt bij de keuze voor het opleggen van een bepaalde administratieve sanctie of maatregel.

Conform het gestelde in de vierde anti-witwasrichtlijn is de mogelijkheid van het opleggen van een tijdelijk verbod niet beperkt tot de actuele functie van de betrokkene, maar kan het beroepsverbod zich uitstrekken tot andere, eventueel soortgelijke, beleidsbepalende functies bij andere instellingen als bedoeld in de Wwft. Hiermee wordt voorkomen dat het verbod wordt omzeild en de betrokkene een andere beleidsbepalende functie kan bekleden binnen dezelfde instelling of binnen een andere instelling. Het ontfemen van de bevoegdheid om bij een instelling bepaalde functies uit te oefenen kan op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn betrekking hebben op beleidsbepalende functies. De ontzegging zal derhalve doorgaans betrekking hebben op bestuursfuncties. De toezichthoudende autoriteiten kunnen de ontzegging opleggen aan natuurlijke personen aan wie ter zake van de overtreding ook andere bestuurlijke sancties kunnen worden opgelegd. Het gaat dan niet alleen om natuurlijke personen die zelf overtreder zijn, maar ook om personen die opdracht hebben gegeven om de overtreding te begaan of die daar feitelijk leiding aan hebben gegeven. Dit is in lijn met artikel 5:1, derde lid, tweede volzin, van de Awb, dat (door verwijzing naar artikel 51 van het Wetboek van Strafrecht) bepaalt dat bij overtredingen door een rechtspersoon ook aan deze natuurlijke personen een sanctie kan worden opgelegd.

De ontzegging op grond van artikel 32c is een tijdelijke ontzegging, die de toezichthoudende autoriteit kan opleggen voor maximaal een jaar en eenmaal kan verlengen (derde lid).

De maatregel van het tijdelijk verbod dient te worden onderscheiden van de beoordeling door een toezichthoudende autoriteit van de eisen aan geschiktheid en betrouwbaarheid en de mogelijkheid van de toezichthoudende autoriteit om daaromtrent een aanwijzing te geven aan een individuele instelling. Hierbij gaat het onder meer om de vereisten van geschiktheid en betrouwbaarheid die op andere financiële ondernemingen van toepassing zijn op grond van de Wft. In artikel IV van dit wetsvoorstel wordt ook een betrouwbaarheidsvereiste voor de aanbieders van kansspelen geïntroduceerd.

Het tijdelijk beroepsverbod dient ook te worden onderscheiden van de tuchtrechtspraak die geldt voor bepaalde instellingen, zoals advocaten, notarissen en accountants, en op grond waarvan door de tuchtrechter een schorsing in de uitoefening van de praktijk kan worden opgelegd aan de betreffende beroepsbeoefenaar. De schorsing in het tuchtrecht heeft niet dezelfde strekking als het tijdelijk beroepsverbod waarin de vierde anti-witwasrichtlijn voorziet. Zo kan het tijdelijk beroepsverbod zich uitstrekken tot beleidsbepalers binnen een instelling, die niet noodzakelijkerwijs zelf het beroep van advocaat, notaris of accountant beoefenen. Het tijdelijk beroepsverbod kan, in tegenstelling tot het tuchtrecht, ook betrekking hebben op het verrichten van beleidsbepalende functies bij andere Wwft instellingen. In het tuchtrecht staat het bewaken van de naleving van beroepsnormen voorop, ten einde bij te dragen aan de normontwikkeling in de beroepsgroep. Het tijdelijk beroepsverbod dient te worden beschouwd als een maatregel die strekt ter bevordering van de naleving van de Wwft. Met het oog op het voorgaande zullen de tuchtrechtspraak en het onderhavige beroepsverbod naast elkaar

bestaan, zoals dit ook op grond van andere wet- en regelgeving het geval is.⁴²

Artikel 32d

Artikel 32d stelt de toezichthoudende autoriteiten in staat om ten aanzien van vestigingen van betaalinstellingen en elektronischgeldinstellingen waarbij een centraal contactpunt is aangewezen, passende maatregelen te nemen indien er gebreken van ernstige aard worden geconstateerd.

§ 4.3. Publicatiebevoegdheden toezichthoudende autoriteit

Aan de Wwft wordt een paragraaf toegevoegd met betrekking tot de publicatiebevoegdheden van de toezichthoudende autoriteiten. Deze paragraaf strekt hoofdzakelijk tot implementatie van artikel 59, tweede lid, onderdeel a, en artikel 60 van de vierde anti-witwasrichtlijn.

Artikel 32e

In artikel 32e wordt voorzien in de mogelijkheid voor de toezichthoudende autoriteiten om in het geval van een overtreding door een instelling, die is gerangschikt in de tweede of derde boetecategorie, een waarschuwing of verklaring te publiceren. Naar huidig recht was het ten aanzien van banken en beleggingsondernemingen reeds mogelijk om op grond van artikel 28a over te gaan tot het uitvaardigen van een dergelijke verklaring of waarschuwing in geval van een overtreding gerangschikt in de derde boetecategorie. Omdat de vierde anti-witwasrichtlijn thans voorschrijft dat deze mogelijkheid dient te bestaan voor alle instellingen, is er voor gekozen om hiertoe een afzonderlijke grondslag te creëren in de Wwft. Inhoudelijk is het voorgestelde artikel 32e vergelijkbaar met artikel 1:94 van de Wft, waarnaar in artikel 28a (oud) reeds werd verwezen.

Het uitvaardigen van een verklaring of waarschuwing dient op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn mogelijk te zijn in het geval van ernstige, herhaalde of stelselmatige overtredingen van de bepalingen inzake het cliëntenonderzoek, het melden van ongebruikelijke transacties, het bewaren van bewijsstukken en interne controles. Omdat deze overtredingen thans veelal in de tweede boetecategorie zijn ingedeeld en artikel 59, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn geen onderscheid maakt tussen de administratieve sancties en maatregelen die in de in het eerste lid genoemde gevallen inzetbaar dienen te zijn, is artikel 32e van toepassing op overtredingen die zijn gerangschikt in de tweede en derde boetecategorie. Voorts dienen de toezichthoudende autoriteiten bij hun keuze voor een administratieve sanctie of maatregel, acht te slaan op een eventuele omstandigheid dat sprake is van een herhaalde of stelselmatige overtreding.

DNB, belast met de uitvoering en handhaving van de verordening, is bevoegd om een verklaring of waarschuwing uit te vaardigen indien sprake is van een overtreding van de bepalingen uit de verordening.

Het publiceren van een waarschuwing of verklaring heeft als doel om het publiek, de markt en andere betrokken derden te informeren over de overtredende instelling. De toezichthoudende autoriteit zal het doorgaans nodig achten het publiek te informeren in het geval van feiten die dusdanig ernstig zijn dat naast het publiceren van een waarschuwing of verklaring, ook handhavend optreden op zijn plaats is. Het publiceren van een waarschuwing of verklaring is dan ook in niet bedoeld om in de plaats te komen van handhavend optreden door de toezichthoudende autoriteit. Door het publiek middels een waarschuwing of verklaring te informeren kan eventuele schade voor het publiek worden voorkomen of beperkt. Daarnaast kan de waarschuwing of verklaring bijdragen aan de informatiepositie van het publiek, zodat het publiek in staat wordt gesteld om weloverwogen keuzes te maken, bijvoorbeeld bij het aangaan of aanhouden van een zakelijke relatie. Van het publiceren van een waarschuwing of verklaring gaat bovendien een waarschuwend effect uit, zodat het tevens een instrument is dat de naleving van de Wwft kan bevorderen.

Artikel 32f

Met artikel 32f wordt, conform artikel 60 van de vierde anti-witwasrichtlijn, voorzien in de verplichting voor de toezichthoudende autoriteiten om – behoudens uitzonderingsgevallen – een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie openbaar te maken. Artikel 60 van de richtlijn verplicht tot de openbaarmaking van besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie waartegen geen bezwaar of beroep mogelijk is. Daarnaast biedt de vierde anti-witwasrichtlijn lidstaten de mogelijkheid om sanctiebesluiten te publiceren waartegen nog rechtsmiddelen openstaan, zolang de informatie met

⁴² Zie in dit kader artikel 57 van de Wet toezicht accountantsorganisaties.

betrekking tot de uitkomst van de aangewende rechtsmiddelen in dat geval onmiddellijk openbaar wordt gemaakt.

De verplichting tot openbaarmaking heeft betrekking op besluiten tot het opleggen van bestuurlijke sancties. Om aan te sluiten bij de bestuurlijke sancties die in richtlijn worden genoemd, wordt het begrip bestuurlijke sanctie voor de toepassing van de artikelen 32f, 32g, 32h en 32i uitgebreid ten opzichte van de betekenis die het heeft op grond van artikel 5:2, eerste lid, onderdeel a, van de Awb. Dit betekent dat het publicatieregime ook geldt voor een besluit als bedoeld in artikel 32c van de Wwft, dat strekt tot het tijdelijk ontszeggen van de bevoegdheid om bepaalde functies uit te oefenen.

Artikel 32f voorziet in verschillende momenten van openbaarmaking voor verschillende besluiten. Het uitgangspunt, verwoord in het eerste lid, is dat een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie openbaar gemaakt worden zodra dat besluit onherroepelijk is geworden. Openbaarmaking van een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie kan ingrijpend zijn voor de betrokkenen, zodat het de voorkeur heeft dit eerst te doen nadat de betrokkenen de gelegenheid hebben gehad om het besluit te onderwerpen aan een rechterlijke toetsing en hierop onherroepelijk uitspraak is gedaan.

In het geval van besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke boete ter zake van ernstige overtredingen van de Wwft, dienen de toezichthoudende autoriteiten dit besluit echter zo spoedig mogelijk openbaar te maken. Het zal hierbij gaan om bestuurlijke boetes ter zake van overtredingen die zijn gerangschikt in de derde boetecategorie. Daarmee wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die artikel 60, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn biedt om sanctiebesluiten waartegen nog rechtsmiddelen open staan, openbaar te maken. Dit gebeurt in de eerste plaats om recht te doen aan de ernst van bepaalde overtredingen van de Wwft, te weten die overtredingen die worden gerangschikt in de derde boetecategorie. Met de mogelijkheid van vroegtijdige publicatie wordt beoogd de effectiviteit van de bepalingen ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme te vergroten.

Tot slot worden besluiten tot het opleggen van een last onder dwangsom openbaar gemaakt op het moment dat de dwangsom is verbeurd. Een besluit tot het opleggen van een last onder dwangsom waarbij de dwangsom niet is verbeurd wordt voorts op grond van het eerste lid van artikel 32f alsnog openbaar gemaakt als dat besluit onherroepelijk is geworden.

Indien een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete of last onder dwangsom versneld openbaar wordt gemaakt dient op grond van het zesde lid ook het instellen van een eventuele bezwaar- of beroepsprocedure openbaar te worden gemaakt, alsmede de beslissing op het bezwaar en/of de uitkomst van de (hoger)beroepsprocedure. Ook in het geval van openbaarmaking van een onherroepelijk besluit dient de uitkomst van een eventueel daaraan voorafgegane bezwaar- of (hoger)beroepsprocedure openbaar te worden gemaakt.

Artikel 60, derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn verplicht de toezichthoudende autoriteiten om het besluit en de bijbehorende informatie die met betrekking tot eventuele bezwaar- en (hoger)beroepsprocedures bekend is gemaakt, gedurende een termijn van vijf jaar na de bekendmaking op hun website te laten staan. Het zevende lid van artikel 32f strekt tot implementatie hiervan. Hierbij dienen echter wel de regels met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens in acht te worden genomen, zodat persoonsgegevens niet langer bewaard worden dan op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming⁴³ is toegestaan.

Hoewel de toezichthoudende autoriteiten in beginsel vrij zijn om te bepalen via welk medium een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie wordt gepubliceerd, volgt uit deze bepaling dat publicatie in ieder geval ook via de website van de betrokken toezichthoudende autoriteit dient plaats te vinden. Een toezichthoudende autoriteit kan, in aanvulling op de publicatie van het besluit en informatie over (de uitkomsten van) een eventueel bezwaar of (hoger) beroep, ook zelf andere uitlatingen doen over de inhoud van het besluit. Dit kan bijvoorbeeld door een pers- of nieuwsbericht, waarbij de toezichthoudende autoriteit uiteraard wel een zo evenwichtig mogelijke weergave van de inhoud zal moeten geven.

Met artikel 32f, dat aansluit bij artikel 1:97 van de Wft, wordt de eenheid van de verschillende regimes voor publicatie van sancties voor financiële ondernemingen behouden. Deze eenheid komt ook op Europees niveau, in diverse richtlijnen en verordeningen, steeds nadrukkelijker tot uitdrukking. Zo sluit de vierde anti-witwasrichtlijn voor wat betreft de bepalingen met betrekking tot handhaving en

⁴³ Tot 25 mei 2018 betreft het de Wet bescherming persoonsgegevens.

publicatie van sanctiebesluiten nauw aan bij de richtlijn kapitaalvereisten.⁴⁴

Artikel 32g

Artikel 32g voorziet in de uitzonderingen op de verplichting tot openbaarmaking. Het artikel verplicht de toezichthoudende autoriteit tot een belangenafweging die ertoe kan leiden dat openbaarmaking moet worden uitgesteld, dat een besluit geanonimiseerd openbaar moet worden gemaakt of dat geheel van openbaarmaking moet worden afgezien. De uitzonderingen hebben zowel betrekking op de openbaarmaking van een besluit op grond van artikel 32f, als op de openbaarmaking van informatie met betrekking tot een bezwaar- of (hoger)beroepsprocedure. Als de uitzonderingen in het onderhavige artikel echter niet van toepassing zijn op de openbaarmaking van het sanctiebesluit, zal dit doorgaans ook niet het geval zijn voor informatie over (de uitkomst van) een bezwaar- of beroepsprocedure.

Redenen om uitzonderingen op de openbaarmaking te maken, kunnen de navolgende zijn. Openbaarmaking van een besluit mag er niet toe leiden dat een overtreder onevenredig in zijn belang wordt getroffen; in die gevallen zou, op grond van de onderdelen a en b van het eerste lid van artikel 32g, openbaarmaking moeten worden uitgesteld of zodanig moeten plaatsvinden dat zij niet herleidbaar is tot een afzonderlijke persoon. Hiervan zou bijvoorbeeld sprake kunnen zijn indien de overtreder snel gevolg heeft gegeven aan een aanwijzing of last onder dwangsom, of als de rechtspersoon die de overtreding heeft begaan door openbaarmaking in zijn voortbestaan zou worden bedreigd. Uitstel van openbaarmaking vindt in dat geval plaats totdat de redenen voor het niet publiceren van het besluit zijn opgehouden te bestaan. De onderdelen c en d van het eerste lid beogen te voorkomen dat een strafrechtelijk onderzoek of een onderzoek van een toezichthoudende autoriteit wordt doorkruist, dan wel dat de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar wordt gebracht door de openbaarmaking van een besluit.

Het tweede lid van artikel 32g voorziet erin dat openbaarmaking (ook geanonimiseerd) achterwege blijft indien dit onevenredig is gezien de geringe ernst van de overtreding of wanneer dit de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar brengt.

Artikel 32h

Aan openbaarmaking op grond van deze paragraaf dient te allen tijde een besluit vooraf te gaan. Dat geldt zowel voor het publiceren van een waarschuwing of verklaring op grond van artikel 32e, als ook voor de openbaarmaking van besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie op grond van artikel 32f.

Tegen een besluit tot openbaarmaking staat op grond van de Awb bestuursrechtelijke rechtsbescherming open. Het besluit tot openbaarmaking dient in dit kader voldoende informatie te bevatten voor de belanghebbende om te kunnen beslissen of hij een rechtsmiddel wil inzetten. Daarbij is in de eerste plaats relevant dat voldoende duidelijk is wat de toezichthoudende autoriteit openbaar zal maken. Als het gaat om een publicatie die herleidbaar is tot meerdere afzonderlijke instellingen, zal het besluit per belanghebbende in elk geval de openbaar te maken informatie moeten bevatten die tot de betreffende belanghebbende herleidbaar is. Het zal meestal gaan om tekst, die dan in het besluit wordt vermeld.

Voor de afweging van de belanghebbende is verder relevant waar de informatie openbaar gemaakt zal worden. Op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn is de toezichthoudende autoriteit gehouden een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie, op grond van artikel 32f, op diens website openbaar te maken. Voor het overige is de toezichthoudende autoriteit vrij om te bepalen via welk medium een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie, dan wel een waarschuwing of verklaring, zal worden gepubliceerd.

Tot slot vermeldt het besluit ook de termijn waarop de gegevens openbaar worden gemaakt. Dit zal in de meeste gevallen de in artikel 32i vastgestelde termijn zijn (vijf werkdagen, zie ook de artikelsgewijze toelichting bij artikel 32i). De termijn van artikel 32i is echter een minimumtermijn, zodat de toezichthoudende autoriteit er in het besluit ook voor kan kiezen om een langere termijn te nemen.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat een besluit tot openbaarmaking in de zin van het onderhavige artikel een publieke kennisgeving betreft van gegevens die nog niet openbaar zijn. Een besluit tot openbaarmaking is derhalve niet nodig, indien de toezichthoudende autoriteit gegevens publiceert die

⁴⁴ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PbEU 2013, L 176).

reeds openbaar zijn. Daarnaast is ook voor het beëindigen van het beschikbaar houden van informatie, bijvoorbeeld wanneer een toezichthoudende autoriteit een mededeling verwijdt waaruit volgt dat tegen een besluit nog bezwaar of beroep openstaat indien de termijn daarvoor is verstreken, geen besluit van de toezichthoudende autoriteit noodzakelijk.

Artikel 32i

Indien een toezichthoudende autoriteit besluit tot het publiceren van een waarschuwing of een verklaring, dan wel besluit tot het vroegtijdig openbaar maken van een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie, dient hij op grond van artikel 32i, eerste lid, een wachttermijn in acht te nemen. Deze termijn van vijf werkdagen vanaf het moment dat de betrokken persoon in kennis is gesteld van het besluit tot publicatie of openbaarmaking, stelt de betrokken persoon in staat om een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen als bedoeld in artikel 8:81 van de Awb.

De wachttermijn vangt aan op het moment dat het besluit tot openbaarmaking als bedoeld in artikel 32h aan de belanghebbende bekend is gemaakt. Het moment van bekendmaking kan verschillen. Op grond van artikel 32f, eerste lid, wordt een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie openbaar gemaakt op het moment dat het besluit onherroepelijk is. Op dat moment, dus na het verstrijken van de bezwaartermijn of na de uitspraak van de rechter, neemt de toezichthoudende autoriteit een besluit op grond van artikel 32h. Op grond van het onderhavige artikel vindt openbaarmaking vervolgens op zijn vroegst vijf werkdagen later plaats. Tegelijkertijd geldt op grond van artikel 32f, derde lid, dat een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete direct openbaar wordt gemaakt. De toezichthoudende autoriteit dient derhalve op grond van artikel 32h tegelijkertijd met het besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete ook een besluit tot openbaarmaking te nemen. Vervolgens vindt publicatie van de bestuurlijke boete op zijn vroegst vijf werkdagen later plaats. Ook de publicatie van een waarschuwing of verklaring vindt op zijn vroegst vijf werkdagen na het bekendmaken van het besluit tot het publiceren van deze waarschuwing of verklaring plaats.

De genoemde wachttermijn stelt de belanghebbende(n) in staat om een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen als bedoeld in artikel 8:81 van de Awb. Deze voorlopige voorzieningsprocedure schorst de openbaarmaking tijdelijk. In dat geval kan de toezichthoudende autoriteit pas overgaan tot openbaarmaking op het moment dat de voorlopige voorzieningsprocedure is geëindigd, ofwel door een uitspraak van de rechter, ofwel omdat het verzoek wordt ingetrokken. Een verzoek om een voorlopige voorziening kan ook betrekking hebben op de openbaarmaking van een onherroepelijk besluit of om openbaarmaking van een ingesteld bezwaar of (hoger)beroep en de uitkomst daarvan. De gevolgen van een eventuele voorlopige voorziening zijn gelijk voor alle besluiten tot openbaarmaking.

Indien een besluit tot openbaarmaking na openbaarmaking wordt ingetrokken, of het besluit tot openbaarmaking wordt vernietigd door de rechter, dient de openbaarmaking ongedaan te worden gemaakt. Op grond van het derde lid is de toezichthoudende autoriteit in dat geval verplicht de gegevens niet langer 'beschikbaar te houden'. Indien de openbaarmaking heeft plaatsgevonden via de website van de toezichthoudende autoriteit, hetgeen doorgaans het geval zal zijn, dienen de gegevens van de website van de toezichthoudende autoriteit te worden verwijderd.

Op grond van het vierde lid is de toezichthoudende autoriteit in aanvulling daarop verplicht de belanghebbende een rectificatie aan te bieden. De toezichthoudende autoriteit gaat vervolgens over tot rectificatie indien de belanghebbende dat wenst. Het is ook indenkbare dat een belanghebbende van rectificatie wenst af te zien, omdat hiermee opnieuw de aandacht op zijn naam en de eerdere publicatie kan worden gevestigd. Ook de wijze van rectificatie zal door de toezichthoudende autoriteit in overleg met de belanghebbende worden vastgesteld. De toezichthoudende autoriteit is daarbij niet verplicht meer ruchtbaarheid te geven aan de rectificatie, dan aan de oorspronkelijke publicatie.

Voor de goede orde wordt hierbij nog opgemerkt dat de situatie bedoeld in artikel 32i, derde en vierde lid, het intrekken of vernietigen van het besluit tot openbaarmaking, moet worden onderscheiden van de situatie waarin het besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie wordt ingetrokken of vernietigd. Voor laatstgenoemde gevallen geldt op grond van artikel 32f, vijfde lid, dat het instellen van bezwaar, beroep en hoger beroep, alsmede de uitkomst daarvan, openbaar wordt gemaakt. Dit volgt uit artikel 60, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn. Een belanghebbende kan de toezichthoudende autoriteit niet verzoeken om af te zien van de publicatie van het instellen van deze rechtsmiddelen, dan wel de uitkomst hiervan.

Artikel 32j

Artikel 32j beoogt de vertrouwelijkheid te waarborgen tijdens de procedure van een voorlopige voorziening. Een voorlopige voorziening vindt achter gesloten deuren plaats, zodat de namen en

gegevens van betrokkenen en de grondslag voor de bestuurlijke sanctie niet alsnog aan derden kenbaar worden gemaakt of anderszins kenbaar kunnen worden. De onderhavige bepaling is van toepassing op procedures over openbaarmaking van een waarschuwing of verklaring en op de openbaarmaking van een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie. Ook indien openbaarmaking van een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie op grond van artikel 32g geanonimiseerd heeft plaatsgevonden, geldt dat de procedures over openbaarmaking achter gesloten deuren plaatsvinden.

X

Hoofdstuk 5 van de Wwft is ingedeeld in paragrafen. Met het oog op het invoegen van een artikel 34a (zie onderdeel AB) wordt het opschrift van paragraaf 5.1 gewijzigd.

Y

Naar huidig recht beperkt de bewaarplicht van artikel 33 Wwft zich hoofdzakelijk tot de documenten en informatie die gebruikt zijn voor de identificatie van een cliënt, diens gemachtigde of UBO, en de verificatie van de identiteit. Ter implementatie van artikel 40 van de vierde anti-witwasrichtlijn wordt middels een nieuw eerste lid verduidelijkt, dat ook de informatie vergaard uit hoofde van de overige cliëntenonderzoeksmaatregelen bewaard dient te worden. Zo dient bijvoorbeeld de informatie die een instelling op basis van redelijke maatregelen verwerft over de eigendom- en zeggenschapsstructuur van een cliënt (zie ook artikel 3, tweede lid, onderdeel b) te worden vastgelegd. De instelling dient daarbij ook vast te leggen welke maatregelen zijn genomen om deze structuur in beeld te brengen. Bij het nemen van redelijke maatregelen ten einde de eigendom- en zeggenschapsstructuur van een cliënt in kaart te brengen, verwerft een instelling eveneens inzicht in de aard en omvang van een door een UBO gehouden uiteindelijk belang. Ook deze informatie dient op grond van het eerste lid te worden vastgelegd.

Hetzelfde geldt voor de beschikbare informatie met betrekking tot het doel en de aard van een zakelijke relatie. Ook die moet worden vastgelegd. De vastlegging hiervan draagt in belangrijke mate bij aan de risicobeoordeling die een instelling ten aanzien van de voorgenomen dienstverlening aan een cliënt kan maken. Ook voor het identificeren van een ongebruikelijke transactie is een goede vastlegging van het doel en de aard van de beoogde dienstverlening van belang. Deze verplichting geldt reeds op grond van huidig recht. De afzonderlijke verwijzingen naar de aard van de dienstverlening in het huidige artikel 33 komen, in het licht van het voorgestelde eerste lid van dit artikel, te vervallen.

Met betrekking tot het voorgestelde eerste lid is tot slot van belang om op te merken dat ook de informatie verkregen in het kader van het vereenvoudigd of verscherpt cliëntenonderzoek door de instelling dient te worden vastgelegd en bewaard. Daarbij gaat het onder meer om de informatie die met betrekking tot een respondentinstelling wordt verzameld op grond van artikel 8, vierde lid, van dit wetsvoorstel en om de redelijke maatregelen die worden genomen om inzicht te verwerven in de herkomst van het vermogen van een PEP, alsmede de naar aanleiding daarvan vergaarde informatie (artikel 8, vijfde lid, onderdeel b, onder 2°).

In het tweede lid van artikel 33 wordt gespecificeerd welke gegevens en documenten, gebruikt voor de identificatie van de cliënt en de verificatie van diens identiteit, bewaard moeten worden. Daarbij worden de bestaande verplichtingen op grond van artikel 33 grotendeels gevolgd.

Er wordt een nieuw onderscheid aangebracht in het tweede lid, in aansluiting op de gewijzigde definitie van UBO in artikel 1 en de gewijzigde structuur van artikel 3, tweede tot en met vierde lid. Ten aanzien van natuurlijke personen, natuurlijke personen die als UBO moeten worden aangemerkt, vennootschappen en juridische entiteiten, alsmede ten aanzien van trusts en andere juridische constructies wordt bepaald welke documenten en gegevens ten minste moeten worden bewaard.

Natuurlijke personen, niet zijnde een UBO, zijn doorgaans de cliënt van een instelling, of anderszins de persoon die namens de cliënt optreedt. Hierbij kan het ook gaan om de trustee die een trust vertegenwoordigt, of de vennoot die zich ten behoeve van een personenvennootschap tot een instelling wendt. Het voorgestelde artikel 33 voorziet niet in een wijziging van de documenten en gegevens die van deze personen moeten worden vastgelegd en bewaard.

Op grond van artikel 3 is een instelling verplicht de identiteit van een UBO vast te stellen en redelijke maatregelen te nemen om zijn identiteit te verifiëren. Van een instelling wordt in dit kader verwacht dat ten minste de achternaam en voornaam of voornamen van de natuurlijke persoon in kwestie worden vastgelegd en bewaard. Voorts dient een instelling de gegevens en documenten vast te leggen die zijn gebruikt bij de redelijke maatregelen die door de instelling worden genomen om de

identiteit van de UBO te verifiëren. Onder het verifiëren van de identiteit wordt op grond van artikel 1 verstaan dat door de instelling wordt vastgesteld dat de (door de cliënt) opgegeven identiteit van de UBO overeenkomt met de werkelijke identiteit, althans, dat daartoe redelijke maatregelen worden genomen. Ten opzichte van het huidige artikel 33 wordt verduidelijkt dat het niet alleen gaat om het vastleggen van de redelijke maatregelen die zijn genomen om de identiteit te verifiëren, maar vooral ook om het daarmee behaalde resultaat.

Anders dan artikel 33 naar huidig recht, voorziet het onderhavige artikel in een onderscheid tussen enerzijds vennootschappen en andere juridische entiteiten en anderzijds trusts en andere juridische constructies. Daarmee wordt de structuur van de definitie van UBO in de vierde anti-witwasrichtlijn gevolgd. Indien de cliënt van een instelling kwalificeert als vennootschap of andere juridische entiteit, geldt een bewaarplicht die overeenkomt met de bewaarplicht die naar huidig recht van toepassing is ten aanzien van rechtspersonen. Ten aanzien van trusts en soortgelijke juridische constructies wordt tot slot van instellingen verwacht dat zij een omschrijving van de betreffende trust of juridische constructie vastleggen, waarbij het ten minste gaat om de aard van en het doel waarmee de trust of juridische constructie is opgezet. Daarnaast is het ten aanzien van trusts en soortgelijke juridische constructies relevant om vast te leggen door het recht van welk land zij worden beheerst.

Informatie over een trustee, een vennoot of ander natuurlijk persoon die namens een vennootschap, juridische entiteit, trust of juridische constructie optreedt, dient eveneens te worden vastgelegd. Datzelfde geldt voor de informatie over de UBO('s) van deze partijen. Hiernaar wordt in de onderdelen c en d van het tweede lid niet afzonderlijk verwezen, omdat de onderdelen a en b van dit lid volstaan.

Met voornoemde wijzigingen in artikel 33, tweede lid (nieuw), kunnen het tweede en derde lid van artikel 33, zoals deze luiden naar huidig recht, komen te vervallen. Tot slot worden aan artikel 33 twee leden toegevoegd, ten einde te bewerkstelligen dat instellingen in staat zijn om snel en volledig te reageren op verzoeken om informatie van de FIU en de toezichthoudende autoriteiten. Deze systemen moeten voorzien in een efficiënte en zorgvuldige wijze van informatieverstrekking aan de FIU en toezichthoudende autoriteiten. Daarnaast dienen deze systemen door middel van een adequate beveiliging de vertrouwelijkheid van de informatieverzoeken en de verstrekte informatie te waarborgen.

Z

Met het oog op de in onderdeel X voorgestelde wijziging van het opschrift van paragraaf 5.1, kan het opschrift van paragraaf 5.2 hier komen te vervallen. In plaats hiervan zal een nieuwe paragraaf 5.2 worden ingevoegd na artikel 34, met betrekking tot gegevensbescherming. Zie hiervoor onderdeel AB.

AA

Met het huidige artikel 34 van de Wwft is artikel 40, eerste lid, onderdeel b, van de vierde anti-witwasrichtlijn geïmplementeerd. Op grond van artikel 34 Wwft dienen de gegevens die bij een melding van een ongebruikelijke transactie aan de FIU moeten worden verstrekt, gedurende een periode van vijf jaar na het doen van de melding op opvraagbare wijze worden bewaard.

Aan deze bewaarplicht worden twee elementen toegevoegd, ter implementatie van overige artikelen van de vierde anti-witwasrichtlijn.

Op grond van artikel 48, eerste en tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn dienen toezichthoudende autoriteiten in staat te worden gesteld om op effectieve wijze te kunnen toezien op de naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit de richtlijn door de instellingen. Daartoe dienen toezichthouders onder meer te beschikken over bevoegdheden om te kunnen afdwingen dat alle informatie die van belang is voor het toezicht op de naleving aan hen ter beschikking wordt gesteld. Deze bevoegdheden komen de toezichthouders toe op grond van titel 5.2 van de Awb. Middels een wijziging van het onderhavige artikel wordt beoogd aan de bevoegdheid van de toezichthouders om inzage te vorderen in de zakelijke gegevens van een instelling nadere praktische betekenis te geven voor de toezichtpraktijk, voor zover het gaat om het toezicht op de naleving van de meldplicht.

Instellingen worden op grond van artikel 34, eerste lid, onderdeel b, verplicht om een afschrift van de melding van een ongebruikelijke transactie bij de FIU vast te leggen en te bewaren. Het meldportaal van de FIU biedt reeds de mogelijkheid om een kopie van de ingezonden melding, inclusief de daarmee verstrekte gegevens, op te slaan. Gebruik maken van deze mogelijkheid wordt verplicht gemaakt. Het daarmee verkregen afschrift van de melding dient gedurende een periode van vijf jaar na het doen van de melding te worden bewaard.

In combinatie met de in het voorgestelde eerste lid, onderdeel c, geïntroduceerde verplichting voor

instellingen om ook de bevestiging van ontvangst van een melding door de FIU te bewaren, leidt dit ertoe dat de toezichthouders beter in staat zullen zijn om te beoordelen of een instelling juist en volledig gevolg heeft gegeven aan de verplichtingen van artikel 16 omtrent de meldplicht. Een toezichthouder kan hierdoor, bij het vorderen van inzage in een cliëntdossier van een instelling, controleren of een melding onder opgave van de juiste en volledige gegevens heeft plaatsgevonden en in die vorm door de FIU is ontvangen.

AB

Met dit onderdeel wordt een paragraaf met betrekking tot gegevensbescherming ingevoegd.

Zoals in paragraaf 4 van het algemeen deel van deze toelichting is omschreven, vormt de Algemene verordening gegevensbescherming het algemene kader voor het verwerken van persoonsgegevens. Deze verordening is van toepassing op persoonsgegevens die uit hoofde van de Wwft worden verwerkt door instellingen. De vierde anti-witwasrichtlijn voorziet voorts in enkele bepalingen specifiek met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens in het kader van het voorkomen van witwassen of financieren van terrorisme. Deze bepalingen worden middels het onderhavige artikel in de Wwft geïmplementeerd.

In artikel 41, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn komt in de eerste plaats het beginsel van doelbinding tot uitdrukking. Doelbinding vormt het centrale beginsel voor het verwerken van persoonsgegevens op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming. Het uitgangspunt van doelbinding is dat gegevens worden verzameld voor een welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd doel en vervolgens niet verder op een met dat doel onverenigbare wijze mogen worden verwerkt. Op grond van artikel 41, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn worden persoonsgegevens door instellingen op basis van de Wwft alleen verwerkt met het oog op het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme en niet verder verwerkt op een manier die niet verenigbaar is met dat doel. De vierde anti-witwasrichtlijn specificeert nog dat commerciële doelen in elk geval niet met dit doel verenigbaar zijn. Een en ander wordt middels het eerste lid van het voorgestelde artikel 34a geïmplementeerd. Persoonsgegevens die uit hoofde van de Wwft zijn verzameld kunnen dan ook alleen voor een ander doel worden verwerkt, indien dat doel verenigbaar is met het doel waarvoor de persoonsgegevens aanvankelijk zijn verzameld: het voorkomen van witwassen of financieren van terrorisme.

Artikel 6, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming noemt verschillende factoren aan de hand waarvan door een instelling kan worden bepaald of de verdere verwerking van persoonsgegevens verenigbaar is met het doel waarvoor de persoonsgegevens aanvankelijk zijn verzameld. Daarbij gaat het onder meer om het verband tussen het doeleinde waarvoor de persoonsgegevens zijn verzameld en het doeleinde van verdere verwerking, maar ook om de aard van de persoonsgegevens en de mogelijke gevolgen van verdere verwerking voor betrokkenen. Aan de hand van deze factoren zal een instelling per concreet geval moeten beoordelen of verdere verwerking van de persoonsgegevens voor een ander doel dan het voorkomen van witwassen of financieren van terrorisme gerechtvaardigd is. In artikel 41, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn is bepaald dat het verder verwerken van persoonsgegevens voor commerciële doeleinden niet kan worden beschouwd als verenigbaar met het doel van het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme.

Het voorgaande neemt niet weg dat dezelfde persoonsgegevens voor meerdere doeleinden kunnen worden verzameld. De persoonsgegevens die door een instelling uit hoofde van de verplichtingen van de Wwft worden verzameld, zullen doorgaans ook voor andere doeleinden worden verzameld. Zo zal een deel van de gegevens die in het kader van het cliëntenonderzoek door een instelling wordt verzameld, doorgaans ook worden verzameld met het oog op de uitvoering van een overeenkomst of om te voldoen aan een andere wettelijke verplichting. In deze gevallen kan, op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming of een bijzondere wettelijke regeling, wel verdere verwerking voor een niet-verenigbaar doel zijn toegestaan. Hoewel er in een dergelijk geval sprake is van dezelfde persoonsgegevens, zal een instelling moeten vaststellen met het oog op welk doel deze persoonsgegevens zijn verzameld en aan de hand daarvan vaststellen of verdere verwerking van deze persoonsgegevens is toegestaan.

Op grond van het voorgestelde tweede lid van artikel 34a, dient een instelling aan nieuwe cliënten informatie te verstrekken met betrekking tot de geldende wettelijke verplichtingen bij de verwerking van persoonsgegevens uit hoofde van de Wwft. Deze verplichting vloeit voort uit de Algemene verordening gegevensbescherming en laat onverlet het bepaalde in de artikelen 12 tot en met 14 van deze verordening. Artikel 41, derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn verduidelijkt dat deze verplichting uit de Algemene verordening gegevensbescherming met zich brengt dat instellingen voor het aangaan van een zakelijke relatie of het verrichten van een incidentele transactie hun cliënten

informereren over de wettelijke verplichtingen voor het verwerken van persoonsgegevens op grond van de Wwft. Daarbij kan onder meer gedacht worden aan de wettelijke bewaartermijn.

Ter implementatie van artikel 40, eerste lid, vierde alinea, van de vierde anti-witwasrichtlijn wordt in artikel 34a, derde lid, verduidelijkt dat de op grond van de Wwft verzamelde persoonsgegevens vernietigd dienen te worden bij het verstrijken van de bewaartermijn van vijf jaar (artikel 33 en 34). Zoals dit ook voor de toepassing van het eerste lid het geval is, geldt hierbij dat persoonsgegevens die tevens voor andere doeleinden zijn verzameld, op grond van andere wet- en regelgeving aan afwijkende bewaartermijnen onderworpen kunnen zijn.

AC

Met het oog op het invoegen van een artikel 35a (zie onderdeel AE), wordt het opschrift van paragraaf 5.3 met dit onderdeel gewijzigd.

AD

Artikel 35 verplicht een instelling te voorzien in relevante opleidingen voor haar werknemers, zodat zij in staat zijn om een ongebruikelijke transactie te herkennen en om een cliëntenonderzoek goed en volledig uit te voeren. Volledigheidshalve wordt hier met de onderhavige wijziging aan toegevoegd dat deze opleidingen dienen te zijn afgestemd op de risico's, aard en omvang van de instelling. Hiermee wordt bewerkstelligd dat werknemers over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om de vereisten van de Wwft te kunnen naleven, zoals deze van toepassing zijn op de instelling waarvoor zij werkzaam zijn.

Aanvullend wordt bepaald dat deze verplichting ook geldt ten aanzien van de dagelijks beleidsbepalers van een instelling. In de praktijk is gebleken dat de huidige verwijzing naar de werknemers van een instelling onder omstandigheden niet afdoende is om daaronder ook de partners van een advocatenkantoor te rekenen.⁴⁵ Aangenomen kan worden dat het doel en de strekking van artikel 46, eerste lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn met zich brengt dat deze verplichting ook geldt voor personen die in de hoedanigheid van partner niet als werknemer van de instelling kwalificeren, maar die desalniettemin een belangrijke rol kunnen spelen bij de totstandkoming van het beleid en de procedures voor de naleving van de Wwft.

AE

Dit onderdeel is de implementatie van het bepaalde in artikel 47, derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn. Op grond van dit artikel zijn de lidstaten gehouden de nodige maatregelen te nemen om te voorkomen dat ter zake veroordeelde criminelen of hun medeplichtigen een leidinggevende functie hebben of UBO zijn van bepaalde instellingen. Teneinde een praktische invulling aan dit vereiste te geven, wordt in het nieuwe artikel 35a bepaald dat de natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroepsactiviteiten uitoefenen als belastingadviseur, accountant, advocaat, notaris of makelaar, op verzoek van de toezichthoudende autoriteit een verklaring omtrent gedrag moeten kunnen overleggen.

Het verzoek van de toezichthoudende autoriteit om een verklaring omtrent gedrag kan zijn ingegeven door verschillende omstandigheden. Een toezichthoudende autoriteit kan bijvoorbeeld verzoeken om een verklaring omtrent gedrag bij het nieuw aantreden van een beleidsbepaler, maar ook indien de toezichthoudende autoriteit met betrekking tot een zittend beleidsbepaler concrete signalen ontvangt die wijzen op mogelijk crimineel gedrag.

In het geval van een natuurlijke persoon gaat het om een verklaring omtrent gedrag van de natuurlijke persoon zelf. In het geval van een rechtspersoon of vennootschap moeten de (mede) beleidsbepalers op verzoek een verklaring omtrent gedrag kunnen overleggen. Een verklaring omtrent gedrag is een verklaring van de Minister van Veiligheid & Justitie dat uit een onderzoek met betrekking tot het gedrag van de betrokken persoon, gelet op het risico voor de samenleving in verband met het doel waarvoor de afgifte van de verklaring is gevraagd en na afweging van het belang van de betrokkene, niet is gebleken van bezwaren tegen die persoon.

AF tot en met AI

De onderdelen AF tot en met AI voorzien in (wijzigingen van) het overgangsrecht.

⁴⁵ Beslissing van het Hof van Discipline d.d. 11 juli 2016 (ECLI:NL:TAHV:2016:152).

Met onderdeel AF wordt een verwijzing gewijzigd, met het oog op het nieuw voorgestelde artikel 1a.

Onderdeel AG wijzigt artikel 37 van de Wwft, dat voorziet in overgangsrecht met betrekking tot reeds verleende ontheffingen. Deze wijziging strekt ertoe dat, naast ontheffingen die zijn verleend op grond van de Wet identificatie bij dienstverlening, ook de overige ontheffingen die zijn verleend voor het in werking treden van de onderhavige wet blijven bestaan. Deze ontheffingen zullen na het in werking treden van deze wet berusten op artikel 3, twaalfde lid.

Artikel 38 van de Wwft voorziet in overgangsrecht met betrekking tot het cliëntenonderzoek naar reeds bestaande cliënten. Het artikel heeft betrekking op de gevallen waarin op grond van de Wwft, maar voor het in werking treden van de onderhavige wet, cliëntenonderzoek is verricht. Instellingen dienen er voor zorg te dragen dat het cliëntenonderzoek dat naar deze cliënten is verricht bij eerste gelegenheid geactualiseerd wordt conform de bepalingen van de onderhavige wet. Dat betekent dat instellingen bij het verrichten van cliëntenonderzoek rekening dienen te houden met wijzigingen in de bepalingen met betrekking tot het cliëntenonderzoek, waaronder de risicogebaseerde vaststelling van maatregelen en de invulling van het UBO- en PEP-begrip. Aan het begrip 'bij eerste gelegenheid' dient door een instelling risicogebaseerd invulling te worden gegeven. De vierde anti-witwasrichtlijn laat geen ruimte voor het stellen van concrete termijnen.

Door de instelling dient actief contact te worden gezocht met de cliënt, zodat de instelling de gelegenheid heeft (aanvullende) cliëntenonderzoeksmatregelen te treffen. In gevallen waarin zich een hoger risico voordoet, mag van een instelling worden verlangd dat het voornoemde klantcontact onverwijld wordt gezocht. Daarbij kan in ieder geval gedacht worden aan de gevallen waarin een instelling, anders dan voorheen, verscherpte cliëntenonderzoeksmatregelen dient te treffen met betrekking tot een bestaande cliënt. Ook in de gevallen waarin naar huidig recht op grond van artikel 6 of 7 het cliëntenonderzoek achterwege kon blijven, maar ten aanzien waarvan het onderhavige wetsvoorstel voorschrijft dat er (vereenvoudigde) cliëntenonderzoeksmatregelen genomen moeten worden, ligt het in de rede dat dit onverwijld in gang zal worden gezet.

Voor zakelijke relaties met betrekking tot levensverzekeringen geldt op grond van het derde lid een uitzondering: het cliëntenonderzoek naar de betreffende cliënten moet plaatsvinden wanneer een geldelijke uitkering van de levensverzekering plaatsvindt. Dit artikellid omvat geen wijziging ten opzichte van huidig recht.

Artikel 39 voorziet voorts in overgangsrecht ten aanzien van de in paragraaf 4.3 van het wetsvoorstel toegevoegde publicatiebevoegdheden van de toezichthoudende autoriteiten. De bepalingen met betrekking tot de publicatie van een waarschuwing of verklaring en het openbaar maken van besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie zijn niet van toepassing op overtredingen die zijn begaan voor het in werking treden van het onderhavige wetsvoorstel. Het tweede lid voorziet in een uitzondering op dit beginsel. Ten aanzien van banken en beleggingsondernemingen komt de toezichthoudende autoriteit naar huidig recht reeds de bevoegdheid toe om een verklaring of waarschuwing te publiceren in het geval van overtredingen gerangschikt in de derde boetecategorie. Deze bevoegdheid blijft ten aanzien van overtredingen waarop het huidige artikel 28a van toepassing is en die zijn begaan voor het in werking treden van dit wetsvoorstel, gehandhaafd. In die gevallen zijn op grond van het tweede lid vanaf het moment van in werking treden van dit wetsvoorstel echter wel de aanvullende procedurele waarborgen van toepassing, waarin dit wetsvoorstel voorziet.

Onderdeel AI voorziet tot slot, middels een nieuw artikel 40 en conform de aanwijzingen voor de regelgeving (aanwijzing 336), in een dynamische verwijzing naar de in de wet genoemde richtlijnen en verordeningen opgenomen, zodat duidelijk wordt wanneer wijzigingen van deze Europese regelgeving doorwerken in het Nederlands recht.

Artikel II

A

De toezichthoudende autoriteiten kunnen een op grond van de Wft verleende vergunning van een bank of andere financiële onderneming intrekken indien de instelling niet langer voldoet aan de bij of krachtens de Wwft gestelde regels. Dit wordt, ter onderstreping van het belang van de naleving van de Wwft en naar aanleiding van artikel 59, tweede lid, onderdeel c, van de vierde anti-witwasrichtlijn, met een nieuw onderdeel toegevoegd aan artikel 1:104, eerste lid, van de Wft. De toezichthoudende autoriteiten zijn naar huidig recht overigens reeds bevoegd om een vergunning in te trekken, indien de regels met betrekking tot een integere uitoefening van een bedrijf (artikel 3:17, 4:11, 4:14 en 4:15 Wft) niet langer worden nageleefd. Doorgaans zal niet-naleving van de verplichtingen uit de Wwft tot de conclusie leiden dat van een integere uitoefening van een bedrijf geen sprake is.

B en C

De onderdelen B en C strekken ter implementatie van artikel 47, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn. Ter implementatie van dit artikel wordt de reikwijdte van artikel 3:8, met betrekking tot de geschiktheid van dagelijks beleidsbepalers, leden van het toezichthoudend orgaan binnen een instelling en personen binnen het tweede echelon, uitgebreid ten aanzien van wisselinstellingen. Op grond van artikel 3:9 van de Wft dient de betrouwbaarheid van (mede)beleidsbepalers van wisselinstellingen reeds buiten twijfel te staan.

Artikel III

Ook een vergunning van een trustkantoor moet op grond van de vierde anti-witwasrichtlijn kunnen worden ingetrokken indien een trustkantoor de regels ter implementatie van de richtlijn niet naleeft (artikel 59, tweede lid, onderdeel c, van de vierde anti-witwasrichtlijn – zie ook onderdeel A van artikel II). Naar huidig recht is het reeds mogelijk om op grond van artikel 6, onderdeel e, in samenhang met artikel 10, van de Wet toezicht trustkantoren een vergunning in te trekken indien het trustkantoor niet voldoet aan het vereiste van een integere bedrijfsvoering. Met de onderhavige wijziging wordt geëxpliciteerd dat een vergunning van een trustkantoor kan worden ingetrokken indien een trustkantoor de bepalingen in de Wwft overtreedt.

Artikel IV

A

Ter implementatie van artikel 47, tweede lid, van de richtlijn wordt een nieuw artikel 4b toegevoegd aan de Wet op de kansspelen. De betrouwbaarheid en de geschiktheid van de houder van een vergunning, van de personen die leiding geven aan het beleid van de vergunninghouder op grond van de Wet op de kansspelen en van de UBO van de vergunninghouder dienen buiten twijfel te staan.

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ter invulling van het betrouwbaarheid en geschiktheidsvereiste nadere regels gesteld worden op grond waarvan de betrouwbaarheid en geschiktheid van de in het eerste lid genoemde personen kan worden getoetst. De vereisten van betrouwbaarheid en geschiktheid in verband met het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering zijn niet van toepassing, indien op grond van artikel 1a, zevende lid, op grond van de Wwft bij ministeriële regeling vrijstelling wordt verleend aan bepaalde kansspelaanbieders of indien op grond van de Wet op de kansspelen voor vergunninghouders reeds vergelijkbare eisen in verband met het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering worden gesteld.

Voorts wordt ook in de Wet op de kansspelen geëxpliciteerd dat een overtreding van de Wwft een reden kan vormen voor het intrekken van de vergunning (vgl. de artikelen II en III). Om die reden wordt in artikel 4c, eerste lid, de mogelijkheid voor de raad van bestuur van de kansspelautoriteit gecreëerd om een verleende vergunning in te trekken in geval van een overtreding van de in de Wwft gestelde regels door de vergunninghouder. Het tweede lid van artikel 4c regelt de intrekkingmogelijkheid voor andere bestuursorganen dan de raad van bestuur van de kansspelautoriteit. Zij kunnen, bij overtreding van de bij of krachtens de Wwft gestelde regels, tot intrekking van de vergunning overgaan indien de raad van bestuur in een daartoe strekkend advies aangeeft dat daar reden toe is. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de burgemeester die een vergunning heeft verleend voor het aanwezig hebben van speelautomaten in een inrichting. In het tweede lid van artikel 4c wordt rekening gehouden met de omstandigheid dat de raad van bestuur van de kansspelautoriteit, op grond van de Wwft, belast is met de uitvoering en de handhaving van de bepalingen in de Wwft voor zover het de aanbieders van kansspelen betreft. Het ligt in de rede dat het advies ook de relevante toezichtbevindingen bevat, zodat het andere bestuursorgaan in staat is zich ervan te vergewissen of de bevindingen op zichzelf voldoende dragend zijn voor een intrekkingbesluit, of dat wellicht ook gebrekkige naleving van de verplichtingen uit de Wet op de kansspelen aan de orde is (vgl. artikel 3:2 Awb).

B

Onderdeel B betreft een technische wijziging. De verwijzing naar de Wwft in artikel 33e, derde lid, van de Wet op de kansspelen wordt gewijzigd met het oog op het nieuw voorgestelde artikel 1a en 1b van de onderhavige wet.

Artikel V

Voorzien wordt in een aanpassing van de Wet op de economische delicten. In de Wet op de economische delicten is een aantal bepalingen van de Wwft strafbaar gesteld, waarbij zoveel mogelijk

aansluiting is gezocht bij de strafbaarstelling van overtreding van voorschriften van de Wwft zoals deze gold voor het in werking treden van het onderhavige wetsvoorstel.

Artikel VI

A

In artikel 8 van de Advocatenwet wordt de verwijzing naar de artikelen 26 en 27 van deze wet gewijzigd, met het oog op de wijzigingen die in hoofdstuk 4 worden doorgevoerd. Als gevolg hiervan zullen de handhavingsmaatregelen die op grond van de Wwft kunnen worden opgelegd aan individuele advocaten door de toezichthoudende autoriteit, op het tableau worden geregistreerd.

B

Omdat de toezichthoudende autoriteiten met het onderhavige wetsvoorstel verplicht zullen worden een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie openbaar te maken, wordt in aansluiting hierop voorgesteld de mogelijkheden tot inzage van de gegevens die op het tableau zijn geregistreerd te wijzigen. In aansluiting op het bestaande wettelijke regime voor inzage van op het tableau ingeschreven informatie over onder meer aan advocaten opgelegde bestuurlijke maatregelen, wordt geregeld dat een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie aan een individuele advocaat dat op grond van de Wwft openbaar is gemaakt, ook via het tableau door een ieder kan worden ingezien.

Omdat op het tableau gegevens worden geregistreerd ten aanzien van individuele advocaten, heeft het onderhavige artikel uitsluitend betrekking op de besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie aan een individuele advocaat (natuurlijke persoon). Een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie aan een vennootschap of rechtspersoon kan niet op het tableau worden geregistreerd. Een dergelijk besluit dient overeenkomstig het bepaalde in artikel 32f Wwft ten minste via de website van de toezichthoudende autoriteit openbaar te worden gemaakt.

Uit een nieuw vierde lid van artikel 8a van de Advocatenwet volgt dat de betreffende gegevens gedurende een periode van vijf jaar door een ieder kunnen worden ingezien. Hiermee wordt aangesloten bij het bepaalde in artikel 60, derde lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn en het voorgestelde artikel 32f, zevende lid, Wwft.

Een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie op grond van de Wwft kan niet door een ieder via het tableau worden ingezien, indien enig wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat. Hiermee wordt bijvoorbeeld bedoeld op de gevallen waarin openbaarmaking op grond van artikel 32g van de Wwft in een zodanige vorm dient te geschieden dat de openbaar te maken gegevens niet herleidbaar zijn tot een afzonderlijke persoon. Omdat de registratie op het tableau ten aanzien van individuele advocaten plaatsvindt, en het dus gaat om tot de persoon van de individuele advocaat herleidbare informatie, dient toepassing van het bepaalde in artikel 32g er in dat geval tevens toe te leiden dat deze gegevens op het tableau niet door een ieder kunnen worden ingezien.

Daarnaast kan gedacht worden aan de gevallen waarin een wettelijk voorschrift in de weg staat aan de openbaarmaking van de persoonsgegevens die deel uitmaken van het besluit. Hiernaar wordt ook in artikel 32f, zevende lid, van de Wwft verwezen. Omdat de registratie van gegevens op het tableau plaatsvindt ten aanzien van individuele advocaten, kan een op het tableau geregistreerd besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie ook in deze gevallen niet door een ieder worden ingezien.

C, D, E en F

Met het oog op het voorgestelde artikel 24, tweede lid, waarin de deken, bedoeld in artikel 45a, eerste lid, van de Advocatenwet wordt belast met het toezicht op de naleving van de Wwft, kan het tweede lid van artikel 45a komen te vervallen. De verwijzingen naar het tweede lid van artikel 45a worden vervangen door verwijzingen naar artikel 24, tweede lid, van de Wwft.

Artikel VII

De onderhavige wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Dat tijdstip kan verschillend zijn voor de verschillende artikelen.

Gelet op de implementatietermijn, die op 26 juni 2017 is verstreken, is het de bedoeling de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn zo spoedig mogelijk na totstandkoming in werking te laten treden.

Deze toelichting wordt ondertekend mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie.

De Minister van Financiën,

BIJLAGE I – TRANSPONERINGSTABEL

Transponeringstabel behorende bij Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141).

Artikel, -lid of -onderdeel richtlijn	Te implementeren in	Bijzonderheden
Artikel 1, eerste lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 1, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 1, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 1, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 1, vijfde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 1, zesde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 2, eerste lid	Artikel 1a, eerste tot en met vierde lid, Wwft	
Artikel 2, tweede lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	Artikel 2, tweede lid, van de richtlijn betreft een facultatieve bepaling voor een vrijstelling van de verplichtingen van de Wwft. Er wordt voorzien in een grondslag om hier bij lagere regelgeving gebruik van te kunnen maken. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel A.
Artikel 2, derde lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	Artikel 2, derde lid, van de richtlijn betreft een facultatieve bepaling voor een vrijstelling van de verplichtingen van de Wwft. Er wordt voorzien in een grondslag om hier bij lagere regelgeving gebruik van te kunnen maken. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel A.
Artikel 2, vierde lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	
Artikel 2, vijfde lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	
Artikel 2, zesde lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	Volgt voor het overige reeds uit artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht
Artikel 2, zevende lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	Volgt voor het overige reeds uit artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht
Artikel 2, achtste lid	Artikel 1a, zevende lid, Wwft	
Artikel 2, negende lid	Artikel 1d Wwft	Vormt een onderdeel van de nationale risicobeoordeling
Artikel 3, eerste lid	Artikel 1a, tweede lid, Wwft	
Artikel 3, tweede lid	Artikel 1a, derde lid, Wwft	
Artikel 3, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 3, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis tot 423 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 3, vijfde lid	Behoeft geen implementatie	Het aanwijzen van een zelfregulerend orgaan betreft een facultatieve bepaling waarvan geen gebruik wordt gemaakt. Het is derhalve niet nodig dit begrip te definiëren.
Artikel 3, zesde lid	Artikel 1, eerste en derde lid, Wwft	
Artikel 3, zevende lid	Artikel 1a, vierde lid, onderdeel f, Wwft	
Artikel 3, achtste lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, negende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, tiende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, elfde lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, twaalfde lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, dertiende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, veertiende lid	Artikel 1a, vierde lid, onderdeel j, Wwft	
Artikel 3, vijftiende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 3, zestiende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	

Artikel, -lid of -onderdeel richtlijn	Te implementeren in	Bijzonderheden
Artikel 3, zeventiende lid	Artikel 1, eerste lid, Wwft	
Artikel 4	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 5	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Het betreft een facultatieve bepaling om strengere bepalingen aan te nemen of te handhaven om witwassen en financieren van terrorisme te voorkomen. Hiervan wordt gebruik gemaakt met artikel 31, derde lid, en artikel 32, Wwft, voor zover deze bepalingen betrekking hebben op trustkantoren. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel W.
Artikel 6	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 7	Artikel 1d Wwft	
Artikel 8, eerste lid	Artikel 2b, eerste en tweede lid, Wwft	
Artikel 8, tweede lid	Artikel 2b, derde en vierde lid, Wwft	
Artikel 8, derde lid	Artikel 2c, eerste en tweede lid, Wwft	
Artikel 8, vierde lid	Artikel 2c, tweede lid, Wwft en artikel 2d, tweede en vierde lid, Wwft	
Artikel 8, vijfde lid	Artikel 2c, derde en vierde lid, Wwft	
Artikel 9	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 10	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Voor zover artikel 10 van de vierde anti-witwasrichtlijn betrekking heeft op een verbod voor anonieme rekeningen, wordt hierin voorzien met artikel 53 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen. Regelgeving met betrekking tot het voorkomen van misbruik van aandelen aan toonder zal middels een separaat wetsvoorstel tot stand komen.
Artikel 11, onderdeel a	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Dit volgde reeds uit artikel 3, vijfde lid, onderdeel a, Wwft
Artikel 11, onderdeel b	Artikel 3, vijfde lid, onderdeel b en onderdeel g, Wwft	
Artikel 11, onderdeel c	Artikel 3, zesde lid, Wwft	
Artikel 11, onderdeel d	Artikel 3, zevende lid, Wwft	
Artikel 11, onderdeel e	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 3, vijfde lid, onderdeel c, Wwft
Artikel 11, onderdeel f	Artikel 3, vijfde lid, onderdeel d, Wwft	Volgde reeds uit artikel 3, vijfde lid, onderdeel d, Wwft (oud)
Artikel 12, eerste lid	Artikel 7, eerste tot en met derde lid, Wwft	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan naar huidig recht reeds gebruik wordt gemaakt. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel G.
Artikel 12, tweede lid	Artikel 7, vierde lid, Wwft	
Artikel 13, eerste lid, onderdeel a	Artikel 3, derde en vierde lid, Wwft.	Voor het overige volgt dit reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdeel a, en artikel 11 Wwft
Artikel 13, eerste lid, onderdeel b	Artikel 3, derde en vierde lid, Wwft.	Voor het overige volgt dit reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdeel b, Wwft
Artikel 13, eerste lid, onderdeel c	Artikel 3, derde en vierde lid, Wwft.	Voor het overige volgt dit reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdeel c, Wwft
Artikel 13, eerste lid, onderdeel d	Artikel 3, derde, vierde en elfde lid, Wwft.	Voor het overige volgt dit reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdeel d.
Artikel 13, eerste lid, laatste alinea	Artikel 3, tweede lid, onderdeel e en f, Wwft.	Voor het overige volgt dit reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdelen e, f en g, Wwft (oud)
Artikel 13, tweede lid	Artikel 3, achtste lid, Wwft	
Artikel 13, derde lid	Artikel 3, negende lid, Wwft	
Artikel 13, vierde lid	Artikel 3, achtste lid, Wwft	
Artikel 13, vijfde lid	Artikel 3a Wwft	
Artikel 13, zesde lid	Artikel 4, vijfde lid, Wwft	
Artikel 14, eerste lid	Artikel 4, eerste lid, Wwft	
Artikel 14, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 4, tweede lid, Wwft. Het betreft een facultatieve bepaling waarvan naar huidig recht reeds gebruik wordt gemaakt.

Artikel, -lid of -onderdeel richtlijn	Te implementeren in	Bijzonderheden
Artikel 14, derde lid	Artikel 4, derde lid, Wwft	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan naar huidig recht reeds gebruik wordt gemaakt. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel D.
Artikel 14, vierde lid, eerste alinea	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 5, eerste en tweede lid, artikel 16, vierde lid, Wwft
Artikel 14, vierde lid, tweede alinea	Artikel 1a, vijfde lid, Wwft	
Artikel 14, vijfde lid	Artikel 3, tweede lid, onderdeel d, en elfde lid, Wwft	Volgt reeds uit artikel 3, tweede lid, onderdeel d, en achtste lid, Wwft (oud)
Artikel 15, eerste lid	Artikel 6, eerste lid, Wwft	
Artikel 15, tweede lid	Artikel 6, tweede lid, Wwft	
Artikel 15, derde lid	Artikel 6, vierde lid, Wwft	
Artikel 16	Artikel 6, eerste lid, Wwft	
Artikel 17	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 18, eerste lid, eerste alinea	Artikel 8, eerste en vierde tot en met negende lid, en artikel 5, vijfde lid, Wwft	
Artikel 18, eerste lid, tweede alinea	Artikel 8, tiende lid, Wwft	
Artikel 18, tweede lid	Artikel 8, derde lid, Wwft	
Artikel 18, derde lid	Artikel 8, tweede lid, Wwft	
Artikel 18, vierde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 19	Artikel 8, vierde lid, Wwft	
Artikel 20	Artikel 8, vijfde lid, Wwft	
Artikel 21	Artikel 8, zesde lid, Wwft	
Artikel 22	Artikel 8, zevende lid, Wwft	
Artikel 23	Artikel 8, achtste lid, Wwft	
Artikel 24	Artikel 5, vijfde lid, Wwft	
Artikel 25	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 5, eerste lid, onderdelen a en b, Wwft. Het betreft een facultatieve bepaling waarvan naar huidig recht reeds gebruik wordt gemaakt.
Artikel 26, eerste lid	Artikel 5, eerste lid, onderdeel a, Wwft	
Artikel 26, tweede lid, eerste volzin	Artikel 5, eerste lid, onderdeel a, onder 5° Wwft	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan gebruik wordt gemaakt. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel E.
Artikel 26, tweede lid, tweede volzin	Artikel 5, eerste lid, onderdeel e, Wwft	
Artikel 27, eerste lid	Artikel 5, eerste lid, onderdeel b, Wwft volstaat	
Artikel 27, tweede lid	Artikel 5, eerste lid, onderdeel c, Wwft volstaat	
Artikel 28	Artikel 5, tweede lid, Wwft	
Artikel 29	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 30	Implementatie voorzien door middel van concept wetsvoorstel Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden.	
Artikel 31, eerste lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Artikel 31 van de vierde anti-witwasrichtlijn is van toepassing indien er sprake is van express trusts die door het recht van de lidstaat worden beheerst en deze express trusts fiscale consequenties heeft. Het Nederlandse recht voorziet niet in de rechtsfiguur 'trust', zodat artikel 31, behoudens het tweede lid, niet van toepassing is en geen implementatie behoeft.
Artikel 31, tweede lid	Implementatie voorzien door middel van concept wetsvoorstel Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden.	
Artikel 31, derde lid tot en met achtste lid	Behoeft geen implementatie	Artikel 31 van de vierde anti-witwasrichtlijn is van toepassing indien er sprake is van express trusts die door het recht van de lidstaat worden beheerst en deze express trusts fiscale consequenties heeft. Het Nederlandse recht voorziet niet in de rechtsfiguur 'trust', zodat artikel 31, behoudens het tweede lid, niet van toepassing is en geen implementatie behoeft.

Artikel, -lid of -onderdeel richtlijn	Te implementeren in	Bijzonderheden
Artikel 32, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 12, eerste lid, Wwft
Artikel 32, tweede lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	De Europese Commissie heeft kennis van de Financiële inlichtingen eenheid Nederland.
Artikel 32, derde lid	Artikel 13, aanhef en onderdeel g, Wwft	Volgt voor het overige reeds uit de artikelen 12, 13 en 17 Wwft en de artikelen 1 tot en met 3 Instellingsbesluit FIU
Artikel 32, vierde lid, eerste volzin	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 14, derdelid, Wwft.
Artikel 32, vierde lid	Artikel 14a, eerste lid, Wwft	
Artikel, vierde lid, laatste volzin	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 13, aanhef en onderdeel a en b, van de Wwft.
Artikel 32, vijfde lid	Artikel 14a, tweede lid, Wwft	
Artikel 32, zesde lid	Artikel 14a, derde lid, Wwft	
Artikel 32, zevende lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 94 en 94a van het Wetboek van Strafvordering.
Artikel 32, achtste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 13, onderdeel a en d, Wwft.
Artikel 33, eerste lid	Artikel 17, tweede lid, Wwft	Volgt voor het overige reeds uit artikel 16 Wwft
Artikel 33, tweede lid	Artikel 2d, derde lid, Wwft	
Artikel 34, eerste lid	Behoeft geen implementatie	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan geen gebruik wordt gemaakt.
Artikel 34, tweede lid	Artikel 1a, vijfde lid, Wwft	
Artikel 35	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 420bis en 421 van het Wetboek van Strafrecht
Artikel 36, eerste lid	Artikel 25, eerste en tweede lid, Wwft	Volgt reeds uit artikel 25 Wwft (oud)
Artikel 36, tweede lid	Artikel 25, derde lid, Wwft	
Artikel 37	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikelen 19 en 20 Wwft
Artikel 38	Artikel 20b Wwft	
Artikel 39, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de artikel 23, eerste tot en met derde lid, Wwft
Artikel 39, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 23, eerste tot en met derde lid, Wwft
Artikel 39, derde lid	Artikel 23, vijfde lid, onder 1°, Wwft	
Artikel 39, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 23, vijfde lid, onder 2°, Wwft
Artikel 39, vijfde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 23, vijfde lid, onder 3°, Wwft
Artikel 39, zesde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 23, vierde lid, Wwft
Artikel 40, eerste lid, sub a	Artikel 33, eerste tot en met derde lid, Wwft	
Artikel 40, eerste lid, sub b	Artikel 34 Wwft	
Artikel 40, eerste lid, laatste alinea	Artikel 34a, derde lid, Wwft	Volgt voor het overige reeds uit de Wet bescherming persoonsgegevens
Artikel 40, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit de Wet bescherming persoonsgegevens. ¹
Artikel 41, eerste lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 41, tweede lid	Artikel 34a, eerste lid, Wwft	Volgt voor het overige reeds uit de Wet bescherming persoonsgegevens
Artikel 41, derde lid	Artikel 34a, tweede lid, Wwft	Volgt voor het overige reeds uit de Wet bescherming persoonsgegevens
Artikel 41, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 43 van de Wet bescherming persoonsgegevens. ²
Artikel 42	Artikel 33, vierde en vijfde lid, Wwft	
Artikel 43	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 44	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 45, eerste lid	Artikel 2f, eerste, tweede en derde lid, Wwft	
Artikel 45, tweede lid	Artikel 2, derde lid, Wwft	
Artikel 45, derde lid	Artikel 2, eerste lid, Wwft	
Artikel 45, vierde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 45, vijfde lid	Artikel 2f, vierde en vijfde lid, Wwft	

Artikel, -lid of -onderdeel richtlijn	Te implementeren in	Bijzonderheden
Artikel 45, zesde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 45, zevende lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 45, achtste lid	Artikel 23a Wwft	
Artikel 45, negende lid	Artikel 2e Wwft	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan gebruik wordt gemaakt. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel A.
Artikel 45, tiende lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 45, elfde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 46, eerste lid, eerste twee alinea's	Artikel 35 Wwft	
Artikel 46, eerste lid, derde alinea	Artikel 1a, vierde lid, Wwft	
Artikel 46, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 13, onderdeel e en f, Wwft (oud)
Artikel 46, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 13, onderdeel c, Wwft (oud)
Artikel 46, vierde lid	Artikel 2d, eerste lid, Wwft	
Artikel 47, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 2:54i Wet op het financieel toezicht, artikel 2 Wet toezicht trustkantoren en artikel 1 Wet op de kansspelen jo. De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. Zie voorts Kamerstukken II, 2013/14, 33 996 en Kamerstukken II, 2015/16, 34 471.
Artikel 47, tweede lid	Artikel 4b Wet op de kansspelen, artikel 2:54j en artikel 3:8 Wet op het financieel toezicht.	Volgt voor het overige reeds uit artikel 3:9 Wet op het financieel toezicht en artikel 4, onderdelen a en b, van de Wet toezicht trustkantoren en artikel 1 Wet op de kansspelen jo. De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. Zie voorts Kamerstukken II, 2013/14, 33 996 en Kamerstukken II, 2015/16, 34 471.
Artikel 47, derde lid	Artikel 35a Wwft	
Artikel 48, eerste lid	Artikel 1b, eerste en vierde lid, Wwft	
Artikel 48, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	De bevoegdheden van de toezichthouders volgen reeds uit titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht, met name de artikelen 5:16, 5:17 en 5:20 van deze wet. Voor zover artikel 48, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn betrekking heeft op financiële, personele en technische middelen van de toezichthoudende autoriteiten behoeft dit geen implementatie in wet- en regelgeving.
Artikel 48, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit titel 5.2 Algemene wet bestuursrecht
Artikel 48, vierde lid	Artikel 32d Wwft	
Artikel 48, vijfde lid	Artikel 27, eerste lid, Wwft	
Artikel 48, zesde lid	Artikel 1b, zesde lid, Wwft	Artikel 48, zesde lid, onderdeel b, van de vierde anti-witwasrichtlijn volgt reeds uit titel 5.2, in het bijzonder artikel 5:15 tot en met 5:17, van de Algemene wet bestuursrecht.
Artikel 48, zevende lid	Artikel 1b, zesde lid, Wwft	
Artikel 48, achtste lid	Artikel 1b, zesde lid, Wwft	
Artikel 48, negende lid	Behoeft geen implementatie	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan geen gebruik wordt gemaakt.
Artikel 48, tiende lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 49	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 50	Artikel 27, tweede lid, Wwft	
Artikel 51	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 52	Artikel 13a, eerste lid, Wwft	
Artikel 53, eerste lid, eerste alinea	Artikel 13a, tweede en derde lid, onderdeel a, Wwft	
Artikel 53, eerste lid, tweede alinea	Artikel 13a, vierde lid, en artikel 13b, eerste lid, Wwft	
Artikel 53, eerste lid, derde alinea	Artikel 16a Wwft	

Artikel, -lid of -onderdeel richtlijn	Te implementeren in	Bijzonderheden
Artikel 53, tweede lid, eerste alinea	Artikel 13a, vijfde lid, Wwft	
Artikel 53, tweede lid, tweede alinea	Artikel 17, derde lid, Wwft	
Artikel 53, derde lid	Artikel 13a, zesde en achtste lid, Wwft	
Artikel 54	Artikel 13a, tweede lid, en artikel 13b, tweede lid, Wwft	
Artikel 55, eerste lid	Artikel 13b, tweede lid, onderdeel b, en derde lid, Wwft	
Artikel 55, tweede lid	Artikel 13a, zevende en achtste lid, Wwft	
Artikel 56, eerste lid	Artikel 13c, tweede lid, Wwft	
Artikel 56, tweede lid	Artikel 13c, eerste lid, Wwft	
Artikel 57	Artikel 13a, derde lid, onderdeel b, Wwft	
Artikel 58, eerste lid	Artikel 28 tot en met 32d Wwft	Volgt naar huidig recht reeds uit artikel 26 tot en met 32 Wwft (oud)
Artikel 58, tweede lid, eerste alinea	Artikel 28 tot en met 32d Wwft	Volgt naar huidig recht reeds uit artikel 26 tot en met 32 Wwft (oud)
Artikel 58, tweede lid, tweede alinea.	Behoeft geen implementatie.	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan geen gebruik wordt gemaakt.
Artikel 58, derde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 5:1, derde lid, Algemene wet bestuursrecht
Artikel 58, vierde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht
Artikel 58, vijfde lid	Artikel 1b, eerste lid, Wwft	
Artikel 59, eerste lid	Artikel 28, 29, 30, 32c en 32e Wwft	
Artikel 59, tweede lid, onderdeel a	Artikel 32e Wwft	
Artikel 59, tweede lid, onderdeel b	Artikel 28 Wwft	
Artikel 59, tweede lid, onderdeel c	Artikel 1:104, eerste lid, onderdeel #, Wet op het financieel toezicht, artikel 6, onderdeel g, Wet toezicht trustkantoren, artikel 4c Wet op de kansspelen.	
Artikel 59, tweede lid, onderdeel d	Artikel 32c Wwft	
Artikel 59, tweede lid, onderdeel e	Artikel 30, 31 en 32a Wwft	
Artikel 59, derde lid	Artikel 31 en 32 Wwft	
Artikel 59, vierde lid	Artikel 29 Wwft	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan naar huidig recht reeds gebruik wordt gemaakt. Artikel 29 Wwft, met betrekking tot het opleggen van een last onder dwangsom, voorziet in een handhavinginstrument waarin de vierde anti-witwasrichtlijn niet voorziet. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel W.
Artikel 60, eerste lid, eerste alinea	Artikel 32f, eerste lid, Wwft	
Artikel 60, eerste lid, tweede tot en met vijfde alinea	Artikel 32g Wwft	
Artikel 60, tweede lid	Artikel 32f, derde tot en met vijfde lid, Wwft	Het betreft een facultatieve bepaling waarvan gebruik wordt gemaakt. Zie ook de artikelsgewijze toelichting bij Artikel I, onderdeel W.
Artikel 60, derde lid	Artikel 32f, zesde lid, Wwft	
Artikel 60, vierde lid	Artikel 31, eerste, tweede en vierde lid, Wwft	Implementatie zal voorts bij algemene maatregel van bestuur plaatsvinden
Artikel 60, vijfde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek.
Artikel 60, zesde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek.
Artikel 61, eerste lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 61, tweede lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Voor zover artikel 61, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn betrekking heeft op het melden van misstanden kan verwezen worden naar het Meldpunt misstanden van DNB en het Meldpunt Financiële Markten van de AFM.
Artikel 61, derde lid	Artikel 20a Wwft	
Artikel 62, eerste lid	Artikel 27, derde lid, Wwft	

Artikel, -lid of -onderdeel richtlijn	Te implementeren in	Bijzonderheden
Artikel 62, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 1:69, derde lid, Wft in samenhang met artikel 2 van de Regeling taakuitoefening en grensoverschrijdende samenwerking financiële toezichthouders Wft
Artikel 62, derde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 63	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 64	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 65	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 66	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 67	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 68	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 69	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Bijlage I	Artikel 3, negende lid, Wwft	
Bijlage II	Artikel 6, eerste lid, Wwft	
Bijlage III	Artikel 8, tweede lid, Wwft	

¹ Vanaf 25 mei 2018 de Algemene verordening gegevensbescherming.

² Idem.

Transponeringstabel behorende bij Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141).

Artikel, -lid of -onderdeel verordening	Uit te voeren in	Bijzonderheden
Artikel 1 tot en met 16	Behoeven naar hun aard geen implementatie	De verordening heeft rechtstreekse werking, zodat deze artikelen geen implementatie behoeven. Van de lidstaatopties in artikel 2, vijfde lid, en artikel 16, tweede en derde lid, van de verordening wordt geen gebruik gemaakt.
Artikel 17, eerste lid, eerste alinea	Artikel 28 tot en met 32dWwft	Volgt naar huidig recht reeds uit artikel 26 tot en met 32 Wwft
Artikel 17, eerste lid, tweede alinea	Behoeft geen implementatie	Van deze facultatieve bepaling wordt geen gebruik gemaakt
Artikel 17, tweede lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 5:1, derde lid, Algemene wet bestuursrecht
Artikel 17, derde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 17, vierde lid	Artikel 27, eerste lid, Wwft	Volgt voor het overige reeds uit titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht
Artikel 17, vijfde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek
Artikel 17, zesde lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek.
Artikel 17, zevende lid	Artikel 1b, derde lid, Wwft	
Artikel 18	Artikel 28, 29, 30, 32c en 32e Wwft	
Artikel 19	Artikel 32f tot en met 32jWwft	
Artikel 20, eerste lid	Artikel 31, eerste en tweede lid, Wwft	Implementatie zal bij algemene maatregel van bestuur plaatsvinden
Artikel 20, tweede lid	Artikel 27, derde lid, Wwft	
Artikel 21, eerste lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	Voor zover artikel 61, tweede lid, van de vierde anti-witwasrichtlijn betrekking heeft op het melden van misstanden kan verwezen worden naar het Meldpunt misstanden van DNB en het Meldpunt Financiële Markten van de AFM.
Artikel 21, tweede lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 22, eerste lid	Implementatie door middel van bestaande regelgeving	Volgt reeds uit titel 5.2 Algemene wet bestuursrecht
Artikel 22, tweede lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie	
Artikel 23 tot en met 27	Behoeven naar hun aard geen implementatie	